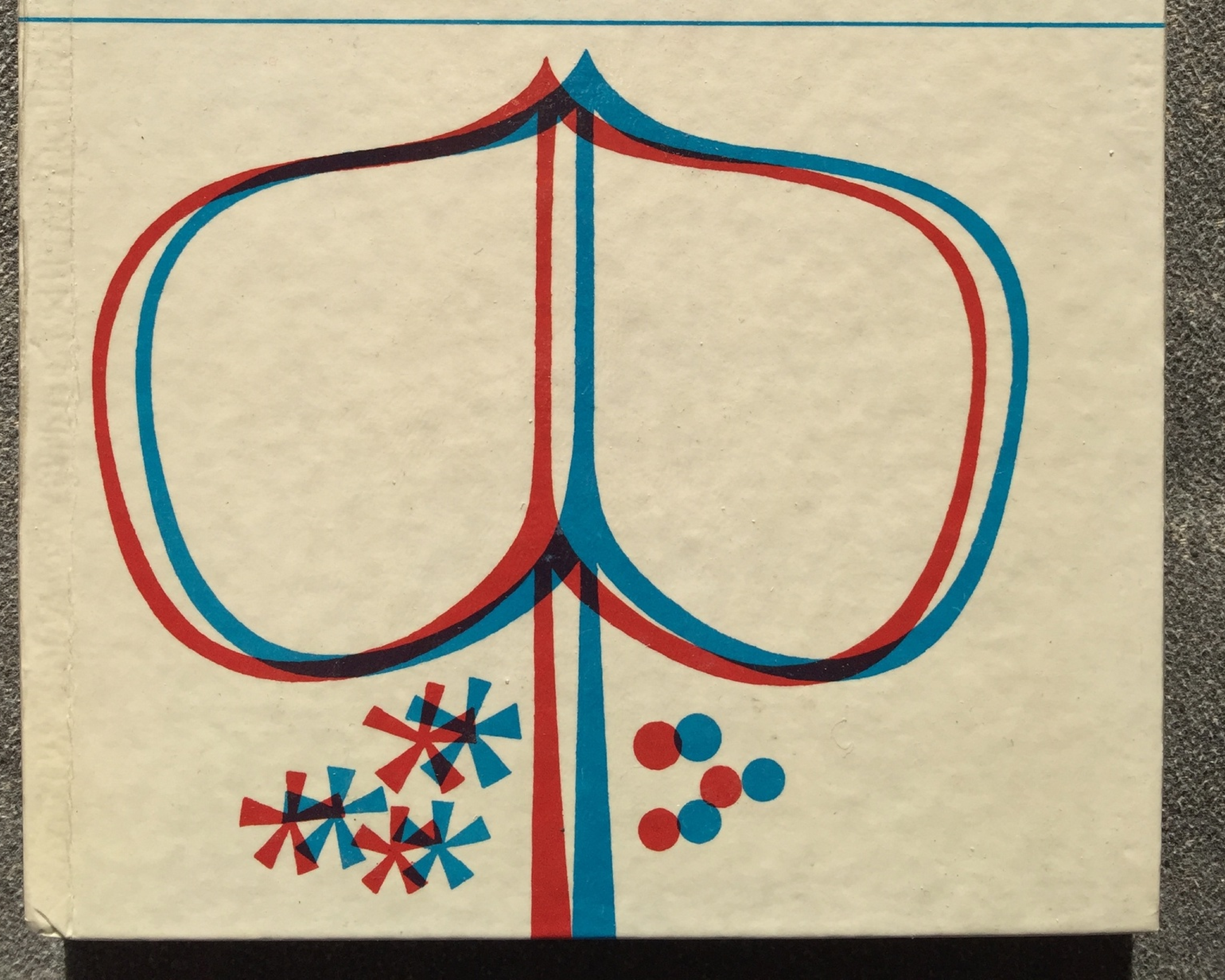

Ярослав Торак

Чешский язык

Чешский язык

Ярослав Торак

Чешский язык

Учебник для начинающих

АРТИЯ

Zpracoval doc. dr. Jaroslav Porák, CSc.
Posuzovali prof. PhDr. Václav Křístek, CSc., a PhDr. Josef Hrbáček, CSc.
Jazykovou revizi ruského textu provedl J. A. Jendolcev z Institutu A. S. Puškina v Praze

2. vydání

СОДЕРЖАНИЕ

Введение 5

Алфавит 7

1.
Произношение и правила чтения 11

2.
Долгие гласные. Правописание i и y. Произношение дифтонгов и сочетаний гласных. Произношение предлогов в сочетании с следующим словом 18

3.
Praha. Глагол být. Твердые и мягкие прилагательные в ед. числе. Склонение местоимений kdo, co. Отрицательные и неопределенные местоимения. Падежи в чешском языке. Интонация вопроса 22

4.
Rozhovory. Склонение существительных и прилагательных твердой разновидности в женском роде. Предлоги k — ke, s — se, v — ve, z — ze 29

5.
Česká kuchyně. Части дня. Спряжение глаголов типа dělat, prosit. Спражение глаголов vědět, jíst 35

6.
V restauraci. Jídelní lístek. Склонение имен существительных и прилагательных твердой разновидности в среднем роде. Словообразование. Произношение групп -nk-, -ng- 42

7.
Rozhovor (podle Jana Vrby). Родство русского и чешского языков. Jiří Wolker, Slepí muzikanti, Epitaf. Сокращение долгого гласного в корне существительных типа škola, slovo. Песня Co to máš, děvečko 49

8.
Jak se učíme česky. Названия дней недели и месяцев. Прошедшее время. Сослагательное наклонение 57

9.
Tři rady (сказка). Спряжение модальных глаголов moct, chtít. Порядок слов. Количественные и порядковые числительные. Который час? 66
10.
Výlet. Погода. Спряжение глаголов 75
11.
Československá socialistická republika. Твердое склонение неодушевленных существительных и прилагательных мужского рода 84
12:
Dnešní hodina češtiny. Модальные глаголы. Повторение. Песня Široký, hluboký 90
13.
Ráno v hotelovém pokoji. Obchody a zboží. Склонение существительных и прилагательных мягкой разновидности . . . 99
14.
Pražský Sherlock Holmes (podle Eduarda Basse). Склонение существительных типа kost, kuře, náměstí. 109
15.
Bydlení. Названия некоторых профессий. Одушевленные существительные. Jižní město 118
16.
Bohatý program vlády ČSSR. Страдательный залог. Возвратные глаголы. Dopis do závodu 126
17.
Rozhovor na časté téma. Здоровье и болезни. Склонение местоимений. Песня Okolo Frýdku cestička. 134
18.
Univerzální konverzační systém. Степени сравнения. Darovaný kůň 143
19.
Rozhovory (návštěva, pošta, telegram). Pravdivé slovo o Praze (podle Jana Nerudy). Существительные мужского рода, тип předseda. Глаголы vědět, znát, umět 151
20.
Střela (podle Jiřího Suchého). Kolik stojí válka? Обиходно - разговорный чешский язык. Rozhovory (hotel, telefonování). Песня Holka modrooká 158

21.
Názory pana Načeradce na manželství (podle Karla Poláčka).
Предлоги 167
22.
Rozvoj Prahy v příštích letech. Имена прилагательные притяжательные. Гимн (Kde domov můj, Nad Tatrou se blýska). . 175
23.
Ivan Olbracht, Anna Proletářka. Семья. 182
Список слов 189

ВВЕДЕНИЕ

Настоящий учебник чешского языка, написанный на базе русского, предназначается для желающих познакомиться с основами чешского языка. В учебнике представлены основные разделы грамматики чешского языка, чешская графика, сведения о произношении, словарный запас в размере 1 750 слов, а также наиболее употребительная фразеология.

Учебник ставит перед собой цель научить читать несложные чешские тексты и говорить на бытовые темы. В учебнике также приводятся сведения о наиболее типичных особенностях обиходно-разговорного чешского языка, с которым иностранцы часто встречаются.

Отдельные разделы каждого урока (за исключением первых двух уроков, посвященных усвоению чешского алфавита, правил чтения и произношению) обозначены прописными буквами: Под буквой С даются слова к тексту, причем сходные в обоих языках слова приводятся без перевода. Текст обозначается буквой Т. Лексические пояснения к тексту, включающие основные сведения о сочетаемости, фразеологии и употреблении некоторых слов, о их стилистической окраске, синонимах, антонимах, о словах родственных, об интерференции с русским языком и пр., обозначаются буквой Л. Грамматические разделы обозначаются буквой Г. Кроме того, в каждом уроке приводится достаточное количество упражнений.

Учебник, состоящий из 23 уроков, предназначен прежде всего для работы в аудитории и рассчитан примерно на 100—130 аудиторных часов.

В конце учебника приводится алфавитный список обученных слов со ссылкой на соответствующий урок и тот его раздел, в котором данное слово (его значение, употребление, фразеология и т. д.) вводится.

Автор пользуется случаем выразить глубокую благодарность проф. А. Г. Широковой, доц. В. М. Мокиенко и Ю. А. Ендольцеву и рецензентам книги проф. В. Кржистеку и Й. Грбачеку за ценные указания и советы, способствовавшие улучшению учебника.

Ярослав Порак

ABECEDA АЛФАВИТ

Буква		Название буквы	Звуковое соответствие в рус. яз. и примечания о произношении
A a (Á, á)	A a (Á á)	á	[а], долгое á близко к ударенному русскому [а]
B b	B b	bé	[б]
C c	C c	cé	[ц]
Č č	Č č	čé	[ч], см. стр. 14
D d	D d	dé	[д]
Ď ď	Ď ď	ďé	менее напряженное, твёрже русского [д']
E e (É é)	E e (É é)	é	[э], долгое é, близко к ударенному русскому [э]
ě	ě	ě	см. стр. 15
F f	F f	ef	[ф]
G g	G g	gé	[г]
H h	H h	há	см. стр. 13
Ch ch	Ch ch	chá	[х]
I i (Í í)	I i (Í í)	í	[и], долгое í близко к ударенному русскому [и]

J j	J j	jé	[й]
K k	K k	ká	[к]
L l	L l	el	[л] см. стр. 12
M m	M m	em	[м]
N n	N n	en	[н]
Ň ň	Ň ň	eň	менее напряженное, тверже русского [н’]
O o (Ó ó)	O o (Ó ó)	ó	более открытое чем русское [о], ó отличается долготой
P p	P p	pé	[п]
Q q	Q q	kvé	[кв]
R r	R r	er	[р]
Ř ř	Ř ř	eř	[р͡ж], [р͡ш], см. стр. 14
S s	S s	es	[с]
Š š	Š š	eš	мягче русского твердого [ш]
T t	T t	té	близко к русскому [т]
Ť ť	Ť ť	ťé	менее напряженное, тверже русского [т′]
U u (Ú ú ů)	U u (Ú ú ů)	ú	[у], долгое ú, ů (см. стр.) 18 произн. как ударенное рус. [у]

V v	V v	vé	[в]
W w	W w	dvojité vé	[в]
X x	X x	iks	[кс], [гз]
Y y (ý)	Y y (ý)	tvrdé i, ypsilon	[и] долгое ý близко к ударенному русскому [и] — см. стр. 18
Z z	Z z	zet	[з]
Ž ž	Ž ž	žet	мягче русского твердого [ж]; см. стр. 14

ПРОИЗНОШЕНИЕ И ПРАВИЛА ЧТЕНИЯ

Ударение в чешском языке падает всегда на первый слог слова. Ударение в чешском языке слабее чем в русском.

Aa Oo Kk Mm Tt

kakao, atom, oko, Ema, matka, tam

Aa Oo Kk Mm Tt

Kakao Oko Ema Atom Matka

Безударные гласные не редуцируются: ударные и безударные гласные произносятся одинаково отчетливо. Ударные гласные в произношении не удилняются.

E e (е) **U u** (у) **N n** (н) **D d** (д) **B b** (б) **V v** (в)

ekonom, Eva, budu, vedu, voda, vata, bor, doma, Don

Ee Uu Nn Dd Bb Vv

Eva ekonom Nota Voda Bor

Don

Budu doma. Nebudeme doma.

Eva bude doma.

Все согласные перед буквой -е- произносятся твердо. В чешском языке нет парных мягких, за исключением согласных ď, ť, ň (дь, ть, нь).

den, neón, teta, budeme, vedeme, bude

Отрицательная частица ne- с глаголом пишется слитно. Ударение падает на частицу, так как это первый слог слова.

nebudu, nebude, nebudeme, nevedu, nevede, nevedete, nevedeme

S s (с) **Z z** (з) **C c** (ц) **P p** (п) **R r** (р)

kosa, koza, most, cena, padat, Tatra, brada, Robert, ostrov, maso, opera [опэра] opereta, seno [сэно]

Ss Zz Cc Pp Rr
Seno kosa most koza Cena
Padat pes opera
Potom budeme doma. Robert
bude studovat. Ekonom
nebude v Praze.

L l (л)

В чешском языке произносится среднее l, не совпадающее с русским ни мягким, ни с твёрдым л.

les, lampa, Kladno, on psal, napsal, bral, daleko, slovo, lopata, poloostrov, Labe, lak, luk, lev, pole

В чешском языке есть слоговое l, r (в таком слоге нет гласного): ru — bl, Pe — tr, vr — ba.

Слоговое l, r произносится без сопровождающего неясного звука (не velk, verba); произнесите слово vlak (поезд), и потом пропустите гласный а. Звук л произносится в обоих словах одинаково:

vlak — vlk.

Нижеприведенные слова произнесите сначала с гласным а после l, r, потом гласный пропустите, напр.: vra — ba, vr — ba.

vlk, vlna, Vltava, on vedl, nesl, slza
vrba, Brno, mrkev, srp, Petr, bratr,

Ll

Labe Vltava les Kladno
daleko poloostrov Brno vlk
Bratr dal Karle vlnu. Petr
napsal Karle.

F f (ф) **G g** (г) **H h** **Ch ch** (х) **X x** (кс, гз)

Согласный h гортанный фрикативный, он напоминает украинское г и встречается, как правило, в соответствии с русским г: hora — гора, hlava — глава, голова, mnoho — много. В конце слова оглушается и произносится как ch: roh, tvaroh.

Согласный g встречается в заимствованных словах, напр. graf, gama.

profese, fotograf, guma, Praha, hora, hrom, host, hlava, chod, chladno, xerox, praxe, Xerxes, Max, Alexandr, noha — noh

Ff Gg Hh Chch Xx
Fotbal graf Hora Chod
Xerxes fotograf Praha
mnoho odchod hra

J j (й)

Jan, Jaroslav, Jalta, jablko, Jablonec, Jegor, jachta. jezero, jedu, pojedu, Josef (произн. -з-)

Dejte mu vodu. Dejte mi jablko. Petr pojede do Jablonce. Jan nepojede do Prahy. Jedu do Prahy.

В сочетании слова с предлогом ударение переходит на односложный предлог: Praha — do Prahy, Brno — do Brna, most —

na most, ten most — na ten most, jezero — za jezerem, jachta — u jachty, Petr — od Petra, Vltava — nad Vltavou, sobota — do soboty.

J j

Jan pojede do Tater. Dej mu jablko. Dej mu moje pero. Nejedeme do Jablonce.

Ř ř

Согласный ř произносится приблизительно как слитное р͡ж (перед гласным и перед или после звонких согласных) или р͡ш (в соседствие с глухими согласными и в конце слова).

řeka, řada, řemen, dřevo, břeh, lev řval, hořet, vař!, nekuř!, nekuřte!, křemen, přejedu, přenesl, dřevař

Ř ř

dřevo moře břeh přijedu středa Řeka. Lev řve. Před domem. Přijedu ve středu.

Č č (ч) **Ž ž** (ж) **Š š** (ш)

Чешское č произносится несколько тверже русского ч. Чешское š, ž произносится мягче русских ш, ж.

Čech, čaj, Československo, často, čest, večer, vnučka, družba, mažu, mažeš, žena, železo, Šumava, škola, Vršovice, duše, Jaroslav Hašek, on četl, ty čteš.

Šumava je v Československu. Jaroslav Hašek napsal Švejka. Družba Ostravy a Volgogradu. Co četl Petr včera večer? Četl Švejka.

Čč Žž Šš

Čech Šumava Žena družba

škola kočka pošta Krkonoše

Jedeme na Šumavu. Jdeš na

poštu? Včera večer Petr četl.

Už bude večer.

Ďď Ťť Ňň

Произношение этих согласных, особенно ď и ť не совпадает полностью с русскими дь, ть, нь.

loď, loďka, pojďte!, zaplať!, zaplaťte!, třešeň, koťata, Ňura

ě

1. dě tě ně

Обозначение мягкости ď, ť, ň перед -e- переносится на гласную букву (ě).

ve vodě, anděl, těsto, kotě, saně, ke mně

2. bě pě vě fě

В этих группах буква -ě- произносится как j + e. Согласный b, p, f, v надо произносить твердо, ср. слова oběd и objet (объехать), которые звучат одинаково.

běžet, k tobě, oběd, pěchota, pět let, věk, v Moskvě, v karafě

3. mě

Эта группа обозначает звуки m + ň + e. Ср. слова mě (меня) и mně (мне), которые звучат одинаково.

město (город), umělec (художник), umět, on uměl
měšťan, paměť

Ďď Ťť Ňň ě

Petr byl pět let v Moskvě.
Pojďte ke mně! Loďka je
ve vodě. Voda je v karafě.
Věra to uměla.

Читайте:

Eva měla doma kočku. Budeš ve Varšavě. Petr nebude na Šumavě. Sněžka je hora. V Praze je teplo. V Jihlavě je chladno. Bratr to nevěděl. Jaroslav Hašek napsal Švejka. Věra nečetla Švejka. Jan Neruda psal fejetony. Vltava je řeka v Praze.

Напишите:

Letadlo letělo do Prahy. Přejdeme přes most. To je Vltava. Eva přijela včera večer z Brna. Les je daleko. Vltava teče do Labe. Robert bude studovat na fakultě pět let.

Напишите следующие слова в алфавитном порядке:

hrom, běžet, koza, zeleň, seno, hora, letadlo, tři, řeka, moře, často, most, chladno, Věra, řepa, cena, Švejk, fotograf, Československo, za, voda, graf, atom, žena, den, Evropa, Žeňa, Ivan, Naďa, Kladno, Praha, jezero, ostrov, rak, tak, xerox.

Прочитайте следующие пары слов, учитывая разницу произношения в русском и чешском языках:

а) там — tam
такт — takt
форма — forma
дома — doma
доктор — doktor
трактор — traktor

б) вода — voda
окно — okno
орел — orel
ухо — ucho
бомба — bomba
вправо — vpravo

лодка — loďka
водка — vodka
море — moře
мост — most

кость — kost
метро — metro
метр — metr

DRUHÁ LEKCE

ДОЛГИЕ ГЛАСНЫЕ

Á á É é Ó ó Ú ú ů

Долгота гласных обозначается при помощи надстрочного знака ′ (čárka).

Долгие гласные произносятся приблизительно вдвое дольше кратких. Долгота гласных не связана с ударением и не совпадает с ним:

známe, neznáme, komár.

Долгие гласные не редуцируются, их надо произностить отчетливо, поскольку они в чешском языке имеют смыслоразличительную функцию; ср. známe slovo (мы знаем) — známé slovo (знакомое слово), dal (дал) — dál (дальше), léta (лета) — létá (летает), dráha (дорога) — drahá (дорогая).

mák, sádlo, máslo, kámen, právo, komár, stará žena, morálka
léto, mléko, chléb, teplé mléko
móda, tón, sólo, óda.

Máme chléb s máslem. Máte úkol? Potom půjdeme domů. V létě je teplo.

Долгое ó встречается лишь в заимствованных словах.

Slávka je moje známá. Dej mu chléb s máslem. Teplé mléko je zdravé. V pátek mu dáme dárek. Petr už létá dvě léta letadlem do Brna.

Примечание:

Долгое ů пишется в середине или в конце слова, ú пишется в начале слова или после приставок. Долгое ů часто соответствует русскому о.

dům, stůl, půjdu, vůl, kůň, domů (домой)
úder, úkol (задача), únor (февраль), Újezd, poúnorový

I i í — Y y ý

В чешском языке нет звука -ы-, есть только и, которое на письме передается двумя буквами i и y, í и ý. Чешское y встречается только в графике и произносится как и.

Так напр. следующие пары слов звучат одинаково:

být — bít, on byl — on bil, mýt (мыть) — mít (иметь), orli, holubi, psi (им. пад. множ. ч.) — orly, holuby, psy (вин. пад. множ. ч.).

Согласные перед i произносятся твердо во всех случаях, как напр. перед a, o: maso, prosil, za — zima.

Kobyla, jazyk, lýko, býk, syn, sýr, pivo, vidět, kino.

D, t, n перед i произносятся мягко, как в русском языке. Поэтому мягкость согласных ď, ť, ň перед i не обозначается.

Dítě, děti, potichu, nikdo (произн. нигдо), nikde (произн. нигдэ) nitka

(В словах иностранного происхождения они произносятся твердо: technika, taktika, didaktika).

Правописание i, y:

1. После согласных c, č, ž, š, ř, j пишется i: cizí, čistota, život (жизнь), šil, tři, jiskra.

2. После ď, ť, ň пишется также i, но мягкость согласных не обозначается: děti, dítě, tisíc, nikdo.

3. В начале слова пишется i: ideál, Ivan, Ital (y встречается очень редко, ср. yperit).

4. После согласных b, l, m, p, s, v, z пишется i или y (обычно в соответствии с русским языком), хотя произносится только i: byl — bil, list — lýko, myš — milý, pivo — kopyto, syn — silný, vysoko — rovina, zima — jazyk.

5. После согласных h, ch, k, r, d, t, n пишется y: nohy, Čechy, kyselý, ryba, dým, ty, nyní (теперь).

6. В заимствованных словах после согласных h, ch, k, r пишется i или y: historie — hymna, Achilles — brachylogie, kino — kytara, krize — rytmus.

7. После согласных d, t, n в заимствованных словах пишется i или y, но прозноситсявсегда твердый согласный (т. е. в группах di, ti, ni произносится d, t, n): diktovat — dyzentérie, titul — tympán, minimum — nymfa. Чаще всего здесь пишется i.

8. После согласных f, g встречающихся только в заимствованных или звукоподражательных словах, пишется i или y: film — fyzika, magie — gymnázium. См. также после буквы x: maximum — xylofon.

český jazyk, můj syn, titul, nikotin, cigareta, jiskra, jitro, jikra, fyzika, film, figura.

Maxim Gorkij je sovětský spisovatel. Nikdo tam není. Holubi byli bílí.

W w **Q q**

Jiří Wolker, watt, status quo

v и w произносятся одинаково.
Вместо q обычно пишется kv: kvóta, akvárium.

Ww Qq
Wolker Walter watt status quo
Darwin

Прочитайте следующие пары русских и чешских слов и сравните их произношение:

а) роман — román
табак — tabák
рукав — rukáv
успех — úspěch
б) дети — děti
тихо — ticho
видеть — vidět
стена — stěna
тесто — těsto
нитка — nitka
никто — nikdo

козак — kozák
моральный — morální
мода — móda
я дам — já dám
Вера — Věra
верить — věřit
обед — oběd
бежать — běžet
пена — pěna
смена — směna
место — město (город)

Произношение дифтонгов и сочетаний гласных

В чешском языке часто есть дифтонги ou, au, eu, ai, ei.

Дифтонги произносятся слитно, оба гласные образуют один слог; вторая часть дифтонга полугласный звук u̯, i̯ : mou-ka, au-to.

В чешском языке часто встречается дифтонг ou (он обычно соответствует русскому -у-): mouka, kouřit, křiknout, sloužit.

В заимствованных словах встречаются, кроме того, дифтонги au, eu, ai (произн. aj): automobil, automat, Aurora, neuróza, laik, Aischylos, seismograf.

Два слога составляет сочетание гласных в таких случаях, как: poučit (po-u-čit), naučit, neúplný, neinformovaný.

В заимствованных словах сочетание двух гласных не всегда образует дифтонг, а произносится как две отдельных гласные и как два слога (но слитно): naivní, pneumatika, pod muzeem.

В группах ie, ia, ye, ii, iu и т. п. в заимствованных словах произносится j (ije, ija, iji...): dialektika, hyena, neurologie, v neurologii, akvárium.

Прочитайте:

sloužit, mouka, kroupy, bouřka, dlouho, poučení, on to neumí, naučit, pneumonie, automat, autor, harmonie, historie, v historii, diagram, planetárium, naivnost, infarkt myokardu, diamant, dialekt, komunista, socialista, Indie, v Indii, neinformovaný, klaun.

В словах на -ismus (соответствующих русским словам с -изм) произносится -z-: komunismus, socialismus, humanismus, evolucionismus, darvinismus.

Произношение предлогов в сочетании с следующим словом

Ударение переходит на односложный предлог (см. в первом уроке): na stole, pod stolem, před domem, za řekou.

Если следующее слово начинается с гласного, предлоги k, s, v, z произносятся не слитно, а разделно. Звонкие v, z оглушаются: v okně (f ’okně), z auta (s ’auta), k otci (k ’otci), s otcem (s ’otcem).

С придыханием произносятся предлоги, оканчивающиеся на гласный, если следующее слово начинается с гласного: do okna (do ’okna), do Evropy, na okně, u okna, o otci).

Прочитайте и перепишите:

v Evropě, z Islandu, k Americe, s Olgou, před Ivanem, u Ivana, u Evy, u auta, úspěchy v automatizaci.

TŘETÍ LEKCE

3—C 1

plán *м.*, restaurace *ж.*, hotel *м.*, kino *с.*, muzeum *с.*; vysoký, nízký, celý, starý, nový, málo, mnoho, románský, gotický, škola, řeka, nad, pod, na, u, v (ve), hlavní, tramvaj *ж.*, autobus *м.*, metro *с.*, socialistický, republika *ж.*, most *м.*

město *с.* город
podívat se, podívám se *(na něco) сов.* посмотреть
dívat se, dívám se *(na něco) несов.* смотреть
tady здесь, тут
kam куда
tam 1. там, 2. туда
sem сюда
náměstí *с.* площадь
obchod *м.* магазин
úřad *м.* учреждение
a *(союз)* и
divadlo *с.* театр
nahoře наверху
dole внизу
národní национальный
křižovatka *ж.* перекрёсток
radnice *ж.* ратуша
orloj *м.* куранты, астрономические часы
kostel *м.* церковь, костёл
věž *ж.* башня
chrám *м.* храм, собор
čtvrť *ж.* квартал
jmenovat se, jmenuji se называться, (меня зовут)
památka *ж.* достопримечательность, памятник
nábřeží *с.* набережная
palác *м.* дворец
hospoda *ж.* ресторанчик, пивная
vinárna *ж.* винный ресторан, погребок
bydlet, bydlím *несов.* жить, проживать
dostat se, dostanu se *сов.* попасть
co что
jaký какой
ten, ta, to этот
dům, domu *м.* дом
kolik сколько
tolik столько
nebo или

3 — T 1

PRAHA

Praha je hlavní město Československé socialistické republiky. Podíváme se na plán Prahy: Tady je Václavské náměstí. Jsou tam obchody, úřady, restaurace, hotely, kina a divadla. Nahoře je Národní muzeum, dole je křižovatka Na můstku. A tady je Staroměstské náměstí. Je tam staroměstská radnice s orlojem. Kostel se dvěma vyso-

kými věžemi je Týnský chrám. Celá čtvrť se jmenuje Staré Město. Je tu mnoho románských a gotických památek.

Na nábřeží Vltavy je mnoho škol. Nahoře nad řekou jsou Hradčany a dole pod nimi Malá Strana. Jsou tam staré paláce, kostely a také hospody a vinárny.

My bydlíme v novém hotelu. Dostaneme se tam tramvají, autobusem nebo metrem.

3 — Л 1

kde?	tady	tam	(где)?
kam?	sem	tam	(куда)?

kde? nahoře, dole; kam? nahoru, dolů

● jaký?, starý — nový, malý, velký (veliký), vysoký — nízký

● románský, gotický; renesanční, barokní, secesní

● Je tam? Ano, je tam. — Ano, je. — Je. — Ano.
Ne, není tam. — Ne, není. — Není. — Ne.

● hlavní město = столица; Praha je hlavní město Československa. Bratislava je hlavní město Slovenska. Moskva je hlavní město SSSR.

● velký, veliký = 1. великий, 2. большой, velký dům, velká epocha

● Jak se jmenuje ten most? = Как называется этот мост?
Jak se jmenujete? = Как ваша фамилия? Как вас зовут?
Jmenuji se Ivan Petrovič Novikov.

● podívat se: podívám se na plán × podívám se do divadla (пойду), do Prahy, do kina

1. Doplňujte vhodná slova. Дополните подходящие слова по тексту:
1. Praha je hlavní ... 2. Tam je Týnský ... Je to gotická ... 3. To je vysoká ... 4. Kde je Staroměstské ...? 5. To není hospoda, to je ... 6. ... nad řekou jsou Hradčany. 7. Na Václavském náměstí jsou ... a ... 8. Na nábřeží Vltavy je ... 9. Na ... je starý orloj. 10. ... v novém hotelu. 11. Dostaneme se tam ... 12. Jak se jmenuje ten ... 13. Jak se jmenuje ta ...? 14. Jak se jmenuje to ...?

2. Odpovídejte na otázky. Ответьте на вопросы.
1. Co je na Václavském náměstí? 2. Kde je Národní muzeum? 3. Jak se jmenuje to náměstí? 4. Jak se jmenujete? 5. Kde je orloj? 6. Kde je mnoho starých památek? 7. Kde je Národní divadlo? 8. Jak se jmenuje ta čtvrť? 9. Kde bydlíte? 10. Co je na Malé Straně? 11. Kolik kostelů je v Praze? 12. Je to románský nebo gotický dům?

3 — Г 1 Sloveso být
Глаголь быть

настоящее время		**будущее время**	
být jsem	jsme	budu	budeme
jsi	jste	budeš	budete
je (*книжное* jest)	jsou	bude	budou
nebýt nejsem	nejsme	nebudu	nebudeme
nejsi	nejste	nebudeš	nebudete
není	nejsou	nebude	nebudou

Отрицание у глаголов выражается при помощи приставки ne-. Приставка пишется слитно с глаголом: nejsem, nebudu, nebýt, nepodívat se, nebydlet, nebydlím.

Употребление связки в настоящем времени обязательно: To je ulice. Kde je divadlo? Kdo je tam? Ten dům je starý. Jsme v hotelu. Jsou v divadle. Kde jsou?

Личное местоимение при глаголе обычно не употребляется: Jsme doma. Jsi tady? Kde je Věra? Je doma. Bydlím v hotelu. Kde bydlíte?

Согласный j- в начале слова перед согласными произносится при отчётливом произношении: jsem — sem, jsi — si, jsme — sme, jste — ste, jsou — sou; jdu — du, jdeš — deš, jdeme — deme. Слова jsem, jdu и пр. надо произносить односложно (j произносится как й); йду, йдем. Ср. с русским иду). Подобно см. jdete, jmenuje se.

Tvrdá a měkká přídavná jména v jednotném čísle.
Твердые и мягкие прилагательные в единственном числе

nový hotel	nová ulice	nové město
hlavní úřad	hlavní křižovatka	hlavní náměstí

3 — Г 2 Skloňování zájmen kdo, co
Склонение местоимений кто, что

И. kdo	co	nikdo	nic
Р. koho	čeho	nikoho	ničeho
Д. komu	čemu	nikomu	ničemu
В. koho	co	nikoho	nic
Т. kým	čím	nikým	ničím
П. o kom	o čem	o nikom	o ničem

Группа kd- в словах kdo, kde, kdy произносится как gd-: gdo, gde, gdy.

Отрицательные местоимения и наречия: nikdo, nic, nijaký; nikde, nikam, nijak.

Неопределённые местоимения и наречия: někdo (кто-то, кто-нибудь), něco, nějaký; někde, někam, nějak; několik.

Сочетание отрицательных и неопределённых местоимений с предлогами: k nikomu, k ničemu, bez nikoho, bez ničeho, na nikoho, na nic, o ničem, o nikom, s ničím, s nikým, s nijakým.

См. также: bez někoho, k něčemu, o někom, s nějakým, k některému.

Отрицательные предложения: Nikdo tam není. Nic tam není. Nikdo nebude doma. Nikdo tam nebydlí.

Сравните: Jdeme někam. — Nejdeme nikam.
Někdo tam je. — Někdo tam není. — Nikdo tam není.

Примечание:

В грамматиках чешского языка творительный падеж приводится после предложного. Кроме того, в чешском языке имеется звательная форма. Следовательно, в чешском языке — семь падежей: první pád (nominativ) = именительный п., druhý pád (genitiv) = = родительный п., třetí pád (dativ) = дательный п., čtvrtý pád (akuzativ) = винительный п., pátý pád (vokativ) = звательный п., šestý pád (lokál) = предложный п., sedmý pád (instrumentál) = творительный п.

3. Řekněte (скажите), co je:

a) malé — velké, b) staré — nové, c) vysoké — nízké.

4. Doplňujte přídavná jména k slovům. Употребите нужные прилагательные с следующими словами.

Město, radnice, obchod, úřad, náměstí, orloj, věž, čtvrť, křižovatka, památka, hospoda, vinárna, hotel, restaurace, tramvaj, muzeum, autobus.

5. Obměňujte vyznačené tvary. Замените выделенные выражения.

1. Ta čtvrť se jmenuje *Malá Strana*. 2. To je starý *palác*. 3. Tady je *gotický* dům. 4. To je nová *ulice*. 5. Kde je *Národní divadlo*?

6. Podstatná jména dům, ulice, město *spojujte s těmito výrazy. Указанные существительные употребите со следующими выражениями:*

vysoký, nízký, celý, starý, nový, jaký?, ten, hlavní, malý, velký, nějaký.

3 — Г 3 Intonace otázky
Интонация вопроса

В вопросах без вопросительных слов интонация в последнем слове вопроса повышается (восходящая интонация):

_ _ / _ _ _ _ /

Budeš tam? Je to divadlo?

7. Odpovídejte kladným i záporným slovesem. Ответьте используя глаголы в положительной и отрицательной форме.

1. Je to Národní divadlo? 2. Jste v hotelu? 3. Budete v restauraci? 4. Není to málo? 5. Jsou to Hradčany? 6. Budeš v Praze? 7. Jsi tam? 8. Dostane se tam tramvají? 9. Podíváte se na plán Prahy? 10. Je to Týnský chrám?

8. Jak se musíte zeptat, abyste dostali tyto odpovědi? Как надо спросить, чтобы получить следующие ответы?

1. ...? Nebydlím tam.
2. ...? Jsem tam.
3. ...? Bydlím tady.
4. ...? Podívám se tam.
5. ...? Bydlím nahoře.
6. ...? To je Týnský chrám.
7. ...? Hradčany jsou nad řekou.
8. ...? Ten palác je starý.
9. ...? Dostanete se tam metrem.
10. ...? Ta čtvrť se jmenuje Staré Město.

9. Tvořte záporné věty. Образуйте отрицательные предложения.

1. Bydlím v hotelu. 2. Jsem starý. 3. Budu doma. 4. Budu bydlet na Václavském náměstí. 5. Dostaneme se tam tramvají. 6. Podíváme se na Hradčany. 7. To je obchod. 8. Ta čtvrť je Malá Strana.

10. Tvořte otázky podle vzoru. Образуйте вопросы по образцу.

Ten dům je nový. → Je ten dům nový?

1. Ten dům je nový. 2. Tady je Vltava. 3. To bude dole. 4. Tady je Národní divadlo. 5. Tam je obchod. 6. To je Národní divadlo. 7.

Václavské náměstí je velké. 8. Pod muzeem je Dům módy. 9. To je Karlův most.

11. Slova v závorkách dejte do správného tvaru a na otázky odpovídejte. Слова в скобках поставьте в надлежащей форме и ответьте на вопросы.

1. S (kdo) bydlíte? 2. U (kdo) bydlíte? 3. Ke (kdo) jdete? 4. Na (co) se díváte? 5. Na (kdo) se díváte? 6. Jdete k (někdo)? 7. Jdeš s (někdo) do divadla?

12. Tvořte záporné věty. Образуйте отрицательные предложения.

1. Někdo je tady. 2. Jdu k někomu. 3. Dívám se na něco. 4. Podíváme se na někoho. 5. Bydlím s někým. 6. Někdo tady je. 7. Vidím něco. 8. Vidím někoho.

13. Odpovídejte záporným zájmenem. Ответьте, пользуясь отрицательным местоимением.

1. S kým budeš bydlet v hotelu? 2. Na co se díváte? 3. S kým jdeš do vinárny? 4. Ke komu jdeme? 5. S kým jdeš do divadla? 6. Budeš v divadle nebo v restauraci?

*14. Zpětný překlad. Обратный перевод.**)

1. Díváme se na Hradčany a na Vltavu. 2. Na Václavském náměstí jsou obchody, úřady, restaurace, hotely a kina. 3. Ten kostel s dvěma vysokými věžemi je Týnský chrám. 4. Na Malé Straně je mnoho barokních památek: paláce, domy a kostely. 5. Na nábřeží jsou secesní domy. 6. To není Národní divadlo. 7. Prosím vás, kde je Staroměstské náměstí? 8. Jak se jmenuje ten palác? 9. To je palác Kinských. 10. Půjdeme na nábřeží a uvidíme Karlův most. 11. Nikdo tam není. 12. V Praze je tolik věží! 13. Ten palác je renesanční nebo barokní?

15. Čtěte. Прочтите.

a) Národní divadlo, románský palác, stará tramvaj, chrám svatého Víta, vysoké věže, kostel s vysokými věžemi, za novou školou, jdou. b) do hospody, do Prahy, u Prahy, do divadla, na věži, za školou, u hotelu, budu ve škole, u vaší učitelky, do Dejvic, na Malou Stranu, v autobusu.

---

*) Обратный перевод: Переведите письменно на русский язык. Этот перевод переведите снова на чешский язык письменно и сравните с текстом упражнения; все ошибки исправьте.

16. Čtěte dvojice ruských a českých slov. Прочтите пары чешских и русских слов.

трамвай — tramvaj
трактор — traktor
масло — máslo
мало — málo
кино — kino
высокий — vysoký
много — mnoho
романский — románský
школа — škola
там — tam
храм — chrám

17. Opište text 3 — T 1. Перепишите текст 3 — T 1.

4 — C1

dobrý den, dobrý večer, dobrou noc, dobré jitro, nazdar, ahoj, na shledanou *(произн. naschle-)*, čest práci
rozhovor *м.*, stanice *ж.*, daleko, daleký, blízko, blízký, vpravo, vlevo, s (se), k (ke), za, semafor *м.*, už, náš — naše, váš — vaše, učitel *м.*, učitelka *ж.*, prosit *(někoho o něco) несов.* poprosit *(někoho o něco) сов.*, přímo, autobus *м.*, kniha *ж.*

ptát se, ptám se *(někoho na něco) несов.* спрашивать
zeptat se zeptám se *(někoho na něco) сов.* спросить
vystoupit, vystoupím *(z něčeho) сов.* сойти
vystupovat, vystupuju (-ji) *несов.* сходить
ano да
ne нет
třiadvacítka *ж.* (трамвай, автобус) номер 23, 23-ий
děkovat, děkuji (děkuju) *несов.* благодарить
poděkovat, poděkuju (-ji) *сов.* поблагодарить
není zač не за что
jak как
číslo *с.* номер
jít, jdu, půjdu, šel jsem *(прош. время) несов.* идти (иду, пойду)
zahnout, zahnu *сов.* свернуть
zahýbat, zahýbám *несов.* сворачивать
druhý второй
vidět, vidím *несов.* видеть
uvidět, uvidím *сов.* увидеть
dost 1. довольно, 2. хватит
brána *ж.* ворота
mluvit, mluvím *несов.* говорить
socha *ж.* статуя
cesta *ж.* 1. дорога, 2. путь
kdy когда
z *(čeho)* из
do *(čeho)* в

4 — T 1

ROZHOVORY

1. Jak se ptáme na cestu

A: Prosím vás, jak se dostanu do Dejvic?
B: Pojedete třiadvacítkou nebo autobusem číslo sto třicet čtyři. Stanice je tam za křižovatkou. Nebo metrem od muzea.
A: Děkuji.
B: Není zač. A zeptejte se, kde budete vystupovat.
A: Ano, zeptám se. Na shledanou.

2.

A: Prosím vás, jak se dostanu na Karlův most?
B: Půjdete přímo, pak zahnete druhou ulicí vpravo, tam, kde vidíte tu křižovatku se semafory, a to už ho uvidíte.
A: A jak je to daleko?
B: Je to dost blízko, za pět minut jste tam.
A: Děkuji.
B: Prosím.

3.

A: Prosím vás, jak se jmenuje ta věž?
B: Ta věž? To je Prašná brána.
A: Děkuji.

4 — Л 1

● stanice (станция, остановка):
stanice metra, stanice tramvaje, stanice autobusu; zastávka = остановка

● dostat se někam: do Dejvic, do Starého Města, do Prahy, do školy, do divadla, do hospody, do kina, do obchodu, do domu — na náměstí, na most, na křižovatku, na Malou Stranu, na Hradčany, na stadión
dostat se k něčemu: k divadlu, k hotelu, k mostu
dostat se do Národního divadla x dostat se k Národnímu divadlu (попасть в театр x добраться к театру)

● jdu do školy — я иду в школу x jsem ve škole — я в школе

● být, bydlet: v Dejvicích, v Praze, ve škole x na náměstí, na Malé Straně

● jsem na náměstí, na ulici, na křižovatce x jsem v hospodě, v restauraci, v hotelu
jdu na náměstí, na ulici, na křižovatku x do hospody, do restaurace, do hotelu

● Jak se jmenuje váš učitel? Jak se jmenuje vaše učitelka? Jak se jmenuje ta ulice? Jak se jmenujete?

● zeptat se někoho na něco: zeptal se na to sestry, učitelky, zeptám se Věry na cestu (спросить у кого о чём)

● nastoupit (nastupovat) do něčeho: do tramvaje, do autobusu
vystoupit (vystupovat) z něčeho: z tramvaje, z autobusu

● přestoupit (přestupovat) z něčeho na něco (do něčeho): přestoupím z autobusu na třiadvacítku, z tramvaje na autobus, na metro

● děkovat někomu za něco: poděkoval Věře za knihu
děkuji — prosím (není zač): спасибо — пожалуйста (не за что)

● prosit (poprosit) někoho o něco: poprosím Věru o tu knihu
● třiadvacítka — dvojka, desítka, dvacítka, stopadesátka, stotřiatřicítka

● druhý = второй x другой = jiný: druhá ulice vpravo; to je jiný hotel, ne ten náš; půjdeme do jiného divadla, ne do Národního; pojedu jiným autobusem

4 — Г 1 Skloňování tvrdých podstatných a přídavných jmen ženského rodu
Склонение существительных и прилагательных твердой разнодивности в женском роде

И.	nová škola	nové školy
Р.	nové školy	nových škol
Д.	nové škole (bráně)	novým školám
В.	novou školu	nové školy
З.	nová školo!	= И.
Т.	novou školou	novými školami
П.	o nové škole (bráně)	o nových školách

1. Дат. и предл. п. ед. ч. — чередование согласных:

k — c: řeka — řece, křižovatka — křižovatce, památka — památce
h — z: Praha — Praze, noha — noze, Volha — Volze
g — z: Olga — Olze, Kaluga — Kaluze
ch — š: socha — soše
r — ř: Věra — Věře, kultura — kultuře
t, d, n — ť, ď, ň: vata — vatě, hospoda — hospodě, brána — bráně
b, p, m, v, f: žábě, lípě, hlavě, karafě

2. В род. п. множ. ч. встречается белгое -е-:

památka — památek, křižovatka — křižovatek, třiadvacítka — třiadvacítek, učitelka — učitelek, vinárna — vináren, jiskra — jisker, tundra — tunder, hra — her (игра), sestra — sester.

3. Звательный падеж в множественном числе у всех существительных в чешском языке равен именительному.

1. Doplňujte vhodná slova. Дополните подходящие слова:

1. Prosím vás, jak ... k Národnímu divadlu: 2. Zeptám se .... 3. Do Dejvic pojedete ... 4. Zahnete druhou ulicí ... 5. Jak ... se jmenuje ten most? 6. To je ... most. 7. Vidíte tu ... se semafory?

2. Tvořte otázky podle vzoru. Образуйте вопросы по образцу:

Jdu s Věrou. → S kým jdete?

1. Jdu s Věrou. 2. Jdu k Věře. 3. Jdu za Věrou. 4. Vidím Věru. 5. Zeptám se Věry. 6. Mluvíš o Věře. 7. Jsem v Praze s Olgou.

3. Skloňujte v jednotném čísle a tvořte věty. Просклоняйте в единственном числе и составьте предложения из следующих словосочетаний.

Prašná brána, Malá Strana, nová škola, stará hospoda

4. Skloňujte v množném čísle a tvořte věty. Просклоняйте в множественном числе и составьте предложения из следующих слов.

románská památka, malá vinárna, velká křižovatka, sestra

5. Zeptejte se (спросите) Věry, Evy, Jany, paní učitelky, kam jde, kam půjde, co dělá.

Vzor: Образец. Věro, kam jdeš (jdete)?

4 — Г 2 Předložky (предлоги) k — ke, s — se, v — ve, z — ze

Приведенные предлоги на -e употребляются в следующих случаях:

1. Следующее слово начинается с одинакового (или соответствующего ему звонкого или глухого) согласного.

ke: ke komu, ke křižovatce, ke koleji; ke gotickému chrámu
se: se sochou, se starou radnicí, se semaforem; se zimou, se známou
ve: ve vodě, ve vinárně, ve Vltavě, ve velké hospodě, ve filmu, ve fyzice
ze: ze zimy, ze známé restaurace, ze staré radnice, ze stanice

2. Указанные предлоги на -e употребляются в тех случаях, если следующее слово начинается с группы согласных, напр.: ke škole, se školou, ve škole, ze školy; ke stolu, ve stole (и также se stolem, ze stolu). Но: k slovu, z bratra, s vlkem, s třešní, v kvótě. В ряде случаев наблюдается колебание: v/ve staré vinárně, (но только ve stole), v/ve čtvrti, v/ve stěně (но только ze stěny, se stěnou, ср. правило 1) и т. д.

6. Doplňujte věty uvedenými spojeními. Дополните предложения данными словосочетаниями.

1. Jdeme k ... Malá Strana, nová škola, velká
2. Tady vidíš ... křižovatka, stará Praha, dobrá

3. Mluvím o ... 4. Bydlíme u ... 5. Jsme za ... 6. Podíváme se na ... 7. Jak se dostanu do — na — k ...	hospoda, řeka Vltava, gotická památka, malá vinárna, Prašná brána, třiadvacítka, dvojka, sedmnáctka

7. Převeďte podstatná jména do množného čísla. Поставьте имя существительное в множественном числе.

1. Vidím novou školu. 2. Jak se dostanu k velké křižovatce? 3. Mluvíme o malé vinárně. 4. Mluvíme s novou učitelkou. 5. Jakou hospodu jste viděli?

8. Slova v závorkách dejte do správného tvaru. Поставьте слова в скобках в надлежащей форме.

1. Jak se jmenují ty (hospoda)? 2. Na (Malá Strana) je mnoho (malá vinárna). 3. Viděli jste mnoho (stará památka). 4. Jak se dostaneme k těm (křižovatka) se semafory? 5. Ve (škola) je mnoho (nová učitelka). 6. Ve Starém městě je mnoho (malá hospoda).

9. Doplňujte věty uvedenými spojeními. Дополните предложения данными словосочетаниями.

1. V Praze je mnoho ... 2. Viděli tam ... 3. Jdeme k (ke) ...	stará vinárna, velká křižovatka, nová škola, románská památka, dobrá hospoda

10. Odpovídejte na otázky. Ответьте на вопросы.

a) 1. Ke komu jdete? 2. S kým jdete?	Karla, Kateřina, Stanislava, Saša, Věra, sestra, Olga
b) 1. K čemu jdete? 2. Kde budete večer?	vinárna, křižovatka, hospoda, škola, stanice metra

11. Říkejte, kam jdete. Скажите, куда вы идете (do, na, k).

Malá Strana, Praha, škola, křižovatka, hospoda, vinárna, Prašná brána.

12. Převeďte věty do záporu. Образуйте отрицательные предложения.

1. Dostaneme se někam. 2. Večer s někým půjdu. 3. Zeptám se někoho na něco. 4. Vidíte někoho? 5. Mluvíme o něčem. 6. Někam se dívám. 7. Podívám se na někoho. 8. Poprosím někoho o něco.

13. Zpětný překlad. Обратный перевод.

1. Dobrý večer, kam jdete? 2. Jdu ke škole. 3. Jdu do školy. 4. Poprosím sestru o nějakou knihu. 5. Dobrý den, prosím vás, jak se dostanu

na Václavské náměstí k Domu módy? 6. Zeptám se Věry na cestu k divadlu. 7. Pojedete třiadvacítkou a na náměstí I. P. Pavlova přestoupíte na metro. 8. Půjdu s vámi do nějaké staré hospody. 9. V Praze je mnoho starých památek. 10. Co vidíte na té soše? 11. Co je to? 12. Je ten dům starý? 13. Ne, ten dům není starý. Je to secesní dům. 14. Zahnete za křižovatkou druhou ulicí vpravo.

14. Jak se česky zdraví? Как по-чешски здороваются?

15. Zeptejte se na cestu. Попросите показать вам дорогу.

16. Čtěte. Прочтите.

zahnout, za školou, nad řekou, dobrou noc; vystoupit, restaurace, auto, autobus, autor, naučit se

17. Vyslovujte pečlivě souhlásky h, ř. Произнесите отчетливо согласные h, ř.

a) hotel, mnoho, hospoda, kniha, zahnout
b) řeka, u řeky, úřad, křižovatka, nahoře, přestupovat, přestoupit, tři, třiadvacítka

18. Čtěte dvojice českých a ruských slov. Прочтите пары чешских и русских слов.

добрый вечер! — dobrý večer!
most — мост
далеко — daleko
просить — prosit
наш — náš
ваш — váš
учитель — učitel

число — číslo
видеть — vidět
бригада — brigáda
Ленинград — Leningrad
Севастополь — Sevastopol
Сибирь — Sibiř

5 — C 1

kuchyně *ж.*, každý, svůj, knedlík *м.*, maso *с.*, čaj *м.*, chléb *м.*, máslo *с.*, sýr *м.*, potom, kompot *м.*, salát *м.*, pivo *с.*, víno *с.*, bufet *м.*, minerálka *ж.*, voda *ж.*, nakonec, zajít, zajdu, zašel *сов.*, část *ж.*, dělat, dělám *несов.*, udělat (сделать) *сов.*, učit se, učím se *несов.*, naučit se, naučím se *сов.*, sladký, dát, dám *сов.*, dávat, dávám *несов.*

jídlo *с.* еда, пища, блюдо
moučný мучной
známý 1. знакомый, 2. известный
znát, znám, znal *несов.* знать
poznat, poznám *сов.* узнать
příloha *ж.* гарнир
jako как
ale но, а
nejen..., ale i не только..., но и
brambor *м.*, *мн. ч.* brambory картофель
bramborový картофельный
houska *ж.* булка
houskový булочный
švestka *ж.* слива
švestkový из слив, со сливами
vepřový свиной
vepřové *с.* свинина
hovězí говяжий
hovězí *с.* говядина
telecí телячий
telecí *с.* телятина
skopový бараний
skopové *с.* баранина
drůbež *ж.* домашняя птица
drůbeží из домашней птицы
zelí *с.* капуста
chutnat, chutnám *несов.* нравиться *(о еде)*
ochutnat, ochutnám *сов.* попробовать *(о еде)*
pít, piju, pil *несов.* пить
vypít, vypiju, vypil *сов.* выпить, испить
napít se *(čeho)* напиться, попить
mít, mám, měl *несов.* иметь, у меня есть
vědět, vím *несов.* знать
jíst, jím, jedl *несов.* есть, кушать
najíst se *(čeho) сов.* наесться
práce *ж.* 1. работа, 2. труд
vařit, vařím *несов.* варить, готовить
vaření *с.* варка, приготовление
uvařit, uvařím *сов.* сварить, приготовить
mléko *с.* молоко
bílá káva *ж.*! кофе с молоком
černá káva *ж.*! чёрный кофе
rohlík *м.* рожок, рогалик
zavařenina *ж.* варенье
vejce *с.* яйцо
polévka *ж.* суп
nudle *ж.* лапша, вермишель
guláš *м.* гуляш
dršťková polévka *ж.* суп из рубцов
zelenina *ж.* овощи
zeleninový обощной, из овощей
ovoce *с.* фрукты

ovocný фруктовый
předkrm *м.* закуска
rýže *ж.*! рис
limonáda *ж.*! лимонад
moučník *м.* сладкое, пирожное
různý разный, различный
teplý тёплый
studený холодный
když *(союз)* когда
hlad *м.* голод
párek *м.* сосиска
hořčice *ж.* горчица
obložený chlebíček *м.* бутерброд
podle *(čeho)* по; podle toho по обстоятельствам
chuť *ж.* аппетит
horký горячий, жаркий
hořký горький
ještě ещё
který который
někdy иногда
průvodčí *м.* проводник

5 — T 1

ČESKÁ KUCHYNĚ

Každá kuchyně má svá národní jídla. V Čechách se jí dost moučných jídel. Známé jsou knedlíky. Nejen houskové jako příloha k masu, ale i bramborové nebo švestkové. Maso se jí vepřové, hovězí, telecí nebo drůbeží, málo skopové. Známé jídlo je vepřové s knedlíkem a se zelím; k tomu mně chutná pivo. Na Moravě a na Slovensku se pije víno.

My jíme v restauraci a nemáme práci s vařením. Ke snídani je čaj, mléko nebo bílá káva s rohlíkem nebo houskou, chléb s máslem, zavařenina, vejce nebo sýr. K obědu je polévka (hovězí s nudlemi, gulášová, dršťková nebo zeleninová), někdy předkrm, potom maso s bramborem, rýží nebo s knedlíkem, kompot nebo salát. K tomu je pivo, minerálka, limonáda nebo voda. Nakonec je moučník a černá káva. K večeři jsou různá jídla: někdy se vaří teplá večeře, někdy se jí studená večeře.

Když máme dopoledne nebo odpoledne hlad, dáme si v bufetu párek s hořčicí nebo obložený chlebíček nebo si zajdeme ještě do hospody na dršťkovou polévku s rohlíkem. To podle toho, na co máme chuť.

5 — Л 1

● dost (dosti): 1. dost daleko, dost blízko, dost velký;
2. v Praze je dost škol (довольно много, достаточно) mám dost jídla, mám dost brambor
3. Už dost! (хватит!) Mám toho piva už dost! (хватит, довольно)

● snídat, snídám — posnídat — snídaně *ж.*
svačit, svačím — posvačit — svačina *ж.* (přesnídávka *ж.*)
obědvat, obědvám — poobědvat — oběd *м.*
večeřet, večeřím — povečeřet — večeře *ж.*
● části dne: ráno *с.* (примерно с 5 до 9 часов)
dopoledne *с.* (с 9 до 12 часов)
poledne *с.* (12 часов)
odpoledne *с.* (примерно с 13 до 17 или 18 часов)
večer *м.* (примерно с 18 до 22 часов)
noc *ж.* (примерно с 22 часов до 4 или 5 часов утра)

Утро начинается, когда мы встаём: для кого утро начинается рано в 4 часа, для кого в 8 часов.

● kdy? ráno, dopoledne, v poledne, odpoledne, večer, v noci
● ráno = утро, утром × рано, скоро = brzy
přijdu brzy ráno, přijdu brzy, přijdu pozdě
ještě je brzy (ещё рано). Už je pozdě (уже поздно).
● jí se = едят, pije se = пьют, vaří se = готовят
● kde? v Čechách, v Sovětském svazu, v Bulharsku, v Tatrách, ve Francii, но: na Moravě, na Slovensku, na Sibiři, na Šumavě
kam? do Čech, do Sovětského svazu, do Bulharska, do Francie, do Tater, но: na Moravu, na Slovensko, na Sibiř, na Šumavu
● známý: známé divadlo, známý profesor, můj známý dům, můj známý, Věra je moje známá.
● Co bude k obědu? Co je k obědu? Co budeme mít k obědu?
● Dobrou chuť! (Приятного аппетита) — Děkuji. (Nápodobně.)
● pít vodu, vypít vodu, napít se vody
jíst polévku (maso), sníst polévku, najíst se polévky
● jít, jdu, jdeš, jdi!, šel; přijít, odejít
● studený — teplý — horký: studené jídlo, studený den, teplý čaj, teplý večer, horký čaj, horký den
● horký čaj = горячий чай × hořký čaj = горький чай
● mít: mám hlad, mám chuť na párek, k obědu máme vepřové, mám toho dost! (мне этого хватит), Jak se máte? (как дела, как поживаете). Děkuji, mám se dobře. (Спасибо, хорошо.)
● rád: Jsem rád. (Я рад.)
mít rád = любить, mám rád vepřové, mám rád večery u řeky, mám rád Věru, mám ráda Prahu
zelí = капуста × kapusta = кудрявая капуста

1. Doplňte podle textu vhodná slova. Дополните предложения подходящими словами из текста.

1. V Čechách se jí dost ... 2. Známé je vepřové s ... a se ... 3. K obědu bude ... maso s rýží. 4. V Čechách se pije ..., na Moravě ... 5. Jíme

v … 6. Ke snídani máme … kávu, chléb s … a … 7. Mně chutná … polévka. 8. K večeři bude … 9. Ke svačině si dáme … 10. Zajdeme si do hospody na … 11. Knedlíky se jedí jako … k masu. 12. Bude teplá večeře nebo …? 13. Mám chuť na … 14. Přijdu … ráno.

2. Překlad. Перевод.

1. Известное чешское блюдо — свинина с кнедликом и капустой. 2. Мы едим говядину, свинину, телятину, баранину или домашнюю птицу. 3. На завтрак у нас молоко, булка с маслом и с вареньем и яйца. 4. На обед у нас будет суп с лапшой, говядина с рисом, компот и пирожное. 5. После обеда мы будем пить чёрный кофе. 6. На ужин у нас будут сосиски с горчицей, хлеб и пиво. 7. Приятного аппетита! 8. Мы скоро ужинаем.

3. Odpovídejte na otázky. Отвечайте на вопросы.

1. Co se jí v Čechách? 2. Co se pije na Moravě? 3. Kde se pije pivo a kde víno? 4. Co je k obědu? 5. Co bude k večeři? 6. Kam půjdeme na dršťkovou polévku? 7. Kdy půjdeme do kina? 8. Kdy svačíte?

4. Sestavte slovíčka v 5 — C 1 podle abecedy. Составьте слова в 5 — C 1 в алфавитном порядке.

5. Vyberte vhodná přídavná jména k podstatným jménům. Подберите подходящие прилагательные к существительным.

a) káva, čaj, limonáda, polévka, minerálka, jídlo	teplý, hořký, horký, studený, sladký
b) maso, guláš, polévka	hovězí, telecí, vepřový, drůbeží, dršťkový, skopový, zeleninový

6. Tvořte spojení s přídavnými jmény. Образуйте сочетания с прилагательными.

moučný, známý, hlavní, národní, horký, hořký, malý, velký, dobrý, první, druhý, černý, bílý

5 — Г 1 Časování sloves typu dělat, prosit
Спряжение глаголов типа dělat, prosit

Přítomný čas Настоящее время

dělat:	dělám	děláme	prosit:	prosím	prosíme
	děláš	děláte		prosíš	prosíte
	dělá	dělají		prosí	prosí

Rozkazovací způsob **Повелительное наклонение**

dělej!	dělejme!	pros!	choď!	prosme!	choďme!
	dělejte!			proste!	choďte!

ať dělá, ať dělají, ať prosí, ať chodí
(пусть он делает..., пусть они делают...)

Budoucí čas **Будущее время**

budu dělat..., budu prosit...

Глаголы на -at: dívat se, zahýbat, zeptat se, snídat, obědvat

Односложные глаголы с долгим согласным -á- ptát se, dát, znát
Кроме того: mít — mám

Глаголы на -it: mluvit, vystoupit, svačit, učit se, naučit se chodit

Некоторые глаголы на -et (в русском языке им соответствуют, как правило, глаголы второго спряжения): vidět, trpět, večeřet, bydlet

Časování sloves vědět, jíst **Спряжение глаголов vědět, jíst**

vědět:	vím	víme
	víš	víte
	ví	vědí
	věz!	vězme!
		vězte!

povědět (сказать)

jíst:	jím	jíme
	jíš	jíte
	jí	jedí
	jez!	jezme!
		jezte!

sníst, najíst se

7. Časujte. Проспрягайте.

snídat, obědvat, povečeřet, svačit, podívat se, zeptat se, mluvit, bydlet, vidět, mít, povědět, jíst, dát, znát, dávat

8. Převeďte do budoucího času. Употребите приведённые предложения в будущем времени.

Ráno snídám černou kávu a chléb s máslem, potom jdu z hotelu a mluvím se známými. Svačím párek s hořčicí, potom jdu na Hradčany. V poledne mám hlad. Obědvám v restauraci, jedí tam moji známí. Odpoledne se učím česky a dělám zpětný překlad. Večer jdu do kina.

9. Odpovídejte podle vzoru. Ответьте по образцу.

Zeptáte se průvodčího? → Ano, zeptám. Ano, zeptáme.*)
Ne, nezeptám. Ne, nezeptáme.

*) zeptejme se! = давайте спросим; в чешском языке имеется форма повел. наклонения для 1-го лица мн. числа.

1. Zeptáte se průvodčího? 2. Bydlíte v hotelu? 3. Vystoupíte u divadla? 4. Podíváte se na Hradčany? 5. Jíte v restauraci? 6. Učíte se česky? 7. Víte to? 8. Jíte knedlíky? 9. Půjdete do restaurace? 10. Poprosíte o to Věru? 11. Dáte si hovězí s rýží? 12. Uvaříte kávu? 13. Znáte Prahu? 14. Uděláte to brzy?

10. Převeďte cvičení 9 do rozkazovacího způsobu. Поставьте предложения в упражнении 9 в форме повелительного наклонения.

Zeptáte se průvodčího? → Zeptej se průvodčího!
Zeptejme se průvodčího!
Zeptejte se průvodčího!
Ať se zeptá (zeptají) průvodčího!

11. Spojujte slovesa s předponami. К данным глаголам присоединяйте приставки.

1. Pijete vodu? 2. Prosím Věru o vodu. 3. Jezte knedlíky! 4. Jdeme k hotelu. 5. Ráno snídám bílou kávu. 6. Svačím párek. 7. Dívej se tam! 8. Ptám se Věry na Evu. 9. Vaříte polévku?

12. Převádějte věty ze cvičení 13 do jiných osob. Употребите в предложениях предыдущего упражнения формы других лиц.

13. Odpovídejte na otázky. Ответьте на вопросы.

1. Kdy půjdete do kina? 2. Co budete ráno snídat? 3. Co budete dělat večer? 4. Kdy budete vystupovat? 5. Čím tam pojedete? 6. Budete tam v poledne? 7. Jak se dostaneme k Národnímu divadlu? 8. Která česká jídla už znáte?

14. Odpovídejte s použitím uvedených slov. Ответьте, употребляя приведённые слова.

1. Kde budete večer?	Praha, Malá Strana
2. Kam půjdete brzy ráno?	
3. Čeho se napijete po obědě?	voda, minerálka, limonáda,
4. Čeho se napijete po večeři?	černá káva, nic
5. Co to jíte?	dršťková polévka, gulášová po-
6. Co sníte potom?	lévka, vařená zelenina
7. Čeho jste se najedla?	

15. Slova v závorkách dejte do správného tvaru. Поставьте слова в скобках в надлежащей форме.

1. V Praze je mnoho (stará památka). 2. Na (křižovatka) jsou semafory. 3. Kolik (vysoká škola) je v Praze? 4. Mám rád (polévka). 5. Vypil jsem pět (minerálka). 6. Brzy budeme na (Šumava).

16. Zpětný překlad. Обратный перевод.

1. Oni nevědí, kde je Národní divadlo. 2. Naučte se slovíčka. 3. Pojedeme na Moravu: do Brna a do Ostravy. 4. České pivo je známé. 5. Co bude k obědu? — Ještě nevím. 6. Napijte se limonády. 7. Dobrou chuť. — Nápodobně. 8. Ten čaj je horký a hořký. 9. Mám chuť na dobrou večeři, 10. Zítra mám mnoho práce. 11. Přijdeme do divadla pozdě. 12. Zajdeme si na párek. 13. Jak se máte? — Děkuji, mám se dost dobře. 14. Co budeš dělat večer? — Budu se učit a potom se podívám na Václavské náměstí. 15. Věra je ještě mladá. 16. Večer se podíváme do Národního divadla na Prodanou nevěstu. 17. Večer půjdeme na Hradčany a potom ještě do hospody na pivo. 18. Máte dost knedlíků? — Ano, dost. 19. Už mám těch knedlíků dost! Nechutnají mi. 20. Čeho se napijete? — Ještě nevím. 21. Kdo už odešel? 22. Co bude k večeři? — To brzo poznáš. 23. To pivo je hořké.

17. Čtěte. Прочтите.

a) děti, nikdo, někdo, nic, něco, čtvrť, ve čtvrtích, tři holubi, vidím tři holuby.
b) mít — mýt, bil — byl, bílý medvěd, bílí medvědi.

18. Čtěte dvojice ruských a českých slov. Прочтите пары русских и чешских слов и объясните разницу в их произношении.

a) кухня — kuchyně
чай — čaj
хлеб — chléb
масло — máslo
сыр — sýr
компот — kompot
салат — salát
пиво — pivo
вино — víno
вода — voda
часть — část
делать — dělat
наконец — nakonec
сладкий — sladký
ходил — chodil
водил — vodil
тихий — tichý

b) радио — rádio
идиот — idiot
тема — téma
математика — matematika
диалектика — dialektika
материал — materiál
материализм — materialismus
паника — panika
Нестор — Nestor
трагедия — tragédie

ŠESTÁ LEKCE

6 — C 1

platit, platím *(někomu za něco)* *несов.* zaplatit, zaplatím *(někomu za něco)* *сов.*

služit, sloužím *несов.* служить
posloužit, posloužím *сов.* услужить
pán *м.* господин
vrchní *м.* официант
hned сейчас
slečna *ж.* барышня, девушка
paní *ж.* *(обращение к женщине)* госпожа
stůl, stolu *м.* стол
ubrus *м.* скатерть
ubrousek *м.* салфетка
talíř *м.* тарелка
lžíce *ж.* ложка
lžička *ж.* ложечка
vidlička *ж.* вилка
nůž, nože *м.* нож
slánka *ж.* солонка
sůl, soli *ж.* соль
párátko *с.* зубочистка
sklenka *ж.* стаканчик
sklenice *ж.* стакан
objednat, objednám *сов.* заказать
objednávat, objednávám *несов.* заказывать
soudruh *м.* товарищ
soudružka *ж.* товарищ *(женщина)*

6 — T 1

V RESTAURACI

1.

V: Čím posloužím?

A: Pane vrchní, dejte nám tři plzně.

V: Prosím, hned to bude.

2.

A: Pane vrchní, platit!

V: Už jsem tady, pánové.

A: Máme pět piv.

3.

Na stole je ubrus, talíře, lžíce, vidlička, nůž, lžička, ubrousek, slánka se solí, párátka a sklenky na víno.

6 — C 2

Jídelní lístek

Studené předkrmy

šunka s křenem
salám s okurkou
sýr s máslem
ruské vejce

Teplé předkrmy

omeleta s rajčaty

Polévky

hovězí s nudlemi
vývar s vejcem
hrachová
zeleninová

Hlavní jídla

vařené hovězí s tatarskou omáčkou, brambor
guláš s knedlíkem
roštěná s rýží, okurkový salát
svíčková s knedlíkem

španělský ptáček, rýže
řízek s bramborovým salátem

vepřové, knedlík, zelí

uzené, knedlík, zelí

sekaná, nové brambory, kompot

smažený kapr, brambor
biftek s vejcem, smažené brambory, obloha

Moučníky

palačinky se zavařeninou
pařížský dort

Меню

Холодные закуски

ветчина с хреном
колбаса с огурцом
сыр с маслом
яйцо под майонезом

Горячие закуски

омлет с помидорами

Первые блюда

говяжий суп с лапшой
бульон с яйцом
гороховый суп
суп с овощами

Вторые блюда

отварная говядина с соусом из майонеза и с картофелем
гуляш с кнедликом
ростбиф с рисом, салат из огурцов
жаркое из вырезки под сметанным соусом с кнедликом
зразы с рисом
шницель по-венски с картофельным салатом
жареная свинина с кнедликом и капустой
копчёная свинина с кнедликом и капустой
жаркое из рубленого мяса с новым картофелем и компотом
жареный карп с картофелем
бифштекс с яйцом, жареной картошкой и гарниром

Третьи блюда

блинчики с вареньем
торт со взбитыми сливками

Nápoje	Напитки
pivo plzeňské 12°	пиво пльзенское
smíchovské 10°	смиховское
víno bílé	вино белое
červené	красное
čaj s citrónem	чай с лимоном
čaj s rumem	чай с ромом
černá káva	черный кофе

Zmrzlina	Мороженое
vanilková	сливочное
ovocná	фруктовое

6 — Л 1

● posloužit *(někomu něčím)*, čím vám posloužím?
● Plzeň, Plzně *ж.* (город) × plzeň (пльзенское пиво)
● Turek, Turka *м.* (турок) × turek (кофе по-турецки)
● dvě plzně (две бутылки или кружки пльзенского пива) × tři piva (три кружки пива)
● ovoce фрукты × овощи zelenina
● стол stůl × стул židle
● pán × pan: pán — nějaký pán, zeptat se nějakého pána na cestu, jde s jedním pánem, dva páni
pan — pan Novák, pan vrchní, zeptat se pana průvodčího, pane, kam jdete?
pan Novák, paní Nováková, slečna Nováková
pane Novák (Nováku)! paní Nováková! slečno Nováková!
● soudruh — soudruhu! soudružka — soudružko!
kolega — kolego! kolegyně — kolegyně!
● sklenka *je malá*: sklenka na víno, sklenka na vodku
sklenice na vodu, sklenice na pivo; *sklenice s uchem na pivo se jmenuje* půllitr

1. Odpovídejte. Ответьте.

1. Kolik piv vypijete po obědě? 2. Co si objednáte k večeři? 3. Co je v restauraci na stole? 4. Která česká jídla vám chutnají?

2. Sestavte jídelní lístek podle toho, na co máte chuť. Составьте меню по вашему желанию.

6 — Г 1 Skloňování tvrdých podstatných a přídavných jmen středního rodu Склонение имен существительных и прилагательных твердой разновидности в среднем роде

И.	nové slovo	nová slova
Р.	nového slova	nových slov
Д.	novému slovu	novým slovům
В.	= И.	= И.
З.	= И.	= И.
Т.	novým slovem	novými slovy
П.	o novém slově, slovu	o nových slovech

1. Предложный падеж: после согласных k, h, ch, g, в ед. ч. употребляется окончание -u, в множ. ч. окончание -ách: o slovíčku — o slovíčkách, o jablku — o jablkách, v Československu, v Rusku, v tichu (тишина).

Колебание: o slově — o slovu, v autu — v autě.

2. В родительном пад. множ. ч. у существительных с группой согласных в конце основы появляется беглое -e-: jídlo — jídel, divadlo — divadel, číslo — čísel, slovíčko — slovíček, jádro — jader. Но: město — měst, vojsko — vojsk.

3. Skloňujte a na některé pády tvořte věty. Склоняйте и образуйте предложения, употребляя формы некоторых падежей.

4. Slova v závorkách dejte do správného tvaru. Поставьте слова в скобках в нужной форме:

1. Dám si rohlík s (máslo). 2. Byli jsme v (Národní divadlo). 3. Večer půjdeme do (kino) nebo do (divadlo). 4. Před (jídlo) si dám jednu cigaretu. 5. Byli jsme na (Slovensko). 6. Byli jsme už ve dvou (pražské divadlo). 7. K (dobrá jídla) piju pivo. 8. Po (jídlo) půjdeme do (kino). 9. K obědu sním mnoho (svíčková) nebo (vepřová).

5. Doplňujte věty danými výrazy. Дополните предложения данными выражениями.

1. Půjdeme k …
2. Byli jsme v …
3. V Praze je mnoho …
4. Mluvíme o ….
5. Známe už mnoho různých …

divadlo, velké kino, metro

město, divadlo, nové kino, dobré jídlo, bílé víno, pivo, české slovo, slovíčko

6. Mluvíme o českých ... — město
7. K večeři bude chléb s ... — máslo, teplé mléko, vepřové sádlo

6. Doplňujte vhodná slova a spojení v množném čísle. Дополните подходящие слова и словосочетания в множ. числе.

1. Známe už dost ...
2. V (ve) — na ... je bufet
3. Jdeme k ...
4. Mluvíme o ...

české jídlo, nové slovíčko, pražské divadlo, nové kino, pražská památka, stará hospoda

7. Tvořte třetí a sedmý pád množného čísla od těchto spojení. Образуйте дательный и творительный пад. множ. числа от приведённых словосочетаний.

pražské divadlo, české slovo, nové slovíčko, pražské kino, české jídlo, stará památka, nová škola

8. Doplňujte vhodná slova a spojení. Дополните подходящие слова и словосочетания.

1. K večeři si dáme ...
2. Najedl jsem se ...
3. Máš chuť na ...?
4. Mluvíme o ...
5. Obědváme knedlíky s (se) ...
6. Posloužím vám ...

gulášová polévka, hrachová polévka, sekaná, vepřové, svíčková, skopové, plzeňské pivo, červené víno

6 — Г 2 Tvoření slov
Словообразование

Некоторые типы образования прилагательных:

a) **-ový:** švestka — švestkový, kompot — kompotový, sýr — sýrový (chlebíček), máslo — máslový (sýr), brambor — bramborový (salát), knedlík — knedlíkový, houska — houskový, vepř — vepřový, káva — kávový (kávová zmrzlina), zavařenina — zavařeninový, nudle — nudlový, guláš — gulášový, dršťky — dršťkový, zelenina — zeleninový, rýže — rýžový (rýžová kaše, rýžové pole), moučník — moučníkový, maso — masový (konzerva), šunka — šunkový (salám), salám — salámový, okurka — okurkový, hrách — hrachový, vanilka — vanilkový (частое значение: сделанный из чего); hotel — hotelový, chrám — chrámový, tramvaj — tramvajový, autobus — autobusový (doprava = транспорт), hlad — hladový (голодный)

b) **-ní:** škola — školní, obchod — obchodní (obchodní dům = универмаг), kostel — kostelní, divadlo — divadelní, úřad — úřední, řeka

— říční, voda — vodní, práce —pracovní, dům — domovní, radnice — radniční, jídlo — jídelní, muzeum — muzejní, restaurace — restaurační;

ráno — ranní, dopoledne — dopolední, poledne — polední, odpoledne — odpolední, večer — večerní, noc — noční

c) **-ný:** mléko — mléčný, ovoce — ovocný, zelí — zelný (zelná polévka, zelný salát), mouka — moučný, víno — vinný (но: pivo — pivní), maso — masný (kombinát)

d) **-ský, -ký:** románský, gotický, vinárna — vinárenský, kuchyně — kuchyňský, soudruh — soudružský, pán — pánský (мужской, для мужчин) × panský (барский);

Paříž — pařížský, Praha — pražský, Plzeň — plzeňský, Francie — Francouz — francouzský, Anglie — anglický, Hradčany — hradčanský, Malá Strana — malostranský, Staré Město — staroměstský, Moskva — moskevský, Leningrad — leningradský, Turek — turecký, Němec — německý.

9. Tvořte spojení s některými přídavnými jmény z 6 — Г 2. Образуйте словосочетания с прилагательными, подобранными из 6 — Г 2.

10. Vysvětlete následující přísloví. Объясните следующие пословицы.

1. Doma jez, co je, jinde, co ti dají. 2. Co se doma uvaří, to se doma sní. 3. Nic se nejí tak horké, jak se to uvaří. 4. Hlad je nejlepší kuchař. 5. S jídlem roste chuť. 6. Bez práce nejsou koláče.

11. Zpětný překlad. Обратный перевод.

1. Kolik vysokých škol je v Praze? — Nevím, mnoho. 2. Po obědě se napijeme piva. Dáme si plzeň. 3. Nebyl jsem ještě na Moravě a na Slovensku. 4. Podíváme se na Moravu a na Slovensko. 5. Jíme lžicí, vidličkou a nožem. 6. Kompot jíme malou lžičkou. 7. Na stole je ubrus a slánka, u každého talíře je ubrousek. 8. Kde jsou párátka? 9. Mám rád zeleninu a ovoce. 10. Půjdeš zítra do divadla? — To ještě nevím. 11. To slovíčko neznám. 12. Dobrou chuť. — Nápodobně. 13. V poledne budeme obědvat v restauraci. 14. Odpoledne půjdeme do kina Sevastopol na Václavském náměstí. 15. Brzy ráno půjdu na Malou Stranu. Podívám se na Malostranské náměstí. 16. Jako příloha k masu se jedí knedlíky, brambory nebo rýže. 17. Brambory jíme vařené nebo smažené. 18. Co o tom víte? — Nic. 19. Mám v Praze mnoho známých. 20. Pane vrchní, platit! 21. Před jídlem si dáme vodku. 22. Mám chuť na svíčkovou. 23. Přijdu hned.

6 — Г 3 Výslovnost skupin -nk-, -ng-
Произношение групп -нк-, -нг-

В приведённых группах согласных в чешском языке произносится -н- как носовое (как напр. в английском языке): sklenka, slánka, banka (банк), Mongol, Anglie.

12. Čtěte.

Mongolsko, kongres, Kongo, banka, maminka (мамочка), hodinky (часы), Anglie, anglický, Angličan, koruna — korunka, Helena — Helenka, Alena — Alenka, tenký.

13. Vyslovujte souhlásku l. Произнесите согласный л.

Lampa, loďka, léto, les, divadlo, v divadle, malý, stůl, stolu, na stole, malé pivo, viděl, viděli, lípa, list.

14. Vyslovujte souhlásky č, ž, š. Произнесите согласные ч, ж, ш.

Čistý, číslo, černý, čtvrť, často, průvodčí, žena, žába, žlutý, lžíce, lžička, guláš, škola, věž, věže, šeptat, švestka.

15. Objednejte si v restauraci večeři. Закажите в ресторане ужин.

7 — C 1

potkat, potkám *сов.* встретить
potkávat, potkávám *несов.* встречать
chlapec, chlapce *м.* мальчик
džbán *м.* кувшин
zakázat, zakážu *сов.* запретить
zakazovat, zakazuju (-ji) *несов.* запрещать
vždyť ведь
když 1. когда, 2. раз
myslet, myslím *несов.* думать
starat se, starám se *(o něco) несов.* заботиться

Примечание: prasknout — лопнуть

7 — T 1

ROZHOVOR

Potkal jsem v lese chlapce. Šel odvážně a v jedné ruce nesl hliněný džbán. Bylo mu přibližně deset let. Zastavil se proti mně a hleděl na mě.

„Kam jdeš?“ začal jsem.

„Na maliny!“

„Tak? A to nevíš, že je to zakázané?“

„Není to zakázané.“

„Ale je. Všechny maliny, co jich v lese je, vyrostly jen pro pana knížete.“

„Ale,“ odvětil chlapec, „on je všechny nesní, vždyť by praskl.“

„No, když myslíš . . .“ Odešel jsem. Když jsem se ohlédl, uviděl jsem, jak chlapec sbírá maliny. — Na světě jsou různé hříchy a být lesníkem není lehké.

Nemohl jsem ho vyhnat z lesa, když se tak staral, aby nám kníže nepraskl.

(Podle Jana Vrby)

● potkat, potkávat: potkám Věru na ulici, v hotelu, často Věru potkávám v metru × встречать друзей vítat, vítám *несов.* přivítat *сов.* vítáme známé z Moskvy, přivítáme v našem závodě delegaci z Leningradu. Vítáme vás v Praze! Добро пожаловать в Праге!
● zakázat *někomu něco:* to je zakázáno, kouření zakázáno!
● starat se *o někoho:* starám se o sestru; o Věru se nestarej, ta v Praze nezabloudí!

1. Přeložte. Переведите.

1. Я часто встречаю Ольгу на улице или в метро. 2. Вечером мы встретим знакомых из Москвы. 3. Это запрещено! 4. Добро пожаловать в Брно, товарищи! 5. Пётр заботится о маленькой сестре.

2. Řekněte rusky obsah textu 7 — T 1. Расскажите по-русски содержание текста 7 — T 1.

7 — Г 1 Příbuznost ruštiny a češtiny
Родство русского и чешского языков

1.

В чешском и русском языках находим целый ряд слов более или менее близких по форме, с тем же или близким значением. Этот факт, вытекающий из генетического родства славянских языков, облегчает понимание чешского текста.

а) Легко понять напр. такие слова, как ruka, les, často, žába, dělat или škola, kultura, revoluce, socialismus (интернациональные слова).

б) В чешском и русском языках наблюдается целый ряд фонетических соответствий (различия вытекают из различных фонетических изменений в историческом развитии обоих языков). Приведём главные из этих соответствий.

Согласные и группы согласных

h — г: hora — гора, host — гость, noha — нога, mnoho — много, hlava — глава, hlavní — главный, hodit se — годиться.
ř — р: řeka — река, řemeslo — ремесло, tři — три, řezat — резать, křivý — кривой, řepa — репа, kořen — корень.
dl, tl — л: sádlo — сало, hrdlo — горло, hrdlička — горлица, vedl — вёл, metl — мёл.

В русском языке упрощены также некоторые другие группы согласных, напр. ohlédnout se — оглянуться, mohl — мог, nesl — нёс, rostl — рос, tekl — тёк.

Группам согласных **kv, hv** в русском языке соответствуют **цв, зв:** květ — цвет, hvězda — звезда, kvést — цвести.
c — ч, z — ж: noc — ночь, moct — мочь, péct — печь, téct — течь; mez — межа, sázet — сажать. Иногда в русском языке чешским **c** и **z** соответствуют **щ, жд:** budoucí — будущий, dělající — делающий, věc — вещь, mezi — между, mezinárodní — международный.

Гласные

ou — у: mouka — мука, soud — суд, soudit — судить, koupit — купить, sloužit — служить, moudrý — мудрый.

ů — о: dům — дом, vůl — вол, stůl — стол, kůže — кожа, můžeš — можешь, můj — мой, tvůj — твой.

a — я: maso — мясо, pátý — пятый, vzal — взял, polární — полярный.

e, ě — я: pět — пять, deset — десять, učitele — учителя, duše — душа, jevit se — явиться, hledět — глядеть, ohlédnout se — оглянуться.

í — е: víra — вера, cíl — цель, vítr — ветер, hřích — грех, střílet — стрелять, jíst, jím — есть, ем, zívat — зевать.

i, í — ю, у: klíč — ключ, lidi — люди, duši — душу, cizí — чужой, jitro — утро.

Беглому **-е-** соответствует в русском языке беглое **-е-** или **-о-:** den, dne — день, дня, sen, snu — сон, сна, oheň, ohně — огонь, огня, kvítek, kvítku — цветок, цветка, mech (но mechu) — мох, мха, vezmu — возьму.

Сочетание звуков

-ej- — **-ай-** (в том же слоге): dej! — дай!, dělejte! — делайте!, vejce — яйцо, nej- — наи-.

-ra-, -rá- между согласными — **-оро-**; kráva — корова, vrata — ворота, vrána — ворона, strana — сторона, hrách — горох.

-la-, -lá- между согласными — **-оло-:** hlava — голова, hlad — голод, bláto — болото, sláma — солома, hlas — голос, slavík — соловей, chladno — холодно.

-ře-, -ří- между согласными — **-ере-:** břeh — берег, přepsat — переписать, dřevo (dříví) — дерево, bříza — берёза, třít — тереть, umřít — умереть.

-le-, -lí- между согласными — **-оло-:** mléko — молоко, mlít — молоть, plít — полоть.

-á- -оя, -ая, -ае, -ое: stát, stojím — стоять, bát se — бояться, děláš — делаешь, znáte — знаете, nová — новая, nové — новое.

-á- -ея-: vát — веять, smát se — смеяться, smál se — смеялся.

je- о- (в начале слова): jezero — озеро, jeden — один, jeseň — осень, jeseter — осетр; чешскому je- в начале слова соответствует иногда в русском языке и- или я-: jehla — игла, jehně — ягнёнок.

Слоговому **r, l** соответствует обычно русское **ор, ер, ол:** vlna — волна, plný — полный, vlk — волк; trpět — терпеть, zrno — зерно, hrdlička — горлица, vítr — ветер, mrkev — морковь, hrdý — гордый. Русскому **-ол-** соответствует иногда в чешском языке -lu-: slunce — солнце, tlustý — толстой, kluzký — скользкий, žlutý — жёлтый; реже находим другие соответствия, как напр. slza — слеза.

в) Во многих словах наблюдаются при сходном или близком корне различия в приставках и суффиксах, напр.: název — название, slavík — соловей, stařec — старик, babička — бабушка, zaostávat — отставать, kluzký — скользкий, světlo — свет, začít — начать, začínat — начинать, začátek — начало, vyhnat — изгнать, zemřít или umřít — умереть, zastavit se — остановиться.

Чешской приставке **roz-** соответствует в русском языке **раз-, рас-:** rozhovor — разговор, rozdělit — разделить, rozsypat — рассыпать; чешской приставке **od-** русское **от-:** odvážný — отважный, odvětit — ответить (ср. также чешский предлог od и русский **от**).

2.

Некоторые слова звучат (или пишутся) в обоих языках одинаково или похожи друг на друга, но имеют различное значение, напр.:

krásný = красивый × красный = červený
život = жизнь × живот = břicho × žízeň = жажда
krásný život = красивая жизнь
svět = мир × свет = světlo × mír = мир (Světu mír!)
hovor = разговор × говор — nářečí (dialekt)
vonět = пахнуть × вонять = páchnout
starost = забота × старость = stáří
vlast = родина × власть = vláda × rodina = семья

3. V textu 7 — T 1 vyhledejte slova, která odpovídají příbuzným slovům ruským. Vyhledejte také slova podobná, která se v obou jazycích liší významem. В тексте 7 — Т 1 найдите слова, которым соответствуют родственные слова в русском языке. Отыщите также слова близкие по форме, но с различным значением.

4. Řekněte rusky obsah textu 7 — T 1. Расскажите по-русски содержание текста 7 — Т 1.

5. Vyhledejte v 3 — С 1, 4 — С 1, 5 — С 1 a 6 — С 1 slova blízká formou i významem. Найдите в приведённых списках слова близкие по форме и по значению.

6. Vyhledejte v 4 — Л 1, 5 — Л 1 a 6 — Л 1 slova blízká formou, ale s různými významy v obou jazycích. Найдите в приведённых лексических пояснениях слова близкие, но отличающиеся значением.

7. Najděte v česko-ruském slovníku všechny významy těchto slov. Найдите в чешско-русском словаре все значения следующих слов.

báseň, hlava, housle, chudý, krásný, líce, muzika, národ, svět

8. Najděte v rusko-českém slovníku všechny významy těchto slov. Найдите в русско-чешском словаре все значения следующих слов.
басня, музыка, народ, покраснеть, резать, сон

7 — С 2

vesnice *ж.* деревня
vesnička *ж.* деревушка
chudý бедный (худой = hubený, *см. 15 — Л 1)*
básník *м.* поэт
báseň *ж.* стихотворение
spisovatel *м.* писатель
milovat *несов.* любить
zatímco между тем как

Примечания:

plot *м.* = забор, zrak *м.* = зрение; здесь глаза, vytasit = вытащить, обнажить, otvírat *см. 11 — С 1.*

7 — Т 2

SLEPÍ MUZIKANTI

Jiří Wolker

Dva slepí muzikanti
chodili po zemi,
jeden měl harmoniku,
druhý šel s houslemi.

Na kamenných dvorečcích
v městě
u plotů vesničky
dva chudí lidé hráli
veselé písničky.

Okna se otvírala
i lidé za nimi,
celý svět tolik zkrásněl,
že až zrak přecházel.

Zatímco slepí hráli
písničku veselou,
tak lidem narůstaly
nové a nové oči.

EPITAF

Jiří Wolker

Zde leží Jiří Wolker, básník, jenž miloval svět
a pro spravedlnost šel se bít.
Dřív než mohl srdce k boji vytasit,
zemřel, mlád dvacet čtyři let.

9. Přeložte obě básně do ruštiny nebo řekněte jejich smysl. Переведите оба стихотворения на русский язык или расскажите их содержание.

10. Naučte se báseň Epitaf nazpaměť. Выучите стихотворение Эпитафия наизусть.

11. Přeložte do ruštiny. Переведите на русский язык.
1. Za podpisem nedělej tečku. 2. Začneme už brzy číst českou knihu. 3. Náš pes je malý, ale asi ještě vyroste. 4. Kultura hraje za socialismu velkou roli. 5. Spisovatel napsal novou knihu. 6. Co to máš na ruce? To je staré zranění z automobilové havárie. 7. Všechny své věci mám s sebou. 8. Ohlédni se a podívej se, kdo za námi jde. 9. Prodáváme koženou obuv. 10. Na nebi svítí hvězdy, je jasná noc. 11. Ohřejeme se u ohně. 12. Zde bude stát budoucí traktorový závod. 13. Na břehu říčky sedí vrána. 14. Věje silný vítr, je mráz a ulice jsou kluzké. Nezlom si ruku nebo nohu! 15. Venku je takový déšť, že by ani psa nevyhnal. 16. Je ráno, už svítá a brzy bude vycházet slunce. 17. Sluníčko svítí a hřeje. 18. Začne nový den. 19. Bolí mě břicho, jedl jsem jablka a hrušky a pil jsem vodu. 20. Zatímco jsme spali, Petr uvařil snídani a přinesl nám ji k posteli, dřív než jsme se probudili. 21. Karel je dobrý člověk a má rád sport. Chodí často na fotbal. 22. Devatero řemesel, desátá bída.

7 — Г 2 Krácení dlouhé samohlásky u podstatných jmen typu škola a slovo

Сокращение долгого гласного в корне существительных типа škola и slovo

Ограниченное число двусложных существительных женского рода типа škola сокращает гласный в косвенных падежах множ.

числа (т. е. в род., дат., твор. и предл.): vrána, множ. число vrány, vran, vranám, vrány, vranami, vranách; kráva, skála, žíla, Существительное síla сокращает гласный также в твор. пад. ед. числа: síla, silou, síly, sil, silám, síly, silami, silách.

Несколько существительных сокращают гласный только в род. падеже множ. числа: žába - žab, lípa — lip, moucha — much (чередование ou — u).

В среднем роде, (существительные типа slovo) гласный основы сокращают следующие двусложные существительные: jméno — jmen, jádro — jader, játra — jater *(только мн. ч.)*. Гласный сокращается только в род. падеже мн. числа.

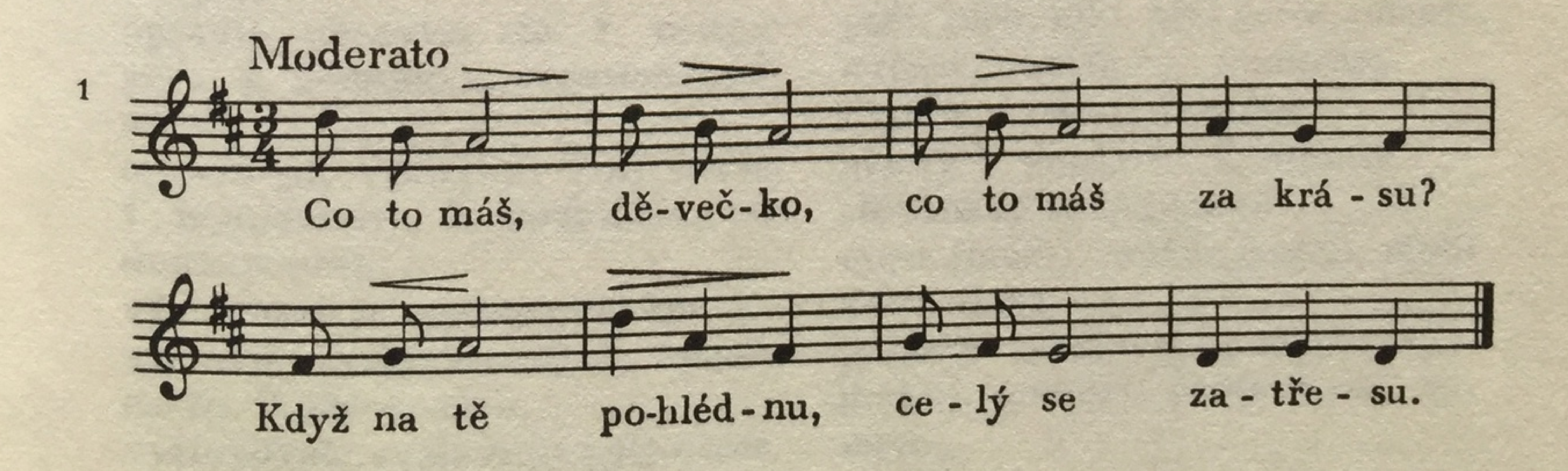
12. Doplňujte věty vhodnými slovy. Дополните предложения приведёнными словами.

1. Věra bydlí v/ve ...	velké město, malá vesnička,
2. Petr se narodil v/ve ...	chudá rodina, Praha, Bratislava
3. Karel přišel do ...	
4. V přírodě je mnoho ...	vrána, žába, hrdlička, moucha, lípa, kráva, říčka, řeka, jezero, skála, hora
5. Bratr je v ...	Bulharsko, Československo, Polsko, Moskva, Kaluga, Brno
6. Budu se koupat v/ve ...	řeka, jezero, říčka, Vltava, vana, jezírko
7. Praha má mnoho ...	divadlo, kino, hospoda, vinárna, jméno

7 — T 3

CO TO MÁŠ, DĚVEČKO

(Moravská národní píseň)

1. Co to máš, děvečko,
co to máš za krásu?
Když na tě pohlédnu,
celý se zatřesu.

2. Co to máš, děvečko,
co to máš za líce?
Když na ně pohlédnu,
zabolí mě srdce.

3. Co to máš, děvečko,
co to máš za ruce?
Když za tebou přijdu,
domů se mně nechce.

13. Přeložte si píseň do ruštiny a naučte se ji zpívat. Переведите песню на русский язык и выучите её.

8 — C 1

chodit, chodím *несов.*, kurs *м.*, bývat, bývám *несов.*, program *м.*, gramatika *ж.*, konverzace *ж.*, jazyk *м.*, film *м.*, koncert *м.*, tanec *м.*, text *м.*, literatura *ж.*, doma, domů домой.

zítra завтра
třída *ж.* класс
sednout si, sednu si *сов.* сесть
sedět, sedím *несов.* сидеть
místo *с.* место
hodina *ж.* 1. час, 2. урок
vstát, vstanu *сов.* встать
vstávat, vstávám *несов.* вставать
pozdravit, pozdravím *сов.* поздороваться
odpovědět, odpovím..., odpovědí odpověz! *сов.* ответить
odpovídat, odpovídám *несов.* отвечать
odpověď *ж.* ответ
takový такой
vždycky всегда
nejprve сначала
opakování *с.* повторение
opakovat, opakuju (-ji) *несов.* повторять
zopakovat, zopakuju (-ji) *сов.* повторить
opravit, opravím *сов.* 1. исправить, 2. починить, отремонтировать
opravovat, opravuju (-ji) *несов.* 1. исправлять, 2. починять, ремонтировать
výslovnost *ж.* произношение
vyslovit, vyslovím *сов.* 1. произнести, 2. высказать
vyslovovat, vyslovuju (-ji) *несов.* произносить
říkat, říkám *несов.* говорить
říct, (říci) řeknu, řekni!, řekněte!, řekl *сов.* сказать
dobrý хороший
dobře хорошо
špatný плохой
špatně плохо
rozumět, rozumím, rozumějí *(někomu) несов.* понимать
umět, umím, umějí *несов.* уметь
číst, čtu, čti!, čtěte! četl *несов.* читать
přečíst прочитать
čtení *с.* чтение
krátký 1. короткий, 2. краткий
dlouhý 1. длинный, 2. долгий
dlouho долго
týden, týdne *м.* неделя
proč почему
protože потому что
těžký 1. тяжёлый, 2. трудный
lehký лёгкий, нетрудный
psát, píšu, piš!, psal *несов.* писать
napsat, napíšu *сов.* написать
úkol *м.* задача, задание
někdy 1. когда-то, 2. иногда
slovanský славянский
moct (moci), můžu (mohu), mohl *несов.* мочь
pomoct (pomoci), pomůžu (pomohu), pomoz!, pomohl *сов.* помочь

odborný специальный, научный *(о литературе)*
kdyby если бы
aby чтобы
jet, jedu, jeď!, jeďte!, jel *несов.* ехать
přijet, přijedu *сов.* приехать
odjet, odjedu *сов.* уехать
odjíždět, odjíždím, odjíždějí *несов.* уезжать
přijíždět, přijíždím, přijíždějí *несов.* приезжать

8 — T 1

JAK SE UČÍME ČESKY

Chodím do kursu češtiny. Kurs bývá každou středu odpoledne. Učíme se česky už jedenáct týdnů.

Zítra bude středa. Půjdu do naší třídy a sednu si na své místo. Budou tam moji známí. V pět hodin přijde naše učitelka, vstaneme, ona nás pozdraví a my jí odpovíme. Program bude takový jako vždycky. Nejprve konverzace a opakování. Učitelka bude opravovat naši výslovnost. Říká, že ještě nevyslovujeme dost dobře. Potom bude nová gramatika. Myslím, že budu všemu rozumět. Když budu něčemu špatně rozumět, zeptám se.

Čteme krátké texty a dost jim rozumím, protože už známe mnoho českých slov. Čeština je těžký jazyk.

Večer se budu učit a psát úkoly. Máme jich dost. V sobotu půjdeme do kina na český film. Minulý týden jsme byli na koncertě. Na programu byly Slovanské tance.

Rád bych se brzy naučil česky, abych mohl číst odbornou literaturu.

8 — Л 1

● včera — včerejší, dnes (сегодня) — dnešní, zítra — zítřejší; předevčírem (позавчера), pozítří (послезавтра)
● kdy? minulý týden (на прошлой неделе), příští týden (на следующей неделе); Přijedeme příští týden. Bratr odjel minulý týden.
● český — čeština = český jazyk
slovenský — slovenština
ruský — ruština
německý — němčina
anglický — angličtina
● učit někoho něčemu *или* něco: učím Věru češtině — češtinu (обучать); učit se něco: učím se češtinu (я учу, изучаю чешский язык) ×

učím češtinu (я преподаю чешский язык); učení čemu: učení češtině (учёба, учение)
● mnoho: в прочих падежах mnoha; v Praze je mnoho škol, učitelé z mnoha škol, byl v mnoha školách
● někdy i (иногда также, даже): po obědě vypiju někdy i dvě piva. Союз i употребляется редко: Petr a Věra (Петр и Вера), Petr i Věra (Петр и также Вера). Усилительная частица i: Přijde i naše učitelka (придёт также наша учительница).
● těžký: těžký úkol, těžká práce, těžký kufr (чемодан)
● krátký × dlouhý: krátký den, krátký kurs výslovnosti; dlouhý den, dlouhé vlasy (волосы)
hodina: jsem tady už hodinu; máme hodinu čtení

1. Doplňujte vhodná slova podle textu. Дополните подходящие слова.

1. ... bývá každou středu. 2. Učíme se ... už dlouho. 3. Půjdu do naší ... a sednu si na své ... 4. Když přijde naše učitelka, ... a ona nás ... 5. Učitelka opravuje naši ... 6. Čteme ... texty a už jim dost ... 7. Čeština je ... jazyk. 8. Večer budu psát ... 9. Zítra půjdeme do ... na český ... 10. Už čtu ... literaturu.

2. Překlad. Перевод.

1. Занятия проходят каждый день. 2. Учительница спрашивает а мы отвечаем. 3. Программа будет такая, как всегда: конверсация и потворение, грамматика и чтение. 4. Если я что-нибудь не пойму, спрошу у учительницы. 5. Мы уже знаем много чешских слов. 6. У нас ещё плохое произношение. 7. Чешское произношение довольно трудно. 8. После обеда я буду заниматься и буду писать задания. 9. Вечером мы пойдём на концерт или в кино. 10. Я бы хотел быстро научиться чешскому языку, чтобы мог читать научную литературу.

3. Odpovídejte na otázky.

1. Kdy bude vyučování? 2. Jaký je program kursu češtiny? 3. Jaké texty čtete? 4. Co děláte po skončení kursu? 5. Co děláte odpoledne? 6. Kam chodíte večer? 7. Naučíte se brzy česky? 8. Můžete už číst odbornou literaturu? 9. Máte rád (ráda) českou gramatiku?

4. Seřaďte první část slovíček 8 — C 1 podle abecedy. Расположите первую часть списка слов 8 — C 1 в алфавитном порядке.

Názvy dní v týdnu. Названия дней недели

pondělí, pondělí *с.*	v pondělí	pondělní
úterý úterý *с.*	v úterý	úterní
středa, středy *ж.*	ve středu	středeční
čtvrtek, čtvrtka *м.*	ve čtvrtek	čtvrteční
pátek, pátku *м.*	v pátek	páteční
sobota, soboty *ж.*	v sobotu	sobotní
neděle, neděle *ж.*	v neděli	nedělní

Názvy měsíců

leden, ledna *м.*	v lednu	lednový
únor, února *м.*	v únoru	únorový
březen, března *м.*	v březnu	březnový
duben, dubna *м.*	v dubnu	dubnový
květen, května *м.*	v květnu	květnový
červen, června *м.*	v červnu	červnový
červenec, července *м.*	v červenci	červencový
srpen, srpna *м.*	v srpnu	srpnový
září, září *с.*	v září	zářijový
říjen, října *м.*	v říjnu	říjnový
listopad, listopadu *м.*	v listopadu	listopadový
prosinec, prosince *м.*	v prosinci	prosincový

5. Odpovídejte na otázky s použitím uvedených slov. Ответьте на вопросы, употребляя приведенные ниже слова.

1. Kdy přijedete do Prahy?	v/ve...	leden, únor, ...prosinec;
2. Jak dlouho budete v Praze?	do...	pondělí, úterý, neděle
3. Jaká jitra máte rád (ráda)?		lednový, únorový...
4. Na jaký koncert půjdete?		pondělní, úterní...
5. Kdy půjdete do kina?	v/ve...	pondělí, úterý, neděle

6. Vybírejte k přídavným jménům vhodná podstatná jména. Подберите к прилагательным подходящие существительные.

dobrý, špatný, krátký, dlouhý, těžký, lehký, odborný, známý, úterní, sobotní, lednový, červnový, říjnový

moučník, stůl, kurs, kufr, den, úkol, film, kniha, nůž, odpověď, opakování, text, koncert, chladno, mráz

8 — Г 1 Minulý čas
Прошедшее время

Прошедшее время состоит из причастия на -l и форм вспомогательного глагола být: dělal jsem, dělal jsi, dělali jsme...

Причастие на -l образуется от инфинитива: děla-t — děla-l, vědě-t — vědě-l, vystupova-t — vystupova-l, jet — jel, prosi-t — prosi-l.

Глаголы на -nout с согласным перед суффиксом образуют прошедшее время прямо от корня: sednout — sedl, křiknout — křikl. У остальных глаголов, оканчивающихся на -nout, происходит чередование nou-nu: minout — minul, и также za-hnout — za-hnul.

Односложные глаголы имеют долгий гласный только в инфинитиве: dát — dal, psát — psal, pít — pil, být — byl, mýt — myl, znát — znal, bít — bil, nést — nesl, vést — vedl, kvést — kvetl: В некоторых глаголах долгое í чередуется с *e*, *ě*: číst — četl, jíst — jedl, mít — měl, chtít — chtěl. Иногда встречаются другие чередования vzít — vzal, ср. также minout — minul.
Но: stát — stál, bát se — bál se, smát — smál se; в русском языке им соответствуют глаголы с -оя-, -ея- (стоять, смеяться).

Заметьте: jít — šel, šla, říct — řekl, řekla, moct — mohl, mohla, pomoct — pomohl, pomohla.

Вспомогательный глагол обязательно употребляется в 1-ом и 2-ом лице ед. и множ. числа:

dělal, dělala, dělalo	jsem	dělali, dělaly, dělala	jsme
	jsi		jste
	0		0

При обращении на "вы" в чешском языке употребляются формы: dělal jste, dělala jste, viděl jste, viděla jste, byl jste, byla jste; četl jste tu knihu?, byla jste včera v divadle?

Причастие на -l согласуется с подлежащим в роде и числе.

Ед. число:

bratr byl	sestra byla	město bylo

Множ. число:

bratři byli	mosty byly, sestry byly	města byla

(Обратите внимание на различные окончания в муж. роде: у одушевленных -i, у неодушевлённых сущ. муж. рода и в женском роде -y, хотя это различие только графическое.)

Правила правописания -i или -y при согласовании:

chlapci šli — муж. род одушевлённый
sestry šly — жен. род
bratr a sestra šli, bratři a sestry šli (в предложении есть существительное мужского рода одушевлённое)
vesničky a města byly (согласование зависит от сущ. женского рода.)

Согласование по смыслу: byli jsme tam (т. е. мужчины или все), byly jsme tam (т. е. женщины).

Окончание -i пишется, когда в подлежащем есть хотя бы одно существительное мужского рода одушевлённое; окончание -a пишется при согласовании с существительными только среднего рода (существительных других родов в подлежащем нет), в остальных случаях пишется -y.

Во 2-ом лице ед. числа форма вспомогательного глагола иногда сокращается в s, которое присоединяется обычно к первому ударному слову предложения (и пишется, как правило, слитно): byl jsi — byls; kde jsi byl — kdes byl?; zeptal jsi se — zeptal ses; nevěděl jsem, proč jsi tam byl — nevěděl jsem, pročs tam byl; jak dlouho jsi tam byl — jak dlouho's tam byl, jaks tam byl dlouho?

У возвратных глаголов сокращённая форма s присоединяется к возвратной частице se или si: zeptal ses, koupil sis, koho ses zeptal? co sis koupil?

7. *Tvořte minulý čas od těchto sloves. Образуйте прошедшее время от следующих глаголов.*

a) dívat se, zahýbat, dělat, chutnat, poprosit, učit, bydlet, vidět, večeřet, rozumět, vracet, vědět, zahnout, vystupovat, jet
b) psát, vstát, být, pít, ptát se, dát, smát se, bát se
c) číst, říct, moct, pomoct, jít, sednout, křiknout, mít

8. *Doplňujte koncovky v příčestí minulého času. Дополните окончания у причастия на -l (-i или -y).*

1. Naše učitelka a její syn byl ... včera v kině. 2. Učitelky byl.. včera v kině. 3. Učitelé byl.. včera v kině. 4. Kolegyně byl.. včera v kině. 5. Kolegové a kolegyně byl.. včera v kině. 6. Včera jsme byl.. v kině.

9. *Kdo řekl tyto věty (muži nebo ženy)? Кто сказал следующие предложения (мужчины или женщины)?*

1. Včera jsme povečeřeli a potom jsme se šli podívat na Hradčany.
2. Po obědě jsme se učily a psaly jsme úkoly.
3. Naučili jsme se druhou lekci.
4. Včera večer jsme nikam nešly a byly jsme doma.

10. Koho jste se ptali (mužů nebo žen)? Кого вы спросили (мужчин или женщин)?

1. Kde jste byli včera?
2. Kam jste šly potom?
3. Jak jste se tam dostaly?
4. Kdy jste přišli domů?
5. Co jste dělaly potom?
6. Byli jste tam?

Napište odpovědi na tyto otázky. Ответьте в письменной форме.

11. O kom se mluvilo v těchto větách (o mužích, o ženách nebo o všech společně)? О ком речь шла в следующих предложениях (о мужчинах, женщинах или о всех вместе)?

1. Nevím kam šli, ale přijdou brzy. 2. Napsaly úkol a šly do restaurace na večeři. 3. Do školy jezdily metrem. 4. Naučili se dost dobře česky. 5. Proč nám neposlaly knihy?

7 — Г 2 Podmiňovací způsob Сослагательное наклонение

byl, byla, bylo	bych	byli, byly, byla	bychom
	bys		byste
	by		by

Форма на -l (причастие) различает род и число (и в множ. числе мужского рода также одушевлённость), как в прошедшем времени: dělali bychom, dělaly byste.

При обращении на “вы“ имеется причастие на -l в форме ед. числа (подобно как в прошедшем времени): šel byste tam?, co byste tam dělala?

В сочетании с союзами (aby, kdyby) формы вспомогательного глагола (bych, bys, by ...) сливаются в одно слово: abych byl, abys byl, aby byl, abychom byli, abyste byly, aby byli; Co bys dělal, kdybys měl auto? Řekni Věře, aby tam šla. Chcete, abychom už šli?

Форма 2-го лица ед. числа возвратных глаголов: díval by ses, koupil by sis, aby ses podíval, kdyby sis koupil.

12. Utvořte infinitiv k těmto tvarům sloves. Образуйте инфинитив от приведённых глагольных форм.

četla jsem, rozuměly jsme, vracela by se, napili bychom se, dali, sedl si, měl bych, řekli jste, napsal by, nepomohli jste, šli by.

13. Přeložte do češtiny a odpovězte na otázky. Переведите на чешский язык и отвечайте на вопросы.

1. Что вы делали вчера вечером? 2. Почему вы с ними не говорили? 3. Кому вы дали грамматику чешского языка? 4. С кем вы пошли в кино? 5. Что было у вас на завтрак? 6. Куда вы бы поехали, если бы у вас были деньги? (peníze)

14. Utvořte podmiňovací způsob od těchto sloves. Образуйте сослагательное наклонение от приведённых глаголов.

udělat, dát, říct, vědět, jíst, přijít, uvidět, poprosit, mít, moct

15. Převeďte do minulého času. Поставьте предложения в форме прошедшего времени.

1. Ráno přijedu do školy tramvají a půjdu do své třídy. 2. Ve třídě si sednu na své místo. 3. Nemůžu vám napsat, protože mám málo času. 3. Nevím to, nikdo mi to neřekne. 5. Znám už dost českých slov. 6. Večer budu v kině. 7. Rozumíme vám dobře. 8. Věra a Petr budou odpoledne v divadle.

16. Odpovídejte podle vzoru. Ответьте по приведённому образцу.

Proč chodíte do kursu → Chodím do kursu, abych se naučil česky.
1. Proč chodíte do kursu?
2. Proč jste byl v Praze?
3. Proč jste s ním mluvila?
4. Proč jste si koupila tu knihu?

17. Odpovídejte podle vzoru. Ответьте по приведенному образцу.

Kam byste šel (šla) večer, kdybyste měl (měla) čas? → Kdybych měl (měla) večer čas, šel (šla) bych do kina.
1. Kam byste šel večer, kdybyste měl čas? (время)
2. Co byste si objednali k večeři, kdybyste si chtěli dát něco dobrého?
3. Co byste dělal, kdybyste neměl zítra vyučování?

18. Zpětný překlad. Обратный перевод.

1. V srpnu a v září pojedu do Bulharska. 2. Máš čtvrteční Večerní Prahu? — Nemám. 3. Předevčírem jsem byl v divadle. 4. Pozítří je neděle. 5. Učím ruštinu ve škole. 6. Byl jsem u známých hodinu. 7. Rád jsem se ve škole učil matematiku. 8. Zeptal jsi se na cestu? — Ne, nezeptal jsem se, půjdeme podle plánu Prahy. 9. Kde jste byla tak dlouho? 10. Šel bych tam zítra, kdybych mohl. 11. Prosil jsem Petra, aby šel s Věrou do divadla, ale on nemohl.

19. Odpovídejte na otázky. Ответьте на вопросы.

1. Jaký je program kursu češtiny?
2. Proč se učíte česky?
3. Kde jste byl minulou neděli?
4. Co budete dělat dnes večer?
5. Byl jste v Československu?

20. Na první dvě otázky cvičení 19 odpovězte písemně. На первые два вопроса упражнения 19 ответьте письменно.

21. Čtěte. Прочтите.

Ideál moderního člověka: bydlet v hlubokém lese, daleko od lidí, ale aby tam bylo taky kino, divadlo, obchodní dům a kavárna s tancem.
Rada (совет) malého chlapce: Dávejte vitamíny do zmrzliny, do bonbónů a do čokolády, a ne do mrkve a kapusty.

9 — C 1

bohatý*, část *ж.*, často, člověk *м.*, daleký, divit se *(čemu)*, divím se *несов.* (udivený), drahý, držet, držím *несов.*, hrozný, jezdit, jezdím, jezdi!, *несов.*, kořen *м.*, kotlík *м.*, kousek *м.*, krev, krve *ж.*, křičet, křičím *несов.*, kůň, koně *м.*, kupec *м.*, les *м.*, lézt, lezu *несов.*, mezitím, mladý, mlčet, mlčím *несов.*, mrtvý, muzika *ж.*, muž *м.*, najít, najdu, najdi!, našel *сов.*, nakoupit, nakoupím, nakup! *сов.*, nocleh *м.*, oba, odkud, odříznout *сов.*, okno *с.*, ostatní, plášť *м.*, poslední, pověsit, pověsím *сов.*, prodat, prodám *сов.*, přiblížit se, přiblížím se *сов.*, rozdělit, rozdělím *сов.*, roznést, roznesu, roznesl *сов.*, skončit, skončím, skonči!, *сов.*, skoupý, skromně, smrt *ж.*, smysl *м.*, soused *м.*, svázat *сов.*, šťastný *(произн. šťasný)*, tajemství *с.*, tancovat *несов.*, tele *с.*, tovar *м.*, udivený, (divit se), ukázat *сов.*, ukrást, ukradl *сов.*, ukrýt, ukryl *сов.*, vejít, vejdu, vešel *(do čeho) сов.*, vůz, vozu *м.*, vysvobodit, vysvobodím *сов.*, vyvalit (se), vyvalím *сов.*, vzpomenout si *(na co) сов.*, zabít, zabil *сов.*, začít, začal *сов.*, zlato *с.*, zlý, zpod *(čeho)*, zub *м.*, žena *ж.*

Слова, образованные от знакомых уже слов: hospoda → hospodský, hospodská, divit se → udivený, nový → novina, čekat → neočekávaně (неожиданно)

nikdy никогда
jednou однажды
žebrák нищий
tiše тихо (ticho *с.* = тишина)
rada *ж.* совет
radit, radím, raď! *несов.* советовать
pohádka *ж.* сказка
dál, dále *(наречие)* дальше
dále! войдите!
přejet, přejedu, přejeď!, přejel *сов.* 1. проехать, 2. переехать
strom *м.* дерево (*мн. ч.* деревья)
že *(союз)* что
sám, sama, samo *мн. ч.* sami *(м. р. одуш.)*, samy *(м. р. неодуш. ж. р.)*, sama (ср. р.) 1. одиц, 2. сам
přemýšlet *(o čem) несов.* раздумывать
čekat *(na koho) несов.* ждать
vrah *м.* убийца
zůstat, zůstanu, zůstaň! *сов.* остаться
jestli *(союз)* ли
pytel, pytle *м.* мешок
prozradit, prozradím, prozraď! *(komu co) сов.* 1. открыть, 2. выдать

*) Родственныэ слова приводятся здесь в алфавитном порядке.

slíbit, slíbím, slib! *(komu co) сов.* обещать
jen, jenom только, лишь
nadávat *(komu) несов.* ругать
pohlavek *м.* подзатыльник
střecha *ж.* крыша
vyprávět *несов.* рассказывать
přihodit se, přihodí se *сов.* случиться

9 — T 1

TŘI RADY

(Pohádka)

Byli dva kupci: jeden bohatý a druhý chudý. Ten bohatý byl zlý a skoupý a chudému nikdy nepomohl.

Jednou jeli oba do dalekého města. Bohatý kupec měl vůz plný drahého tovaru, chudý chtěl svůj vůz i koně v městě prodat.

Přišli na oběd do hospody. Bohatý kupec si dal dobrý oběd, chudý jedl skromně. Přišel žebrák a prosil nejprve toho, který měl před sebou bohatý oběd, o kousek jídla. Kupec mu nic nedal. Ale chudý kupec mu dal kousek svého jídla.

Žebrák poděkoval a tiše chudému řekl: ,,Pane, já vím, že jste se se mnou rozdělil o své poslední jídlo. Chci vám za to dát tři rady. První: nikdy nejezděte ze staré cesty na novou. Druhá: nenocujte v hospodě, kde je mladá hospodská a starý hospodský. A třetí: nikdy neříkejte tajemství ženě. Když uděláte, co vám radím, budete šťastný a často si vzpomenete na starého žebráka.“

Po obědě jeli oba kupci se svými vozy dál. Když přijeli ke křižovatce, chtěl bohatý, aby jeli novou cestou, která je o kousek kratší. Ale chudý jel dál starou cestou a bohatý novou.

Stará cesta šla lesem. Když vůz přejel kořen jednoho velkého stromu, který byl na cestě, vyvalil se zpod kořene kotlík plný zlata. Kupec tiše poděkoval žebrákovi za radu. Večer přijel do města. Bohatý kupec už byl v hospodě a smál se chudému.

Když chudý viděl, že v hospodě je starý hospodský a mladá krásná hospodská, prosil bohatého, aby šli do jiné hospody. Bohatý nechtěl odejít, a tak chudý šel sám.

V noci přemýšlel, jaký mohl být smysl žebrákovy rady, a proto se šel podívat k té první hospodě. Stál tam a čekal. Brzy viděl, jak nějaký člověk v plášti leze z okna hospody. Kupec se k němu tiše přiblížil a nožem mu odřízl kousek pláště.

Ráno se v městě roznesla novina, že v jedné hospodě cizí kupec zabil hospodského. Chudý šel na úřad a řekl, co v noci viděl, a ukázal kousek pláště, který odřízl vrahovi. Brzy pak plášť i vraha našli. Byl

to nějaký mladý člověk, který za hospodskou chodil a na její radu hospodského zabil. Bohatý kupec děkoval chudému, že ho vysvobodil od smrti.

Potom chudý kupec nakoupil za část zlata různé drahé zboží a jel domů, bohatý ještě zůstal v městě. Chudý chtěl vědět, jestli i třetí rada žebrákova byla dobrá. Koupil mrtvé tele, svázal ho do pytle a dal na vůz. Přijel domů a žena se divila, odkud má tolik zboží a zlata. Kupec ji prosil, aby mu pomohla ukrýt ten pytel. Žena viděla na pytli krev a muž jí řekl: „Zabil jsem bohatého kupce a ukradl jsem mu jeho zlato i zboží. Drž jazyk za zuby! Kdyby se to prozradilo, pověsili by mě!“ Žena slíbila, že bude mlčet.

Večer byla v hospodě muzika a kupec se ženou šli tancovat. Kupec ale tancoval jen s jinými a jeho žena se ho ptala, proč s ní nechce tancovat. Kupec se jí smál a ona mu začala nadávat. Kupec jí dal pohlavek. A hned byl oheň na střeše! Kupcová křičela: „Ty vrahu, chceš mě zabít, jako jsi zabil bohatého souseda?“

Ostatní hosté užasli. Kupec je vrah! To je hrozné!

Neočekávaně vešel do hospody bohatý kupec, který mezitím přijel z města. Hosté byli udiveni a chudý kupec se smál: „Sedněte si na místa a já vám povím, jak to bylo.“ Potom kupec vyprávěl, jak jel do města a co se na té cestě přihodilo. Skončil slovy: „Dnes už vím, že i třetí rada žebráka byla dobrá.“

9 — Л 1

- mám vůz plný tovaru = zboží *c.* (tovar — *устар. слово*)
- plný: ten autobus je plný, mám hlavu plnou starostí
- rozdělit: rozdělit chléb na tři části, rozdělit se s kým o co разделить между собой; rozdělil jsem se s Věrou o nové české knihy
tiše: auto jezdí tiše; nové tramvaje jezdí tišeji (тише); seďte tiše, buďte tiše! = pst (или pšt!)
- jít (идти) × jet (ехать): člověk jde, kůň jde; (přijde, odejde); auto, autobus, vůz, tramvaj jede (přijede, odjede)
- přejet: auto přejelo kočku; auto přejelo most, auto přejelo okolo tribuny; v autobusu jsem si četl knihu a přejel jsem dvě stanice (проехать)
- vrah: odsoudit vraha k smrti, vrah byl odsouzen k smrti × враг = nepřítel; přítel, *мн. ч.* přátelé = друг, приятель; alkohol je nepřítel člověka, Petr je můj dobrý přítel, milý příteli, drazí přátelé!
- jen = только, лишь × tolik = столько: vezmi si jen tolik knedlíků, kolik sníš
- chodit: chodili jsme po městě; Petr je malý a ještě nechodí do

školy, chodím do kursu češtiny, chodím s Petrem na ryby; Petr chodí s Věrou (ухаживает за Верой); Petr chodí za Věrou, ale ona s ním nechce chodit

● muž, žena: 1. муж, жена, 2. мужчина, женщина

● muzika *(разговорное)* = hudba: hudba Bedřicha Smetany je krásná

● jak × jako: Jak se učíš česky? Řekni mně, jak to uděláš. Prosím vás, jak se dostanu ke Staroměstské radnici? × To auto je jako nové. Mluví s ním jako s malým chlapcem. Jak *вопросительное слово*, jako *сравнительный союз.*

● vejít: vejít do knihovny, do lesa, do hospody, Petr vešel do třídy.

● (po)prosit koho o co (просить у кого что): můžu vás poprosit o tu knihu?

1. Vyprávějte rusky obsah pohádky. Расскажите по-русски содержание сказки.

2. Doplňujte vhodná slova podle textu. Дополните подходящие слова по тексту.

1. Bohatý kupec nikdy nikomu ... 2. Bohatý kupec měl vůz ... drahého tovaru. 3. Chudý kupec dal žebrákovi ... svého jídla. 4. Když uděláte, co vám ..., budete ... 5. Často ... na starého žebráka. 6. Chudý kupec jel dál ... a bohatý starou. 7. Mladý člověk zabil hospodského ... krásné hospodské.

3. Odpovídejte na otázky podle textu. Ответьте на вопросы по тексту.

1. Jaký byl bohatý kupec? 2. Kam jeli oba kupci? 3. O co prosil žebrák bohatého kupce? 4. Co se stalo, když přijeli oba kupci ke křižovatce? 5. Odkud se vyvalil kotlík plný zlata? 6. O co prosil chudý kupec bohatého v hospodě? 7. Co udělal chudý kupec, když viděl, jak někdo leze z okna? 8. Čemu se divila žena, když chudý kupec přijel domů? 9. Co řekl kupec ženě? 10. Co vyprávěl kupec v hospodě?

9 — Г 1 Časování modálních sloves moct a chtít
Спряжение модальных глаголов moct и chtít

moct (moci)	= моч, смочь	chtít = хотеть	
můžu (mohu)	můžeme	chci	chceme
můžeš	můžete	chceš	chcete
může	můžou (mohou)	chce	chtějí
(po)moz!	(po)mozme!	chtěj!	chtějme!
	(po)mozte!		chtějte!
mohl, mohla...		chtěl, chtěla...	

Формы moci, mohu, mohou употребляются прежде всего в книжном языке, главным образом в его письменной форме.

Глаголам типа moct соответствуют в русском языке глаголы на -чь:
pomoct (pomoci), pomůžu (pomohu), pomůžeš, pomůžou (pomohou); péct (péci), peču (peku), pečeš, pečou (pekou), peč (pec!), pečme! (pecme!), pekl, pekla;
téct (téci), teču (teku), tečeš, tečou (tekou), teč! (tec!), tekl, tekla.
(В скобках приведены книжные формы.)

Оборот chce se mně (мне хочется): chce se mně spát, Věře se dnes nechce do kina, Věře se dnes nechce jít do kina, včera se mně nechtělo učit (вместо učit se: при употреблении двух возвратных глаголов частица se употребляется только один раз).

4. Přeložte do češtiny. Переведите на чешский язык.

1. Я не могу пойти в кино. 2. Вера вчера не могла прийти в театр. 3. Мне не хочется спать. 4. Ольге не хотелось смотреть телевизор. 5. Он не мог прочитать трудный текст. 6. Помогите нам. 7. Вы могли бы прийти вечером? 8. Я хочу учиться чешскому языку.

5. Odpovídejte na otázky. Ответьте на данные вопросы.

1. Můžete mně podat tu knihu? 2. Chceš jít s Petrem na oběd? 3. Chtěla jste číst tu knihu? 4. Co chcete dělat večer? 5. Která řeka teče v Praze? 6. Pomohl byste mně s úkolem?

9 — Г 2 Slovosled
Порядок слов

Безударными словами в чешском языке являются формы вспомогательного глагола být (jsem, jsi, jsme, jste, bych, bys, by, bychom, byste, by), возвратные частицы se, si и некоторые формы личных местоимений. Их место в предложении — за первым ударным словом, или словосочетанием (напр. прилагательное и существительное).

Četl *jsem* knihu.
Včera *jsem* četl knihu.
Knihu *jsem* četl včera.
Novou knihu *jsem* četl včera.

Nedivím *se* ničemu.
Ničemu *se* nedivím.
Už *se* ničemu nedivím.
Já *se* už ničemu nedivím.

Когда в предложении находится несколько безударных слов, то вспомогательный глагол ставится всегда на первое место:

Zeptal	jsem se	na to Věry včera.
Včera	jsem se	na to zeptal Věry.
Věry	jsem se	na to zeptal včera.
Na to	jsem se	Věry zeptal včera.
Když	jsem se	na to Věry zeptal, nic mně neřekla.
Proč	bych se	na to nezeptal?
Koupili	byste si	české knihy?

6. Odpovídejte na otázky. Ответьте на вопросы.

1. Kde jste to našla? 2. Co jste si koupil? 3. Podívali jste se už do Národního divadla? 4. Naučil jsi se slovíčka? 5. Napil jste se piva? 6. Koho jste se zeptal? 7. Proč jste nebyla včera v kině? 8. Kam jste chtěl jít včera večer? 9. Včera večer jste se díval na televizi?

7. Jak je třeba se zeptat, abyste dostali tyto odpovědi? Při otázkách používejte vykání. Как спросить, чтобы получить следующие ответы? Обращайтесь на "вы".

Vzor: Odkud jdete?→Jdu z divadla.
1. ...? — Jdu z divadla.
2. ...? — Jedu z Prahy.
3. ...? — Tu knihu mám od Věry.
4. ...? — Přišel jsem z lesa.
5. ...? — Ta tramvaj jede z Václavského náměstí.
6. ...? — Kotlík se vyvalil zpod kořene.
7. ...? — Ty cigarety mám z Moskvy.
8. ...? — Na Václavské náměstí jsem se dostal z Malé Strany.
9. ...? — Petr je z Prahy.

8. Tvořte souvětí podle vzoru. Составляйте сложные предложения по образцу.

Řekl nám: pojďte do kina. Řekl nám, abychom šli do kina.
1. Řekl nám: pojďte do kina. 2. Napsal jsem mu: přijeď do Prahy. 3. Poprosil jsem Věru: dej mně kousek chleba. 4. Řekl jsem jim: jděte se mnou. 5. Poprosil jsem tě: kup mně rohlík. 6. Chci: jděte večer do divadla.

9 — Г 3 Základní a řadové číslovky
Количественные и порядковые числительные

jeden, jedna, jedno
dva *(м. род)*, dvě *(ж. и с.)*
tři
čtyři

pět *Р., Д., Т., П. пад.* pěti
šest, šesti
sedm *(произн.* sedum) sedmi
osm (*произн.* osum), osmi
devět, devíti
deset, deseti
jedenáct, jedenácti
dvanáct, dvanácti
třináct, třinácti
čtrnáct, čtrnácti
patnáct
šestnáct
sedmnáct (*произн.* sedumnáct)
osmnáct (*произн.* osumnáct)
devatenáct
dvacet, dvaceti
jed(e)nadvacet, jednadvaceti или
dvacet jeden (jedna, jedno)
dvaadvacet *или* dvacet dva (dvě)
třiadvacet *или* dvacet tři
čtyřiadvacet *или* dvacet čtyři
pětadvacet *или* dvacet pět
třicet, třiceti
jed(e)natřicet *или* třicet jeden
dvaatřicet *или* třicet dva
čtyřicet, čtyřiceti
padesát, padesáti
šedesát, šedesáti
sedmdesát (*произн.* sedumdesát)
sedmdesáti
osmdesát (*произн.* osumdesát)
osmdesáti
devadesát, devadesáti
sto (*склоняется как* slovo)
dvě stě, dvou set, dvěma stům
tři sta
čtyři sta, pět ... set
tisíc, dva, tři, čtyři tisíce, pět
tisíc

Числительные **jeden, jedna, jedno** склоняются как местоимение ten (рус. этот); в мужском и среднем роде, ед. число, окончания сходны с рус. местоимением этот, ср. ten jeden, to jedno, Р. toho jednoho, Д. tomu jednomu, Т. tím jedním, П. o tom jednom. В женском роде в Р., Д. и П. пад. форма té jedné, В. tu jednu, Т. tou jednou.

Числительное **dva** (м. род), **dvě** (ж. и с. род) имеет следующие формы:

И., В., З.	dva, dvě (školy)
Р., П.	dvou (škol, školách)
Д., Т.	dvěma (školám, školami)

Числительные **tři, čtyři** имеют следующие формы:

И., В., З.	tři, čtyři (školy)
Р.	tří, čtyř (škol)
Д.	třem, čtyřem (školám)
Т.	třemi, čtyřmi (školami)
П.	o třech, čtyřech (školách)

Остальные числительные (кроме sto и tisíc) имеют только две формы: **pět** (И., В., З.) и **pěti** (Р., Д., Т., П.). Они сочетаются с существительными примерно как в русском языке:

И., В., З.	pět knih
Р.	pěti knih
Д.	pěti knihám

Т. pěti knihami
П. o pěti knihách

Такое же склонение имеют сложные числительные типа pět . . ., devět set: pět set, pěti set, pěti stům, pěti sty, o pěti stech.

Числительные **dvě stě, tři (čtyři) sta** склоняются как числ. dva, tři, čtyři в сочетании с существительным: И., В., З. dvě stě, tři (čtyři) sta, Р. dvou, tří, čtyř set, Д. dvěma, třem, čtyřem stům, Т. dvěma, třemi, čtyřmi sty, П. o dvou, třech, čtyřech stech.

první = первый
druhý = второй
třetí
čtvrtý
pátý
šest → šestý
sedmý
osmý
devátý
deset → desátý

jedenáct → jedenáctý
dvanáctý
třináctý
и т. д.
dvacet → dvacátý
třicet → třicátý
čtyřicet → čtyřicátý
padesát → padesátý
šedesát → šedesátý
и т. д.
sto → stý
tisíc → tisící

9 — Л 2

Kolik je hodin? Который час?

je jedna hodina
jsou dvě, tři, čtyři hodiny
je pět, šest... dvanáct hodin

je sedm hodin dvacet minut или je sedm dvacet
je šest hodin (a) pět minut
je za pět minut osm
je čtvrt na jednu, dvě, tři
je půl jedné, druhé, třetí, čtvrté, desáté, dvanácté
je tři čtvrtě na jednu, dvě, pět, devět
je půl druhé a pět minut
je za dvě minuty čtvrt na tři
bude půl čtvrté
budou tři
bude pět hodin

V kolik hodin? В котором часу?

v jednu hodinu
ve dvě, ve tři, ve čtyři hodiny
v pět, šest, sedm, jedenáct, ve dvanáct hodin
v sedm hodin dvacet minut или v sedm dvacet
v šest hodin (a) pět minut
za pět minut osm
ve čtvrt na jednu, dvě, tři
v půl jedné, druhé, třetí, čtvrté, desáté, dvanácté
ve tři čtvrtě na jednu, dvě, pět, devět
v půl druhé a pět minut
za dvě minuty čtvrt na tři

hodina *ж.* час, minuta *ж.*, vteřina *ж.* = sekunda *ж.*, rok *м.* год, dva, tři, čtyři roky, pět, šest roků *или* let.

9. Přečtěte. Прочитайте.

7, 13, 18, 19, 21, 25, 33, 44, 58, 69, 74, 80, 99, 124, 222, 316, 619, 837, 1974, 5 612, 19 528, 136 105

10. Čtěte tyto věty. Прочитайте следующие предложения.

Rok má 365 dní. Měsíc má 30 nebo 31 dní. Týden má 7 dní. Den má 24 hodin(y). Hodina má 60 minut. Minuta má 60 vteřin. Z Prahy do Bratislavy je 364 km (kilometrů).

11. Skloňujte tato spojení. Просклоняйте следующие словосочетания.

dvě knihy, tři školy, jedna žena, devatenáct knih, pětatřicet slov

12. Přeložte do češtiny tato spojení. Переведите на чешский язык следующие словосочетания.

с двумя женщинами, без трех книг, с семью книгами, в трех школах, из четырех школ, об одном театре, к двум театрам, в половину пятого, без пяти минут семь

13. Odpovídejte na otázky. Ответьте на следующие вопросы.

1. Kolik je hodin? 2. V kolik hodin půjdeš na oběd? 3. Kdy jede autobus do Prahy? 4. V kolik hodin začíná kino? 5. V kolik hodin půjdeš do divadla? 6. V kolik hodin jsi čekal na Věru? 7. Jak dlouho čekáš na Věru?

14. Vyprávějte česky obsah pohádky. Расскажите по-чешски содержание сказки.

15. Zpětný překlad. Обратный перевод.

1. Včera jsme jeli do Prahy a přijeli jsme tam ve dvě hodiny. 2. Často jsem jezdil do školy metrem. 3. Rozdělil bych se s Věrou o nové knihy, kdyby ty knihy chtěla. 4. Seďte tiše, abychom dobře slyšeli hudbu. 5. Chodí jako svázaný. 6. Popros Věru o nějakou českou knihu! 7. Chce se Olze jít dnes večer do kina? 8. Naučil jste se už nová slovíčka? 9. Už jste se naučil nová slovíčka? 10. Odkud jste přijela? — Přijela jsem z Moskvy. 11. Kdy jste přijeli? — Přijeli jsme včera v půl šesté. 12. Nevím, jestli tam půjdu.

10 — C 1

sever *м.*, jih *м.*, východ *м.*, západ *м.*, svítit, svítím *несов.*, slunce *с.*, rádio, rádia *с.*, zámek *м.*, překrásný, koupat se, koupám, koupej! *несов.*, vykoupat se, vykoupám, vykoupej! *сов.*, krásný, krásně, program *м.*!, historický, husitský

výlet *м.* экскурсия
denní 1. дневной, ежедневный, 2. состоящийся днем
vyjet, vyjedu, vyjeď! *сов.* выехать
vyjíždět, vyjíždím, vyjíždějí *несов.* выезжать
silnice *ж.* шоссе, дорога
počasí *с.* погода
předpověď *ж.* прогноз
pravý 1. правый, 2. настоящий
doprava *(наречие)* вправо
doprava *ж.* транспорт
levý левый
doleva *(наречие)* влево
chvíle *ж.* короткое время, минута
chvilka *ж.* минуточка
prohlédnout si, prohlédnu, prohlédni!, prohlédl *сов.* осмотреть
prohlížet si, prohlížím, prohlížejí, prohlížej! *несов.* осматривать
prohlídka *ж.* осмотр
pokračovat, pokračuju (-ji) *(v čem) несов.* продолжать
dřív, dříve раньше
založit, založím *сов.* основать
doba *ж.* 1. время, 2. эпоха
čas *м.* 1. время, 2. пора
utíkat, utíkám, utíkají *несов.* бежать
utéct, uteču, uteč!, utekl *сов.* сбежать
proto поэтому
minout, minu, minul *несов.* миновать, проехать мимо
rybník *м.* пруд
kolem *čeho* мимо, кругом, около
okolí *с.* окресность
hrad *м.* крепость, замок
údolí *с.* долина
přehrada *ж.* плотина
unavit se, unavím *сов.* утомиться, устать
unavený усталый, утомленный
pořádný 1. порядочный, аккуратный, 2. изрядный, порядочный
pořádně 1. аккуратно, как следует, 2. сильно
nepořádný беспорядочный
dojem, dojmu *м.* впечатление
nést, nesu, nes!, nesl *несов.* нести
odnést, odnesu, odnes!, odnesl (si) *сов.* отнести, вынести
východ 1. восток, 2. выход
rychle быстро
rychlý быстрый
vrátit (se), vrátím, vrať! *сов.* вернуть, возвратить; вернуться
vracet (se), vrací, vracejí *несов.* возвращать; возвращаться
asi 1. вероятно, 2. около
klášter *м.* монастырь
pozdě поздно

10 — T 1

VÝLET

Včera večer jsme se vrátili z dvoudenního výletu do jižních Čech. Vyjeli jsme v sobotu ráno autobusem po silnici z Prahy k Táboru. Bylo krásné počasí a svítilo slunce. Předpověď počasí podle rádia byla dobrá.

Jeli jsme asi hodinu, u Benešova jsme zahnuli doprava a za chvilku jsme uviděli zámek Konopiště. Po prohlídce jsme pokračovali v cestě na Tábor. Když jsme tam přijeli, bylo poledne, a proto jsme měli na programu nejdříve oběd. Potom jsme si prohlédli historickou část města, které bylo založeno v husitské době. Ale čas utíká tak rychle, a proto jsme brzy jeli dál. Minuli jsme Soběslav, v Jindřichově Hradci jsme si rychle prohlédli zámek a kolem mnoha rybníků jsme přijeli do Českých Budějovic, kde na nás čekala večeře a potom nocleh.

Ráno jsme si prohlédli Budějovice a celé okolí z vysoké věže na náměstí a potom už jsme jeli dál: hrad Rožmberk v překrásném údolí Vltavy, klášter ve Vyšším Brodě s knihovnou a Lipenská přehrada. Tam jsme se vykoupali a potom rychle domů.

Vrátili jsme se pozdě v noci a pořádně unavení. Bylo to krásné a odnesli jsme si z výletu mnoho dojmů.

10 — Л 1

- jedno-, dvou-, tří-, čtyř-, pěti-, šestidenní, čtrnáctidenní, každodenní (ежедневный), dvoulůžkový pokoj (дхувместная комната), dvou-, tří, čtyřtýdenní, dvouměsíční, pětihodinový, dvouroční
- sever — severní, jih — jižní, východ — východní, západ — západní; Liberec je na sever od Prahy. Jedeme na jih. × Liberec je na severu Čech. Jsme na jihu.
- svítit: slunce svítí, lampa svítí; rozsvítit, rozsvítím *сов.:* rozsviť lampu!, rozsviť světlo! (зажги свет); světlo svítí, nesvítí; na ulici je ještě světlo, je světlá noc (светло, светлый)
- chvíle, chvilka: přijdu za chvilku, čekal tam malou chvilku; mám dlouhou chvíli (мне скучно)
- asi: asi půjdu večer do divadla; bylo tam asi dvacet knih
- pokračovat: pokračovat v cestě (продолжать путь), pokračovat v učení
- brzy. brzy — dříve — nejdříve или dřív, nejdřív (раньше — раньше всего)
- rychlý — pomalý, rychle — pomalu (медленный, медленно)

● čas: ještě máme čas (у нас еще время), mám mnoho volného času, nemám čas; už je čas jít do kina, abychom nepřišli pozdě
● utéct, utíkat: chlapec utekl, čas rychle utíká, výlet nám utekl rychle, čas utíká pomalu
● pořádný: je to pořádný člověk, je to nepořádný člověk, je pořádný na své knihy; snědl pořádný kus chleba, dnes je pořádný mráz, dnes pořádně prší

1. Doplňujte vhodná slova podle textu. Дополните подходящие слова по тексту.

1. Vyjeli jsme ... k Táboru. 2. U Benešova jsme zahnuli ... a za ... jsme uviděli zámek. 3. Po ... Konopiště jsme pokračovali ... 4. Tábor byl ... v husitské ... 5. Čas ... rychle. 6. Kolem Jindřichova Hradce je mnoho ... 7. Město a celé ... jsme si prohlédli z vysoké ... 8. ... Rožmberk je v překrásném ... řeky Vltavy. 9. Ve Vyšším Brodě je ... s velkou knihovnou. 10. Vykoupali jsme se na Lipenské ... 11. Vrátili jsme se ... unavení. 12. Z výletu jsme si odnesli mnoho krásných ...

2. Přeložte do češtiny. Переведите на чешский язык.

1. Вчера вечером мы вернулись из трехдневной экскурсии по южной Чехии. 2. У города Бенешов мы свернули направо и вскоре увидели прекрасный замок. 3. После осмотра крепости мы продолжали в пути. 4. Город был основан в гуситскую эпоху. 5. В южной Чехии много прудов. 6. Крепость Рожмберк находится в прекрасной долине реки Влтавы. 7. На второй день нас ждал осмотр монастыря. 8. Мы купались в водохранилище. 9. Мы вернулись поздней ночью. 10. Мы были сильно утомлены.

10 — C 2

Počasí	**Погода**
Dnes je dvacet stupňů nad nulou.	Сегодня 20 градусов тепла.
Je 10 stupňů pod nulou.	10 градусов ниже нуля.
nula *ж.*	ноль
stupeň, stupně *м.*	градус
teplota *ж.*	температура
mrak *м.*	туча
mlha *ж.*	туман
mráz, mrazu *м.*	мороз
déšť, deště *м.*	дождь
liják *м.*	ливень

bouřka *ж.*	гроза
vítr, větru *м.*	ветер
sníh, sněhu *м.*	снег
Padá sníh.	идет снег
Prší. (pršet, pršelo, bude pršet)	идет дождь
obleva *ж.*	оттепель
bláto *с.*	грязь
horko *с. (или наречие)*	1. жара, 2. жарко
chladno *с. (или наречие)*	1. холод, 2. холодно
přeháňka *ж.*	временами дождь
Nebe se zatáhlo, přijde bouřka.	Небо затянуло тучами, собирается гроза.

Je mlha. Dnes je mráz. Je silný (slabý) vítr. Je chladno. Včera bylo horko. Na nebi jsou mraky, asi přijdou přeháňky. Je jasno. Je jasná noc. Padá sníh. Bude obleva. Na cestách je bláto. Jaká je předpověď počasí na zítra? Bude chladná noc.

10 — T 2

PŘEDPOVĚĎ POČASÍ

Předpověď počasí na zítra: Zítra bude jasno, odpoledne v západních Čechách oblačno, večer déšť. Noční teploty 8 až 10 stupňů, odpolední 24 až 26 stupňů. Slabý západni vítr.

Na Slovensku bude oblačno, na severu přeháňky a bouřky. Noční teploty 6 až 10 stupňů, odpolední 19 až 23 stupňů. Slabý, v oblasti bouřek silný západní vítr.

3. Doplňujte vhodná slova. Дополните подходящие слова.

1. Dnes prší a na silnici je ... 2. Včera ... slunce a bylo ... 3. Prší a na silnici je ... 4. Četl jste ... počasí na zítra? 5. Bude ... a od severu ... 6. Ranní ... 8 až 10, odpolední 25 ..., bude slabý .... 7. Jaká je předpověď počasí podle ...?

4. Vybírejte k podstatným jménům vhodná přídavná jména. Подберите к существительным подходящие прилагательные.

déšť, vítr, bouřka, počasí, přeháňka, mráz, den, noc	velký, silný, slabý, chladný, teplý, horký, světlý, denní

5. Tvořte z jmen a sloves věty. Составьте из существительных и глаголов предложения.

sníh, vítr, obleva, teplo, chladno, bouřka, mlha, jasno, horko, přeháňky	být, padat, přijít

6. Vybírejte antonyma k těmto výrazům. Подберите антонимы к следующим выражениям.

teplo, jasno, krásné počasí, den, horko, nad nulou, slabý déšť | silný déšť, chladno, noc, pod nulou, špatné počasí, mráz, oblačno

7. Odpovídejte na otázky. Ответьте на вопросы.

1. Jaké je počasí v prosinci?
2. Jaké bývá počasí v březnu?
3. Jaké bude počasí v září?

10 — Г 1 Časování sloves
Спряжение глаголов

A

1. Вы уже знаете спряжение глаголов (5 — Г 1), 1-ое лицо ед. числа которых оканчивается на -m: dělat — dělám (глаголы с инфинитивом на -at) и prosit — prosím (глаголы с инфинитивом на -it и -et (-ět). Они соответствуют русским глаголам на -ать (делать), -ить (просить) и -еть (терпеть).

Кроме того, вы прошли спряжение глагола být — jsem, budu (3 — Г 1) и некоторые другие непродуктивные типы спряжения: chtít, chci, moct (moci) — můžu (9 — Г 1), vědět, jíst (5 — Г 1).

2. Часть глаголов на -et (-ět) отличается от спряжения типа prosit в 3-ем лице множ. числа и в повелительном наклонении:

umět:	umím	umíme
	umíš	umíte
	umí	umějí
	uměj!	umějme! umějte!

Эти глаголы соответствуют русским глаголам на -еть (уметь — умею) или на -ать (приезжать — приезжаю). В разделе С нашего учебника и в списке чешских слов в конце учебника у этих глаголов приводится кроме 1-го лица ед. числа также форма 3-го лица множ. числа, чтобы отличить эти глаголы от глаголов типа prosit.

Все эти глаголы, инфинитив которых оканчивается на -at, -it, -et, -ět, имеют в 1-ом лице ед. числа наст. время окончание -m.

Глаголы типа: dělat — dělám

dívat se, podívat se (3 — С 1), ptát se, zeptat se, zahýbat (4 - С 1), dávat, znát, poznat (5 — С 1), snídat, posnídat, obědvat, poobědvat (5 — Л 1), objednat, objednávat (6 — С 1), potkat, potkávat, starat

se (7 — С 1), zívat (7 — Г 1), otvírat (7 — С 2), bývat, vstávat, odpovídat, říkat (8 — С 1), nadávat (9 — С 1); mít, mám, měj!, měl.

Глаголы типа: prosit — prosím

nastoupit, vystoupit, mluvit (4 — С 1), učit se, naučit se, vařit, uvařit (5 — С 1), svačit, posvačit (5 — Л 1), platit, zaplatit, sloužit, posloužit (6 — С 1), hodit se, soudit, rozdělit, odvětit (7 — Г 1), chodit, pozdravit, opravit, vyslovit (8 — С 1), divit se, jezdit, nakoupit, pověsit, rozdělit, skončit, vysvobodit, vyvalit, radit, prozradit, slíbit, přihodit se (9 — С 1);
vidět, uvidět (4 — С 1), bydlet (4 — Л 1), myslet (7 — С 1), hledět, trpět, vonět (7 —Г 1), sedět (8 — С 1), držet, křičet, mlčet (9 — С 1).

Глаголы типа: umět — umím, umějí, uměj!

střílet (7 — Г 1), večeřet (5 — Л 1), rozumět, umět, odjíždět, přijíždět (8 — С 1), přemýšlet, vyprávět (9 — С 1).

Б

Остальные глаголы в чешском языке оканчиваются в 1-ом лице на: 1. -u (-eš, -e ...)
2. -u, -i (-eš, -e ...)

1.

К этому типу спряжения принадлежат:
глаголы с согласным перед окончанием инфинитива: nést
глаголы на -nout: křiknout — křiknu, minout — minu;
глаголы на -át, -at типа brát — beru, vybrat — vyberu (они соответствуют русским глаголам типа брать — беру).

nést:	nesu	křiknout:	křiknu	brát:	beru
	neseš		křikneš		bereš
	nese		křikne		bere
	neseme		křikneme		bereme
	nesete		křiknete		berete
	nesou		křiknou		berou
	nes!		křikni!, promiň!		ber!
	nesme!		křikněme!, promiňme!		berme!
	neste!		křikněte!, promiňte!		berte!
	nesl		křikl, prominul		bral

Сюда относятся напр.:

vést — vedu, veď!, vedl; mést — metu, meť!, metl (7 — Г 1); kvést — kvetu, kveť!, kvetl (7 — Г 1); číst — čtu, čti!, četl (8 — С 1); lézt — lezu, lez!, lezl (9 — С 1)

prasknout — prasknu, praskni!, praskl (7 — C 1); ohlédnout se — ohlédnu se, ohlédni!, ohlédl (7 — Г 1); sednout si — sednu si, sedni si!, sedl si (8 — C 1); odříznout — odříznu, odřízni!, odřízl (9 — C 1); zahnout — zahnu, zahni!, но zahnul
minout: prominout (простить, извинить), vzpomenout si — vzpomenu si, vzpomeň si!, vzpomenul si (9 — C 1).

Кроме того, к этому типу спряжения принадлежат некоторые непродуктивные глаголы, как напр.:
říct — řeknu, řekneš, řekni!, řekl; ukrást — ukradnu, ukradni! ukradl; vstát — vstanu, vstaň!, vstal (zůstat — zůstanu); začít — začnu, začneš, začni!, začal; vzít — vezmu, vezmeš, vezmi!, vzal; umřít — umřu, umřeš, umři!, umřel; třít — třu, třeš, tři!, třel; jít — jdu, jdeš, jdi!, šel; jet — jedu, jedeš, jeď!, jel.

2.

a) К этому типу спряжения относятся прежде всего глаголы на -ovat. Это очень продуктивная группа.

kupovat:	kupuju или kupuji	kupujeme
	kupuješ	kupujete
	kupuje	kupujou или kupují
	kupuj!	kupujme!
		kupujte!
kupoval		

Формы 1-го лица ед. числа на -i и 3-го лица мн. числа на -í -формы книжные. В разговорном языке встречаются формы на -u и -ou; лишь один глагол оканчивается в обиходно-разговорном языке на -i и -í, а именно глагол chtít: já chci, oni chtějí.

Другие глаголы этого типа спряжения:
jmenovat se — jmenuju se или jmenuji se (3 — C 1); děkovat, poděkovat, vystupovat (4 — C 1), zakazovat (7 — C 1), milovat (7 — C 2), opakovat, opravovat (8 — C 1).

b) Далее, сюда относится группа глаголов на -at: mazat.

mazat:	mažu (maži)	mažeme
	mažeš	mažete
	maže	mažou (maží)
	maž!	mažme!
		mažte!
mazal		

В скобках приведены формы, выходящее из употребления и употребляемые только в официальном книжном языке, главным образом в его письменной форме.

a) То же самое относится также к формам на -i и -í ограниченной группы непродуктивных глаголов типа bít — biju, biji. В русском языке им соответствуют глаголы типа бить, пить.

bít: biju (biji) — bijeme
biješ — bijete
bije — bijou (bijí)
bij! — bijme!
bijte!
bil

Кроме того, сюда относится группа глаголов с односложным инфинитивом и с гласным перед -t, напр.: ukrýt — ukryju, ukryji, ukryj!, ukryl (9 — C 1); smát se — směju se (směji se), směj se!, smál se (7 — Г 1).

Другие глаголы приведенных типов спряжения:
zakázat — zakážu (zakáži), zakaž!, zakázal (7 — C 1); řezat — řežu, řež!, řezal (7 — Г 1); psát, píšu, piš!, psal; napsat (8 — C 1); ukázat — ukážu, ukaž!, ukázal (9 — C 1);
bít — biju (biji), bij!, bil, zabít (9 — C 1); pít, vypít, napít se (5 — C 1); ukrýt (9 — C 1).

Примечание:

Глаголы с окончанием -u и -u или -i в 1-ом лице ед. числа оканчиваются в разговорном языке в 1-ом лице мн. числа часто на -m: (my) nesem, jdem, minem, mažem, bijem, ukryjem.

8. Časujte tato slovesa. Проспрягайте следующие глаголы.

dívat se, večeřet, bydlet, přijíždět, vidět, opravovat, opravit, psát, koupat se, ptát se.

9. Slovesa v závorkách dejte do správného tvaru. Глаголы в скобках поставьте в надлежащей форме.

1. Přítel (psát) překlad z ruštiny do češtiny a já (učit se) slovíčka. 2. My zítra ráno (prohlédnout si) zámek a potom (jet) autobusem do Prahy. 3. Co teď asi (dělat) bratr a proč mně (nepsat)? 4. Vy k nám (nepřijet)? My ne, ale naše sestra (přijet) zítra. 5. Ty (nepít) pivo? — Ne, já (pít) víno.

10. Odpovídejte na otázky podle vzoru. Ответьте на данные вопросы.

Vzor: Umíte česky? → Umím. (Neumím.); Umíme. (Neumíme.)
1. Umíte česky? 2. Dostanete se tam dvacítkou? 3. Píšete perem? 4. Čekáte na někoho? 5. Pomůžete nám? 6. Koupíte si tu knihu? 7. Přijdete k nám? 8. Sedneš si tam? 9. Napiješ se piva? 10. Přečteš si

noviny? 11. Máte čas? 12. Ochutnáte to jídlo? 13. Bydlíte v hotelu? 14. Prohlédnete si zámek? 15. Utečete před bouřkou? 16. Vidíte to? 17. Zahnete doleva? 18. Minete Tábor? 19. Vykoupete se v řece? 20. Odnesete si krásné dojmy? 21. Vystupujete brzy? 22. Namažete si rohlík máslem? 23. Berete si do metra knihu? 24. Jezdíte rád (ráda) autobusem? 25. Pojedete tramvají? 26. Přijíždíte do školy brzy? 27. Přijedete do školy brzy? 28. Chceš jít do kina? 29. Večeříte v restauraci? 30. Vracíte se do Moskvy už dnes? 31. Víte to? 32. Zeptáš se na cestu? 33. Pijete víno? 34. Vstanete v šest hodin?

11. Převádějte odpovědi u cvičení 10. do 3. osoby množného čísla. Поставьте глаголы в ответах в упражнении 10 в 3-ем лице множ. числа.

Vzor: Umím. (Neumím.) → Umějí. (Neumějí.)

12. Zpětný překlad. Обратный перевод.

1. Karlštejn je na západ od Prahy. 2. Zítra pojedeme na dvoudenní výlet. 3. Při obědě můžeme pokračovat v rozhovoru. 4. Zítra budu mít málo času. 5. Máš asi dlouhou chvíli. 6. Už je čas jít do divadla, abychom nepřišli pozdě. 7. Pište pořádně, abych to po vás přečetl. 8. Dnes je dvacet pět stupňů nad nulou. 9. Nebe se zatáhlo, asi přijde bouřka. 10. Řekni mně, co si o něm myslíš.

13. Odpovídejte na otázky. Ответьте на вопросы.

1. Co děláte, když v neděli prší?
2. Co děláte, když je v neděli pěkné počasí?
3. Jaké bude asi zítra počasí?

14. Čtěte. Прочитайте следующий текст.

Hrad Bezděz byl založen Přemyslem Otakarem II. jako královské oblastní centrum roku 1264. Po jeho dokončení zde byl ve vězení[1] mladý král Václav II. Ze starého hradu zůstala jen část.

Bezděz leží v oblasti, která je dnes známým rekreačním centrem. Blízko je Máchovo jezero s koupáním a vodními sporty. Název ''jezero'' je nesprávný[2]: je to velký rybník, založený už ve středověku.

Překrásná romantická příroda v okolí jezera je popisována ve známé básni Karla Hynka Máchy Máj (narodil se roku 1810, zemřel roku 1836).

---

[1] vězení *s.* тюрьма
[2] nesprávný неправильный

JEDENÁCTÁ LEKCE

11 — C 1

federativní, milión -u *м.*, inteligence *ж.*, konec *м.*, končit, končím, konči! *несов.*, skončit *сов.*, procento -a *c.* (!), zemědělský, zemědělství *c.*, zemědělec *м.*, úroveň *ж.* (!), sociální, služba, *ж.*, bezplatný, přiblížit se, přiblížím *сов.*, přibližovat se, přibližuju *несов.*, ležet, ležím *несов.*, hranice *ж.*, hraničit, hraničím *несов.*, hora *ж.*

národ, -a *м.* 1. народ, 2. нация
národní 1. народный, 2. национальный
stát, -u *м.* государство
stát, stojím, stůj!, stál *несов.* стоять
přes *co* 1. через, 2. свыше
obyvatel *м.* житель
dělník *м.* рабочий
dělnický рабочий
rolník *м.* крестьянин, колхозник
rolnický крестьянский
pracující трудящийся
pracovat, pracuju (-i) *несов.* работать, трудиться
základ, -u *м.* основа
průmysl, -u *м.* промышленность
průmyslový промышленный
výroba *ж.* производство
vyrobit, vyrobím *сов.* произвести
vyrábět, vyrábím, vyrábějí *несов.* производить
zařízení *c.* оборудование, устройство, установка
podnik, -u *м.* предприятие, завод, фабрика
rok, -u *м.* год
od *čeho* 1. с, 2. от
do *čeho* 1. в, 2. до
znárodnit, znárodním *сов.* национализировать
znárodnění *c.* национализация
další следующий, дальнейший
provést, -vedu, -veď!, -vedl *сов.* провести, осуществить, сделать
provádět, provádím, provádějí *несов.* осуществлять
jednotný единый
jediný единственный, один
družstvo *c.* 1. кооператив, 2. команда
státní государственный
statek, statku *м.* усадьба
státní statek совхоз
venkov, -a *м.* деревня, провинция
venkovský деревенский, провинциальный
život, -a *м.* жизнь
životní жизненный
střed, -u *м.* центр
zdravotnictví *c.* здравоохранение
zdravotnický относящийся к здравоохранению, медико-санитарный
lidový народный
většina *ж.* большинство
přirozený естественный
tvořit, tvořím *несов.* создавать, образовать
vytvořit, vytvořím *сов.* создать

11 — T 1

ČESKOSLOVENSKÁ SOCIALISTICKÁ REPUBLIKA

Československá socialistická republika je federativním státem dvou národů, Čechů a Slováků. Má 15 miliónů obyvatel. Hlavní město je Praha, hlavní město Slovenské socialistické republiky je Bratislava.

Československo je stát dělníků, rolníků a pracující inteligence. Základem průmyslové výroby jsou národní podniky. Od roku 1945 do února 1948 bylo znárodněno 60 procent průmyslových podniků, další znárodnění bylo provedeno koncem roku 1948. Základem zemědělské výroby jsou jednotná zemědělská družstva a státní statky. Československo má vysokou úroveň sociálních zařízení a zdravotnické služby, která je bezplatná. Venkov se svou životní úrovní přibližuje městu.

Československo leží ve středu Evropy a hraničí se šesti státy. Jsou to: Sovětský svaz, Polská lidová republika, Německá demokratická republika, Německá spolková republika, Rakousko a Maďarská lidová republika. S většinou má přirozenou hranici, kterou tvoří hory nebo řeky.

11 — Л 1

● stát: československý stát, demokratický stát; tramvaj stojí, bude stát na křižovatce; kolik stojí, bude stát ten oběd?

● přes: 1. через — přes Karlův most, přes Malou Stranu na Hradčany, most vede přes řeku, jedeme do Českých Budějovic přes Tábor, přejít přes křižovatku na zelenou; 2. свыше — přečetl jsem už přes dvacet českých knih, zná přes 500 českých slov

● končit, skončit: skončit s prací, skončit práci, ukončit školu

rok: v tomto roce, v příštím roce, v minulém roce, v roce 1945,

● od roku 1974 do roku 1976

● od — do: od rána do večera, od jedné do dvou hodin, od ledna do dubna, od Šumavy k Tatrám

● venkov — venkovský: bydlím na venkově, je to venkovský člověk, venkovní (наружный), venkovní okno; venkovní — vnitřní (внутренний);

kde? venku (на улице) × uvnitř (внутри)
kam? ven × dovnitř

1. Doplňujte vhodná slova podle textu. Дополните подходящие слова по тексту.

1. Československo je socialistický ... 2. Je to federativní stát dvou ...

3. Základem průmyslové výroby jsou ... 4. Základem ... výroby jsou jednotná zemědělská ... a státní ... 5. Zdravotnické služby jsou ... 6. ... se přibližuje svou životní úrovní městu. 7. Hranici ... řeky a hory.

2. Přeložte do češtiny. Переведите на чешский язык.

1. Чехословацкая социалистическая республика является федеративным государством двух народов. 2. Основой промышленного производства являются национальные предприятия. 3. В 1945 г. была осуществлена национализация промышленности. 4. Основой земледелия являются единые сельскохозяйственные кооперативы и совхозы. 5. Жизненный уровень в деревне приближается к жизненному уровню в городе.

3. Říkejte antonyma k těmto slovům. Назовите антонимы к следующим выражениям.

venkov — ...
městský — ...
dovnitř — ...
venkovní — ...
venku — ...

4. Odpovídejte na otázky. Ответьте на следующие вопросы.

1. Kolik obyvatel má Československo? 2. Které je hlavní město Slovenské socialistické republiky? 3. Na které řece leží Praha? 4. Na které řece leží Bratislava? 5. Kdy byl znárodněn československý průmysl? 6. Kde leží Československo? 7. S kterými státy hraničí Československá socialistická republika? 8. Co tvoří většinu hranic Československa?

11 — Г 1 Skloňování tvrdých neživotných podstatných a přídavných jmen v mužském rodu Твердое склонение неодушевленных существительных и прилагательных мужского рода

И.	starý hrad	staré hrady
Р.	starého hradu/lesa	starých hradů
Д.	starému hradu	starým hradům
В.	= И.	= И.
З.	starý hrade!/zámku!	= И.
Т.	starým hradem	starými hrady
П.	o starém hradu/hradě	starých hradech/zámcích

Примечания к отдельным падежам:

Родительный падеж ед. числа: Продуктивным окончанием является **-u**; оно встречается у большинства чешских слов и в заимствованной лексике.

Окончание **-a** встречается в нескольких ограниченных группах существительных, а именно в названиях месяцев и дней, напр. leden — ledna, únor — února, březen — března, duben — dubna, květen — května, červen — června, srpen — srpna, říjen — října (но listopad — listopadu), и у некоторых других существительных, напр. les — lesa, rybník — rybníka, venkov — venkova, klášter — kláštera, kostel — kostela, svět — světa, večer — večera, oběd — oběda, chléb — chleba, sýr — sýra, národ — národa, jazyk — jazyka, život — života.

Предложный п. ед. ч.: Существительные с основой на k, h, ch, g имеют чаще окончание **-ích:** rybník — rybnících, břeh — březích, dialog — dialozích, hřích — hříších; но у них употребляется также окончание -ách (особенно у уменьшительных существительных с приставками -ek и -eček): dům — domek — v domcích, v domkách, domeček — v domečcích, v domečkách, kus — kousek — v kouscích, v kouskách. Приведенное колебание наблюдается также у некоторых других существительных, напр. rybník — v rybnících, разг. v rybníkách.

Чередование согласных в предложном п. ед. и множ. числа перед окончаниями **-e, -ích:**

k — c: rybník — v rybníce, v rybnících, jazyk — v jazyce, v jazycích
h — z: břeh — (na břehu), na březích
ch — š: hřích — (o hříchu), o hříších
g — z: dialog — (o dialogu), o dialozích

zámek — zámku, pohlavek — pohlavku, párek — párku, ubrousek — ubrousku, čtvrtek — čtvrtka, říjen — října, statek — statku, domeček — domečku, dojem — dojmu, název — názvu, sen — snu. У некоторых существительных беглого е нет (обычно также у соответствующих существительных в русском языке без беглого гласного): nocleh — noclehu, les — lesa, sever — severu, výlet — výletu, břeh — břehu, mech — mechu. Беглое е не встречается у заимствованных существительных: hotel — hotelu, bufet — bufetu, koncert — koncertu, kostel — kostela, klášter — kláštera.

Сокращение долгих гласных у односложных существительных: chléb — chleba, mráz — mrazu, hrách — hrachu. Долгий гласный встречается только в им. падеже ед. числа.

Долгое **ů** в односложных существительных чередуется с **o**, **í** с **ě**:

dům — domu, stůl — stolu, vůz — vozu; sníh — sněhu vítr — větru. Долгие гласные ů, í встречаются только в им. падеже ед. числа.

Склонение заимствованных существительных на -ismus (произн. -izmus): socialismus — socialismu, komunismus — komunismu, kapitalismus — kapitalismu, humanismus — humanismu.

4. Odpovídejte v jednotném čísle. Ответьте на вопросы, употребляя существительные в форме ед. числа.

1. Odkud jdete? (z ...)	úřad, hotel, dům, bufet, nový obchod, starý hrad, les, zámek, oběd, film, koncert
2. O čem mluvíte?	lednový výlet, známý český film, koncert, dobrý oběd, velký liják, život, Sovětský svaz
3. Kam jdete? (k ...)	úřad, rybník, les, autobus, starý dům
4. Kde stojí náš autobus? (za ...)	nový most, hotel, zámek, velký dům, hrad, rybník

5. Převeďte podstatná jména do množného čísla. Поставьте существительные в форме множ. числа.

1. V hlubokém lese je starý hrad. 2. Před zámkem je velký rybník. 3. V podniku pracují dělníci. 4. Píšeme do sešitu. 5. Přišli jsme k obchodu, úřadu a kostelu ve středu města. 6. Už přijel autobus?

6. Doplňujte věty uvedenými podstatnými jmény v množném čísle. Дополните в предложения приведенные существительные во множ. числе.

1. Mám mnoho ...	velký plán, krásný dojem, těžký úkol
2. Jídlo je na ...	stůl, bílý ubrus
3. V Praze je mnoho ...	velké divadlo, průmyslový podnik, starý kostel, nový dům
4. Pod ... jsou lesy.	gotický hrad, starý zámek, vysoká hora
5. Byli jsme v ...	podnik, statek, úřad, hotel, nový obchod

7. Zpětný překlad. Обратный перевод.

1. Včera večer byl pořádný déšť. 2. Jaká je předpověď počasí na zítra? 3. Čas utíká rychle. 4. Kdyby zítra pršelo, nikam bychom nešli a byli bychom doma. 5. Prohlédli jsme si hrad a jeho okolí. 6. Nikdy nemám dlouhou chvíli. 7. Tábor je na jih od Prahy, Liberec je na

sever od Prahy, Karlovy Vary jsou na západ od Prahy. 8. Nejdřív poobědváme a potom napíšeme úkoly. 9. Z toho nic nebude, já s vámi nepůjdu. 10. Dnes venku lije a je chladno.

8. Ve větách obměňujte podtržená slova. В данных предложениях заменяйте подчеркнутые слова.

1. Co bude zítra k obědu? 2. Po večeři jsme pili kávu. 3. Odpoledne pojedeme autobusem do Brna. 4. V lednu pojedu na konferenci do Bratislavy. 5. Koupil jsem si úterní noviny. 6. Můžete být večer doma? 7. Uvidíme se o půl šesté.

9. Vysvětlete tato přísloví. Объясните следующие пословицы.

1. Kdo uteče, ten vyhraje. 2. Lež má krátké nohy. 3. Kdo jinému jámu kopá, sám do ní padá. 4. Sytý hladovému nevěří.

10. Zpětný překlad. Обратный перевод.

1. Odpoledne půjdeme přes Kampu na Malou Stranu. 2. Na obědě nás bylo asi dvacet. 3. Venku je už tma. 4. Zavři venkovní okno. 5. Zítra večer máme konverzaci. 6. V lednu a v únoru jsem žil na venkově. 7. Znárodnění bylo provedeno v roce devatenáct set čtyřicet pět. 8. Zdravotnictví má vysokou úroveň.

11. Odpovídejte na otázky.

1. S kterými státy hraničí Československo?
2. Co víte o historii Československa?
3. Čtete české časopisy nebo knihy?
4. Máte známé v Československu?

DVANÁCTÁ LEKCE

12 — C 1

pero *с.*, ulice *ж.*, tichý
volat, volám *несов.* 1. *na někoho* кричать, 2. *někoho* (вин.) вызывать, 3. *někomu* звонить

vyvolat, vyvolávám *сов.* вызвать
vyvolávat, vyvolávám *несов.* вызывать
tabule *ж.* доска
otázka *ж.* вопрос
látka *ж.* 1. материал *(учебный)*, 2. материя
křída *ж.* мел
věta *ж.* предложение
probírat, probírám *несов.* проходить
probrat, proberu *сов.* пройти
mluvnice *ж.* грамматика
pamatovat (si), pamatuju *(něco)* *несов.* помнить
zapamatovat (si), zapamatuju *(něco)* *сов.* запомнить
všechno *(местоимение)* все
lavice *ж.* парта, скамья
sešit, -u *м.* тетрадь
poznámka *ж.* замечание, примечание
tužka *ж.* карандаш
propiska *ж.* вечное перо
zvyk, -u *м.* привычка
zvyklý привыкший
zvyknout si, zvyknu, zvykl, zvykni! *(na něco)* *сов.* привыкнуть
zvykat si, zvykám *(na něco)* *несов.* привыкать
otevřít, otevřu, otevřeš, otevřel, otevři! *сов.* открыть
zavřít, zavřu, zavřeš, zavřel, zavři! *сов.* закрыть
otvírat, otvírám *несов.* открывать
zavírat, zavírám *несов.* закрывать
zvědavý любопытный
hluk, -u *м.* шум
muset, musím *несов.* я должен
ticho *с.* тишина
začít, začnu, začneš, začal, začni! *сов.* начать
začínat, začínám *несов.* начинать
začátek, začátku *м.* начало
přestat, přestanu, přestaň! *сов.* перестать
přestávat, přestávám *несов.* переставать
přestávka *ж.* перерыв, перемена
před *něčím* перед
po *něčem* после
podle *něčeho* по

12 — T 1

DNEŠNÍ HODINA ČEŠTINY

Dnes nás bude naše soudružka učitelka volat k tabuli a bude nám dávat různé otázky z minulé látky. Budeme psát křídou na tabuli

věty a různá slova. Budeme opakovat a nakonec probereme něco nového z mluvnice. To jsem zvědav, jestli jsem si zapamatoval všechno, co už jsme probrali.

Teď sedíme v lavicích a píšeme si do sešitu poznámky. Někdo píše perem, někdo tužkou nebo propiskou. To podle toho, jak je kdo zvyklý.

Máme otevřená okna, protože je horko. Ale na ulici je velký hluk, a proto musíme okna zavřít, aby tu bylo ticho.

A už může začít opakování mluvnice z minulé hodiny.

12 — Л 1

● volat někoho k tabuli = vyvolávat někoho k tabuli: soudruh učitel vyvolal Věru k tabuli; volal jsem na Věru, aby nezapomněla koupit rohlíky; volal jsem Věře, aby večer přišla, zavolejte nám zítra

● (za)pamatovat si něco: zapamatoval jsem si minulou látku dobře; pamatuji si, žes tam byl; pamatovat se na něco, na někoho (о событии или о человеке): už se na Petra nepamatuju (я его уже не помню)

● mluvnice = gramatika (*произн.* -tyka)

● zvědavý: nebuď tak zvědavý! Petr je moc zvědavý; to jsem zvědav (zvědavá), jestli bude dnes pěkně (любопытно)

● zvyknout si, zvykat si, zvyklý na něco: nemůžu si zvyknout na české knedlíky; Petr je zvyklý na všechno

● začít, začínat: začít něco, začít nový život
začít + инфинитив — zítra začnu psát úkol; začínám se učit česky;
začít s něčím — začít s psaním, začít s mluvnicí
začít od něčeho — začít od začátku; dnes začneme od mluvnice; začít od Adama

● přestat, přestávat: přestat + инфинитив — už přestaň psát!; přestal jsem chodit do kina, protože mám málo času
přestat s něčím — už s tím čtením přestaň a jdi spát; začal se učit tancovat, ale brzy s tím přestal

● končit, skončit: skončit něco = dokončit něco: spisovatel dokončil novou knihu; skončíme dnešní hodinu češtiny o půl šesté
skončit něčím: náš výlet do Československa skončil prohlídkou Prahy

● pokračovat v něčem: pokračovat v psaní; pokračuje v učení
В чешском языке нельзя сказать +skončil jsem psát, +pokračuju psát: skončil jsem s psaním, pokračuju v psaní.

● začátek: od začátku do konce

● přestávka: přestávka ve škole, přestávka v divadle, v kině, na koncertě; slunce svítí s přestávkami; před přestávkou, o přestávce, po přestávce

● muset: musím už jít, musím se učit, musím napsat dopis Věře (я должен, мне необходимо, я обязан). Инфинитив глаголов движения иногда пропускается: už musím domů; zítra je neděle, syn nemusí do školy; musím do Brna (= jít, jet). Глагол muset выражает также вероятность: to musí být zajímavé (по всей вероятности, кажется).

● chtít: chci tam jít, chci se učit, chci psát dopis. Инфинитив глаголов движения иногда пропускается: chci domů, chci do Brna (= jít, jet), chci tu knihu, nechci nic, chce se mně spát, chce se nám jíst, Věře se dnes nechce do školy (= jít).

● Chceš jít do kina? = Chtěl bys jít do kina? = Nechceš jít do kina? = Nechtěl bys jít do kina? В вопросах, на которые ожидается положительный ответ, часто употребляется глагол в сослагательном наклонении или в отрицательной форме. Другие примеры: Nezavolal bys Věře, aby na to nezapomněla? Nepůjdeš se mnou do kina? Nečetl jsi tu knihu? Neviděla jste ten nový film?

● moct (moci): můžu jít, můžu napsat dopis. Инфинитив глаголов движения иногда пропускается. Nemůžeme na výlet, protože je špatné počasí. Šel byste do divadla? — Nemůžu, dnes nemám čas.

● před: kde? před domem, stojíme před hotelem
kam? před dům, Petr vyšel před školu
kdy? před týdnem (неделю тому назад), před hodinou, byl jsem v Praze před rokem, před bouřkou bývá teplo

● po: kdy? po výletu, po prohlídce Prahy, po obědě, po večeři

● podle: pracovat podle plánu (работать по плану), učit se česky podle nové učebnice (*ж.* учебник), podle jeho slov; podle řeky vede silnice, půjdete podle řeky a přijdete ke Karlovu mostu

Повторение

1. Doplňujte vhodná slova podle textu. Дополните подходящие слова по тексту.

1. Musím si koupit nové ..., to staré už nepíše. 2. Učitelka nás ... k tabuli a dává nám různé ... 3. Na tabuli píšeme bílou .... 4. Dnes ... něco nového z mluvnice. 5. Sedíme v ... a píšeme si do sešitů ... 6. Píšu ... nebo ... 7. Máme ... okna, protože venku je teplo. 8. Na ulici je veliký ... 9. Je to těžké slovo, nemůžu si ho ...

2. Přeložte do češtiny. Переведите на чешский язык.

1. Наша учительница вызывает нас к доске и задает нам разные вопросы. 2. Я помню все, что мы уже прошли. 3. Я сижу за партой

и делаю в тетрадь заметки. 4. В классе открыты окна. 5. На улице большой шум. 6. Начинается повторение пройденного материала. 7. На занятиях мы работаем по плану.

3. Připojujte ke slovesům vhodná spojení a tvořte věty (v kladné i záporné formě). Дополните к глаголам подходящие словосочетания и образуйте с ними предложения (в положительной и отрицательной форме).

a) pamatovat si, zapamatovat si, pamatovat se	nová slova, váš příjezd do Prahy, minulý text, první sputnik
b) volat, zavolat, vyvolat, vyvolávat	žák (k tabuli, v lavici), kolega, Věra, soudružka učitelka

4. Doplňujte vhodnou předložku (před, po, podle). Дополните в предложениях подходящий предлог.

1. Náš závod pracuje ... plánu. 2. Včera jsem potkal Věru ... divadlem. 3. Přijela do Československa ... měsícem. 4. Brzy ... druhé světové válce byl v Československu znárodněn těžký průmysl. 5. Šli jsme ... lesa a za půl hodiny jsme přišli k hradu. 6. Kino skončilo už ... hodinou a Petr ještě nepřišel domů. 7. V divadle jsem seděl ... Olgou. 8. V divadle jsem si sedl ... Olgu. 9. Silnice vede ... řeky. 10. Zahnete druhou ulicí vlevo a přijdete přímo ... Národní divadlo.

5. Odpovídejte na otázky. Ответьте на следующие вопросы.

Vzor: Chtěl byste jít večer s námi do divadla? → Chtěl. (Nechtěl.)
1. Chtěl byste jít večer s námi do divadla? 2. Můžete už číst české knihy? 3. Musíte zítra do Moskvy? 4. Mohla by jít Věra s námi dnes do kina? 5. Chce se vám zítra na výlet? 6. Mohl byste zavolat ráno k nám do závodu? 7. Musí tam Petr jít? 8. Museli jste na Věru dlouho čekat před hotelem? 9. Budete nám moct zavolat z Moskvy? 10. Budete muset na Olgu čekat?

6. Doplňujte do vět slovesa začít, začínat, přestat, přestávat, končit, skončit, pokračovat. *Дополните в предложения приведенные глаголы.*

1. Dnes odpoledne asi už ... pršet. 2. V kolik hodin ... koncert? 3. Zítra ráno ... v cestě do Prahy. 4. Za chvíli už s tím ... 5. Odpoledne ... s probíráním mluvnice. 6. Rychle ... v učení češtině.

7. Odpovídejte na otázky. Ответьте на следующие вопросы.

1. V kolik hodin začíná a v kolik končí váš kurs? 2. V kolik hodin bude oběd? 3. V kolik hodin začne kino? 4. V kolik hodin asi skončí divadlo? 5. Prosím vás, kolik je hodin? 6. Pojedete na výlet v pondělí nebo v úterý? 7. Kdy půjdete domů? 8. Kdy bude večeře? 9. Kdy se vrátíte ze stadiónu?

8. Tvořte věty s uvedenými přídavnými a podstatnými jmény. Употребите в предложениях приведенные прилагательные и наречия.

vysoký — nízký
studený — teplý
pomalý — rychlý
pořádný — nepořádný
známý — neznámý
starý — nový
starý — mladý

daleko — blízko
pomalu — rychle
dobře — špatně
sem — tam
ráno — večer
brzy — pozdě

9. Odpovídejte na otázky. Ответьте на следующие вопросы.

1. Proč musíš už odejít? 2. Proč nejdete na večeři do restaurace? 3. Proč jste už přestala s učením? 4. Proč se vám chtělo spát? 5. Proč tam nechceš jít? 6. Proč jste se začala učit česky? 7. Proč jste s tím přestali? 8. Proč si nemůžete zvyknout na českou kuchyni? 9. Proč jste nemohly včera přijít? 10. Proč jste nejela do Brna?

10. Tvořte věty se slovními spojeními. Данные словосочетания употребите в предложениях

pořádný člověk, pořádný hluk, pořádný na své knihy, pořádný kus chleba;
na sever od Prahy, na západ od Tábora, na jihu Čech;
známé pivo, můj známý, známý film, neznámý člověk;
horký čaj, hořký čaj, horký srpen;
těžký text, těžký slovník, těžká kniha, těžký úkol;
venkovský člověk, venkovní okno

11. Odpovídejte na otázky. Ответьте на данные вопросы.

Vzor: Šel byste tam? → Šel bych tam, kdybych mohl.
1. Šel byste tam? 2. Koupil by sis tu knihu? 3. Šla byste s námi? 4. Jely by na výlet? 5. Šla by Věra do kina? 6. Počkal byste na Petra? 7. Pomohla byste nám s úkoly?

12. Zpětný překlad. Обратный перевод.

1. Čekám tady už asi půl hodiny a nikdo nepřišel. 2. Asi půjdu domů. 3. Už je dost pozdě. 4. Bylo nás tam jen asi deset. 5. Vidíte, že už zase prší. A přitom před chvílí svítilo slunce. 6. Viďte, že zase přijedete? 7. Snad už brzy přestane pršet. 8. Víte, že ten film budou dávat jen dnes a zítra?

13. Odpovídejte na otázky. Ответьте на следующие вопросы.

Vzor: Proč jste nejel na oběd domů? → Nejel jsem na oběd domů, abych mohl být v knihovně.

1. Proč jste nejel na oběd domů? 2. Proč tu čekáte? 3. O co jste prosila Věru? 4. Proč nám to dal? 5. Proč jste nám volal? 6. Co jste jim řekly? 7. Proč jste zavřel okno? 8. Proč se učíte česky? 9. Proč píšete úkoly už teď?

14. Doplňujte věty uvedenými spojeními. Разверните в предложения приведенные словосочетания.

1. Zítra půjdeme ...
   (k, na, do)
2. Jsme teď ...
   (před, za)
3. Jak se dostanu ...?
   (k, na, do)

městská knihovna, nové kino, zemědělské družstvo, průmyslový závod, starý kostel, chrám svatého Víta, nějaký rybník

15. Doplňujte věty uvedenými spojeními v množném čísle. Разверните в предложения приведенные словосочетания во множ. числе.

1. Mluvili jsme o ...
2. Jak se dostaneme do (na), k ...
3. Zítra půjdeme do/k ...

zemědělské družstvo, pražský most, veliký podnik, gotická socha, nový dům, starý hrad a zámek, některá pražská hospoda, různý národ, dobré divadlo, zajímavý koncert

16. Tvořte věty s těmito tvary sloves. Употребите в предложениях следующие глагольные формы.

jdeme, jedeme, jděte, jeďte, jezte, jeli, jedli, jdou, jsou, jedí, jedou, půjdeme, pojedeme, jíte, jdete, jdeš, jedeš, šel

17. Převeďte do přítomného nebo budoucího času. Поставьте глаголы в форме настоящего или будущего времени.

1. Vraceli se každý den pozdě večer. 2. Naučili se novou českou píseň. 3. Prohlíželi si zámek asi hodinu. 4. Končili s úkoly asi v šest hodin. 5. Museli tam jít. 6. Rozuměli dobře česky. 7. Bydleli v hotelu. 8. Večeřeli dost pozdě. 9. Nevěděli o tom. 10. Dobře se tam najedli. 11. Ty závody vyráběly auta. 12. Čekali dlouho. 13. Probrali pět cvičení. 14. Nemohli přijít, protože měli hosty. 15. Neřekli nám o tom. 16. Neříkali o tom nic. 17. Pomohl jsem jim. 18. Začali pozdě a pozdě skončili. 19. Otevřel jsem okno, aby tu nebylo tak horko. 20. Autobusem se dostali k hotelu. 21. Pil pivo. 22. Byli jsme na koncertě. 23. Četl jsem zajímavou knihu. 24. Zvykli si na českou kuchyni. 25. Sedli si do lavice. 26. Prohlédla si Národní muzeum. 27. Prohlížely si Národní muzeum.

18. Převeďte věty do rozkazovacího způsobu. Поставьте глаголы в форме повелительного наклонения.

1. Teď si budete prohlížet sochy na Karlově mostu. 2. Potom se naobědváte. 3. Poprosíme ji, aby přišla. 4. Přečtěte si noviny. 5. Přijdete zítra k nám. 6. Přijedete zítra k nám. 7. Pomůžeš nám. 8. Řeknete nám všechno. 9. Napíšete mně. 10. Zeptáte se na cestu. 11. Budete čekat asi do dvou hodin.

19. Pokračujte v rozhovorech. Продолжите начатые разговоры.

a) A: Co jste dělal včera?
B: Byli jsme na výletu.
A: A kde jste byli?
B: ...

b) A: Prosím vás, jak se dostanu na stadión Sparty?
B: ...

c) A: Dnes je pěkné počasí, viďte?
B: ...

d) Vrchní: Čím posloužím?
Host: ...

20. Vyprávějte. Расскажите.

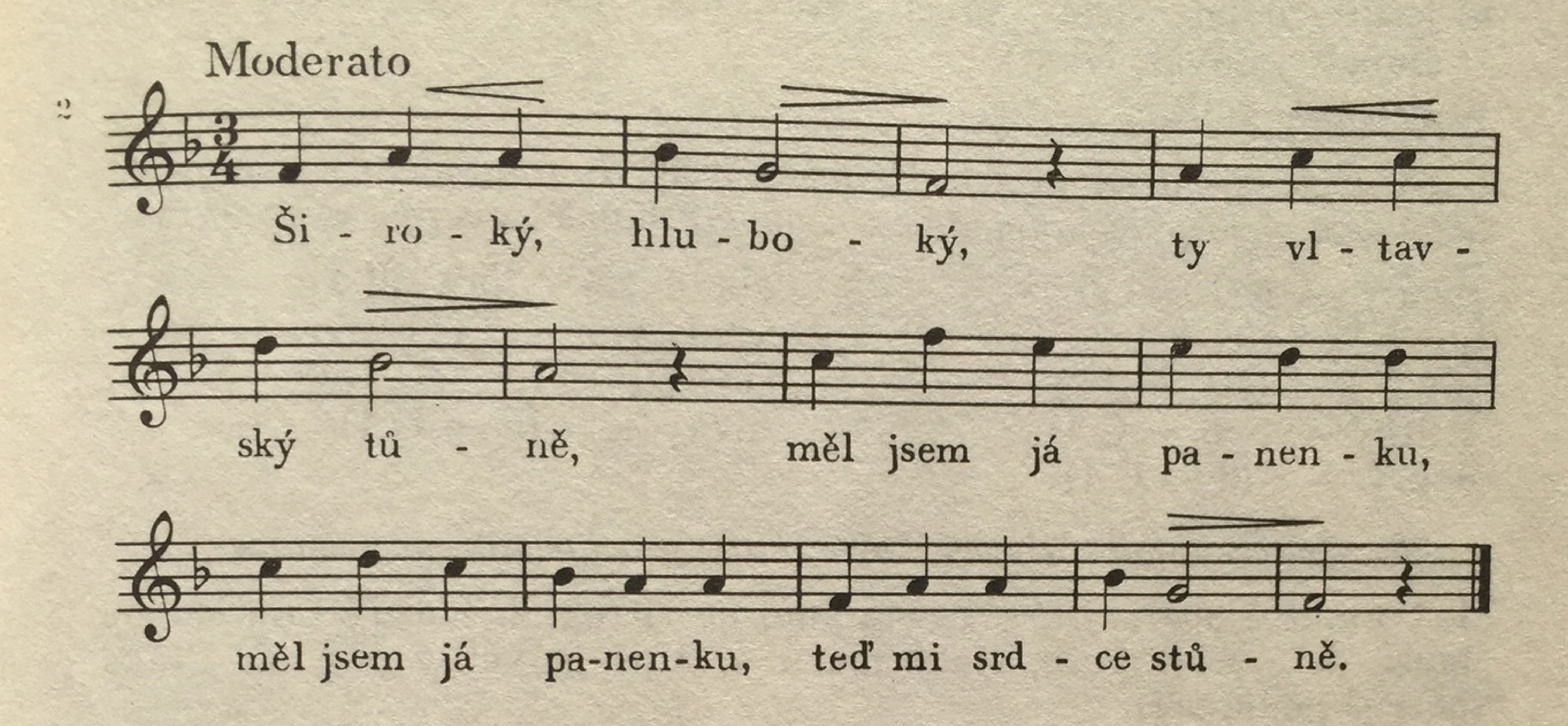
a) co jste dělal (dělala) včera celý den;
b) co budete dělat zítra;
c) co si koupíte v obchodě;
d) co víte o českých hradech;
e) jak znáte Prahu.

12 — C 2

píseň, písně *ж.*, písnička *ж.*, široký, hluboký, srdce *c.*, odvést, odvedu, odvedl, odveď! *сов.*, odvádět, odvádím, odvádějí *несов.*, zlatý, kámen, kamene *м.*, kamení *c.* *(только ед. число)*
tůně *ж.* глубина
panenka *ж.* 1.зазнобушка, девушка, 2. кукла
stonat, stůňu, stůněš *или* stonám, stonej! болеть
láska *ж.* любовь
šlapat, šlapu, šlapeš, šlap! *или* šlapej! *несов.* топтать, шагать
přece (přec) все-таки
dostat, dostanu *сов.* получить
dostávat, dostávám *несов.* получать
sehnat, seženu, sežeň!, sehnal *сов.* достать
shánět, sháním, shánějí *несов.* доставать
potěšení *c.* радость

12 — T 2

ČESKÁ NÁRODNÍ PÍSEŇ

1. Široký, hluboký,
   ty vltavský tůně;
   (: měl sem já panenku,:)
   teď mi srdce stůně.
2. Měl sem já panenku,
   měl sem ji dvě léta;
   (: teď mi ji odvedli, :)
   po lásce je veta.*)
3. Co sem se nachodil,
   co našlapal bláta;
   (: přec sem tě nedostal, :)
   má panenko zlatá.
4. Co sem se nachodil,
   našlapal kamení;
   (: přec sem tě nedostal, :)
   moje potěšení.

12 — Л 2

široký × úzký: široký most, úzký most
hluboký × mělký: hluboký rybník, mělký rybník; hluboký dojem
dostat = получить × достать = sehnat; dostat se = попасть (3 — C 1)
chodit × nachodit se: co jsem se nachodil = сколько раз я ходил
čekat — načekat se: co jsem se načekal = как долго я ждал
šlapat — našlapat se: co jsem se našlapal = как много, часто я ходил

*) po lásce je veta = любви пришел конец

21. Od těchto sloves tvořte zvratná slovesa s předponou na- a říkejte na ně věty. От приведенных глаголов образуйте возвратные глаголы с приставкой на- и употребите их в предложениях.

a) jezdit, dělat, čekat, prosit, stát, číst, psát, opravovat, stonat, šlapat, vstávat, říkat;
b) jíst, pít, učit

22. Říkejte antonyma a tvořte na ně věty. К приведенным прилагательным подберите антонимы и употребите их в предложениях.

rychlý — ? (10 — Л 1)
nový — ? (3 — С 1)
teplý — ? (10 — С 2)
krátký — ? (8 — С 1)
dobrý — ? (8 — С 1)
sladký — ? (5 — Л 1)
venkovní — ? (11 — Л 1)
těžký — ? (8 — С 1)
nízký — ? (3 — С 1)

23. Vysvětlete tato přísloví. Объясните следующие пословицы.

1. Co můžeš udělat dnes, neodkládej na zítřek. 2. Každý tam jednou musí. 3. Mladý může, starý musí. 4. Mus je velký pán. 5. Ptáka poznáš podle peří.

13 — C 1

tak, růžový, fialový, oranžový, zelený, podat, podám *сов.*, podávat, podávám *несов.*, hotel → hotelový
pokoj, -e *м.* комната, vzít, vezmu, vezmeš, vezmi!, vzal (si) *(něco)* взять, brát, beru, bral (si) *(něco) несов.* брать, šaty, šatů *м. (только множ. ч.)* платье, одежда, přece 1. все-таки, 2. ведь, zapomínat, zapomínám *(něco или na něco, na někoho) несов.* забывать *(что или о чем)*, zapomenout, zapomenu, zapomeň! zapomněl *или* zapomenul *(něco или na něco, na někoho) сов.* забыть *что или о чем*

taška *ж.* сумка
svetr, -u *м.* свитер, кофта
obléknout, obléknu, oblékni! oblékl (si) *(něco) сов.* надеть
obléknout se *сов.* одеться
oblékat, oblékám (si) *(něco) несов.* надевать
oblékat (se) *несов.* одеваться
oblečení *с.* одежда
oblek, -u *м.* костюм
svléknout, svléknu, svlékni, svlékl (si) *(něco) сов.* раздеть
svléknout se *сов.* раздеться
svlékat, svlékám (si) *(něco) несов.* раздевать
svlékat se *несов.* раздеваться
modrý синий, голубой
červený красный
šedivý серый
hnědý коричневый
sukně *ж.* юбка
halenka *ж.* блузка, кофточка
blůza *ж.* блуза, кофта
taky, také также, тоже
třeba 1. хотя бы, скажем, пожалуй, 2. je třeba надо, нужно
punčocha *ж.* чулок
spěchat, spěchám *несов.* спешить, торопиться
hřeben, -u *м.* расческа
sandál,-u *м.* сандалия, босоножка
kabelka *ж.* сумка
slušet, sluší *несов.* идет
opravdu действительно, в самом деле
zásuvka *ж., Р. мн. ч.* zásuvek ящик
skříň, skříně *ж.* шкаф
počkat, počkám *(na někoho) сов.* подождать
nacházet, nacházím, nacházejí *(něco) несов.* находить
hledat, hledám *(něco) несов.* искать
aha! ага!
na!, nate!, на!, нате!
jistě непременно, наверно, точно, уверенно
jistý бесспорный, верный, уверенный; определённый
hodinky, hodinek *ж., (только мн. ч.)* часики, часы (карманные, ручные)
hodiny, hodin *ж., (только мн. ч.)* часы (стенные, башенные и т. д.)
postel -e, *ж.* кровать, постель
že ano не правда ли

13 — T 1

RÁNO V HOTELOVÉM POKOJI

Věra: Dnes bude asi horko, slunce krásně svítí, měly bychom si vzít nějaké lehké letní šaty.
Anna: Myslíš, Věro? Ale večer přece jdeme do kina, a to už bude chladno.
V: Vidíš, na to bych zapomněla. Tak si vezmeme do tašky svetr.
A: Dobře. Ty si vezmi ty modré šaty a svetr, a já si obléknu sukni a halenku a taky si vezmu s sebou do tašky svetr, třeba ten světle hnědý. A punčochy si nebudu brát.
V: Ano. A teď už musíme spěchat. Kde mám hřeben?
A: Nevím. A vezmi si k modrým šatům ty bílé sandály a bílou kabelku. To ti bude slušet.
V: Vezmu. A opravdu nevíš, kde mám ten hřeben?
A; Podívej se do zásuvky ve stole nebo do skříně. Nebo si vezmi můj. Počkej, hned ho najdu. Aha, tady je. Na, vezmi si ho.
V: Máš hodinky? Kolik je hodin?
A: Mám je na stole u postele. Můžeš mně je podat?
V: Jistě. Tady jsou. A už půjdeme, že ano.
A: Tak pojďme.

13 — Л 1

● mít: mám nový kabát, máš tužku?, má dvě děti, mám syna a dceru; měla na sobě novou blůzu. má zlomenou ruku, co to máš v ruce?; mám hlad, má práci, nemá čas (у него нет времени, ему некогда); nemám co dělat (мне нечего делать), mám co dělat, (ne)mám s kým jít do divadla, za války často lidé neměli co jíst;
mám tam jít?, co bych měl udělat?, mám jet do Prahy nebo ne? необходимое или желательное действие; měl jsi k nám včera přijít, bylo to pěkné (желательное действие, которое не совершилось); měl bys jít s námi, Věra by tam neměla chodit, zítra bychom měli jet na výlet (желательное или нежелательное действие, совет); dnes k nám má přijet Petr (вероятное действие).

Сравните:

Kdy tam můžeš jít? × Kdy tam máš jít? × Kdy tam musíš jít?

● jaro *с.*	jarní	kdy? na jaře	(весной)
léto *с.*	letní	v létě	(летом)
podzim, -u *м.*	podzimní	na podzim	(осенью)
zima *ж.*	zimní	v zimě	(зимой)

● myslet: 1. myslím (si), že nepřijde; 2. думать о ком или о чем: myslím na tebe, myslím na úkoly, které musím udělat; co si myslíš o Věře?, nevím, co si o tom mám myslet
● přece: 1. все-таки — přece jsi přišel!, tak přece jsi přišel! A přece se točí (= вращается); 2. ведь, конечно — to přece nemůžeš udělat!, za to přece nikdo nemůže (= в этом никто не виноват)
● tak: 1. так -je to tak? (= так ли это?), je to tak, jak jsi řekl (= это так, как ты говорил); 2. такой, так — je tak krásně!, je tak teplo, je to tak zajímavé; 3. ну так — tak už jdi, tak už přestaň psát úkoly a jdi spát!; 4. так..., как... — je tak veliký, jako já; 5. если..., то... — když nepřijde, tak půjdeme do divadla bez něho; 6. jak já, tak i můj bratr (= я и мой брат). Petr šel jak do divadla, tak potom i do kina; 7. tak jako tak (= все равно)— teď už nemusíme spěchat, tak jako tak přijdeme do divadla pozdě; jen tak (только так, просто так) — řekl to jen tak, to není jen tak! (= это не так просто!)
● třeba: 1. je (není) třeba o tom mluvit (= надо, нужно, следует), to není třeba (это не надо). 2. půjdeme tam třeba zítra (= пойдем туда скажем завтра), napíšu to třeba hned (= я напишу это хоть сейчас). Proč s námi nejede? — Třeba se mu nechce.

● světle modrý	tmavomodrý
zelený	zelený
červený	červený
hnědý	hnědý

● moct (moci): já za to nemůžu (= я в этом не виноват, -а), já přece nemůžu za to, že Petr nepřišel.

1. Doplňujte vhodná slova podle textu. Дополните подходящие слова по тексту.

1. ... dnes krásně svítí. 2. Musím si vzít lehké ... 3. Raději si vezmi do tašky ... 4. Obléknu si ... a bílou ... 5. Punčochy si dnes ..., je teplo. 6. Ty nové modré šaty ti ... 7. Hřeben je v ... ve stole.

2. Přeložte do češtiny. Переведите на чешский язык.

1. Сегодня будет жарко, нам надо надеть летнее платье. 2. Я надену юбку и темно-коричневую кофточку. 3. Чулки я не надену. 4. Надень эти новые босоножки и возьми белую сумку. 5. Это новое зеленое платье тебе хорошо идет. 6. Где расческа? Я не могу ее найти. 7. Гребень в ящике стола или в шкафу. 8. Это, наверно, будет не легко.

3. Tvořte věty podle vzoru. Образуйте предложения по данному образцу.

Vzor: Napsal jsi to. → Tak přece jsi to napsal!

1. Napsal jsi to. 2. Přišla jste k nám. 3. Potkal jsem vás. 4. Nemůžeš za to. 5. Je to tak, jak jsi říkal. 6. Je to on. 7. Půjdeme dnes do divadla. 8. Nemáš úkol.

4. Přeložte do češtiny. Переведите на чешский язык.

1. Все-таки ты пришел. 2. Ведь в этом никто не виноват. 3. Так ли это? 4. Это так, как вы говорили. 5. Сегодня так тепло! 6. Он такой хороший. 7. Это не так просто, как ты думаешь. 8. Я думаю, что он сказал это просто так. 9. Все равно мы опоздаем в театр. 10. Погода сегодня такая хорошая. 11. Об этом не надо говорить. 12. Пойдем в кино, например, завтра.

5. Odpovídejte na otázky. Ответьте на данные вопросы.

1. Jaké barvy mají jablka? 2. Jakou barvu má vaše oblečení? 3. Jaké barvy má duha? (радуга) 4. Jaké boty si dnes vezmete? 5. Jaké má oči? 6. Jakou barvu má tramvaj? 7. Jaká barva vám sluší? 8. Kterou barvu máte rád (ráda)?

6. Zpětný překlad. Обратный перевод.

1. Dnes krásně svítí slunce. 2. Pojď s námi do kina, třeba se ti to bude líbit. 3. Kde mám tužku? 4. Dnes má Věra na sobě novou blůzu. 5. Vezmi si bílý svetr, sluší ti. 6. Můžeš mu napsat dopis. 7. Mohl byste poslat Věře ten dopis? 8. Tak přece jsi k nám přišel. 9. Musíš mu napsat dopis. 10. Máš mu napsat dopis. 11. Měl bys mu napsat dopis. 12. Já za to přece nemůžu. 13. Počkáme, třeba ještě přijdou. 14. Už si na vás vzpomínám! Viděl jsem vás před měsícem v Praze. 15. Často na vás vzpomínám.

13 — C 2

Obchody a zboží	**Магазины и товары**
Textil, -u *м.*	Текстиль
látka *ж.*	материя, материал
vlněná látka	шерстяная материя
hedvábí *с.*	шелк
bavlna *ж.*	хлопок
látka na šaty	материя на платье
pánský oděv, -u *м.*	мужской костюм
oblek, -u *м.*	костюм
vesta *ж.*	жилетка; вязаная кофта
kalhoty, kalhot *ж. (мн. ч.)*	штаны, брюки

sako, -a *с.*	пиджак
bunda *ж.*	куртка
kabát, -u *м.*	пальто
zimník, -u *м.*	зимнее пальто
klobouk, -u *м.*	шляпа
čepice *ж.*	шапка, кепка
kravata *ж.*	галстук
dámský oděv	дамское платье
šaty, šatů *м. (мн. ч.)*	платье
kostým, -u *м.*	костюм
sukně *ж.*	юбка
halenka *ж.*, *Р. мн.* halenek	блузка

Galantérie *ж.* — Галантерея

jehla *ж.*, *Р. мн.* jehel	игла
nit, nitě *ж.*	нитка
knoflík, -u *м.*	пуговица
guma *ж.*	резинка
prádlo *с.*	белье
svetr, -u *м.*	свитер
košile *ж.*	рубашка, рубаха, сорока
kapesník, -u *м.*	носовой платок
punčocha *ж.*	чулок
ponožka *ж.*, *Р. мн.* ponožek	носок
ručník, -u *м.*	полотенце

Obuv, -i *ж.* — Обувь

bota *ж.*	ботинок, башмак, сапог
střevíc, -e *м.*	ботинок
dámské střevíce	туфли
polobotka *ж.*, *Р. мн.* polobotek	полуботинок
lodička *ж.*, *Р. мн.* lodiček	лодочки
sandál, -u *м.*	сандалия, босоножки
galoše, -í *ж.*	галоша
kožený	кожаный
podpatek, podpatku *м.*	каблук

Drogerie *ж.*

kartáček, kartáčku *м.*	щетка
kartáček na zuby	зубная щетка
zubní pasta *ж.*	зубная паста
mýdlo *с.*, *Р. мн.* mýdel	мыло
prací prášek, prášku *м.*	стиральный порошок

brýle proti slunci	темные очки
krém, -u *м.*	крем
rtěnka *ж.*, *Р. мн.* rtěnek	губная помада

Papírnictví	Канцелярские товары
papír, -u *м.*	бумага
sešit, -u *м.*	тетрадь
blok, -u *м.*	блокнот
tužka *ж.*, *Р. мн.* tužek	карандаш
pero *с.*	перо
plnicí pero	авторучка
inkoust, -u *м.*	чернила
kalendář, -e *м.*	календарь
guma *ж.*	резинка
pult, -u *м.*	прилавок
prodavač, -e *м.*	продавец
prodavačka *ж.*	продавщица
obchodní dům *м.*	универмаг
knihkupectví *с.*	книжный магазин

13 — Г 1 Skloňování měkkých podstatných a přídavných jmen
Склонение существительных и прилагательных мягкой разновидности

Mužský a střední rod Мужской и средний род

И.	letní	měsíc	moře	letní	měsíce	moře
Р.	letního	měsíce	moře	letních	měsíců	moří
Д.	letnímu	měsíci	moři	letním	měsícům	mořím
В.	= И.			= И.		
З.	= И.			= И.		
Т.	letním	měsícem	mořem	letními	měsíci	moři
П.	o letním	měsíci	moři	o letních	měsících	mořích

Существительные **kámen, den, týden** склоняются во множ. числе по твердому типу (kameny, dny, týdny), в ед. числе они имеют в родительном падеже окончание -e, в остальных падежах окончания как у существительных твердой разновидности; у существи-

тельных kámen и den кроме того встречаются также окончания мягкого типа: k mezinárodnímu dnu/dni žen.

Несколько односложных существительных сокращает долгий гласный (долгота встречается только в им. пад. ед. числа): déšť — deště, kámen — kamene; долгое ů чередуется с o: nůž — nože.

Женский род

И.	letní neděle	(píseň)	letní	neděle	(písně)
Р.	letní neděle	(písně)	letních	nedělí	(písní)
Д.	letní neděli	(písni)	letním	nedělím	(písním)
В.	letní neděli	(píseň)	= И.		
З.	letní neděle!	(písni!)	= И.		
Т.	letní nedělí	(písní)	letními	nedělemi	(písněmi)
П.	o letní neděli	(písni)	o letních	nedělích	(písních)

Родительный пад. множ. числа: Существительные на **-ce** не имеют окончания: vesnice — vesnic, hranice — hranic, čepice — čepic, ulice — ulic. Без окончания остаются также некоторые существительные на **-le:** košile — košil, chvíle — chvil. Но: pět nedělí (= = пять воскресений) и pět neděl (= пять недель). Заимствованные существительные на **-ce, -le** имеют окончание **-í:** restaurace — restaurací, definice — definicí, revoluce — revolucí (и также ovce — ovcí); nudle — nudlí, tabule — tabulí, brýle — brýlí.

Несколько двусложных существительных сокращают долгий гласный в род. п. мн. числа: **lžíce — lžic, chvíle — chvil.** У существительного práce сокращается долгое -á- в твор. п. ед. числа и во всех падежах мн. числа, за исключением именительного и ему равных (В., З.): práce — prací, práce — prací, pracím, práce, práce!, pracemi, pracích.

Беглое -e- представлено у существительных типа píseň: píseň — písně, báseň — básně, krev — krve, úroveň — úrovně, višeň — višně. Но: drůbež — drůbeže, postel — postele.

Существительные типа **píseň** отличаются лишь тем, что они в И., В. и З. падежах ед. числа не имеют окончания (и в звательном падеже ед. числа окончание -i). Некоторые существительные имеют в И. и В. ед. ч. две формы: země — zem, kuchyně — kuchyň, tůně — tůň.

7. Srovnejte tvrdé a měkké skloňování podstatných jmen v češtině a charakterizujte rozdíly mezi nimi. Сопоставьте склонение твердых и мягких существительных в чешском языке и определите, чем они отличаются друг от друга.

8. Srovnejte tvrdé a měkké skloňování přídavných jmen v češtině a charakterizujte rozdíly mezi nimi. Сопоставьте склонение твердых и мягких прилагательных в чешском языке и определите, чем они отличаются друг от друга.

9. Skloňujte tato spojení. Просклоняйте следующие словосочетания.

jarní déšť, letní košile, noční tramvaj, podzimní odpoledne

10. Slova v závorkách dejte do správného tvaru. Поставьте слова в скобках в надлежащей форме.

1. Šli jsme k staroměstskému (orloj) a prohlédli jsme si i (radnice). 2. Pak jsme jeli (tramvaj) do (restaurace). 3. Vezmi si čistou (košile). 4. Bílou (sukně) máš ve (skříň). 5. Ve třídě je dvanáct (lavice). 6. Mám pět (klíč). 7. Koupím si kilo (višně). 8. Mám s sebou pět (košile). 9. Chodím s (brýle) proti slunci. 10. Chodím rád pražskými (ulice). 11. Co to máš pod (polštář)? 12. Nikdy jsem nebyla na (moře). 13. U (moře) je krásně. 14. Na (pole) roste oves. 15. Známe několik českých (píseň). 16. Odešel z kina před (konec) filmu. 17. Pojedu domů už po (neděle) a budu tam šest (neděle). 18. Podejte mi, prosím vás (lžíce). 19. Ke (guláš) si dám knedlíky. 20. Šli jsme na výlet hned po (déšť). 21. V (červenec) bývá teplo, v (prosinec) zima.

11. Slova v závorkách dejte do správného tvaru. Поставьте слова в скобках в нужной форме.

1. Byli jsme v (Národní) divadle. 2. Zítra půjdeme do (Komorní) divadla. 3. Zavolám (vrchní) a zaplatím. 4. Před našimi (pracující) stojí velké úkoly. 5. V Praze je mnoho (kulturní) památek. 6. Brzy přijdeme k (další) mostu. 7. Půjdete na (úterní) koncert? — Ano, a na (sobotní) taky.

12. Skloňujte tato spojení. Просклоняйте следующие словосочетания.

pěkný jarní den, nová letní košile, modrý zimní kabát, mladá průvodčí, hovězí, obchodní dům, plnicí pero

13. Doplňte věty vhodnými slovy a slovními spojeními. Дополните в предложениях следующие слова и словосочетания.

1. Dnes jdeme do ... 2. Přišli jsme k ... 3. Teď jsme před ... 4. Vrátili jsme se z (ze) ... 5. Mluvili jsme o ...	Národní divadlo, letní restaurace, barokní radnice, renesanční palác, staroměstský orloj, Kaprová ulice

6. Vrátil jsem se před ...	déšť, minulá neděle, příští neděle,
7. Pojedu domů po ...	minulé pondělí, včerejší večeře,
8. Budu v Praze do ...	dnešní snídaně, zítřejší den, příští
9. Přijel jsem (přijedu) ...	týden, dnešní odpoledne, prosi-
10. Co budete dělat po ...?	nec, letošní červenec
11. Co budete dělat před ...?	snídaně, večeře, čaj, déšť
12. Co budete dělat při (v) ...?	poledne, konverzace

14. Odpovídejte na otázky pomocí uvedených slov. Ответьте на данные вопросы, употребляя приведенные ниже слова.

1. Co rád jíte? (mrkev, rýže, guláš, telecí)
2. S čím jíte hovězí maso? (rýže, hořčice, knedlík)
3. Co si vezmete s sebou? (nůž, klíč, brýle, košile, čepice)
4. Co si vezmete na sebe? (letní košile, nová sukně, zimní čepice, jarní kabát)
5. Čím jíte? (nůž, lžíce, lžička, vidlička)

15. Doplňujte do vět vhodná slova a slovní spojení v množném čísle. Дополните предложения подходящими словами и словосочетаниями во множ. числе.

1. V Praze je mnoho...
2. Viděli jsme ...
3. Mluvili jsme o ...
4. Stáli jsme před ...
5. Fotografovali jsme si ...
6. Šli jsme k ...

nový obchod, barokní palác, gotická památka, stará ulice, nová restaurace

16. Odpovídejte. Ответьте на данные вопросы.

1. Kam jedete?
2. Ke kterému městu teď přijíždíme?
3. Odkud odjedeme zítra večer?
4. Před kterým městem teď jsme?
5. O kterém městě teď mluvíte?

Pardubice, Holice, České Budějovice *(множ.ч.)*; Plzeň (-zně *ж.*); Olomouc (-e *ж.*); Benešov, Tábor, Jičín, Český Krumlov (-a *м.*); Písek, Most (-u *м.*); Chlumec (-mce *м.*); Hradec (-dce *м.*) Králové; jižní Čechy, severní Morava

17. Převeďte podtržená slova do množného čísla. Поставьте подчеркнутые слова в форме множественного числа.

1. Kufry máme pod postelí nebo ve skříni. 2. Vypil jsem jednu (dvě, pět) plzeň. 3. Co to máš pod polštářem? 4. Chodili jsme ulicí sem a tam. 5. U talíře je lžíce, nůž a vidlička.

18. Slova v závorkách dejte do správného tvaru množného čísla. Поставьте слова в скобках в нужной форме.

1. Mám s sebou pět (košile). 2. Sedli jsme si do (lavice). 3. Několik (neděle) jsme byli na výletech. 4. Jsem v Praze už několik (neděle). 5. Vyšli jsme si do pražských (ulice). 6. Praha prožila už mnoho (revoluce). 7. Koupil jsem si několik (mluvnice) češtiny. 8. Byli jsme v různých (restaurace).

19. Převeďte věty do rozkazovacího způsobu (v jednotném i množném čísle). Употребите глаголы в следующих предложениях в повелительном наклонении (в ед. и множ. числе).

Vzor: Oblékneš si kabát. → Oblékni si kabát!
Oblékněte si kabáty!
Oblékněme si kabáty!

1. Oblékneš si kabát. 2. Oblékáš se rychle. 3. Vezmeš si teplé prádlo. 4. Nemyslíš si nic špatného. 5. Vzpomeneš si na nás. 6. Počkáš ještě chvilku. 7. Najdeš si to sám. 8. Vyhledáš to slovíčko ve slovníku. 9. Skončíš brzy. 10. Koupíš si hodinky. 11. Půjčíš si tu knihu v knihovně. 12. Stojíš tady. 13. Bydlíš v hotelu. 14. Vymyslíš si něco. 15. Bereš aspirin. 16. Prohlédneš si zboží. 17. Začneš se učit. 18. Píšeš úkoly. 19. Přestaneš s tím. 20. Budeš tady včas.

20. V jakém obchodě si můžete koupit (в каком магазине вы можете купить):

párky, sukni, prádlo, ponožky, cukr, kravatu, jablka, hedvábí, kartáček na zuby, mýdlo.

21. Předveďte ve dvojici nákup v papírnictví a v drogerii.

22. Vysvětlete tato přísloví. Объясните следующие пословицы.

1. Šaty dělají člověka. 2. Bližší košile než kabát.

14 — C 1

vyvést, vyvedu, vyveď!, vyvedl *сов.*, vyvádět, vyvádím, vyvádějí *несов.*, noha *ж.*, pláč, -e *м.*, valit se, valím *несов.*; šťastný → šťastně, nešťastný, nešťastně, štěstí *с.*, neštěstí *с.*; pak = potom
zavést, zavedu, zaveď, zavedl *(někoho, B do něčeho) сов.*, завести, подвести
zavádět, zavádím, zavádějí *(někoho B. do něčeho) несов.* заводить, приводить
pivovar, -u *м.* пивоваренный завод
nakoupit, nakoupím, nakup! *(něco) сов.* купить, пойти за покупками
nakupovat, nakupuju (-i) *несов.* покупать, ходить за покупками
nákup, -u *м.* покупка
pro (něco) 1. для, 2. за, 3. из-за, ради
uvědomovat si, uvědomuju (-i) *(něco) несов.* сознавать
uvědomit si, uvědomím *(něco) сов.* сознать
zastavit (se), zastavím *сов.* остановить(ся)
zastavovat (se), zastavuju (-i) *несов.* останавливать(ся)
sotva 1. как только, 2. вряд ли
džbánek, džbánku *м.* кувшин
pozvat, pozvu, pozvi! *сов.* пригласить
vyběhnout, vyběhnu, vyběhni!, vyběhl *(z něčeho) сов.* выбежать
vybíhat, vybíhám *(z něčeho) несов.* выбегать
chodník, -u *м.* тротуар
dav, -u *м.* толпа
lidé (lidi), lidí *м.* люди
pěkný хороший, красивый
pěkně хорошо, красиво
hrát, hraju (-i), hrej!, hrál *(na něco) несов.* играть *(на каком-либо музыкальном инструменте)*
ačkoliv хотя
teprve только
tvář, -e *ж.* лицо
kus, -u *м.* 1. штука, 2. кусок
zamyšlený *прил.* zamyšleně *нар.* задумавшись
případ, -u *м.* случай
až 1. когда, 2. до, 3. только, лишь
průvod, -u *м.* шествие
přejít, přejdu, -jdi, -šel *(něco или přes něco) сов.* перейти, пройти мимо

přecházet, přecházím, přecházejí *(něco или přes něco)* *несов.* переходить, проходить
rozhlédnout se, rozhlédnu, rozhlédni!, rozhlédl *(po něčem)* *сов.* осмотреться
rozhlížet se, rozhlížím, rozhlížejí *(po něčem)* *несов.* осматриваться
otočit se, otočím *(za někým)* *сов.* повернуться
cítit, cítím *несов.* чувствовать
zezadu сзади
nápad, -u *м.* идея
jinak иначе, по-другому
znovu, znova снова
vtom вдруг
stydět se, stydím *(za něco, před někým)* *несов.* стыдиться, стесняться
leknout se, leknu, lekni! lekl, *(něčeho)* *сов.* испугаться
žízeň, žízně *ж.* жажда
holka *ж.* девушка
zabloudit, zabloudím, zabluď! *сов.* заблудиться
vysvětlit, vysvětlím, vysvětli! *(někomu něco)* *сов.* объяснить
vysvětlovat, vysvětluju (-ji) *(někomu něco)* *несов.* объяснять
stát se, stanu, staň!, stalo se случиться

14 — T 1

PRAŽSKÝ SHERLOCK HOLMES

Mařena přijela do Prahy do služby. Ráno ji pán vyvedl z domu, ukázal jí, kde jsou obchody, v kterých bude nakupovat, a zavedl ji na Karlovo náměstí: „Tady je Černý pivovar, sem mně budete chodit pro pivo.“ Mařena řekla, že si to bude všechno pamatovat.

Ráno šťastně nakoupila a v poledne šťastně našla Černý pivovar. Ale sotva vzala džbánek s pivem, uslyšela venku na náměstí muziku. Vyběhla na chodník a dívala se na ty davy lidí. Nikdy nic tak pěkného neviděla. A najednou vzal někdo Mařenu za ruku: „Mařenko, pojďte s námi!“. Protože muzika hrála a protože Mařeně nohy už tancovaly a protože jí ten člověk znal, ačkoliv si nemohla vzpomenout odkud, šla.

Teprve za chvíli si uvědomila: pán čeká na pivo! Zastavila se, počkala, až celý průvod přejde, a pomalu se rozhlédla kolem. Před ní stála nějaká vysoká věž, kolem byly samé paláce, tramvaje jezdily, lidé se valili sem a tam. Točila se vpravo i vlevo, ale kudy přišla, to nevěděla. Jen cítila, že se brzy dá do pláče.

Někdo jí zezadu řekl: „Copak tu hledáte, panenko, copak?“ — Za ní stál policajt. Veliký, silný, červené tváře.

„Já . . . já nemůžu najít cestu domů. Šla jsem jen malý kousek s muzikou a teď . . .“

„A kdepak bydlíte?“

„Já nevím, jak se to jmenuje.“

„Jak dlouho jste v Praze?“

„První den.“

„A jak se jmenuje váš pán?“

„Já nevím.“

„A kde jste byla pro pivo?“

„Já nevím.“

Policajt se na ni díval zamyšleně. To je těžký případ. Potom dostal nápad:

„Dejte sem to pivo!“

Vzal džbánek, podíval se do něho a pomalu se napil. Pak se zeptal Mařeny:

„U Primasů?“

„Tak se ten pivovar nejmenoval.“

„U Šenfloků, co?“

„Ne, jinak.“

Policajt vzal džbánek, že znovu ochutná, ale vtom za ním někdo řekl:

„Že se nestydíte! V poledne pít na ulici pivo! A ve službě!“

Policajt se lekl. Pan inspektor! „Poslušně hlásím,*) já ne pro žízeň. Tady holka zabloudila a nevíme, odkud je. Tak snad podle piva . . .“

Inspektor se podíval na policajta, pak na Mařenu, pak na džbánek. Vysvětlili mu znova, co se stalo. Kolem se už zastavovali lidé, něco se stát muselo!

„Dejte sem ten džbánek!“

Policajt mu jej podal a inspektor se napil. Pak se díval chvíli za Prašnou bránu a řekl:

„Ukažte holce cestu. Je to Černý pivovar.“

(Podle Eduarda Basse)

14 — Л 1

● Morava — moravský, Slovensko — slovenský, Ostrava — ostravský, Tábor — táborský, Karlštejn — karlštejnský, Karlovy Vary — karlovarský, Mladá Boleslav — mladoboleslavský, Praha — pražský,

---

*) разрешите доложить

Moskva — moskevský, Olomouc — olomoucký, Leningrad — leningradský, Vršovice — vršovický, Brno — brněnský; město — městský; venkov — venkovský, vesnice — vesnický, pán — panský (барский) × pánský (для мужчин)

● jít nakoupit, jít na nákup: šel jsem nakoupit do obchodu

● pro: jít (chodit) pro pivo, jdu do obchodu pro párky; koupil jsem to pro Petra; půjdu pro Věru a přivedu ji domů

● sotva: 1. как только — Sotva jsme přišli domů, začalo pršet. 2. вряд ли — Půjdeš tam? — Sotva. Asi sotva je to pravda.

● za: kdy? za hodinu (через час), za chvíli, za den, za týden, za měsíc, za rok — přijdu za hodinu, vrátím se za týden; auto ujede šedesát kilometrů za hodinu, závod vyrábí tisíc aut za den

● na: na jak dlouho? na hodinu, na chvíli, na den, na týden, na měsíc, na rok, na pět let — přijedu do Prahy na týden

● dát se (dávat se): dát se do práce (взяться за работу, начать работать), dát se do pláče, dát se do jídla, dát se do švestkových knedlíků

● kde?	vzadu	vpředu	vpravo	vlevo
kam?	dozadu	dopředu	doprava	doleva
odkud?	zezadu	zepředu	zprava	zleva

Но: doprava транспорт

● co: co — copak (čehopak, k čemupak...), kdo — kdopak, kdy — kdypak, kam — kampak, jak — jakpak, kde — kdepak, proč — pročpak

● že *(частица)*: Že se nestydíte! (Как вам не стыдно!)

● pozor! = внимание, осторожно × позор = hanba *ж.*

● hrát: 1. hraju na housle (на скрипке), hraju na klarinet; 2. hrál jsem tenis, fotbal, šachy; 3. Národní divadlo dnes nehraje. Který herec hraje hlavní roli? (herec, -rce *м.* актер, herečka *ж.* актрисса); hrát si: dítě si hraje s autíčkem, děti si hrají na schovávanou (в прятки)

● mít: mám žízeň, mám hlad, mám chuť na pivo (na limonádu, na řízek)

1. Doplňujte vhodná slova podle textu. Дополните подходящие слова по тексту.

1. Ráno jí pán ..., kde jsou obchody, a ... ji na Karlově náměstí. 2. Řekla, že si to všechno bude ... 3. V poledne šťastně ... do Černého ... 4. ... vzala džbánek s pivem, ... muziku. 5. Nikdy jsem nic tak ... neviděla. 6. Teprve za chvíli jsem si ..., že jsem zabloudil. 7. Mařena ..., že se brzy dá do ... 8. Policajt inspektorovi znovu ..., co se stalo.

2. Přeložte do češtiny. Переведите на чешский язык.

1. Рано утром я вам покажу, где находятся магазины, и пройду

с вами на Вацлавскую площадь. 2. Вот здесь Карлов мост. 3. Вы найдете дорогу к Национальному театру? 4. Я никогда ничего более красивого не видел. 5. Я протянул ему руку, хотя не мог вспомнить, откуда его знаю. 6. Только через некоторое время она поняла, что заблудилась. 7. Подожду, пока шествие пройдет. 8. Кругом были высокие дома и дворцы. 9. Она чувствовала, что скоро заплачет. 10. Что вы здесь ищете и куда идете? 11. Как вам не стыдно заблудиться на Вацлавской площади! 12. Я объяснил ему снова, что случилось. 13. Вы можете показать мне дорогу? 14. После обеда я пойду за покупками.

3. Obměňujte podtržená slova. Замените подчеркнутые слова.

1. Vrátím se za chvilku. 2. Odjedu na den do Brna. 3. Pozor, zleva přijíždí auto! 4. Teď půjdeme dopředu. 5. Náš autobus je vzadu. 6. Dáme se do práce hned. 7. Kam jdete? 9. Jak se cítíte?

4. Zpětný překlad. Обратный перевод.

1. Rád jím párky s hořčicí. 2. Až přijdu domů, budu psát úkoly. 3. Sotva jsme vyšli z domu, začalo pršet. 4. Pojedu do Olomouce za týden. 5. Pojedu do Olomouce na týden. 6. Vrátím se za hodinu, jdu jen nakoupit jídlo na neděli. 7. Seděli tam až do večera. 8. Půjdeš tam? — Sotva, nechce se mně. 9. Auto přijelo zezadu. 10. Copak tam děláš? Dej pozor! 11. Že bys o tom mluvil! 12. Copak dnes hrajou v Národním divadle? 13. Hrajete tenis? 14. Už se dáme do jídla. 15. Ten krásně hraje na housle! 16. Na, vezmi si to!

14 — Г 1 Skloňování podstatných jmen typu kost Склонение имен существительных типа kost

И.	kost	kosti
Р.	kosti	kostí
Д.	kosti	kostem
В.	= И.	= И.
З.	kosti!	= И.
Т.	kostí	kostmi
П.	o kosti	o kostech

Это непродуктивный тип склонения. К нему относятся: существительные на -st: kost, část, výslovnost, čest — cti, ряд существительных на -ť, -ď: paměť, předpověď, čtvrť, chuť,

некоторые другие, как напр.: noc, věc, řeč, obuv, pomoc, smrt, sůl — soli
местные названия женского рода на -v и -m: Mladá Boleslav, Čáslav, Příbram
во множ. числе существительные lidé (lidi), děti

Skloňování podstatných jmen typu kuře
Склонение имен существительных типа kuře

И.	kuře (цыпленок)	kuřata
Р.	kuřete	kuřat
Д.	kuřeti	kuřatům
В.	= И.	= И.
З.	= И.	= И.
Т.	kuřetem	kuřaty
П.	o kuřeti	o kuřatech

К этому типу относятся существительные среднего рода — главным образом названия молодых существ, и несколько других существительных, как напр. koště (= метла), kníže *м.* (= князь) и существительное dítě *(в ед. числе)*.

Podstatná jména středního rodu typu náměstí
Существительные среднего рода типа náměstí

И., Р., Д., В., З., П.	náměstí	И., Р., В., З.	náměstí
Т.	náměstím	Д.	náměstím
		Т.	náměstími
		П.	o náměstích

К этому типу склонения относятся отглагольные существительные **-ní** или реже **-tí**: vařit — vaření, číst — čtení, učit — učení, opakovat — na opakování, představit — představení, představovat — představování, mluvit — mluvení, promluvit — promluvení, bít — bití.

Кроме того к этому же типу относятся также существительные среднего рода, оканчивающиеся на **-í**, как напр.: náměstí, nábřeží, pondělí (úterý), počasí, okolí, údolí, zelí, hedvábí, tajemství, zemědělství, zdravotnictví, knihkupectví, papírnictví.

Примечание:

Существительное женского рода paní имеет окончания мягких прилагательных, за исключением род. падежа мн. числа: ostatních paní.

5. Skloňujte tato spojení a na některé pády tvořte věty. Просклоняйте следующие словосочетания, некоторые из них употребите в предложениях.

dobrý člověk, hovězí kost, černé kotě, známá paní, zajímavá věc, nové koště, tiché údolí, paní Nováková, špatná paměť, letní obuv, Václavské náměstí, státní tajemství, vařené zelí

6. Slova v závorkách dejte do správného tvaru. Поставьте слова в скобках в нужной форме.

1. Vzal si párek a k tomu suchý chléb se (sůl). 2. Jedl jsem bez (chuť). 3. Muzeum je nad Václavským (náměstí). 4. Všechno dal svým (dítě). 5. Mluvil s námi o různých (lidé). 6. Jel do (Mladá Boleslav). 7. Před (Příbram) se autobus zastavil. 8. Nevěřím své (paměť). 9. Cítím v (kost), že bude pršet. 10. O těch (věc) nebudu ani mluvit. 11. Půjdu si do (knihkupectví) koupit novou knihu. 12. Počkej na mě tady před (papírnictví).

7. Doplňte věty vhodnými slovy a slovními spojeními. Дополните предложения подходящими словами и словосочетаниями.

1. Jsme teď před ...
2. Jsme u ...
3. Přišli jsme k ...
4. Jsme v (na) ...

Staroměstské náměstí, nová čtvrť, stará část města, nábřeží, knihkupectví

8. Převeďte podtržená slova do množného čísla. Поставьте подчеркнутые слова в форме множественного числа.

1. Pečené kuře mám rád. 2. Nečtu v novinách předpověď počasí. 3. Byl jsem v knihkupectví, ale nikde tu knihu už nemají. 4. Chodil jsem po nábřeží až do večera.

9. Doplňujte vhodná slova a spojení v množném čísle. Дополните предложения подходящими словами и словосочетаниями.

1. Mluvili jsme o ...
2. Zabývali jsme se ...
3. Petr studuje ...
4. Přešli jsme k novému tématu, a to ...

lidé, malé děti, lehká nemoc, zdravotnické zařízení, česká píseň, československé zemědělství

10. Říkejte antonyma a tvořte na ně věty. Назовите антонимы и употребите их в предложениях.

potom — ? (9 — С 1)
potom — ? (12 — Л 2)
doma — ? (11 — Л 1)
blízko — ? (4 — С 1)
nahoře — ? (3 — Л 1)
nahoru — ? (3 — Л 1)
tam — ? (3 — Л 1)
tam — ? (3 — Л 1)
dobře — ? (8 — С 1)
pozdě — ? (5 — Л 1)
vzadu — ? (14 — Л 1)
zezadu — ? (14 — Л 1)

11. Tvořte souvětí podle vzoru. Составьте сложные предложения по данному образцу.

Vzor: Prší. Nikam nepůjdeme. → a) Kdyby pršelo, nikam bychom nešli. b) Protože prší, nikam nepůjdeme.

1. Prší. Nikam nepůjdeme. 2. Poprosil jsem ho. Půjde s námi. 3. Přijedu až zítra. Pošlu mu telegram. 4. Přijdete pozdě. Počkám na vás. 5. Půjdeme do divadla. Obléknu si nové šaty. 6. Zabloudil jste. Ukážu vám cestu.

12. Kam můžete jít v Praze večer? Куда вы можете пойти вечером в Праге?

13. Hádanka. Загадка.

Co je to? Je to modré, leží to pod švestkou a dává se to do knedlíků?
(průvodčí)

14. Řekněte, v kterém obchodě prodávají: Скажите, в каком магазине продают:

inkoust, moravské uzené, prací prášky, salám, punčochy, knoflíky, kalhoty, kalendáře.

15. Pokračujte v těchto rozhovorech. Продолжите начатые разговоры.

1. A: Nazdar, kam jdeš?
   B: Jdu do drogerie ...
2. A: Poznáte podle chuti plzeňské pivo?
   B: Já ne, ale znal jsem jednoho, a ten ...
3. A: Co myslíš, jaké bych si měla koupit boty?
   B: ...
4. Kupující: Máte prosím vás černý krém na boty?
   Prodavač: ...

16. Řekněte, jaký význam má sloveso muset *v těchto anekdotách. Скажите, какое значение имеет модальный глагол* muset *в следующих анекдотах.*

1.
Na ulici stál malý fiat a v něm seděl velký bernardýn. Dva lidé se u auta zastavili a jeden z nich povídá: „Toho psa tam museli dát, když byl ještě štěně.

2.
Potkali se dva. Jeden měl v každé ruce velkou tašku s nákupem a vedl dvě malé děti. Druhý mu říká: „Jak vidím, ty musíš mít svou ženu moc rád.“ A ten mu odpověděl: „Musím, musím.“

17. Řekněte smysl těchto přísloví. Объясните смысл следующих пословиц.

1. Dobrá rada nad zlato. 2. Mladí ležáci, staří žebráci. 3. Nikdy není pozdě. 4. Darovanému koni se na zuby nedívej. 5. Kdo čeká, ten se dočká. 6. Nekupuj zajíce v pytli. 7. Pěšky jako za vozem. 8. Stromy nerostou do nebe. 9. Pro stromy nevidí les. 10. Devět řemesel, desátá bída.

PATNÁCTÁ LEKCE

15 — C 1

poslat, pošlu, pošli! *сов.* posílat, posílám *несов.*, adresa *ж.*!, televizor, -u *м.*, křeslo *с.*, *Р. мн.*, křesel, dětský, zrcadlo *с. П. ед.* v zrcadle, *Р. мн.* zrcadel, vana *ж.*, srdečný, srdečně

rekreace *ж.* отдых
dopis, -u *м.* письмо
pohled, -u *м.* открытка
i když хотя, даже, если бы
rodina *ж.* семья
především прежде всего
tedy значит
byt, -u *м.* квартира
bytový квартирный, жилищный
sídliště *Р. мн.* sídlišť *с.* новый район
obývací pokoj, -e *м.* жилая комната
spokojený довольный
gauč, -e *м.* диван
příslušenství *с.*, *ед. ч.* удобство
ústřední topení *с.* центральное отопление
koberec, koberce *м.* ковёр
líbit se, líbím se *несов.* нравиться
laciný дешёвый
ložnice *ж.* спальня
zeď, zdi *ж.* стена
jídelna *Р. мн.* jídelen *ж.* столовая
stačit, stačím *несов.* 1. хватить, 2. успеть
předsíň, předsíně *ж.* передняя, коридор
umývadlo *П. ед.*, v umývadle, *Р. мн.* umývadel, *с.* умывальник
záchod, -u *м.* уборная, туалет
vedle *(něčeho)* рядом
no ну
patro *Р. мн.* pater *с.* этаж
výtah, -u *м.* лифт
ani ни
zdravý здоровый
zdraví *с.* здоровье
zdravit, zdravím *(někoho В.) несов.* здороваться *(с кем-ниб.)*
zdravit se *(s někým)* здороваться *(с кем-ниб.)*
nemoc, -i *ж.* болезнь
nemocný больной
doufat, doufám *(v něco или že . . .) несов.* надеяться
obraz, -u *м.* картина
nábytek, nábytku *м.* *(только ед. ч.)* мебель
změnit (se), změním изменить(ся)

15 — T 1

BYDLENÍ

Milý Petře,

děkuji Ti za dopis. Jsem rád, že pojedete s rodinou na rekreaci k Černému moři. Pošli mně pohled, až tam budeš.

Já Ti chci především napsat, že jsme změnili adresu. Naše nová adresa je: V. K., Hrusická 2 525, 141 00 Praha 4-Spořilov. Už tedy bydlíme v novém bytě na sídlišti. To víš, jak jsme rádi. Máme tři pokoje a kuchyň s příslušenstvím, ústřední topení, teplá voda, dvě skříně ve zdi. Jsem spokojený a žena taky.

Do obývacího pokoje jsme dali televizor a rádio, gauč, stolek s křesly a knihovnu. Koupili jsme tam taky nový koberec. Ženě se líbil, i když nebyl moc laciný. Ložnice je dost malá, ale jídelna je veliká: dali jsme do ní stůl se židlemi a skříň. Kuchyň je malá, ale stačí. Do předsíně jsme dali zrcadlo po babičce. V koupelně je vana a umývadlo. Vedle koupelny je záchod, a to je všechno. Bydlíme v prvním patře, tak ani nejezdíme výtahem.

Jsme zdrávi a doufám, že ani u Vás není nikdo nemocný.

Srdečně Vás všechny zdravíme.

Vašek

15 — Л 1

● i když = ačkoliv

● rodina = семья × родина = vlast, -i *ж.*

● pokoj: mám dva pokoje s kuchyní, obývací pokoj, hotelový pokoj; Dej mi pokoj! (оставь меня, не мешай) Řekl jsem mu, aby s tím přestal, ale on si nedal pokoj.

● spokojený: To je spokojený člověk. Jsem s novým bytem spokojený. Je věčně nespokojený.

● ústřední: ústřední výbor (-u *м.* комитет), ústřední laboratoř (-e *ж.* лаборатория); ústřední topení

● rád: mít rád = любить; být rád: jsem rád (-a), že jsi přišel, jsme rádi (rády), že ..., nejsem moc rád, že dnes prší, protože jsme chtěli jet na výlet

● líbit se = нравиться; chutnat (только о еде) нравиться — chutnají mně knedlíky, dnes mně nechutná

● stačit: stačí nám čtyři párky k večeři?; stačíš přijít do divadla včas?

● patro = poschodí *с.*: přízemí (= первый этаж), první patro, druhé patro, šesté patro (седьмой этаж)

● obraz = картина × образ = způsob, -u *м.*

●

kde?	tady (= zde)	tam	venku	uvnitř	vpředu	vzadu
kam?	sem	tam	ven	dovnitř	dopředu	dozadu
odkud?	odtud	odtud	zvenku	zevnitř	zepředu	zezadu

● kam = куда? × kudy? = каким путем, какой дорогой

tam = туда × tudy = этим путем, этой дорогой

Kudy se jde na Václavské náměstí? — Musíte jít Štěpánskou ulicí.

1. Doplňujte vhodná slova podle textu. Дополните подходящие слова по тексту.

1. Posílám ti srdečný ... z rekreace. 2. Pojedu s ... na rekreaci. 3. Pošli mně ..., až tam přijedete. 4. Změnili jsme ... 5. Bydlíme v novém bytě na ... 6. Do obývacího pokoje jsme koupili nový ... 7. V ... ... je vana. 8. Bydlím v pátém ... a jezdím ...

2. Přeložte do češtiny. Переведите на чешский язык.

1. Спасибо тебе за письмо. 2. Пришли мне открытку с видом из Болгарии. 3. Я живу в новой квартире в новом районе. 4. У нас квартира в три комнаты с кухней и с удобствами. 5. У него небольшая передняя. 6. В жилой комнате есть телевизор, стол, кресла и два дивана. 7. Столовая небольшая, в ней только стол, четыре стула и шкаф. 8. Уборная находится рядом с ванной. 9. Мы живем на пятом этаже. 10. Наша комната находится на первом этаже.

3. Odpovídejte na otázky. Ответьте на данные вопросы.

1. Jak velký máte byt? 2. Máte okna na sever nebo na jih? 3. V kterém patře bydlíte? 4. Je ve vašem domě výtah? 5. Jaký nábytek máte v obývacím pokoji? 6. Máte televizor? 7. Jak dlouho jste se díval včera na televizi?

4. Odpovídejte pomocí příslovcí (14 — Л 1, 15 — Л 1). Ответьте, употребляя указанные наречия.

1. Kde jsi to vzal? 2. Odkud jdeš? 3. Kam jsi to dal? 4. Kdy přijedeš? 5. Na jak dlouho jste přijeli? 6. Kde je ta kniha?

15 — C 2

Názvy některých povolání	**Названия некоторых профессий**
povolání *с.*	профессия
dělník, -a *м.*, dělnice *ж.*	рабочий
úředník, -a, úřednice	служащий
učitel, -e, učitelka	учитель
prodavač, -e, prodavačka	продавец
lékař, -e, lékařka	врач
číšník, -a, číšnice	официант
řidič, -e, řidička	водитель, шофер
ředitel, -e, ředitelka	директор
laborant, -a, laborantka	лаборант
sekretář, -e, sekretářka	секретарь
rolník, -a *м.*	крестьянин

zemědělec, zemědělce	земледелец
zedník, -a	каменщик
stavitel, -e	архитектор, строитель
letec, letce	летчик
sklář, -e	стекольщик
pekař, -e	пекарь
řezník, -a	мясник
Čím jste?	Кем вы работаете?
Jsem učitel *или* učitelem.	Я учитель.
Pracuji jako laborant.	Я работаю лаборатном.
Kde pracujete?	Где вы работаете?

15 — Г 1 Podstatná jména životná
Одушевленные существительные

твердый тип	**мягкий тип**
ед. число	
И. bratr	učitel
Р. bratra	učitele
Д. bratru, bratrovi	učiteli (učitelovi)
В. = Р.	= Р.
З. bratře!, pane!, synu!	učiteli!, otče!
Т. bratrem	učitelem
П. o bratru, bratrovi	o učiteli (učitelovi)
множ. число	
И. bratři, pánové, Slované	letci, otcové, učitelé
Р. bratrů	učitelů
Д. bratrům	učitelům
В. bratry	učitele
З. = И.	= И.
Т. bratry	učiteli
П. o bratrech, Slovácích	o učitelích

Категория одушевленности различается только в мужском роде. В дательном и предложном падежах ед. числа кроме окончаний -u (твердый тип) и -i (мягкий тип) имеется окончание -ovi. Эти окончания употребляются обычно следующим образом:

твердый тип	**мягкий тип**
а) jdu ke Karlovi, mluvím s naším Karlem ke Karlu Novákovi	jdu k Tomášovi, mluvím s naším Tomášem k Mikuláši Zajícovi

б) остальные существительные

jdu k doktorovi, bratrovi, řezníkovi	jdu k učiteli, pekaři, skláři
mluvím o číšníkovi (novém číšníkovi), dělníkovi, úředníkovi	mluvím o letci (mladém letci), řediteli, prodavači
jdu k soudruhu Novákovi, k panu Novákovi	jdu k soudruhu řediteli, k panu staviteli
mluvíme o soudruhu Novákovi	mluvím o soudruhu učiteli

В им. падеже множ. числа твердых и мягких существительных употребляются окончания **-i, -ové** и **-é**. Окончание -ové бывает у имен и фамилий, а также у слов заимствованных. Окончание -é встречается у твердых существительных на -an (občan, občané = = граждане, Slovan — Slované) и у мягких существительных с приставкой -tel: učitelé, stavitelé. У остальных существительных бывает обычно окончание -i: soudruzi, bratři, lékaři, řezníci, laboranti.

У целого ряда существительных употребляются в приведенных трех падежах два окончания, как напр.: o učiteli — učitelovi, občani — občané, sousedi — sousedé.

Звательный падеж ед. числа твердых существительных оканчивается на -e: pán — pane!, bratr — bratře, Petr — Petře!

Существительные на **-k, -h, -ch, -g** имеют окончание -u: Nováku!, Čechu!, soudruhu! В звательной форме существительных на -ec употребляется окончание -e: otec — otče!, herec — herče!, letec — letče!

В предложном падеже множ. числа у существительных на -k, -h, -ch, -g употребляется окончание -ích (согласный смягчается): o Slovácích, o řeznících, o soudruzích, o Češích (но: o Čechách = o Чехии).

Чередование согласных у твердых существительных в им., зват. и предл. падежах мн. числа:

k — c: Slovák — Slováci, o Slovácích, zedník — zedníci, o zednících
h — z: soudruh — soudruzi, o soudruzích
ch — š: Čech — Češi, o Češích
r — ř: bratr — bratři, но o bratrech (реже bratřích).
Чередование r — ř встречается также в зв. форме ед. числа bratr — bratře!, Petr — Petře, но Bulhar — Bulhare (заимствованное слово).

Род. падеж множ. числа от существительных obyvatel, přítel: obyvatel, přátel. В слове přítel во множ. числе вместо гласного í появляется á: přátelé, přátel, přátelům, přátele, přátelé!, přáteli, o přátelích.

Твердые прилагательные при согласовании с одушевленными существительными в мужском роде в им. падеже множ. числа (и в звательном падеже) имеют окончание -í, напр.: nový — noví, mladý — mladí.

Твердые согласные перед этим окончанием смягчаются:
k — c: lehký — lehcí, těžký — těžcí
h — z: mnohý — mnozí, drahý — drazí
ch — š: tichý — tiší
r — ř: dobrý — dobří, starý — staří
-ský, -ští, -cký, -čtí: český — čeští, dělnický — dělničtí
Напр.: lehcí atleti, drazí soudruzi, dobří lidé, mnozí obyvatelé, čeští básníci, staří přátelé.

В нелитературной форме языка встречается в указанном падеже окончание -ý (без чередования согласных) lehký atleti, dobrý lidi.

5. Skloňujte tato slova a spojení a na některé pády tvořte věty. Просклоняйте следующие слова и употребите их в предложениях.

lékař, soudruh učitel, pan Novák, dobrý přítel, malý chlapec, dělník, laborant.

6. Utvořte 5. pád jednotného čísla. Образуйте звательную форму единственного числа.

soudruh ředitel, pan vrchní, úředník, bratr, Petr, soused, chlapec, učitel.

7. Slova v závorkách dejte do správného tvaru. Слова в скобках поставьте в нужной форме.

1. Zeptej se toho (prodavač), jestli mají brýle proti slunci. 2. Teď jdu k (bratr) a potom půjdeme oba k (soudruh ředitel). 3. Se sekretářem přišli dva (mladý český spisovatel). 4. Několik (chlapci) hrálo hokej. 5. Řekni to (číšník) nebo (pan vrchní). 6. (Rolník) pracují v jednotném zemědělském družstvu. 7. Půjdu k (soused) a potom k (lékař).

8. Doplňujte vhodná slova a slovní spojení. Дополните предложения подходящими словами и словосочетаниями.

1. Vidím ...
2. Jdu k ...
3. Ptám se ...
4. Jdu s ...
5. Mluvím o ...

soudruh ředitel, pan Novák, řezník, řezník Novák, prodavač, lékař, dobrý známý, nějaký úředník, nový přítel

9. Doplňujte vhodná slova a slovní spojení v množném čísle. Дополните подходящие слова и словосочетания и употребите их во множ. числе.

1. Mluvili jsme s (se) ...
2. Ptal jsem se ...
3. Viděl jsem ...
4. To jsou ...
5. Mluvili jsme o ...
6. Šli jsme k ...

dělník, zemědělec, soudruh učitel, mladší bratr, obyvatel, dobrý přítel, známý lékař, český básník, sovětský spisovatel

10. Odpovídejte na otázky. Ответьте на следующие вопросы.

1. Ke komu půjdete zítra?
2. Vedle koho jste seděl v divadle?
3. Na koho čekáte?
4. O kom jste mluvili?

učitel, lékař, přítel, bratr, nějaký neznámý člověk, ředitel, soudruh učitel, prodavač, řidič, Petr, nějaký Angličan

11. Zpětný překlad. Обратный перевод.

1. Jsem s novým bytem spokojený. 2. Dej mně pokoj! 3. Výtah nejezdí. 4. Mluvili jsme teď o našem novém učiteli Josefu Novákovi. 5. Zítra půjdu k doktoru Horákovi. 5. Bolí mě oči, budu muset k doktorovi. 6. Čím jste? — Jsem zedník. 7. Kde pracujete? — Pracuji na sídlišti.

12. Napište svému příteli v Československu dopis o tom, jaký máte byt.

15 — C 3

architekt, -a *м.*, poliklinika *ж.*, centrum, centra, P. *мн.*, center *с.*, automobil, -u *м.*
stavět, stavím, stavějí *несов.* строить
postavit, postavím *сов.* построить
připravovat, připravuju (-i) *несов.* подготовлять, готовить
stavba *ж.* стройка

JIŽNÍ MĚSTO

V Praze se staví nové veliké sídliště — Jižní město. Je na jihu Prahy. Bude to veliké město s osmdesáti tisíci obyvateli. Budou tam různé obchody, obchodní domy, školy a různé služby. Zedníci postaví také velkou polikliniku.

Obyvatelé Jižního města budou jezdit do práce metrem — za čtvrt hodiny budou na Václavském náměstí — nebo autobusy. Automobily budou jezdit do centra po nové široké silnici.

Jedno sídliště se ještě staví a pražští architekti a stavitelé už připravují stavbu dalšího, protože Praha roste a její občané chtějí mít dost nových bytů.

13. Odpovídejte na otázky. Ответьте на следующие вопросы.

1. Kde je Jižní město? 2. Co bude na novém sídlišti? 3. Jaká bude doprava do centra? 4. Jak velké bude Jižní město?

14. Vysvětlete (s pomocí slovníku), proč jsou možné obě odpovědi a jaký je jejich význam. Объясните (с помощью словаря), почему возможны оба ответа и какое их значение.

Co bys dal za křeslo? a) Lampu.
b) Tisíc korun.

16 — C 1

problém, -u *м.*, sjezd, -u *м.*, ekonomika *ж.*, ekonomický, oblast, -i *ж.*, zákon, -a *м.*, KSČ = Komunistická strana Československa, pětiletka *ж.*, řada *ж.*!, komplexní, integrace *ж.*, SSSR = Svaz sovětských socialistických republik, zahraniční, pomáhat, pomáhám *несов.*, Evropa *ж.*, evropský

vláda *ж.* 1. правительство, 2. власть
pololetí *с.* полугодие
letošní этого года
soustředit (se), soustředím, soustřeď! *(na něco) сов.* сосредоточить(ся)
soustřeďovat (se), soustřeďuju (-i) *(na něco)* сосредоточивать(ся)
vyjít, vyjdu, vyjdi!, vyšel *(z něčeho) сов.* выйти
vycházet, vycházím *(z něčeho) несов.* выходить, исходить
rozvoj, -e *м.* развитие
hospodářství *с.* хозяйство
připravit, připravím *сов.* подготовить, приготовить
příprava *ж.* подготовка
návrh, -u *м.* предложение, проект
jednat, jednám *(o něčem) несов.* обсуждать *(что-ниб.)*
zajímat (se), zajímám *(o něco) несов.* интересоваться *(чем-ниб.)*
zajímavý интересный
usnesení *с.* постановление
strana *ж.* 1. сторона, 2. страна, 3. партия
sblížení *с.* сближение
svaz, -u *м.* союз
pevný крепкий
spojenec, spojence *м.* союзник
spojenectví *с.* союз, связь
čtenář, -e *м.* читатель
přijmout, přijmu, přijmi!, přijal *сов.* принять
přijímat, přijímám *несов.* принимать
opatření *с.* *(ед. и множ. число)* меры
zvýšení *с.* повышение
mimo *(něco)* помимо, кроме
mj. = mimo jiné между прочим
důchod, -u *м.* пенсия
výstavba *ж.* строительство

bod, -u *м.* точка, пункт
týkat se, týkám se *(něčeho) несов.* касаться
spolupráce *ж.* сотрудничество
spojit, spojím *(něco s něčím) сов.* соединить
spojovat, spojuju (-i) *(něco s něčím) несов.* соединять
řešit, řeším *несов.* решать
řešení *с.* решение
bezpečnost, -i *ж.* безопасность
bezpečný безопасный
nebezpečný опасный
nebezpečí *с.* опасность
atd. = a tak dále и так далее
noviny *ж., мн. ч.* газета

16 — T 1

BOHATÝ PROGRAM VLÁDY ČSSR

Praha 13. července. — Plán práce vlády na druhé pololetí letošního roku je bohatý a má 140 úkolů. Soustřeďuje se na hlavní problémy a vychází z usnesení XV. sjezdu KSČ.

V ekonomické oblasti budou především dokončeny práce na pětiletém plánu rozvoje národního hospodářství a bude připraven návrh zákona o pětiletce. Bude se také jednat o přípravě plánu na rok 1979.

Naše čtenáře bude zajímat, že budou přijata některá opatření k dalšímu zvýšení životní úrovně. Vláda bude mj. jednat o mladých rodinách, o rodinách s dětmi, o zvýšení malých důchodů, o službách ve zdravotnictví a o bytové výstavbě.

Řada bodů připravovaného jednání vlády se týká rozvoje některých velkých průmyslových podniků, rozvoje zemědělství atd.

V oblasti mezinárodní spolupráce vláda dokončí komplexní program socialistické ekonomické integrace a bude jednat o otázkách sblížení naší ekonomiky s ekonomikou ostatních socialistických zemí, především se SSSR.

Zahraniční politika vychází z pevného spojenectví se SSSR a ostatními socialistickými státy. Vláda bude také pomáhat při řešení evropské bezpečnosti a spolupráce.

(Podle Rudého práva)

● letos (= в этом году) letošní
loni (= в прошлом году) loňský
předloni (= в позапрошлом году)
napřesrok (= в будущем году)
● vycházet, vyjít: vyjít z usnesení vlády, děti vycházejí ze školy; časopis vychází každý týden, vyšla nová kniha
● komunista — komunistický, socialista — socialistický, marxista — marxistický, humanista — humanistický, idealista — idealistický, kapitalista — kapitalistický
● zajímat (se): Olgu zajímá česká literatura (Ольгу интересует чешская литература), zajímám se o českou literaturu (я интересуюсь чешской литературой), nezajímáme se o sport
● strana = сторона × страна = země (země *или* zem, -ě *ж.*) 1. земля, 2. страна: učitelé z různých zemí; seděl na zemi, sedl si na zem

1. Doplňujte vhodná slova podle textu. Дополните подходящие слова по тексту.

1. V novinách psali o … práce vlády na druhé … … letošního roku. 2. Plán má 140 … 3. Vláda se … na hlavní úkoly. 4. Vláda pracuje na pětiletém plánu … národního … 5. Vláda … o přípravě plánu na příští rok. 6. Naše … to bude zajímat. 7. Budou přijata … k dalšímu … životní úrovně. 8. V oblasti mezinárodních … vláda dokončí program integrace. 9. Bude se jednat o zvýšení malých … 10. Zahraniční politika … z pevného … se socialistickými …

2. Odpovídejte na otázky. Ответьте на данные вопросы.

1. Co vás zajímá v novinách? 2. O co se zajímáte? 3. Čeho se týkal váš rozhovor? 4. Jak často vycházejí noviny? 5. Kam pojedete napřesrok? 6. Kde jste byl (byla) předloni? 7. Znáte nějaké české noviny nebo časopisy?

16 — Г 1 Trpný rod. Zvratná slovesa
Страдательный залог. Возвратные глаголы

1. Страдательный залог глаголов совершенного вида (сочетающихся обычно с винительным и родительным падежами):

а) dokončit — je (byl, byla…, byl by, bude, buď, být) dokončen, -a, -o, -i *(мн. ч. муж. род одуш.)*, -y *(муж. род неодуш. и жен. род)*, -a *(средний род)*.
dokončit — práce byla dokončena, přijmout — usnesení bude přijato,

připravit — plán bude připraven, soustředit — pozornost byla soustředěna
Это книжные формы, употребляющиеся главным образом в письменной речи.

Выражение состояния: práce je dokončená, dům už je postavený loni. Эти формы часто употребляются также в разговорной речи.

б) Возвратная форма страдательного залога:
dokončit — dokončit se (= být dokončen), práce se dokončila (= byla dokončena), usnesení se přijalo (= bylo přijato), plán se připravil (= byl připraven).
Возвратные формы страдательного залога употребляются в устной речи.

2. Страдательный залог глаголов несовершенного вида:

а) чаще всего употребляется возвратная форма:
dokončovat práci — práce se dokončuje, připravovat plán — plán se připravuje, soustřeďovat pozornost — pozornost se soustřeďuje
(práce je dokončována, plán je připravován, pozornost soustřeďována; это книжные формы, употребляющиеся главным образом в письменной речи).

3. Возвратные глаголы:

Частица se (винительный падеж возвратного местоимения) пишется раздельно. Она употребляется в следующих случаях:
а) у переходных глаголов (сочетающихся с винительным падежом), как напр. koupat dítě — koupat se, oblékat někoho — oblékat se, mýt někoho — mýt se, soustředit něco — soustředit se;
б) для выражения взаимной возвратности, как напр. hledají se (они ищут друг друга), pozdravili se (они поздоровались), opravovali se (они исправляли ошибки друг другу), uviděli se (они увидели друг друга);
в) у глаголов, имеющих только возвратную форму, как напр. smát se — смеяться, bát se — бояться, leknout se — испугаться, stát se — случиться, dočkat se — дождаться, ptát se — спрашивать, zeptat se — спросить, dívat se — смотреть, dostat se — попасть (ср. с глаголом dostat — получить).

4. Возвратные глаголы с частицей si:

Частица si (дат. падеж возвратного местоимения, т. е. себе) пишется раздельно. Она употребляется в следующих случаях:
а) субъект совершает действие в свою пользу, как напр.: otevřel okno — otevřel si okno, vzal knihu a odešel — vzal si knihu a odešel, píšu úkoly na zítra — píšu si úkoly na zítra, četla knihu — četla si

knihu, koupil auto — koupil si auto; в этом значении употребление частицы обязательно.
б) для выражения взаимности (подобно как частица se), как напр.: pomohli si = они помогли друг другу, psát si = переписываться (píše si s Olgou), vysvětlili si to = они объяснили это друг другу;
в) для выражения увлечения действием, как напр.: zpíval si, ležel si v posteli, dobře si bydlí.
г) у глаголов, имеющих только возвратную форму: všímat si (замечать).

3. Přeložte do ruštiny. Переведите на русский язык.

1. Byly dokončeny práce na pětiletém plánu rozvoje národního hospodářství. 2. Byl přijat zákon o pětiletce. 3. Ještě letos budou zvýšeny malé důchody. 4. Ceny vajec byly od 15. dubna sníženy. 5. Karlova univerzita byla založena roku 1348. 6. Dopisy se špatnou adresou budou vráceny adresátovi. 7. Bylo začato s přípravou plánu práce vlády. 8. Staré domy jsou opravovány. 9. Staré domy se opravují. 10. Stavba sídliště bude dokončena napřesrok. 11. Některé obchody budou otevřeny i v neděli. 12. Reportáž psaná na oprátce od Julia Fučíka byla napsána ve vězení.

4. Určete, které věty se vyskytly v psaném jazyce a které v rozhovoru. Скажите, какие из приведенных предложений встретились в письменном языке, а какие в разговоре.

1. Obchody jsou otevřeny i v sobotu. 2. Karle, prosím tě, budou obchody otevřené v sobotu? 3. Plány budou připraveny včas. 4. Můžeš si vzít ty knihy, už jsou připravené. 5. Oběd pro vás byl objednán v restauraci Metro. 6. Jsou už obědy pro nás objednané?

5. Zpětný překlad. Обратный перевод.

1. Ráno se umyl a oblékl. 2. Potom si sedl ke stolu a četl si noviny. 3. Potkali se na Václavském náměstí a pozdravili se jako staří známí. 4. Držel ji za ruku. 6. Často si píšou. 7. Rád se dívám na Hradčany. 8. Večer ležela v posteli a četla si. 9. Často a ráda si zpívá. 10. Náš závod koupil nové auto. 11. Bratr si koupil nové auto. 12. Bylo mu horko, a proto si otevřel okno. 13. Bylo nám ve třídě horko, a proto Petr otevřel okno. 14. Bylo nám ve třídě horko, a proto jsme si otevřeli okno. 15. Proč si nepíšeš slovíčka? Ty už je znáš? — Já jsem si je napsal doma.

6. Tvořte slovesa podle vzoru "chodit → nachodit se" *a užijte jich ve větách (12 — Л 2). Образуйте глаголы по данному образцу и употребите их в предложениях.*

chodit, pracovat, ukazovat, jezdit, posílat, mluvit, jíst, pít, učit, jednat

16 — C 2

závod, -u *м.*, dávno, nedávno, delegace *ж.*, kooperace *ж.*, koordinace *ж.*
vážený уважаемый

navštívit, navštívím *(někoho В.) сов.* посетить, навестить
návštěva *ж.* посещение
zvláště, zvlášť особенно
rozvíjet (se), rozvíjím, rozvíjejí *несов.* развивать(ся)
soudružský товарищеский

16 — T 2

Vážení soudruzi,

chtěli bychom na základě jednání s ředitelem Vašeho závodu soudruhem Ivanovem, který nás nedávno navštívil, pozvat k týdenní návštěvě v Praze delegaci pracujících Vašeho závodu. Návštěva by pomohla ke sblížení pracujících obou našich závodů, zvláště když se nyní bude rozvíjet naše spolupráce a kooperace. Vaše delegace by měla v našem závodě také jednat o koordinaci plánů výroby na příští rok.

Doufáme, že naše pozvání přijmete a čekáme na Vaši odpověď.

Se soudružským pozdravem

Václav Novák
ředitel závodu

16 — Л 2

● datum, data *c.*! дата: Kolikátého je dnes? Какое сегодня число? — 23. 6. 1979. Dnes je dvacátého třetího června tisíc devět set sedmdesát devět. Praha, dvacátého třetího šestý, devatenáct set sedmdesát devět.
návštěva, navštívit: navštívili jsme hrad, návštěva hradu; přijít (přijet) na návštěvu ke známým (в гости), zítra půjdeme na návštěvu k Věře; být na návštěvě (в гостях), včera jsme byli na návštěvě u Věry

7. Čtěte. Прочитайте.

38. strana, 5. lavice, 17. řada, 3. hodina, 1. pololetí, 2. dítě, 11. měsíc, 4. bod programu, 2. týden v září.

8. Odpovídejte na otázky. Ответьте на приведенные вопросы.

1. Kolikátého je dnes? 2. Kolikátého bylo včera? 3. Kolikátého bude

v pátek? 4. Kdy jste se narodil (-a)? 5. Kdy byl znárodněn československý průmysl? 6. Kdy byl napsán ten dopis? 7. Kdy přijedete do Prahy?

9. Doplňujte věty uvedenými spojeními. Употребите в приведенных предложениях данные словосочетания.

1. Odjedu z Prahy ...
2. Přijedu z Prahy ...
3. Vrátím se do Moskvy ještě před ...
4. Budu v Praze do ...
5. To jsou noviny z ...
6. Plánuju cestu do Prahy na ...
7. Napsal jsem ti dopis už ...

20. červenec, 6. leden, 18. únor, 7. listopad

10. Napište krátký dopis do Československa. Напишите короткое письмо в Чехословакию.

11. Doplňujte do vět uvedená slova. Дополните предложения приведенными словами.

1. Včera jsem se najedl ...
2. K obědu jsem snědl ...
3. Po večeři jsem pil ...
4. Po večeři jsem se napil...

guláš, vepřové, vejce, hovězí s rýží;
pivo, čaj, káva, limonáda, voda

12. Jaký je rozdíl mezi uvedenými slovy. Utvořte věty s těmito slovy. Чем отличаются друг от друга приведенные слова. Употребите их в предложениях.

horký — hořký (5 — Л 1)
čtvrť — čtvrt (3 — C 1, 9 — Л 2)
bezpečný — nebezpečný (16 — C 1)

13. Odpovídejte na otázky uvedenými slovy. Ответьте на вопросы, употребляя приведенные слова.

1. Kde bydlíte?
2. Kam teď jdete?

a) nahoře — nahoru, dole — dolů, doma — domů, tady — tam, sem — tam;

b) Malá Strana, Staré Město, Václavské náměstí, Štěpánská ulice, nový hotel, renesanční dům;

c) u — k (ke): Staroměstské náměstí, Prašná brána, Národní divadlo, letní kino, nová restaurace

14. Tvořte opozita k uvedeným slovům předponou ne- *a užijte jich ve větách. Образуйте антонимы к приведенным словам и употребите их в предложениях.*

dobrý — ?
odborný — ?
známý — ?
daleko — ?
pořádný — ?
opravený — ?
jednotný — ?
jistý — ?
šťastný — ?
spokojený — ?
přirozený — ?

15. Jmenujte názvy barev, které znáte (5 — C 1, 13 — C 1). Какие названия цветов вы уже знаете?

SEDMNÁCTÁ LEKCE

17 — C 1

častý, téma, tématu *с.!*, kašel, kašle *м.*, bolest, bolí mě *(B.) несов.*, hlava *ж.*, angína *ж.*, potit se, potím *несов.*, plný, plno, hotový, operace *ж.*, žaludek, žaludku *м.*
nastydnout, nastydnu, nastydni!, nastydl *или* nastydnout se *сов.* простудиться

nastydlý простуженный
pořád все время, все
krk, krku *м.* 1. шея, 2. горло
rýma *ж.* насморк
horečka *ж.* лихорадка
chřipka *ж.* грипп
lehnout si, lehnu, lehni!, lehl *(do něčeho) сов.* лечь, ложиться
nutný необходимый
je nutno *или* je nutné необходимо, нужно
obyčejně обычно, обыкновенно
obyčejný обычный, обыкновенный
doktor, -a *м.* 1. доктор *(уч. степень)*, 2. врач
všude всюду, везде
vánoce, vánoc, vánocům, o vánocích, vánocemi *мн. ч.* рождество
nemocnice *ж.* больница
skoro почти
naštěstí к счастью
vyšetření *с.* осмотр
vyšetřit, vyšetřím, vyšetři! *сов.* осмотреть
nechat, nechám, nechej! *или* nech! *сов.* оставить, бросить
nechávat, nechávám *несов.* оставлять, бросать
prášek, prášku *м.* порошок
injekce *ж.* укол
uzdravit (se), uzdravím *сов.* выздороветь
pozdravovat, pozdravuju (-ji) *несов.*, vyřídit, vyřídím pozdrav *сов.* передать привет
moc (= mnoho) много

17 — T 1

ROZHOVOR NA ČASTÉ TÉMA

A: Dobrý den! Už jsem vás dlouho neviděl. Jak se máte?
B: Ale, za moc to nestojí.
A: Pročpak?
B: Jsem nějaký nastydlý. Bolí mě pořád hlava, taky v krku, mám rýmu a asi mám horečku.
A: To bude chřipka nebo angína. Na jaře toho bývá obyčejně všude plno. Měl byste si lehnout do postele a potit se.

B: Teď mám v podniku nějakou nutnou práci, ale zítra to má být hotové, tak potom půjdu k doktorovi.

A: Teď je těch nemocí plno. Já jsem byl po vánocích přes měsíc v nemocnici.

B: Copak, nějaká operace?

A: No, skoro. Bolel mě žaludek, tak jsem byl na vyšetření a pak si mě tam nechali a dávali mi nějaké prášky a injekce. Operace naštěstí nebyla nutná. Ale pořád to není dobré, necítím se moc dobře.

B: To jsem nevěděl. Tak se brzy uzdravte.

A: Snad jo. Tamhle mi jede devatenáctka. Budu muset jít.

B: Tak na shledanou. A pozdravujte vaši ženu.

A: Děkuju, vyřídím. A na shledanou.

17 — Л 1

mít se = поживать. Jak se máte? — Děkuji, dobře.

● stát: za moc to nestojí, ten film za moc nestál; nestojí to za nic, ten film stojí za to, aby ses na něj podíval;

● bolet: bolí mě hlava, sestru bolí v krku

● to je chřipka — to bude chřipka *или* to bude asi chřipka; Kdopak přišel? — To bude Petr (выражение вероятности).

● lehnout si: lehnout si na zem, lehnout si na gauč, *но* lehnout si do postele

● plno: je tam plno lidí (много народу), v divadle je plno, teď je plno nemocí

● tam — tamhle, tady — tadyhle, ten — tenhle (этот) — tento (книж.)

● skoro = почти × скоро = brzy

● nechat: nechat knihu doma (оставить, забыть), kde jsi nechal Petra? — Ale, nechtělo se mu do kina; nechat něčeho — nechal kouření, nechal pití (бросил курить, пить).

● jo *(разговорное)* = ano

1. Doplňujte vhodná slova podle textu. Дополните подходящие слова по тексту.

1, Jak se máte? — Děkuji, ... 2. Vyřiďte ode mne ... vašemu bratrovi. 3. Mám angínu a bolí mě ... 4. Na podzim musím do ... na operaci žaludku. 5. Jsem nastydlý, mám asi ... 6. Měla byste si ... lehnout do postele a potit se. 7. V obchodě je ... lidí.

2. Přeložte do češtiny. Переведите на чешский язык.

1. Я простужен. 2. У меня по всей вероятности грипп. 3. У меня болит горло. 4. Я пролежал в больнице больше месяца. 5. Мне бы лечь в постель и пропотеть. 6. У меня прошла головная боль. 7. Передайте привет вашей жене. — Спасибо, передам.

3. Zpětný překlad. Обратный перевод.

1. Bolí mě hlava. Jsem asi nějaký nastydlý. 2. Kdypak jste byl u doktora? 3. Vy jste zdravý, vy se máte! 4. V knihovně bylo dnes plno lidí. 5. Musel jsem na ni čekat přes půl hodiny. 6. Včera bylo v divadle plno. 7. Už mám toho vedra po krk! 8. Chtěl bych nechat kouření. 9. Bolí mě v krku. 10. Pročpak jsi nechal kouření?

17 — C 2

Zdraví a nemoci	**Здоровье и болезни**
nachlazení *с.*	простуда
zápal, -u *м.* plic	воспаление легких
zánět, -u *м.* průdušek	бронхит
zácpa *ж.*	запор
průjem, průjmu *м.*	понос
žloutenka *ж.*	желтуха
revmatismus, -ismu *м.*	ревматизм
zvýšená teplota	повышенная температура
úraz, -u *м.*	травма, увечье
zlomenina *ж.*	перелом
zlomit, zlomím si nohu, ruku	сломать себе ногу, руку
tabletka *ж.*	таблетка
kapka *ж.*	капля
kloktadlo *с.*	полоскание
mast, -i *ж.*	мазь
zubař, -e *м.*	зубной врач
internista, -y *м.*	врач-терапевт
středisko, -a *с.*	
zdravotní středisko	медпункт
onemocnět, onemocním, onemocni! *сов.*	заболеть
onemocnět chřipkou *или* dostat chřipku	заболеть гриппом
píchá mě u srdce	у меня колет сердце
omdlít, omdlím, neomdli! *сов.*	упасть в обморок

držet, držím, drž! *несов.* dietu	соблюдать диету
Co vás bolí?	Что у вас болит?
Mám kašel.	У меня кашель.
Lékař mi předepsal prášky.	Врач прописал мне таблетки.

17 — Г 1 Skloňování zájmen
Склонение местоимений

Osobní zájmena Личные местоимения

И.	já	ty	—
Р.	mě (mne)	tebe, tě	sebe, se
Д.	mně (mi)	tobě, ti	sobě, si
В.	= Р.	= Р.	= Р.
Т.	mnou	tebou	sebou
П.	o mně	o tobě	o sobě

И.	my	vy
Р.	nás	vás
Д.	nám	vám
В.	= Р.	= Р.
Т.	námi	vámi
П.	o nás	o vás

ед. число			мн. число		
м. род	с.	ж.	м.	ж.	с.
И. on	ono	ona	oni	ony	ona
Р. jeho, jej, ho		jí		jich	
Д. jemu, mu		jí		jich	
В. = Р.	ho, je	ji		je	
Т. jím		jí		jimi	
П. o něm		o ní		o nich	

Формы им. пад. мн. числа жен. рода и муж. рода неодушевленного совпадают: ony.

Формы mně и mě произносится одинаково: mňe.

Форма вин. падежа ед. числа ср. рода местоимения on — je употребляется только в книжном языке.

В формах местоимения on после предлогов согласный j чередуется с ň: bez něho, k němu, pro ni, s nimi...

Безударные формы mi, ti, si, tě, ho, mu употребляются только после первого слова в предложении (см. 9 — Г 2);

Bratr	se	dnes dívá na televizi.
Dnes	se	bratr dívá na televizi.
Dívá	se	dnes bratr na televizi?
Na televizi	se	dnes dívá bratr.
Naše Věra	si	koupila knihu.
Knihu	si	koupila naše Věra.
Koupila	si	naše Věra knihu?

Безударные формы употребляются после первого слова или словосочетания: dej mi to или dej mně to, dám ti to, dám mu to, kdo tě k nám poslal, jak se to dělá, na včerejším zasedání vlády se jednalo o pětiletém plánu.

Ударные (т. наз. долгие) формы данных падежей употребляются после предлогов (přišel dnes ke mně, dnes ke mně přišel, ke mně dnes přišel) и в тех случаях, если местоимение подчеркивается:
dám ti to × tobě to dám (a ne jemu)
dej mu tu knihu × jemu tu knihu nedávej
zítra ho uvidím × zítra uvidím jeho i Věru.

Порядок безударных слов.

Если в предложении больше безударных слов (два или три), то они употребляются следующим образом:
1. безударная форма вспомогательного глагола být (см. 9 — Г 2),
2. возвратная частица-местоимение se, si,
3. безударная форма личного местоимения.

Podíval	bych se	rád zítra do kina.
Rád	bych se	podíval zítra do kina.
Zítra	bych se	rád podíval do kina.
Do kina	bych se	zítra rád podíval.
Já	bych se	rád zítra podíval do kina.
Zeptal	jsem se ho	včera na jeho dojmy z Československa.
Včera	jsem se ho	zeptal na jeho dojmy z Československa.
Na jeho dojmy z Československa	jsem se ho	zeptal včera.
Já	jsem se ho	zeptal na jeho dojmy z Československa.
Potom	jsem se ho	zeptal na jeho dojmy z Československa.

Исключение: союзы a, i, ale, avšak (однако):
Ale včera jsem se ho zeptal. Šel jsem za ním a zeptal jsem se ho na to.
Byl jsem u řeky, ale nekoupal jsem se, protože jsem byl nachlazený.

Zájmena typu ten, náš. Местоимения типа ten, náš.

	ед. число м. рода	с.	ж.
И.	ten, náš	to, naše	ta, naše
Р.	toho, našeho		té, naší
Д.	tomu, našemu		té, naší
В.	= И. (неодуш.), = Р. (одуш.)		tu, naši
Т.	tím, naším		tou, naší
П.	o tom, o našem		o té, o naší

	мн. ч. м. одуш.	м. неодуш. и ж.	с.
И.	ti, naši	ty, naše	ta, naše
Р.		těch, našich	
Д.		těm, našim	
В.		ty, naše	
Т.		těmi, našimi	
П.		o těch, o našich	

Указательные местоимения:

tento, tato, toto (tohoto, tomuto, této, tito, těchto)
tenhle, tahle, tohle (tohohle, tomuhle, téhle, tihle, těchhle)
tamten, tamta, tamto (tamtoho, tamtomu, tamté, tamti, tamtěch) = тот.

Местоимение **váš** склоняется как náš.

Местоимение **všechen** склоняется в ед. числе как náš, во множ. числе как ten И. všechen, všechna, všechno, Р. všeho, vší, Д. všemu, vší, В. všechen *(м. неодуш.)*, všechno *(с.)*, všechnu *(ж.)*, *мн. ч.* И. všichni *(м. род одуш.)*, všechny *(м. род неодуш.) и ж.*, všechna *(с.)*, Р. všech, Д. všem, В. všechny *(м., ж.)*, všechna *(с.)*, Т. všemi, П. o všech.

Местоимения **můj, tvůj, svůj** склоняются как твердые прилагательные (за исключением им. пад. ед. ч. муж. рода и вин. пад. ед. ч. м. рода неодуш.): můj bratr, dej mi můj kabát; nového — mého...

Местоимения **jeho** и **jejich** (его, их) не склоняются: jeho kabát, s jeho kabátem, pro jejich kabáty...

Склонение местоимений **kdo, co** (см. 3 — Г 2).

Звательная форма всех местоимений совпадает с именительным падежом.

Прочие местоимения склоняются как прилагательные, как напр.: jaký, který, nějaký, některý, každý (каждый, всякий), její (ее), čí (чей).

4. Doplňujte tvary zájmen já a ty. Дополните предложения указанными местоимениями в нужном падеже.

1. Přijedeš k (ke) ... zítra? 2. S (se) ... o tom ještě nemluvil. 3. Dej ... ty noviny. 4. ... to neříkej! 5. Půjdou do divadla bez (beze) ... 6. Viděl ... v kině. 7. Počkal na ... 8. Byla v knihovně hodinu před (přede) ...

5. *Doplňujte tvary zájmen* on, oni. *Дополните указанные местоимения в нужном падеже.*

1. Dnes k ... nepůjdu. 2. Dám ... to pozítří. 3. ... to dám pozítří. 4. Co jsi ... říkal. 5. Řekl jsem ... to. 6. ... jsem to neřekl. 7. O čem s ... mluvila?

6. *Místo tvarů zájmena* on, oni *dejte do cvičení 5 tvary zájmena* ona. *В упражнении 5 замените местоимения формами местоимения* она.

7. *Skloňujte tato spojení a na některé pády tvořte věty. Просклоняйте следующие словосочетания; некоторые из них употребите в предложениях.*

náš stůl, naše postel, vaše místo, jeho kabát, tenhle lékař, ta mast, tamten dům, mé hodinky, jeho auto, její dopis

8. *Zájmena v závorkách dejte do správného tvaru. Местоимения в скобках поставьте в нужном падеже.*

1. Viděl jsem se v Praze se (všechen svůj) známými. 2. Viděl jsem v Praze (některý tvůj) známé. 3. Rád pomohl (oni všichni). 4. Nemůže na (ona) zapomenout. 5. Šla s (ona) do kina. 6. Napsal jsem (ona) dopis. 7. Poděkoval jsem (on) za (všechno), co pro (my) udělal. 8. Šel jsem s (ona) do kina. 9. Hledal jsem (ona) v hotelu. 10. Zaplatili jsme (on) tu knihu. 11. Vracel se s (ty) domů. 12. Vrátil se domů bez (ona). 13. Petr šel do kina se (já). 14. Věra bydlela u (ona) celý týden.

9. *Říkejte, co chutná vašemu příteli (přítelkyni) a co se mu líbí. Скажите, что нравиться вашему другу (подруге).*

Vzor: Chutná mu ...	Jemu chutná ...
Chutná ti ...	Tobě chutná ...
Líbí se mu ...	Jemu se líbí ...
Líbí se ti ...	Tobě se líbí ...

10. *Říkejte, na co jste se zeptal (zeptala) svého přítele a své přítelkyně. Скажите, о чем вы спросили своего друга и свою подругу.*

Vzor: Zeptal jsem se tě ...	Tebe jsem se zeptal ...
Zeptal jsem se ho ...	Jeho jsem se zeptal ...
Zeptal jsem se jí ...	Jí jsem se zeptal ...

11. Doplňujte do vět vhodná zájmena. Дополните приведенные предложения подходящими местоимениями.

1. Podej mi ... kabát.
2. Viděl jsem se v Praze s (se) ... známými.
3. Vrátil jsem se bez (beze) ... knih.
4. Mluvili jsme o ... známých.
5. Šel jsem k (ke) ... přátelům.

náš, váš, svůj, všechen, ten, jeho, její, jejich, můj, tvůj, ten, tenhle, nějaký

12. Odpovídejte na otázky. Ответьте на следующие вопросы.

1. Které nemoci bývají časté na podzim?
2. Byl (byla) jste někdy v nemocnici?
3. Jste zdravý (zdravá)?

13. Pokračujte v rozhovorech. Продолжите начатые разговоры.

1.
A: Dobrý den, kampak jdete?
B: Ale, jdu k doktorovi, ...
2.
A: Dlouho jsem tě neviděl. Kdepak jsi byl?
B: ...

14. Říkejte antonyma k uvedeným slovům a tvořte na ně věty. Подберите антонимы к приведенным словам и употребите их в предложениях.

úzký — ? (12 — C 2)
hluboký — ? (12 — Л 2)
silný — ? (10 — C 1)
kyselý — ? (5 — C 1)
starý — ? (9 — C 1)
budoucí — ? (8 — Л 1)
nemocný — ? (15 — C 1)
veliký — ? (3 — Л 1)
vnitřní — ? (11 — Л 1)
drahý — ? (15 — C 1)
letošní — ? (16 — Л 1)
letní — ? (13 — Л 1)

15. Tvořte souvětí podle vzoru. Образуйте сложные предложения по данному образцу.

Vzor: Řekl nám: Pojďte se mnou. → Řekl nám, abychom šli s ním.
1. Řekl nám: Pojďte se mnou. 2. Poprosil mě: Napiš mi dopis. 3. Telefonoval: Kup mně lístek do kina. 4. Napsal jsem mu: Přijeď brzy. 5. Napsala jsem vám: Pošlete mi tu knihu.

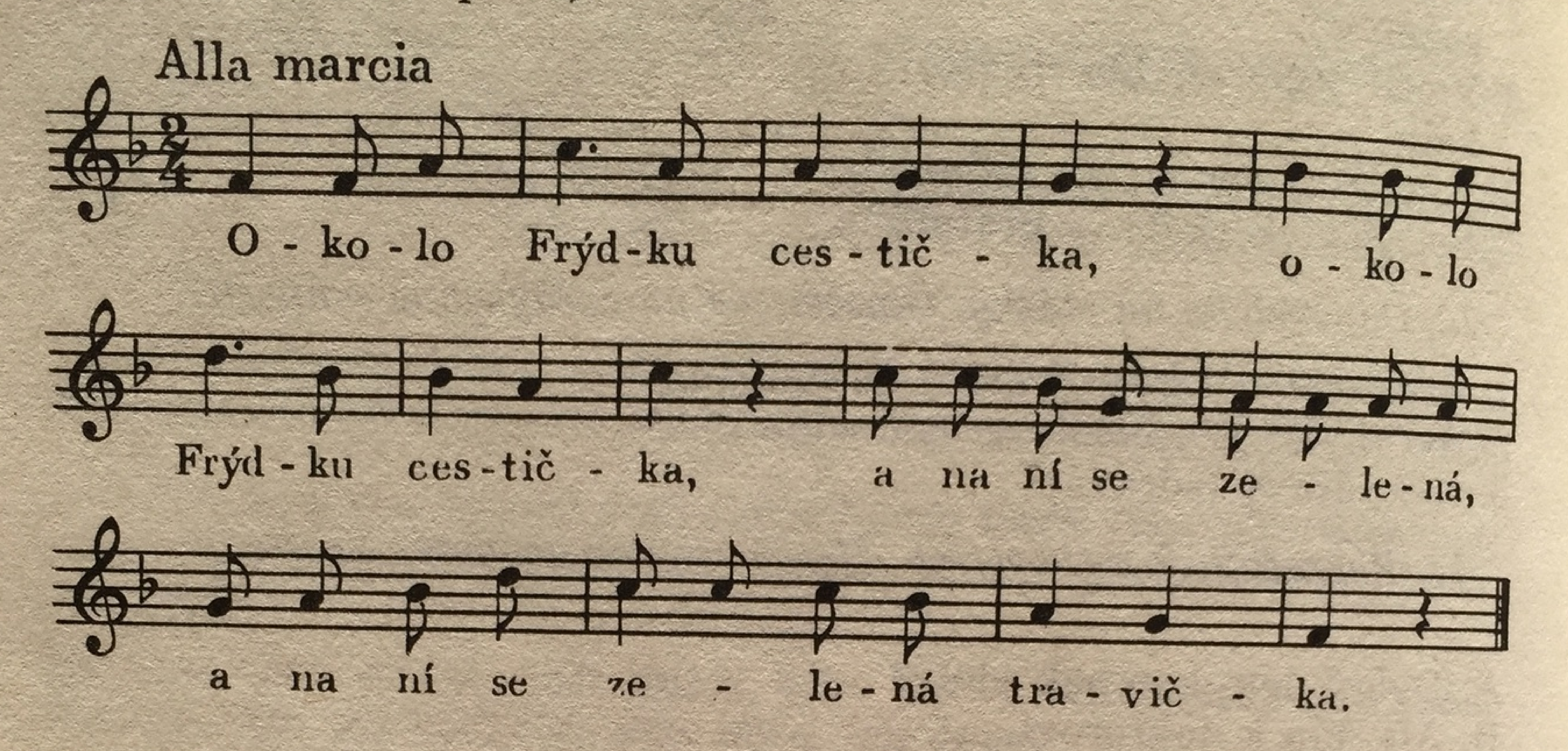
16. Změňte souvětí ve cv. 15 v otázky. Сложные предложения в упражнении 15 измените в вопросы.

Vzor: Řekl nám, abychom šli s ním. → Řekl nám, abychom šli s ním?

17 — T 2

OKOLO FRÝDKU CESTIČKA

(Moravská národní píseň)

1. Okolo Frýdku cestička,
   okolo Frýdku cestička,
   (:a na ní se zelená:) travička.

2. Když jsem šel tudy jedenkrát,
   když jsem šel tudy jedenkrát,
   (:slyšel jsem tam muziku:)
   pěkně hrát.

(břinkat, břinkám = звенеть)

3. Muzika hrála, břinkala,
   muzika hrála, břinkala,
   (:moje ze všech nejmilejší:)
   plakala.

4. Muziko nehrej, nebřinkej,
   muziko nehrej, nebřinkej,
   (:moje ze všech nejmilejší:)
   neplakej.

17 — Л 2

● cesta — cestička, tráva — travička, koza — kozička, židle — židlička (уменьшительные существительные)
● slyšel jsem hrát muziku (я слышал, как музыка играет), viděl jsem ho jít do kina (я видел его, как он идет в кино), *или* slyšel jsem, jak muzika hraje, viděl jsem ho, jak jde do kina

18 — C 1

zatopit, zatopím *сов.*, ohromný, pravda *ж.* (P. *мн. ч.* pravd), atd. = a tak dále, vzájemný, uvádět, uvádím, uvádějí *несов.*, slyšet, slyším *несов.*, vznikat, vznikám *несов.*, souhlasit, souhlasím *(s někým v něčem)* *несов.*, čistý, dokázat, dokážu (-i), dokaž! *сов.*, povrch, -u *м.*, zahřívat, zahřívám *несов.*, částice *ж.*, besedovat, beseduju (-i) *несов.*, představovat si, představuju (-i) *несов.*, riskovat, riskuju (-i) *несов.*, formulovat, formuluju (-i), univerzální, systém, -u *м.*, informace *ж.*, typ, -u *м.*, partner, partnera *м.*, humor, -u *м.*, charakter, -u *м.*, dialektika, -ky *ж.*, teorie *ж.*, planeta *ж.*, logika *ж.*, proces, -u *м.*

nyní → nynější, duše → duševní, starý → zastarat, zastarám *сов.*, konverzace → konverzační → konverzovat, konverzuju (-i) *несов.*, lehký → lehko *наречие*, myslet → myslící, typ → typický, svět → světský, rozumět → porozumění, lidé → lidský, prach → prašný

lidstvo *с.* человечество
význam, -u *м.* значение
umění *с.* искусство
prostředek, prostředku *м.* средство
jakýkoliv, jakéhokoliv любой
seznámit (se), seznámím *(s čím)* *сов.* познакомить(ся)
jestliže *союз* если, раз
obsah, -u *м.* содержание
obsahovat, obsahuju (-i) *несов.* содержать
pomíjet, pomíjím, pomíjejí *несов.* проходить
přesný точный
přesně точно
překlad, -u *м.* перевод
přeložit, přeložím *сов.* перевести
překládat, překládám *несов.* переводить
volný свободный
úsměv, -u *м.* улыбка
příklad, -u *м.* пример
doprovázet, doprovázím, doprovázejí *несов.* сопровождать
moc *(разг.)* *наречие* 1. много, 2. очень
velmi очень
věda *ж.* наука
vědecký научный
vědec, vědce *м.* ученый
prach, -u *м.* пыль
žádný никакой
zvednout se, zvednu, zvedni! подняться

18 — T 1

UNIVERZÁLNÍ KONVERZAČNÍ SYSTÉM

V nynější době, kdy je lidstvo zatopeno vlnou informací, má ohromný význam komunikace v oblasti duševní. Musíme se naučit umění lehké konverzace. Dnes už zastaraly primitivní prostředky typu: ,,máte pravdu", ,,to je dobrý nápad", ,,a co on", ,,a co ona", ,,to by bylo třeba" atd.

Tento problém řeší náš Univerzální komunikační systém. Je to šest krátkých vět, které je možno si lehko zapamatovat a které pomohou každému udržovat konverzaci na jakékoliv téma. Jestliže se seznámíte s naším systémem, budete považován za člověka myslícího a kulturního.

Systém obsahuje tyto věty:

1. Život je nejlepší učitel.
2. To je typické.
3. Sic transit gloria mundi. (Přesný překlad je: Tak pomíjí světská sláva. Jestliže besedujete s partnerem, který nezná latinský jazyk, může být překlad volný; také je dobře doprovázet tuto větu lehkým úsměvem, protože humor vždycky pomáhá k vzájemnému porozumění.)
4. Takový už je lidský charakter.
5. To má svou dialektiku.
6. Jak říkají Francouzi: Takový je život.

Nyní uvádíme praktický příklad našeho Univerzálního konverzačního systému.

Rozhovor na vědecké téma

,,Nikdy jste nepřemýšlel o tom, proč na Marsu vznikají prašné bouře?"

,,Život je nejlepší učitel".

,,Jestliže myslíte život ve službách vědy, tak s vámi souhlasím. Stavíte ten problém velmi široce."

,,To je typické."

,,Už před sto lety vědci poprvé formulovali teorii o tom, že oblak na planetě vzniká z čistého prachu."

,,Sic transit gloria mundi. Tak už to bývá se světskou slávou."

,,Máte na mysli slávu prvních pionýrů vědy? V této věci bych s vámi nesouhlasil. Žádný z nich na slávu nemyslel."

,,Takový už je lidský charakter."

„Teprve nedávno bylo dokázáno, že oblak je vždy tam, kde je povrch Marsu nejsilněji zahříván.“

„To má svou dialektiku.“

„Snad přesněji: logiku procesu. Představuji si začátek bouře — zvednou se velké i malé částice. Ty velké padají a tím se ty malé dostanou na povrch.“

„Jak říkají Francouzi: Takový je život.“

(Z novin)

18 — Л 1

moc: 1. = velmi — mluvil moc zajímavě, oběd byl moc dobrý;
2. = mnoho — je tam moc lidí. Наречие moc употребляется в разговорном языке.

1. Přeložte do češtiny. Переведите на чешский язык.

1. Это очень интересно. 2. Я очень рад, что вы пришли. 3. Вы можете перевести это на чешский язык? 4. Он сказал это с улыбкой. 5. Я с вами согласна. 6. Он пришёл точно в половину шестого. 7. Это новая научная теория. 8. Когда вы с ней познакомились?

2. Přeložte do ruštiny. Переведите на русский язык.

1. Považujeme naši spolupráci za dobrou a připravujeme její další rozvoj. 2. Moc dobře víš, že nemám čas jít s tebou. 3. Chce dosáhnout úspěchu jakýmikoliv prostředky. 4. Jestliže to bude možné, přijdu přesně, aby mí partneři nemuseli čekat. 5. Seznámil jsem se s ním v Praze před dvěma týdny. 6. Pracujeme přesně podle plánu. 7. Ta kniha má zajímavý obsah. 8. Učitel uvádí typické příklady na užívání slovesa „muset“. 9. Slyšel jsem vás s ním mluvit. 10. Viděl jsem včera Petra jít do kina.

18 — Г 1 Stupňování Степени сравнения

Druhý stupeň. Сравнительная степень.

Сравнительная степень образуется при помощи следующих суффиксов:

a) **-ejší/-ější** — продуктивный тип
rychlý — rychlejší, pomalý — pomalejší, zvědavý — zvědavější, zajímavý — zajímavější, nový — novější, krásný — krásnější, silný

—silnější, bohatý — bohatější, složitý — složitější, moudrý — moudřejší, známý — známější, cizí — cizejší

b) **-ší** — непродуктивный тип

starý — starší, krátký — kratší, těžký — těžší, široký — širší, hluboký — hlubší, slabý — slabší, mladý — mladší

При образовании форм сравнительной степени этого типа возможны чередования согласных: tichý — tišší, drahý — dražší, jednoduchý — jednodušší, úzký — užší, blízký — bližší

c) **-čí** — этот тип охватывает лишь несколько прилагательных на -ký: měkký — měkčí, mělký — mělčí, lehký — lehčí, hezký — hezčí

d) неправильное образование от другой основы:

dobrý — lepší, špatný — horší, velký — větší, malý — menší, dlouhý — delší

Třetí stupeň. Превосходная степень.

Превосходная степень образуется от сравнительной степени при помощи приставки: **nej-**: nejrychlejší, nejstarší, nejtišší, nejměkčí, nejlepší и т. д.

Прилагательные в формах сравнительной и превосходной степеней склоняются как мягкие прилагательные.

Выражение сравнения в чешском языке:

Sestra je starší než já.
Sestra je nejstarší z nás.
Auto jede rychleji než vlak.
Petr mluví česky nejlépe z nás.

Stupňování příslovcí. Степени сравнения наречий.

Сравнительная степень наречий образуется при помощи суффикса **-eji (-ěji)**: rychle — rychleji, zvědavě — zvědavěji, nově — nověji, složitě — složitěji, moudře — moudřeji, pomalu — pomaleji, staře — stařeji, slabě — slaběji, mladě — mlaději, jednoduše — jednodušeji, tiše — tišeji; чередование согласных: úzce — úžeji, krátce — kratčeji.

Несколько наречий образуют сравнительную степень при помощи суффикса **-e**: těžko — tíže (tíž), draze — dráže (dráž), daleko — dále (dál), dlouho — déle (dýl), dobře — lépe (líp), špatně — hůře (hůř), mnoho — více (víc), málo — méně (míň). Формы без -e являются разговорными.

Превосходная степень наречий образуется от сравнительной степени при помощи приставки **nej-**: nejrychleji, nejnověji, nejtíže, nejdál, nejvíce...

3. Tvořte 3. stupeň od těchto přídavných jmen. Образуйте превосходную степень от следующих прилагательных.

hlavní, teplý, lehký, nepořádný, jasný, tichý, jistý, nešťastný, pěkný, laciný, spokojený, bezpečný, malý, mladý, krásný, drahý, blízký, dlouhý, dobrý

4. Tvořte věty podle vzoru. Образуйте предложения по данной модели.

Vzor: auto — rychlý — kůň → Auto je rychlejší než kůň.
1. auto — rychlý — kůň. 2. můj bratr — veliký — já. 3. brambory — dobré — hnedlíky. 4. jaro — hezký — podzim. 5. čeština — těžký — němčina. 6. žena — zvědavý — muž. 7. v létě den — dlouhý — v zimě. 8. v zimě den — krátký — v létě. 9. košile — blízký — kabát. 10. dnešní úkol — jednoduchý — včerejší. 11. cukru (-u *м.* сахар) — sladký — med. 12. starý člověk — moudrý — mladý

5. Tvořte věty podle vzoru. Образуйте предложения по данной модели.

Vzor: Kůň běží — rychle — člověk. → Kůň běží rychleji než člověk.
1. Kůň běží — rychle — člověk. 2. Vůz jede — pomalu — auto. 3. Petr se učí — dobře — já. 4. Já se učím — špatně — Petr. 5. Čteš — pomalu — Olga. 6. Na Václavském náměstí máme — daleko — k Národnímu divadlu. 7. Dnes je venku — chladno — včera. 8. Včera bylo — teplo — dnes.

6. Říkejte slova se stejným nebo blízkým významem a tvořte na ně věty. Назовите слова сходные или близкие по значению и употребите их в предложениях.

studený = ?
teplý = ?
krásný = ?
plno = ?
brzy = ?
nyní = ?

asi = ?
mnoho = ?
potom = ?
nejprve = ?
zde = ?
moc = ?

7. Spojujte uvedená slova s vhodnými přídavnými jmény a zájmeny. К приведенным словам присоедините подходящие прилагательные или местоимения.

internista, téma, systém, datum, guma, marxista, injekce, káva, kolega, kufr, minerálka, muzeum, omeleta, poliklinika, procento, rýže, řada, skříň, stadión, učebnice, univerzita, úroveň, centrum, laboratoř

8. Skloňujte tato spojení a na některé pády tvořte věty. Просклоняйте следующие словосочетания и употребите их в предложениях.

tahle zajímavá věc, naše malé dítě, ta naše nová soudružka učitelka, můj modrý jarní kabát, její starší sestra, má dobrá známá

9. Užijte ve větách tato slova. Употребите в предложениях следующие слова.

kudy, bezpečný, vrah, bláto, život, dělník, pracující, druhý, dostat, obraz, ovoce, pozor, skoro, svět, nechat, vláda, vlast

10. Zpětný překlad. Обратный перевод.

1. Ty zelené šaty ti moc sluší. 2. Vezměte si svetr, venku je chladno. 3. Vezmete si svetr? 4. Je to tak, jak jste říkala: na Spořilov jede devatenáctka a stopětatřicítka. 5. Můžeš to pro mě udělat? 6. Chceš to pro mě udělat? 7. Musíš to pro mě udělat. 8. Nemusíš to pro mě dělat. 9. Máš tam přijít zítra o půl sedmé. 10. Šli jsme na procházku, ačkoliv pršelo. 11. Podívej se, prosím tě, do kalendáře, kolikátého bude ve středu. 12. Až přijdeš domů, řekni Věře, aby nechodila zítra do školy, protože kurs nebude. 13. Dnes se mně divadlo líbilo. 14. Proč ses ho na to nezeptal? — Já jsem zapomněl. Zeptám se ho zítra. 15. Tak přece jsme vás potkali!

11. Přečtěte a vyprávějte tento text. Прочтите и расскажите следующий текст.

Když dostanu někam pozvání, položím si vždy tři otázky: Proč tam půjdu? Kdy tam půjdu? S kým tam půjdu? Má žena si položí jen jednu otázku: V čem tam půjdu?

12. Vymyslete si rozhovor podle nového „systému“. Придумайте разговор по новой „системе“.

18 — T 2

DAROVANÝ KŮŇ

Dobrý večer. Doufám, že se nesmějete mému kabátu. Ten jsem si přivezl ze Sovětského svazu. Vím, že kabát není elegantní, protože ho ušili na člověka asi dvakrát tak velikého jako já. Ale je podšit kožešinou a je v něm teplo, a to právě měla bábuška Koljakinová na mysli, když mi ho darovala. To byla taková milá babička na kolchoze, ta by se vám líbila. Přivítala mě jako syna, pohostila mě a moc mi toho napovídala. Jenže já umím rusky málo, a tak jsem nejčastěji říkal jenom „da, da“ a „charašó“.

Vyspal jsem se tam dobře a ráno pro mě mělo přijet auto z oblastního výboru. Jenže v noci uhodil pořádný mráz a u snídaně si mě bábuška Koljakinová prohlížela, dívala se na můj lehký zimníček, dívala se na zamrzlá okna, a jestli jsem jí dobře rozuměl, říkala asi tolik: Holoubku sivý, hlavičko moje pitomá, v tomhle zimníčku lezeš do našich ruských mrazů? Měl bys mít aspoň kožich z vlka, abys v tom automobilu nevymrzl na kost.

Potom odběhla a přinesla tenhle veliký kabát. Vezmi si ho, je po Ivánuškovi. Jak to, povídám, po Ivánuškovi? On z něho vyrostl, nebo co? Da, da, vyrostl. Teď už je to veliký hoch a je na univerzitě v Leningradu.

Tak jsem se tedy do toho kabátu oblékl a bábuška Koljakinová se honem obrátila, abych neviděl, že se směje. A ten šofér, co mě potom vezl, se taky usmíval. Díval se na mě po očku, a když už jsme jeli asi půl hodiny, nevydržel to a povídá:

„Слушайте, это пальто вам не подходит.“

Já jsem nevěděl, co je to „ně padchodit“, ale nebylo těžko poznat, že se mu ten kabát nelíbí. V tu chvíli jsem přecenil své znalosti ruštiny a chtěl jsem mu vysvětlit, že u nás máme přísloví „darovanému koni se na zuby nedívej“. Co vám mám povídat, bylo to strašné. Nejdříve jsem si nemohl vzpomenout, jak se rusky řekne „kůň“, a chvíli mi trvalo, než jsem si uvědomil, že je to „lóšaď“. Potom mi zase chyběl výraz „darovaný“, a tak jsem se rozhodl, že mu to vysvětlím názorně.[1]

„U meňa lóšaď“, povídám.

Šofér se podivil a skoro sjel ze silnice do sněhu. To je pochopitelné. Možná, že v tu chvíli pojal lehké podezření že veze šílence.[2] Mluvili jsme přece o kabátu a já najednou řeknu, že mám koně. Nežli se mohl vzpamatovat, zamotal jsem to ještě víc. —

„U meňa lóšaď“, povídám. „Ja jejo vazmu i daju vam“.

Byl velmi překvapen a odmítl.[3] Říkal že nechce. Co by prý dělal s koněm, když má automobil? Zkrátka pořád nechápal, že mu dávám jenom takový příklad. Začalo mi být z toho vysvětlování horko a říkal jsem mu něco o tom, že vlastně žádného koně nemám, a on se divil ještě víc. Pak mi napadla věta, kterou jsem měl vlastně ten názorný příklad začít:

„Ja eto skazal tolko na priměr, znaješ? Na priměr u meňa by byla lóšaď. Ja jejo vazmu i daju vam.“

To už znělo dost rozumně a oba jsme si trochu oddechli. Chtěl jsem pokračovat, ale nevěděl jsem, jak se rusky řeknou „zuby“. A tak jsem začal vykládat, že ta lóšaď má v mordě takové kosti. Vrtěl nad tím hlavou a pak došel k názoru, že nemám na mysli koně, ale psa. Protože kůň kosti nežere. Jenže já jsem mu nerozuměl,

a když řekl „sobáka", myslel jsem, že je to nějaký jiný výraz pro koně, třeba jako „kobyla" nebo tak něco. Mávl jsem rukou, vlastně rukávem, který, jak vidíte, je o dost centimentrů delší než má natažená ruka, a povídám:

„Lóšaď ili sobáka, vsjo ravnó."

Od té chvíle on mluvil o psu a já o koni. Řekl jsem mu, že člověk se nemá tomu zvířeti dívat na ty kosti v mordě. S tím on souhlasil. Předně mu nebylo jasné, proč by vůbec měl nějaké kosti prohlížet, a mimo to říkal, že by ten kůň vrčel. Totiž, on myslel psa, ale já jsem myslel, že mluví o koni. To všechno zavinily ty kosti a on pochopil, že mám na mysli zuby teprve tehdy, když jsem mu asi deset minut nejasně vysvětloval, že když se člověk podívá, když „posmatri" na ty kosti, pozná, jak je to zvíře staré.

Potom jsme se celou cestu chechtali. On proto, že asi dodatečně a pozpátku luštil všechny ty pitomosti[4], které jsem mu napovídal v souvislosti s kabátem bábušky Koljakinové, a já proto, že jsem měl radost, že se mi podařilo vysvětlit cizinci krásné české přísloví. Ale pak řekl něco, z čeho jsem viděl, že celé to vysvětlování bylo úplně zbytečné. Podíval se na mě a povídá:

„Интересно. У нас тоже такая послоцива: Дарованному коню на зубы не смотри."

(Podle Zdeňka Jirotky)

---

[1]) наглядно, [2]) сумасшедший, [3]) отказаться, [4]) глупость

19 — C 1

dveře, dveří *ж. (только мн. ч.)*, pošta *ж.*, telegram, -u *м.*! letět, (do Prahy), letím, leť! *несов.*, přiletět *сов.*, odletět *сов.*, blanket, blanketu *м.*
doporučený → doporučeně
zaklepat, zaklepu, zaklepej! *или* zaklep! na dveře *сов.* постучать
dále! войдите!
dovolit, dovolím *сов.* разрешить
těší mě очень приятно
poznávat, poznávám *несов.* 1. узнавать, 2. познакомиться
posadit se, posadím, posaď! *сов.* садиться
doporučený dopis заказное письмо
vyplnit, vyplním, vyplň! *сов.* заполнить
lístek, lístku *м.* 1. билет, 2. бланк
koruna *ж.* крона
haléř, -e *м.* геллер
drobné, drobných мелкие деньги
bohužel к сожалению
nazpět *(наречие)* дать (получить) сдачу
letadlo *с. Р. мн.*, letadel самолет
letiště, letiště, *Р. мн.*, letišť *с.* аэродром
návrat, -u *м.* возвращение
vlak, -u *м.* поезд
nádraží *с.* вокзал
peníze, *м. мн. ч.*, *Р.*, peněz, *Д.* penězům, *Т.* penězi, *П.* o penězích деньги

19 — T 1

ROZHOVORY

1. Návštěva

N: (zaklepe na dveře)
P: Dále!
N: Dobrý den. Mohu mluvit se soudruhem Polívkou?
P: To jsem já.

N: Dovolte, abych se představil. Jsem Ivan Petrovič Novikov a jsem z Moskvy.
P: Těší mě, že vás poznávám. Pojďte dál a posaďte se. Předevčírem jsem dostal dopis od soudruha Ivanova a ten mně o vás psal.

2. Na poště

A: Chtěl bych poslat ten dopis doporučeně do Moskvy.
B: Vyplňte si tady ten lístek.
A: (za chvíli) Prosím, slečno, tady je. Co stojí doporučený dopis?
B: Pět korun šedesát.
A: (podává jí stokorunu)
B: Nemáte drobné?
A: Bohužel.
B: Tak tady je nazpět. (dá mu padesátikorunu, dvacetikorunu, dvě desetikoruny, dvě dvoukoruny a čtyři desetníky)

Telegram

Naše delegace přiletí 18. září v 15,30. Čekejte na letišti. Návrat 22. září večer vlakem z Hlavního nádraží.

Novikov

19 — Л 1

● dovolit: dovolte, abych se představil. Dovolíte, abych tady chvíli počkal?
● poznat: Těší mě, že vás poznávám. Těší mě, že jsem vás poznal.
● dopis: obyčejný dopis, doporučený dopis, letecký dopis
● stát: Kolik (co) to stojí? — Pět korun šedesát. Tři dvacet.
● peníze: koruna, haléř *или* halíř, -e *м.*, stokoruna (сто крон), padesátikoruna, dvacetikoruna, desetikoruna, pětikoruna, dvoukoruna, koruna, padesátihaléř *или* padesátník, -u *м.*, dvacetihaléř *или* dvacetník, -u *м.*, desetihaléř *или* desetník, -u *м.*
● kolikrát? (сколько раз): několikrát, mnohokrát, častokrát; jedenkrát, jednou, dvakrát, třikrát, čtyřikrát, pětkrát, desetkrát, patnáctkrát, stokrát, tisíckrát; čtyřikrát za hodinu, mám kurs češtiny dvakrát za týden, vlak do Českých Budějovic jezdí třikrát denně.

1. Doplňujte vhodná slova podle textu. Дополните подходящие слова по тексту.

1. … na dveře a potom vejděte. 2. Dovolte, abych se … 3. Těší mě, že vás … 4. Chtěl bych poslat dva … dopisy. 5. Ten telegram … čtyři dvacet. 6. Prodavačka v obchodu mně dala … drobné. 7. Letadlo …

zítra dopoledne. 8. Vlak ... na Hlavní nádraží. 9. Autobus ... z autobusového nádraží v 5 hodin.

2. Odpovídejte na otázky. Ответьте на данные вопросы.

1. Co uděláte, když někdo zaklepe na dveře?
2. Jak představíte soudruha Polívku své ženě?
3. Jak pošlete doporučený dopis nebo telegram?
4. Co řeknete, když se vás prodavačka v obchodu zeptá, jestli máte drobné?
5. Kolikrát denně jezdí vlak z Prahy do Ostravy?

3. Zpětný překlad. Обратный перевод.

1. Dovolte, abych se představil. Jmenuji se Petr Novikov a jsem z Leningradu. 2. Těší mě, že vás poznávám. 3. Posaďte se, prosím. 4. Prosím vás, kde je autobusové nádraží? — To je u stanice metra. 5. Vlak do Moskvy odjíždí z Hlavního nádraží. 6. Poletíte do Brna letadlem nebo pojedete vlakem? 7. Máte drobné? Já nemám nazpět na stokorunu. 8. Dovolíte, abych tady chvíli počkal na soudruha Nováka? 9. Co stojí to víno? — Osmnáct padesát. 10. Dnes jsem dostal doporučený dopis od jednoho známého z Prahy.

4. Napište telegram, kdy přijedete do Brna. Напишите текст телеграммы о вашем приезде в Брно.

19 — C 2

podrobný, podrobně, rezultát, -u *м.*, záviset, závisím *(od něčeho, или na něčem) несов.*, růst, rostu, rosteš, rosť!, rostl *несов.*, koráb, -u *м.*, plavec, plavce *м.*, fialka *ж.*, udržet se, udržím *сов.*, beran, -a *м.* pravda → pravdivý, slunce → sluníčko, -a *с.*, mrak → mráček, mráčku *м.*, ryba → rybička *ж.*, růže → růžička *ж.*, → růžový, hrad → hrádek, hrádku *м.*, chalupa → chaloupka *ж.*, kocour → kocourek, kocourka *м.*

popsat, popíšu, popíšeš, popiš!, popsal *сов.* описать
stín, -u *м.* тень
najednou 1. сразу, 2. вдруг
květina *ж.* цвет, цветок
dohromady вместе, всего
chalupa *ж.* изба
komín, -a *м.* труба
strop, -u *м.* потолок
potraviny *ж.*, *мн. ч.* продукты питания
válka *ж.* война
válečný военный
obklíčení *с.* окружение
kocour, -a *м.* кот
páv, -a *м.* павлин
hřebec, hřebce *ж.* жеребец
předseda, -y *м.* председатель

PRAVDIVÉ SLOVO O PRAZE

Čtenáři našich novin dobře vědí, co všechno pro ně dělám. Jedu například do Afriky, abych jim mohl popsat Saharu. Dnes jsem si řekl: zajeď taky jednou mezi ty Čechy a přímo do Prahy. Vždyť se teď tolik píše o Čechách, o Češích a o Praze, že čtenáři budou rádi, když jim jednou popíšeš město a jeho obyvatele přesně a podrobně.

A tak jsem šel do knihkupectví pana Grégra (prodávají se tam moje knihy), abych se podíval do pražského adresáře. Přečetl jsem jej — a zde jsou rezultáty.

Je známo, že všechen život na zemi závisí od slunce. Kdyby nebylo slunce, nebyl by život, kdyby nesvítilo, nic by nerostlo. V Praze slunce nesvítí, ale jsou tam 3 Sluníčka. Musí být v Praze horko, protože těch 6 Mráčků asi mnoho stínů nedá. Měsíc tam není žádný, hvězdy také ne, jen 1 Kometa. Jmenuje se Karel a je ve dne laborantem v chemické laboratoři na Starém Městě. Proto mají Pražané také jiný kalendář. Náš rok neznají, mají tam 2 Ročky, ale oba najednou. Máj je tam čtyřikrát, Listopad jedenkrát, jiné měsíce nemají. Jejich týden má 5 Pátků, 1 Sobotku a 1 Pondělíčka.

Myslel jsem si, že v Praze je Vltava, ale není. Našel jsem tam Votavu* se 6 Brody, 1 Mostkem, 2 Rybami a 2 Rybičkami. Na řece vidíme 1 Koráb s 1 Plavcem.

Flóra je v Praze chudá. Nacházím zde jen Fialku 16krát, Růžičku 13krát, ale všechny dohromady jen s jediným Květem!

Praha není ani žádným městem. Není tam více než 1 Hrádek, 4 Chaloupky a 2 Chalupy. A pro všechny ty domy dohromady je jen 1 Komín a 1 Strop.

Nyní přicházíme k obyvatelům k pražskému národu. Pražanů je zde jen 8, Čechů jen 17, dále máme několik Němců, Charváta, Poláka, Slováka, Cikánka a 9 Turků! Dále je v Praze 1 Pečený a 4 Studení. V blízké době asi v Praze mnoho lidí neumře, protože je tady jen 10 Starých.

Ještě vám prozradím, že v Praze je jen velmi málo potravin. Kdyby město bylo ve válečném obklíčení, dlouho by se neudrželo. Je tam od masa jen 1 Beran, 13 Beránků, 1 Vepřek, 1 Volek, z hotových jídel 5 Polívek, 3 Svačiny, z ovoce a zeleniny 5 Hrušek, 1 Hrách, 6 Švestek. K pití jsou už jen 3 Kapičky (čeho?). V krajním případě by tady bylo ještě 9 Kocourků, 1 Páv a 2 Hřebci. — Jak říkám, ani týden se Praha neudrží.

(Podle Jana Nerudy, 1873)

---

*) Votava (Otava) je řeka v jižních Čechách.

19 — Г 1 Podstatná jména mužského rodu, typ předseda
Существительные мужского рода, тип předseda

	Ед.	Мн.
И.	předseda	předsedové, komunisté
Р.	předsedy	předsedů
Д.	předsedovi	předsedům
В.	předsedu	předsedy
З.	předsedo!	= И.
Т.	předsedou	předsedy
П.	o předsedovi	o předsedech

К этому типу склонения принадлежат одушевленные существительные мужского рода, оканчивающиеся на -a.

Существительные с приставкой -ista имеют в им. пад. мн. числа окончание -é (в разговорном языке также -i): komunisté, marxisté.

5. Najděte v textu příjmení zakončená na -a a řekněte je ve správném tvaru množného čísla. Найдите в тексте фамилии, оканчивающиеся на -a, и образуйте от них правильную форму во множ. числе.

6. Skloňujte tato spojení a na některé pády tvořte věty. Просклоняйте следующие словосочетания и употребите их в предложениях.

známý slavista, můj kolega, dobrý předseda, soudruh Sobotka, Karel Votava, Jan Ryba, Petr Hruška

7. Doplňujte vhodná slova v jednotném i množném čísle. Дополните подходящие слова и словосочетания (в ед. и множ. числе).

1. Řeknu to ...
2. Představil jsem mu ...
3. Zeptal jsem se na to ...
4. To jsou ...
5. Potkali jsme ...
6. Šel jsem tam s (se) ...

soudruh předseda, Karel Sobotka, kolega, pan Ryba, starý komunista

19 — Л 2 Slovesa vědět, znát, umět
Глаголы vědět, znát, umět

Эти глаголы очень близки по своему значению. Главное различие — в их сочетаемости с другими словами. Основные области употребления этих глаголов представлены в следующей схеме:

	Vědět	Znát	Umět
1.	+ союз že + co, kdy, jak, proč, kam	—	—
2.	+ o čem, o kom	—	—
3.	—	+ существительное в вин. падеже (člověka, Prahu, film, hudbu ...) + matematiku, češtinu, píseň	+ matematiku, češtinu, píseň (только о школьных предметах, о том, что мы выучили)
4.	+ винительный падеж местоимения, ср. род (něco, všechno, nic, mnoho, málo, to) об изолированном факте, событии и пр.: vím to, vím všechno, nevím nic	о более сложных явлениях, на основе личного опыта: znám to, znám všechno, neznám nic	—
5.	—	—	+ инфинитив
6.	—	—	+ наречие (о языках)

vědět *несов.*, dovědět se *сов.*
znát *несов.*, poznat *сов.*
umět *несов.* — этот глагол обозначает способность к какому-либо действию (напр. способность что-то сделать, повторить, объяснить, употреблять на практике, чем-то пользоваться).

Примеры:

1. Vím, že Věra byla včera v divadle. Víš, kdy nám jede vlak? Nevím, co mám dělat. Teď jsem se dověděl, kam půjdeme zítra.
2. Víš o té knize? — Nevím, kam jsi ji dal. Už o tom víš? Je to v dnešních novinách.
3. Znal jsi Petra dobře? Prahu jsem poprvé poznal letos. Petr zná dobře hudbu. Zná v Praze každou hospodu. Znám mnoho českých slov. Petr zná matematiku velmi dobře, vždyť se o ni už dlouho zajímá. — Umíš už gramatiku na zítřejší kurs? — Ještě ne, ještě jsem se jí nenaučil. Můj syn neumí matematiku. Věra včera ve škole neuměla fyziku.
4. Už to víš? — Co? — Že se Petr oženil. Vím, že nic nevím. — Nic nevím. Co ti o tom budu říkat, vždyť to sám znáš. To je nepříjemný člověk, všechno zná, všude byl, všemu rozumí nejlíp.
5. Náš syn už umí číst. Neumím psát dlouhé dopisy. Petr umí krásně zpívat. Umíte plavat?
6. Umím rusky, estonsky, česky a anglicky.

8. Doplňujte do vět slovesa vědět, dovědět se, znát, poznat, umět. *Употребите приведенные глаголы в предложениях.*

1. Co ... o matematice? — ... matematiku dobře, ve škole jsem ji vždycky ... 2. Petr dobře ... Československo. 3. On ... česky a anglicky. 4. Petra se neptej, ten nic ... 5. My ..., že odjezd je už zítra. 6. Kdy jsi ... Věru? 7. Co ... o Československu? 8. Co ty o něm ...? — ... ho už dlouho a ..., že je to čestný člověk.

9. Co se prodává v obchodě s textilem? Что продают в текстильном магазине?

10. Co se prodává v obchodě s obuví? Что продают в обувном магазине?

11. Co se prodává v drogerii?

12. Napište svému známému o svém příjezdu do Československa a o tom, co tam budete dělat. Напишите своему другу о своем приезде в Чехословакию и о том, что вы там будете делать.

13. Vysvětlete tato přísloví. Объясните следующие пословицы.

1. Dvakrát měř, jednou řež. 2. Kdo rychle dává, dvakrát dává.

DVACÁTÁ LEKCE

20 — C 1

proletět, proletím, proleť! *(okolo čeho) сов. (мимо что-ниб.)*, vzduch, -u *м.*, sestra *Р. мн.* sester *ж.*, vystřelit, vystřelím *сов.*, prostě, táhnout, táhnu, táhni! táhl *несов.*, peřina *ж.*, sebrat, seberu, seber! *сов.*, síla *Т. ед.* silou, *мн. ч.* síly, sil, silám, silami, silách *ж.*, přivázat, přivážu, чем-то přivaž! *сов.*, svalit se, svalím *сов.*, polovina *ж.*
les, -a *м.* → lesík, -a *м.*, vůz, vozu *м.* → vozík, -u *м.*, člověk, -a *м.* → človíček, človíčka *м.*, vznikat → vznik, -u *м.*

Общенародные разговорные слова (нелитературного происхождения):

furt = pořád, fajn = krásný, dobrý, příjemný; krásně, dobře, příjemně, ségra *ж.* = sestra, fešák, -a *м.* = krásný, elegantní, člověk, akorát *(наречие)* = 1. jenom, 2. přesně

střela *ж.* стрела, пуля
rána *ж.*, *мн. ч.* rány, ran, ranám, rány, ranami, ranách 1. удар, 2. рана
těsně 1. рядом, 2. плотно, 3. сразу
záda, zad, zádům *м.*, *только мн. ч.* спина
chodba *ж.*, *Р. мн.* chodeb, коридор
bojiště *с.*, *Р. мн.* bojišť поле сражения
lesknout se, lesknu, leskni!, leskl *несов.* блестеть
totiž 1. дело в том, что, 2. а именно
mosazný латунный
kupředu вперед
zrovna как раз
holit (se), holím, hol! *несов.* брить(ся)
samý 1. весь, сплошной, только, 2. самый
patřit, patřím, patři! *несов.* принадлежать
ztratit, ztratím, ztrať! *сов.* потерять
příležitost, -i *ж.* случай
trochu *(наречие)* немножко
cvrnknout, cvrnknu, cvrnkni!, cvrnkl *сов.* щелкнуть
hrnec, hrnce *м.* 1. кастрюля, 2. горшок
plechový жестяной
usmát se, usměju (-i), usmál *сов.* улыбнуться
zbrojení *с.* вооружение
spočítat, spočítám *сов.* подсчитать
počítat, počítám *несов.* 1. p. *s něčím* считаться *с чем*, 2. *něco* подсчитывать
století *с.* век
zahynout, zahynu, zahyň!, zahynul *сов.* погибнуть
počet, počtu *м.* число
názor, -u *м.* взгляд

20 — T 1a

STŘELA

To byla rána! Těsně za mejma zádama! Proletěla jsem takovou úzkou chodbou a byla jsem nad bojištěm. Leskla jsem se na slunci — jsem totiž mosazná.

Bylo mi jasný: Musím letět furt kupředu. Bylo to zrovna na jaře a byl takovej fajn vzduch ... Jednu mou ségru vystřelili do deště. Tý se nechtělo!

A jak vám letím, najednou minu takovýho ... jak bych to řekla. Moh bejt fešák, ale už se dlouho neholil a byl samej prach. A něco vám mně začalo říkat: Holka, patřila jsi jemu. Co teď? Vrátit se nemůžu. Letěla jsem dál. A letěla jsem kolem takovýho lesejka a poznala jsem, že jsem zabloudila. Víte, když kulka zabloudí, to prostě prošvihne celej svůj život.

Ale vtom vám za tím lesejkem táhli takovej vozejk a na něm peřiny a šaty ... a vedle vozejku šel takovej malej človíček. Viděla jsem, že mám příležitost. Už jsem byla trochu unavená, ale sebrala jsem všechny síly. Ale už bylo pozdě. Akorát jsem cvrnkla o plechovej hrnec — byl přivázanej k tomu vozejku — a svalila jsem se. Zrovna k nohám toho malýho.

On mě sebral ze země a usmál se. Byla jsem ještě teplá ...

(Podle Jiřího Suchého)

20 — T 1b

KOLIK STOJÍ VÁLKA

Kolik stály do dnešní doby svět války a zbrojení? Švýcarský vědec J. J. Babel, který si dal tuto otázku, spočítal, že za posledních 5 500 let, tj. od vzniku civilizace až do poloviny našeho století, bylo 14 500 velkých i menších válek, ve kterých zahynuly asi 3 miliardy 640 miliónů lidí, což skoro odpovídá dnešnímu počtu všeho obyvatelstva na zemi. Podle jeho názoru ztratil svět za tuto dobu asi 500 kvintiliónů švýcarských franků. Kvintilión — to je miliarda miliard.

(Z novin)

● To byla rána! To je novina! To je kniha! (эмоциональные предложения выражающие оценку высокого качества). To byla rána. Это был удар. To je kniha. — Это книга. (Предложения просто сообщают без эмоциональной оценки.)
● těsně: stál těsně u dveří, auta jela těsně na sebou, stáli jsme těsně za sebou
● samý: 1. ten člověk je samý dluh (весь в долгу), on byl samý prach, kolem nás je samá voda; 2. od samého rána, od samého začátku, na samém kraji
● prošvihnout: prošvihnout příležitost, možnost, život
● sebrat: sebral všechny své síly
● только: 1. jenom — Budu v Praze jenom dva dny (т. е. мое пребывание в Праге продлится всего два дня). Přišlo jen(om) pět lidí (т. е. пришло только пять человек и больше никто не придет). 2. teprve — Jsem v Praze teprve dva dny (т. е. я приехал в Прагу только, всего два дня тому назад.) Přišlo teprve pět lidí (т. е. пока пришло только пять человек и другие, может быть, еще придут).
● počítám s něčím: nepočítám s tím, že přijedou už zítra; až budete kupovat lístky do kina, tak se mnou taky počítejte

1. Doplňujte vhodná slova podle textu. Дополните подходящие слова по тексту.

1. Střela proletěla úzkou ... 2. Mohl to být pěkný člověk, ale už se dlouho ... a byl samý ... 3. Poznala jsem, že jsem ... 4. Na vozíku byly ... a šaty. 5. Malý člověk šel ... vozíku. 6. Viděla jsem, že mám ... 7. Už byla trochu ... ale sebrala všechny ... 8. Chlapec sebral střelu ze země a ... se.

2. Vyprávějte obsah textu 20 — T 1a rusky. Расскажите содержание текста по-русски.

3. Odpovídejte na otázky. Ответьте на приведенные вопросы.

1. Kolik stály do dnešní doby války?
2. Kolik lidí zahynulo ve válkách?
3. Víte, kolik lidí zahynulo ve druhé světové válce?
4. Víte, jak dlouho trvala válka ve Vietnamu a kolik lidí v ní zahynulo?

20 — Г 1 Obecná čeština
Обиходно-разговорный чешский язык

Вы, наверно, уже заметили, что чехи обычно не говорят так, как пишут, т. е. что в устной форме не пользуются литературным языком. С элементами обиходно-разговорного языка вы встретились в художественном тексте этого урока.

Литературный язык употребляется в газетах, книгах и вообще в большинстве письменных текстов, в передачах по радио, по телевидению, в кино, в театрах и в официальных выступлениях. В повседневном общении чехи пользуются обиходно-разговорным языком, широко употребляемым в Чехии и в западной части Моравии.

Обиходно-разговорный чешский язык отличается от литературного языка главным образом некоторыми фонетическими явлениями.

Назовем важнейшие различия.

1. в фонетике:
В соответствии с литературным ý (и í после c, z, s) встречается ej, в корне слова (být — bejt, sýr — sejr, rýže — rejže, zahýbat — zahejbat, cítit — cejtit, vozík — vozejk) и в окончаниях, особенно у прилагательных (známý — známej, velký — velkej, každý — každej, nových škol — novejch škol, novým školám — novejm školám, o známých lidech — o známejch lidech).

Вместо é встречается í (ý) в корне слова (mléko — mlíko, déle — dýl, lézt — lízt, nést — nýst, oblékat — oblíkat, péct — píct, polévka — polívka, vést — víst, но только: chléb, lék, и заимствованные слова, как напр. krém, problém) и в окончаниях (velké pivo — velký pivo, velkého piva — velkýho piva, o známém — o známým, vepřové — vepřový).

Вместо начального o- в ряде слов встречается vo-: on — von, oba — voba, okno — vokno, oběd — voběd, obchod — vobchod, oblek — voblek, obložený chlebíček — vobloženej chlebíček, obraz — vobraz, okurka — vokurka, olej — volej, odpoledne — vodpoledne, но только: otec (книжное слово), под. в словах заимствованных orgán, ortografie.

Вместо начального ú- в некоторых словах встречается ou-, как напр.: úřad — ouřad, úterý — outerý, úzký — ouzkej, údolí — oudolí, úplný — ouplnej.

2. в морфологии:
В 3-ем лице мн. ч. настоящего времени глаголов встречается вместо -ají, -ejí окончание -aj, -ej: voni dělaj, vobědvaj, uměj.

Это окончание распространено также у глаголов типа prosit: voni prosej, choděj, svačej.

В причастии прошедшего времени, м. рода, един. число, отпадает -l после согласных: jedl jsem — jed sem, nesl jsem — nes, vedl — ved, cvrnkl — cvrnk (или cvrnknul).

В творительном падеже мн. ч. всех склоняемых слов встречается окончание -ma: školama, pánama, městama, dušema, kostma, strojema, velkejma, zimníma, těma, všema, čtyřma.

Сравнительная степень наречий оканчивающаяся на -ejc, или -ej вместо -eji, как напр.: rychleji — rychlejc, rychlej; pomaleji — pomalejc, pomalej.

Примечание: В устной речи и также в художественной литературе наряду с элементами обиходно-разговорного языка часто встречаются элементы литературные (в фонетике и морфологии).

3. в лексике:

В обиходно-разговорном чешском языке и в разговорном языке (без территориального ограничения) встречается целый ряд широко распространенных слов и фразеологических выражений, которые не считаются литературными, как напр. furt — pořád, ségra — sestra, brácha — bratr, kafe — káva, jo — ano, prošvihnout něco.

Явления разговорного литературного языка.

Вы уже встретились с некоторыми явлениями, типичными для разговорной формы литературного языка, как напр.:
já děkuju, kupuju, píšu вм. děkuji, kupuji, píši,
oni děkujou, kupujou, píšou — děkují, kupují, píší,
já můžu, oni můžou, moct — mohu, mohou, moci,
peču, oni pečou, peč!, péct — peku, pekou, pec!, péci,
sem, si, sme, ste, sou — jsme, jsi, jsme, jste, jsou,
du, deš — jdu, jdeš...

Эти явления не встречаются, как правило, в книжном языке (в официальных выступлениях и т. п.).

4. Vyberte v textu 20 — T 1a slova s obecně českými jevy hláskovými. Выберите из текста слова, в которых встречаются фонетические обиходно-разговорные явления.

5. Vyberte v textu 20 — T 1a slova s obecně českými jevy tvaroslovnými. Выберите из текста слова, в которых встречаются морфологические обиходно-разговорные явления.

6. Vyznačená slova nahraďte synonyty. Вместо подчеркнутых слов поставьте синонимические выражения.

1. **Furt** tam chodím. (17 — C 1)

2. Pojďme kousek **kupředu.** (15 — Л 1)
3. Bylo tam **akorát** pět lidí. (9 — C 1)
4. Takovou dobrou příležitost nemůžeme **prošvihnout.** (20 — C 1)
5. Mám už jen **trochu** peněz. (3 — C 1)
6. Dnes je **moc** teplý den. (5 — C 1)
7. Její bratr je **fešák.** (20 — C 1)
8. To je **fajn,** že jsi přišel. (20 — C 1)
9. Karel je **fajn** člověk. (20 — C 1)

7. Vyberte v textu 20 — C 1a nespisovná slova a frazeologické výrazy. Подберите в указанном тексте нелитературные слова и фразеологические выражения.

8. Převeďte text 20 — T 1a do spisovné podoby. Трансформируйте указанный текст в литературный.

9. Vyprávějte obsah povídky Jiřího Suchého česky. Передайте содержание рассказа по-чешски.

20 — C 2

telefonovat, telefonuju (-i) *несов.* zatelefonovat *сов.*, telefon, -u *м.*, telefonický, recepce *ж.*, centrála *ж.*, budka *ж.*
dotaz, -u *м.* вопрос
volat, volám *несов.* звонить
zavolat, zavolám *сов.* позвонить
pohodlný удобный
hovor, -u *м.* разговор (телефонный)
přepojit, přepojím *сов.* переключить
linka *ж.*, *Р. мн.* linek телефонная линия; добавочный
plánovací oddělení *с.* отдел планирования

20 — T 2

ROZHOVORY

1. Dotaz

A: Prosím vás, odkud si můžu zatelefonovat do Moskvy?
B: Můžete volat z hotelu nebo z pošty. Tady z hotelu to máte pohodlnější, protože vám rozhovor přepojíme do pokoje.
A: Jak se to platí?
B: Hovor zaplatíte v recepci.

2. Telefonický rozhovor

Žena v centrále: Technoexport.
N: Dejte mně linku 326.
V: Plánovací oddělení, Vondráček.
N: Dobrý den, tady Novikov. Je tam soudruh Polívka?
V: Je na poradě, ale už to končí. Můžete chvíli počkat u telefonu?
N: Bohužel, nemůžu, já volám z budky a venku už čekají dva lidé.
V: Mám mu něco vyřídit?
N: Vyřiďte mu, prosím vás, že ho bude o půl dvanácté volat Novikov z Moskvy. Já jsem v Praze jen na dva dni a rád bych s ním mluvil. Víte, my jsme staří známí.
V: Jistě, vyřídím mu to.
N: Děkuji a na shledanou.
V: Na shledanou.

10. Doplňujte vhodná slova podle textu. Дополните подходящими словами из текста.

1. Chtěl bych si ... do Moskvy. 2. Můžete telefonovat z hotelu nebo z ... 3. Hovor s Moskvou vám ... do pokoje. 4. Hovor zaplatíte potom v ... 5. Dejte mně ... 326. 6. Soudruh Polívka je na ... 7. Můžete mu ..., aby na mě počkal o půl dvanácté? 8. Jsem v Praze jen ... a rád bych s ním mluvil.

11. Odpovídejte na otázky. Ответьте на данные вопросы.

●

1. Odkud můžete volat do Moskvy?
2. Kdy se platí hovor na poště?
3. Co řeknete, když se vám ozve telefonní centrála v podniku?

12. Předveďte telefonický hovor ředitele se zaměstnancem. Составьте разговор директора и служащего по телефону.

13. Předveďte telefonický rozhovor dvou přátel. Составьте разговор двух друзей по телефону.

●

14. Přeložte do češtiny. Переведите на чешский язык.

1. Жаль, что из этого ничего не выйдет! 2. Жизненный уровень в деревне приближается к жизненному уровню в городе. 3. Я понимаю почти все, что читаю в газетах. 4. Почему вы вчера не пришли? 5. Ведь в этом никто не виноват. 6. Давайте, пойдем к нему в гости, скажем завтра. 7. Рано утром мы вам покажем, где находится

библиотека и музей, и пройдем с вами к вокзалу. 8. Какое сегодня число?

15. Slova v závorkách dejte do správného tvaru. Слова в скобках поставьте в нужном падеже.

1. Půjdu k (soudruh profesor) na konzultaci. 2. Dnes bude přednáška o ... (spisovatel Karel Čapek). 3. Slyšel jste o (Spejbl a Hurvínek) a o jejich tvůrci (Josef Skupa)? 4. Co víte o (známý český básník Karel Hynek Mácha)? 5. Teď půjdeme k (náš učitel češtiny).

16. Přeložte do češtiny. Переведите на чешский язык.

1. Это интересная тема. 2. Запишите мой новый адрес. 3. На следующей неделе будет насыщенная культурная программа. 4. Все музеи будут завтра закрыты. 5. Утром я выпил кофе с молоком. 6. Мы можем встретиться завтра утром в гостинице. 7. Об этой проблеме мы говорили вчера. 8. Мои коллеги сегодня не придут, так как им пришлось поехать в Брно.

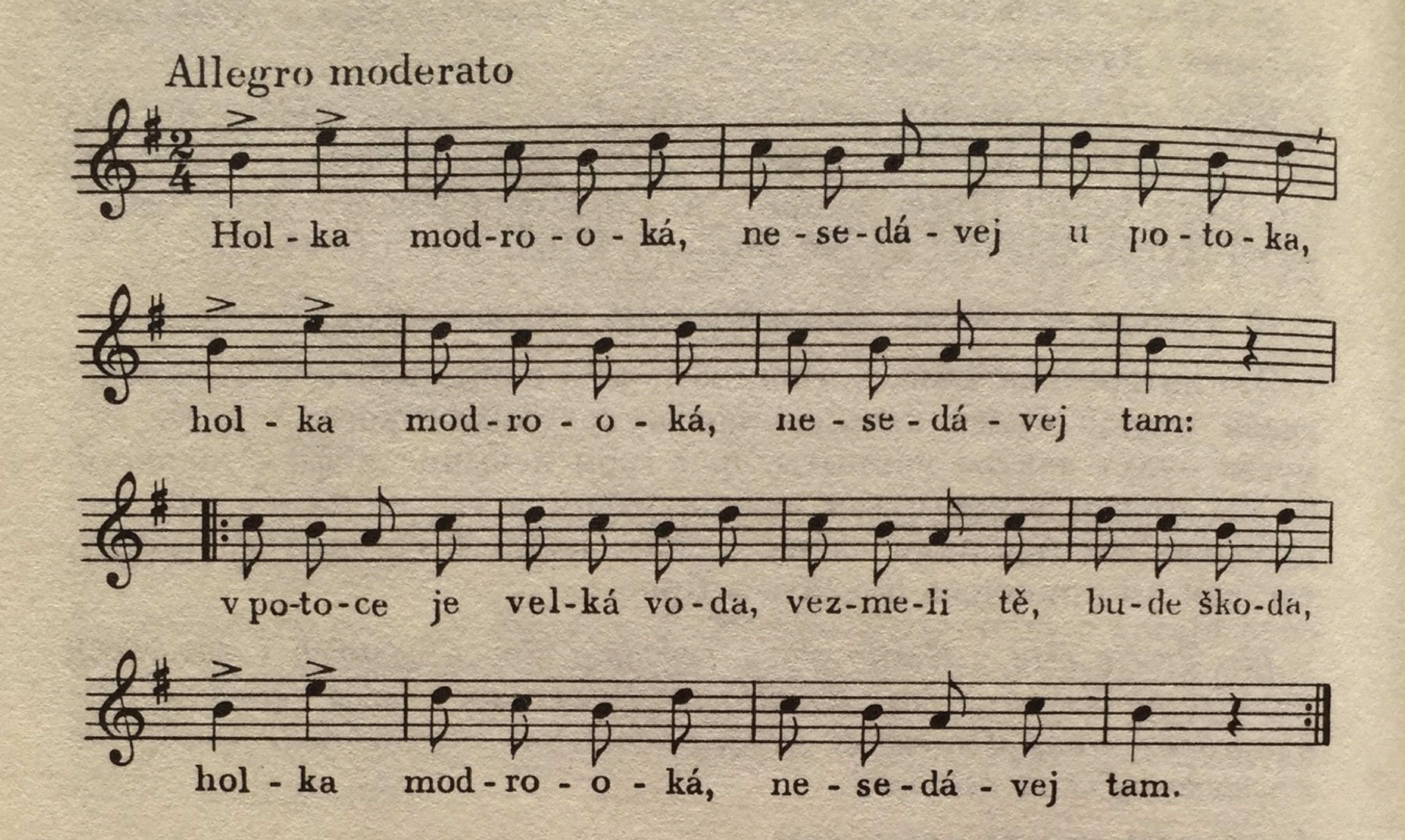
17. Tvořte věty s těmito slovy (význam slov uvedených v závorkách najděte v česko-ruském slovníku). Указанные слова употребите в предложениях (значение слов, приведенных в скобках, проверьте в чешско-русском словаре).

1. přivázat, svázat, (převázat)
2. brát, sebrat, (ubrat), (vybrat), (nabrat)
3. dát, dávat, podat, předat, vydat, podávat
4. svléknout, obléknout, svlékat, oblékat se, (převléknout se)
5. čekat, počkat, načekat se, dočkat se
6. nastoupit, vystoupit, přestoupit, (ustoupit)
7. jít, vyjít, přijít, přejít, najít, odejít, (dojít), vejít, vyjít, zajít

18. Naučte se zpívat českou národní píseň. Neznámá slova najděte v česko-ruském slovníku. Выучите чешскую народную песню. Незнакомые слова найдите в чешско-русском словаре.

HOLKA MODROOKÁ

(Česká národní píseň)

1. Holka modrooká, nesedávej u potoka,
holka modrooká, nesedávej tam:
(: v potoce je velká voda,
vezme-li tě, bude škoda,
holka modrooká, nesedávej tam.:)

2. Holka modrooká, nesedávej u potoka,
holka modrooká, nesedávej tam:
(: v potoce se voda točí,
podemele tvoje oči,
holka modrooká, nesedávej tam.:)

21 — C 1

pronikavý, pronikavě, ženit se *(s někým)*, žením, žeň! *несов.*, oženit se *(s někým)* *сов.*, sklo *с.*, Р. *мн.*, skel
manžel → manželka *ж.*, *Р. мн.*, manželek, manželství *с.*, příjemný → nepříjemný, zvýšení → zvýšit, zvýším, zvyš! *сов.*, zvyšovat, zvyšuju (-ji) *несов.*, sklo → sklenice, skleněný, cukr → cukrový, koukat se, koukám = dívat se; dovést, dovedu, doveď!, dovedl = umět

tu = tady
manžel, -a *м.* супруг
oznámit, oznámím *(někomu něco)* *сов.* сообщить
oznamovat, oznamuju (-ji) *(někomu něco)* *несов.* сообщать
příjemný приятный
domácí 1. *прил.* домашний, 2. *м.* хозяин дома
ostatně впрочем
vážně серьёзно
šéf, -a *м.* начальник, заведующий
zaměstnanec, zaměstnance *м.* служащий
rozum, -u *м.* ум, разум
kancelář, -e *ж.* бюро, канцелярия
slavnostní торжественный
slavnostně торжественно
chyba *ж.* ошибка
ženská *ж.* *(скл. как прил.)* *разг.* женщина
houba *ж.* *Р. мн.*, hub гриб
hnout (se), hnu, hni!, hnul *сов.* двинуться
kamarád, -a *м.* *(разг.)* друг, приятель
dokud *(союз)* пока
rozhodnutí *с.* решение
právě только что
cukr, -u *м.* сахар
pryč прочь
vůbec вообще
zkušený опытный
zkušenost, -i *ж.* опыт
úplně полностью
úplný полный

21 — T 1

NÁZORY PANA NAČERADCE NA MANŽELSTVÍ

„Co je?" přivítal pan Načeradec Emana.
„Já bych vám rád něco řek . . ."
Pan Načeradec se zastavil a pronikavě se podíval na mladého muže: „No, co mi máte oznámit? Jestli je to něco nepříjemného, tak si to nechte! Nepříjemnejma věcma sem zásobenej! Já vím, co mi chcete říct, ale běda vám, jestli to řeknete! Já nic nechci vědět!

Tak, co je? Přišlo něco vod úřadu? Domácí zvýšil nájemné? Jojo, můj život není žádnej život, vostatně, co se rozčiluju, já se nerozčiluju, já —“

„Nic takovýho,“ odpověděl Eman, „já jenom . . . já jsem vám chtěl říct, že se jako žením —“

„Ták? Hm . . . No, není-li vám dobře, děte domů a uvařte si horkej čaj!“

„Vážně se budu ženit. Už sem se rozhod.“

Tlustý šéf vzal svého zaměstnance za kabát a zeptal se: „Jak ste starej, Eman?“

„Bude mi šestadvacet.“

Pan Načeradec zakýval soucitně hlavou. „Jojo!“ vzdychl. „Doufám, že si to eště rozmyslíte!“

„Už se nedá nic dělat! Je to na beton!“ řekl Eman.

„Nedá se nic dělat — nedá se nic dělat! Co mám dělat? Veme si něco do hlavy, s člověkem se neporadí, kdo chce kam, pomozme mu tam. Von se bude ženit! Núúú — vostatně, co se starám? Mně taky nikdo neporadil! Žení se! Von má moc rozumu —“

Ve skleněné budce, kde měl tlustý šéf kancelář, zazvonil telefon. „Moment,“ řekl ten pán a odešel.

. . .

„Jo, co sem chtěl říct!“ navázal pan Načeradec svou řeč, „jo: tak vy se ženíte? Eman, Eman, člověče nešťastnej, proč se neinformujete, když chcete něco takovýho udělat? Mladej muži,“ pokračoval slavnostně, „víte, co je to manželství? Vy si myslíte, že si berete jednu ženskou! Chyba, mladej muži! Ženská je jako houba, nikdy není sama. Vždycky jich je moc pohromadě. Já si to taky myslel. Řek sem si, teď pudeš domů, máš tam mladou ženu, promluvíš si s ní slovíčko . . . Oj, oj! Přijdu domů: plnej dům ženskejch! U stolu sedí její sestřenice Hilda, druhá sestřenice, třetí sestřenice, teta Heda, teta Klára, a to máte samý vyšívání, já si pořídím takovýhle šaty, já zase s krajkou . . . a já tu stojím a vidím, že sem ženskejma opanovanej, sem ztracenej, sem mezi nima nikdo, vony se nehnou z místa. Vemu klobouk — ‚Kam deš, zůstaň tu s námi, bav dámy.‘ — Hrom aby do vás uhodil, co může jeden dělat, vyhnat to nemůže, já vám říkám, kamaráde, obraťte, dokud je čas, já —“

Paní Načeradcová vstupuje do krámu.

Pan Načeradec: „— — jo! Co sem chtěl říct? Sem překvapenej, Eman, ale souhlasím s vaším rozhodnutím! Příjemně ste mě překvapil! To rád slyším, to rád slyším . . .“

Paní Načeradcová: „Co rád slyšíš?“

Pan Načeradec: „Ale tadyhle Eman má velkou novinu! To budeš

koukat! Právě mně řekl, že se žení. Povídám mu, že nemůže nic lepšího udělat. Nemám pravdu, Hedvičko?“

Paní Načeradcová (cukrovým hláskem): ,,Ale to je mi novina, pane Eman, já jsem tak překvapená, že vám to ani nemůžu říct, já jsem celá pryč, že to šlo tak rychle, která je ta šťastná? No já vím, že jste dobře volil. Richard, co tomu říkáš? Ty vůbec nic neříkáš, tobě je všecko jedno, ještě jsem neviděla takovýho lhostejnýho člověka. Kdyby to byl fotbal, to bys dovedl dát informaci —“

Bezcharakterní pan Načeradec: ,,Dyť ti říkám, Hedvičko, že sem celej pryč a právě říkám tomu mladýmu muži: ‚Eman,‘ povídám, ‚to je to nejlepší, co ste moh udělat, váš starej zkušenej šéf s tím souhlasí.‘ Co mám eště víc říct, než povídám?“

Paní Načeradcová: ,,Úplně s tebou souhlasím, Richard!“

Pan Načeradec: ,,Slyšíte, Eman? Úplně se mnou souhlasí! To je manželství! Pamatujte si to, Eman!“

(Podle románu Karla Poláčka Muži v ofsajdu)

21 — Л 1

● Co je? Что случилось?
● nechat si něco: 1. оставить у себя, для себя, nechám si tu knihu do zítřka; můžete si ten dopis nechat, já ho nepotřebuju. 2. бросить, перестать — nechte si to, nechte si ty řeči! (с эмоциональной окраской); nechat něčeho: бросить, перестать — už jsi toho kouření nechal?
● takový: nic takového ничего подобного — nic takového nedělej, nic takového jsem neřekl
● starý: jak jste starý?, kolik je vám let (roků)?
● rozum: má svůj rozum = у него свои взгляды; to mi nejde na rozum = ума не приложу; měj rozum! = будь разумный!
● houba: sbírat houby, jít na houby, zítra půjdeme do lesa na houby
● pryč: Je tady Petr? — Ne, už je pryč; všechno je pryč; přišli jsme na nádraží a vlak už byl pryč. Co je pryč, to se už nikdy nevrátí. Kam šel Petr? Šel pryč. Jdi pryč!

1. Najděte v česko-ruském slovníku významy těchto slov. Найдите в чешско-русском словаре значения следующих слов.

zásobit, nájemné *c.*, rozčilovat se, rozhodnout se, zakývat, pohromadě, vyšívat, krajka, pořídit si, opanovat, bavit, krám, vstupovat, překvapit, lhostejný, sestřenice

2. Určete na základě podobnosti s ruštinou nebo s českými slovy a na základě kontextu význam těchto slov v textu 21 — T 1.

vzdychnout, rozmyslet si (myslet), poradit se (radit), zazvonit, navázat řeč, dáma, obrátit, hlásek, běda, bezcharakterní, teta

3. Co znamenají tato rčení? Что означают следующие сочетания?

není mu dobře; je to na beton; nedá se nic dělat; vzít si něco do hlavy; kdo chce kam, pomozme mu tam; jsem ztracený!; to budeš koukat!; mít pravdu; cukrový hlásek; mně je všechno jedno; hrom, aby do toho uhodil!

4. Najděte ve slovníku významy těchto slov a užijte jich ve větách. Найдите в словаре значения следующих слов и употребите их в предложениях.

volit, přijít, moment

5. Doplňujte vhodná slova. Дополните предложения подходящими словами.

1. Pan Načeradec se zastavil a ... se podíval na Emana. 2. Jestli je to něco ..., tak si to ... 3. Už jsem se rozhodl, že se ... 4. Kdo chce kam, ... 5. V ... zazvonil telefon. 6. Kam jdeš, zůstaň tu s námi a ... dámy. 7. Kamaráde, obraťte, dokud ... 8. Souhlasím s vaším ... 9. Povídám mu, že nemůže ... udělat. 10. Jsem z toho celý ...

6. Přeložte do ruštiny. Переведите на русский язык.

1. Věřte zkušenému člověku. 2. Dovedete už napsat český dopis? 3. Já vím, co mně chcete říct. 4. Není-li vám dobře, jděte domů a uvařte si horký čaj s medem. 5. Kolik je vám let? 6. Už se s tím nedá nic dělat, už je to rozhodnuté. 7. Co jsem to chtěl říct — tak vy se chcete oženit? 8. Hrom aby do něho uhodil! 9. Jsem tím překvapený, ale souhlasím s vaším rozhodnutím. 10. Ty vůbec nic neříkáš, tobě je všechno jedno. 11. Nic takového jsem mu neřekla. 12. Před rokem jsem nechal kouření. 13. Nejde mi na rozum, jak je to možné. 14. Karel už je pryč asi hodinu, šel do divadla. 15. Spisovatel Karel Poláček ve svých románech kritizoval maloburžoazní společnost a vysmíval se její morálce.

7. Vyberte obecně české jevy v textu 21 — T 1. Подберите в указанном тексте явления обиходно-разговорного чешского языка.

8. Jak je možno česky vyjádřit souhlas a nesouhlas? Как можно по-чешски выразить согласие или несогласие с мнением собеседника?

21 — Г 1 Předložky
Предлоги

kam?

nad + B.	pověsil lampu nad stůl
pod + B.	dal kufr pod stůl
před + B.	postavil se před stůl
za + B.	sedl si za stůl
na + B.	položím knihu na stůl
do + P.	dám knihu do stolu
k (ke) + Д.	jdi ke stolu

kde?

nad + T.	lampa visí nad stolem
pod + T.	kufr je pod stolem
před + T.	stojí před stolem
za + T.	sedí za stolem
na + П.	kniha leží na stole
v (ve) + П.	kniha je ve stole
u + P.	stojím u stolu

odkud?

od + P.	odešel od stolu
z(e) + P.	vzal si kabát ze skříně
s(e), z(e) + P.	vzal talíř se (ze) stolu

kde?

u + P.	stojím u stolu
v(e) + П.	kabát je ve skříni
na + П.	talíř je na stole

kudy?

přes + B. (через) půjdeme přes les, šli jsme přes Karlův most
kolem (okolo) + P. (мимо) půjdete kolem Národního divadla a pak zahnete doleva; sedíme kolem (okolo) stolu (вокруг)
po + П.! jdeme po ulici, chodíme po Praze
vedle + P. vedle mne (рядом со мной), vedle domu (мимо дом)

kdy?

za + B. (через) přijdeme za hodinu, za týden, za rok
před + T. (назад) vrátil se před hodinou, před týdnem
po + П. (после) po večeři půjdeme do kina

dokdy?

do + P. do zítřka, budeme na návštěvě až do večera, do čtvrtka

odkdy?

od + P. (c) od neděle do středy, od minulého roku

na jak dlouho?

na + B. přijel jsem do Prahy na týden, máme jídlo na den, jeli jsme na výlet na celý den

za jak dlouho?

za + В. (в течение) udělal to za hodinu, přečetl jsem tu knihu za jeden večer

o kolik, na kolik?

o + В. (на) přijít pozdě o hodinu, koupit o jeden lístek do divadla víc, překročit plán o deset procent
na + В. splnit plán na sto procent, splnit plán na sto deset procent

proč?

pro + В. přišel pro knihu (за книгой), pro nemoc zavřeno (из-за болезни), dělám to pro tebe (ради тебя)
kvůli + Д. (ради) dělám to kvůli tobě
podle + Р. (по) podle mého názoru (по моему мнению), pracujeme podle svých možností
přes + В. (несмотря на) přes můj příkaz tam nešel

9. Přeložte do češtiny. Переведите следующие предложения на чешский язык.

1. Мы придем через час. 2. Я был в Праге год тому назад. 3. Он живет около Вацлавской площади. 4. Занятия начинаются через 10 минут. 5. Я буду в Праге с воскресенья до пятницы. 6. После работы мы пойдем на обед. 7. Я теперь пойду за покупками. 8. Книга упала со стола. 9. Я сидел в классе рядом с Верой. 10. Вы сможете сделать это в течение двух часов? 11. Он опоздал с работой на три дня из-за болезни.

10. Zpětný překlad. Обратный перевод.

1. Jdu po ulici. 2. Jdu přes ulici. 3. Jsem na ulici. 4. Půjdu na ulici. 5. Petr bydlí vedle mne. 6. Věra bydlí někde vedle Václavského náměstí. 7. Přijedu do Brna na týden. 8. Přijedu do Brna za týden. 9. Vrátili jsme se z výletu před půlhodinou. 10. Vrátili jsme se z návštěvy až v deset hodin. 11. Kup toho salámu o deset deka víc. 12. Mám o deset korun víc než ty. 13. Kdy si přijdeš pro nové knihy? 14. Přijdu si pro ně zítra po sedmé hodině večer. 15. Karel bydlí ve třetím patře.

11. Tvořte věty s těmito slovesy (význam sloves v závorkách najděte v česko-ruském slovníku). Употребите в предложениях следующие глаголы (значение глаголов, приведенных в скобках, проверьте в чешско-русском словаре).

1. psát, přepsat, napsat, napsat se, (dopsat), (podepsat), (připsat)
2. jet, odjet, jezdit, najezdit se, přijet, přejet, vyjet, (rozjet se), (vjet)

3. otvírat, zavírat, otevřít, zavřít, naotvírat se
4. pozdravit, pozdravovat
5. ptát se, zeptat se, (doptat se), naptat se
6. vézt, (přivézt), (odvézt), vozit, navozit se

12. Převeďte do rozkazovacího způsobu. Поставьте глаголы в повелительном наклонении.

Vzor: Naučíš se česky. → Nauč se česky!
Naučme se česky! Naučte se česky!
Ať se naučí česky!

1. Naučíš se česky. 2. Přinesete kávu. 3. Poprosíme ho o tu knihu. 4. Přečteš si noviny. 5. Sedneš si. 6. Utečete před bouřkou. 7. Pomůžeme jim. 8. Dostanete se tam rychle. 9. Namažeš si chléb máslem. 10. Prohlédnete si Karlštejn. 11. Podíváte se do divadla. 12. Vstaneš brzy. 13. Pijete kávu. 14. Poděkujete mu. 15. Vykoupáte se v řece. 16. Přijedete k nám. 17. Přinesete mi tu knihu.

13. Doplňujte do vět uvedená slova a slovní spojení. Употребите в предложениях приведенные слова и словосочетания.

1. Přijdeme za ...	ty, vy, někdo, můj manžel, nějaký člověk; malá chvíle, hodina
2. Jsme v/na ...	první patro, severní Čechy, odpolední představení, kino, bělohorské bojiště
3. Pojedeme teď k ...	soudruh Kozel, můj soused, učitel Novák, soudruh doktor Novák, pan vrchní, její manžel

14. Odpovídejte na otázky pomocí uvedených slov a slovních spojení. Ответьте на данные вопросы, употребив приведенные слова и словосочетания.

1. Kde jste? 2. Kam jdete (jedete)? 3. Odkud jdete (jedete)? 4. Na co jste zapomenul (-a)? 5. S kým (čím) jste se seznámil (-a)?	konec ulice, Národní divadlo, lékař, ruzyňské letiště, náš učitel, známý chirurg, jeho dobrý kamarád (přítel, známý), krásný koncert, nějaký člověk, sever, Dálný východ, venkov, Černá věž, nemocnice, nová pražská čtvrť, jedna malá vesnice, průmyslová oblast, můj kolega, předseda družstva

15. Doplňujte do vět uvedená slova a slovní spojení v množném čísle. Употребите в предложениях приведенные слова и словосочетания во множ. числе.

1. Je tam mnoho ...	průmyslová oblast, česká píseň, letiště, ovoce, restaurace, lavice, tůně, rybník, dlouhá ulice
2. Chodili jsme po ...	pražská ulice, hranice, zemědělská oblast, české město, středočeská vesnice, úřad, koncert, průmyslový podnik, velký kámen
3. Mluvili jsme s ...	náš kamarád, její přítel, dělník, jeho kolega, český spisovatel, starý komunista
4. Dívali jsme se na ...	renesanční palác, gotický kostel, románský klášter, stará věž, pražská čtvrť, kocour, tůně, kůň
5. Potkal jsem ...	známý učitel, dělnice, laborantka, nějaký úředník, chlapec, zaměstnanec podniku

16. Dramatizujte úryvek z románu. Передайте содержание отрывка из романа К. Полачека в лицах.

17. Čtěte. Прочитайте.

1. Strč prst skrz krk. 2. Budu na vás čekat za touhletou dlouhou loukou. 3. Vlk vlka nesežere. 4. Byl jeden Řek a ten řek, že v Řecku je mnoho řek.

18. Najděte ve větách nejdelší české slovo a nejdelší slovo, které obsahuje jen souhlásky. Найдите в данных предложениях самое длинное чешское слово и самое длинное слово, состоящее только из согласных.

1. Karel scvrnkl papírek se stolu. 2. Budeme se zabývat nejneobhospodařovatelnějšími poli, která budou zalesněna.
(Cp.: hospodář → hospodařit → obhospodařit → obhospodařovat → obhospodařovatelný → neobhospodařovatelný → nejneobhospodařovatelnější → nejneobhospodařovatelnějšími).

22 — T 1

ROZVOJ PRAHY V PŘÍŠTÍCH LETECH

V bohaté historii hlavního města Prahy bude příští období zapsáno jako významný úsek, kdy byly v Praze vytvořeny předpoklady k nástupu do období, které bude charakterizováno postupnou přeměnou hlavního města naší socialistické republiky ve vzorné socialistické město.

Společné úsilí vrcholných stranických a vládních orgánů, městského výboru Komunistické strany Československa, Národní fronty a Národního výboru hlavního města Prahy o zásadní zlepšení situace, ve které se hlavní město v období voleb v roce 1971 nacházelo, bylo vyjádřeno ve volebním programu Národní fronty v hlavním městě Praze a v pětiletém plánu.

Volební program Národní fronty se stal mobilizačním nástrojem k získávání pracujících pražských podniků a závodů i širokých vrstev pražských občanů pro plnění úkolů páté pětiletky a volebního programu. Prostřednictvím volebního programu se dostaly úkoly rozvoje a výstavby hlavního města do pražských podniků a závodů. Pravidelná veřejná kontrola plnění úkolů tento zájem neustále zvyšovala a vytvořila tak podmínky nejen pro odstranění závad a nedostatků, ale především i pro přenášení a výměnu odborných zkušeností, které byly při plnění volebního programu získány. Podstatně se zvýšil podíl podniků, závodů a organizací v Praze na zabezpečování všech úkolů. Vytyčený program a výsledky dosahované při jeho plnění podněcovaly občanskou aktivitu a upevňovaly vztah mezi občany a pražskými národními výbory.

V tomto období se podařilo řešit současné palčivé otázky základních městských funkcí, ale zároveň i položit v jednotlivých odvětvích buď základy cílových řešení (např. v základním komunikačním systému), nebo úspěšně pokračovat v řešeních, která byla započata v minulém období (např. ve výstavbě metra), případně podstatně zvýšit dosud dosahovaná tempa při zabezpečování základních úkolů rozvoje a výstavby města (např. v bytové výstavbě).

Zároveň bude toto období vždy spojeno s vypracováním zásadních koncepčních materiálů o dalším rozvoji hlavního města Prahy. Byly zpracovány a schváleny urbanistická koncepce, generální plán rozvoje hlavního města do roku 2000, soubor opatření k formování eko-

nomické struktury Prahy, byl zpracován územní plán a provedeny zásadní přípravy pro šestou pětiletku.

Převážně příznivé výsledky plnění volebního programu Národní fronty vyjadřují komplexně úspěchy, kterých bylo v rozvoji, výstavbě a přestavbě hlavního města dosaženo. Dokumentují dobrou spolupráci Národního výboru hlavního města Prahy, jeho podniků a organizací s orgány a organizacemi Národní fronty i význam pracovní iniciativy pracujících a občanů hlavního města. Dosažené výsledky vytvořily spolehlivou základnu pro plnění ještě náročnějších úkolů rozvoje a výstavby hlavního města v příští pětiletce.

(Podle Večerní Prahy)

1. Jaký význam mají tato slova? Объясните значение следующих слов.

období, úsek, předpoklad, přeměna, úsilí, občan, provést, komplexní, iniciativa, Národní fronta

2. Najděte význam neznámých slov v česko-ruském slovníku. Найдите значение незнакомых слов в чешско-русском словаре.

3. Jaký rod mají a jak se skloňují tato podstatná jména? Определите род и тип склонения следующих имен существительных.

konsolidace, nástup, období, úsilí, orgán, organizace, situace, vrstva, občan, program, kontrola, zájem, nedostatek, funkce, úspěch, formování

4. Jak jsou utvořena tato slova? Объясните, как образованы следующие слова.

významný, vzorný, vládní, občanský, cílový, základní, úspěšně, zásadní, koncepční, územní, pracovní;
zapsat, vytvořit, zabezpečovat, zpracovat;
základna, spolupráce

5. Najděte v textu pasívní konstrukce. Найдите в тексте пассивные конструкции.

6. Řekněte rusky obsah textu 22 — T 1. Перескажите по-русски содержание текста 22 — T 1.

22 — Г 1 Přídavná jména přivlastňovací
Имена прилагательные притяжательные

bratr bratrův sestra sestřin

Прилагательные притяжательные склоняются в ед. числе как существительные (твердый тип) — за исключением творительного пад., во множ. числе как прилагательные твердого типа (за исключением им., вин. и зват. падежей, которые имеют окочания существительных):

ед. число

	м. род		ср. род	ж. род
И.	bratrův		bratrovo	bratrova
Р.		bratrova		bratrovy
Д.		bratrovu		bratrově
В.	= Р. (одуш.), И. (неодуш.)		bratrovo	bratrovu
З.	= И.			
Т.		bratrovým		bratrovou
П.		o bratrově (-ovu)		bratrově

множ. число

	(одуш.)	(неодуш.)		
И.	bratrovi	bratrovy	bratrova	bratrovy
Р.			bratrových	
Д.			bratrovým	
В.	bratrovy		bratrova	bratrovy
З.	= И.			
Т.			bratrovými	
П.			o bratrových	

Прилагательные притяжательные образуются от имен существительных, обозначающих лица мужского рода при помощи суффикса **-ův**, женского рода при помощи суффикса **-in**.

От существительных мужского рода на -a и -e образуются прилагательные притяжательные при помощи суффикса **-ův**:
předseda → předsedův, starosta, → starostův, kolega → kolegův, komunista → komunistův.

Чередование согласных у прилагательных на -in:

k → č: matka → matčin, manželka → manželčin
h, g → ž: Olga — Olžin
ch → š: snacha — snašin
r → ř: sestra → sestřin, Věra → Věřin

Притяжательные прилагательные употребляются в чешском языке гораздо чаще, чем в русском, сравните: bratrova kniha, máminy šaty, Petrův sešit, Karlova tužka, Věřino pero; Nerudova ulice, Karlovo náměstí, Gottwaldovo nábřeží, Dvořákova opera, Wolkrova báseň, Karlova univerzita, Leninovy závody.

Но: šaty mé mámy, kniha tvého bratra, sešit Petra Nováka, nábřeží Klementa Gottwalda, báseň Jiřího Wolkra, opera Antonína Dvořáka, závody V. I. Lenina.

В обиходно-разговорном языке притяжательные прилагательные склоняются как прилагательные твердой разновидности: Petrovej (Petrův) sešit, Petrovýho sešitu, Petrovýmu sešitu.

7. Utvořte přídavná jména přivlastňovací od těchto jmen. Образуйте притяжательные прилагательные от следующих имен существительных.

doktor, doktorka, učitel, učitelka, chirurg, humanista, automobilista, Petr, Anička, Tamara, Lermontov, předseda

8. Skloňujte tato spojení. Просклоняйте следующие словосочетания.

matčin kabát, sestřina tužka, Olžino nové pero, Simonovova kniha

9. Odpovídejte na otázky pomocí uvedených spojení. Ответьте на следующие вопросы, употребляя приведенные словосочетания.

1. Kde bydlíte?
2. Kam jdete (jedete)?
3. Co jste včera viděl (viděla)?
4. O čem jste s ním mluvil (mluvila)?

Jiráskova ulice, Smetanovo nábřeží, Nerudova ulice, Gottwaldovo náměstí, Karlovy Vary, Jindřichův Hradec, manželčina kamarádka

10. Doplňujte věty vhodnými spojeními. Дополните предложения подходящими словосочетаниями в нужном падеже.

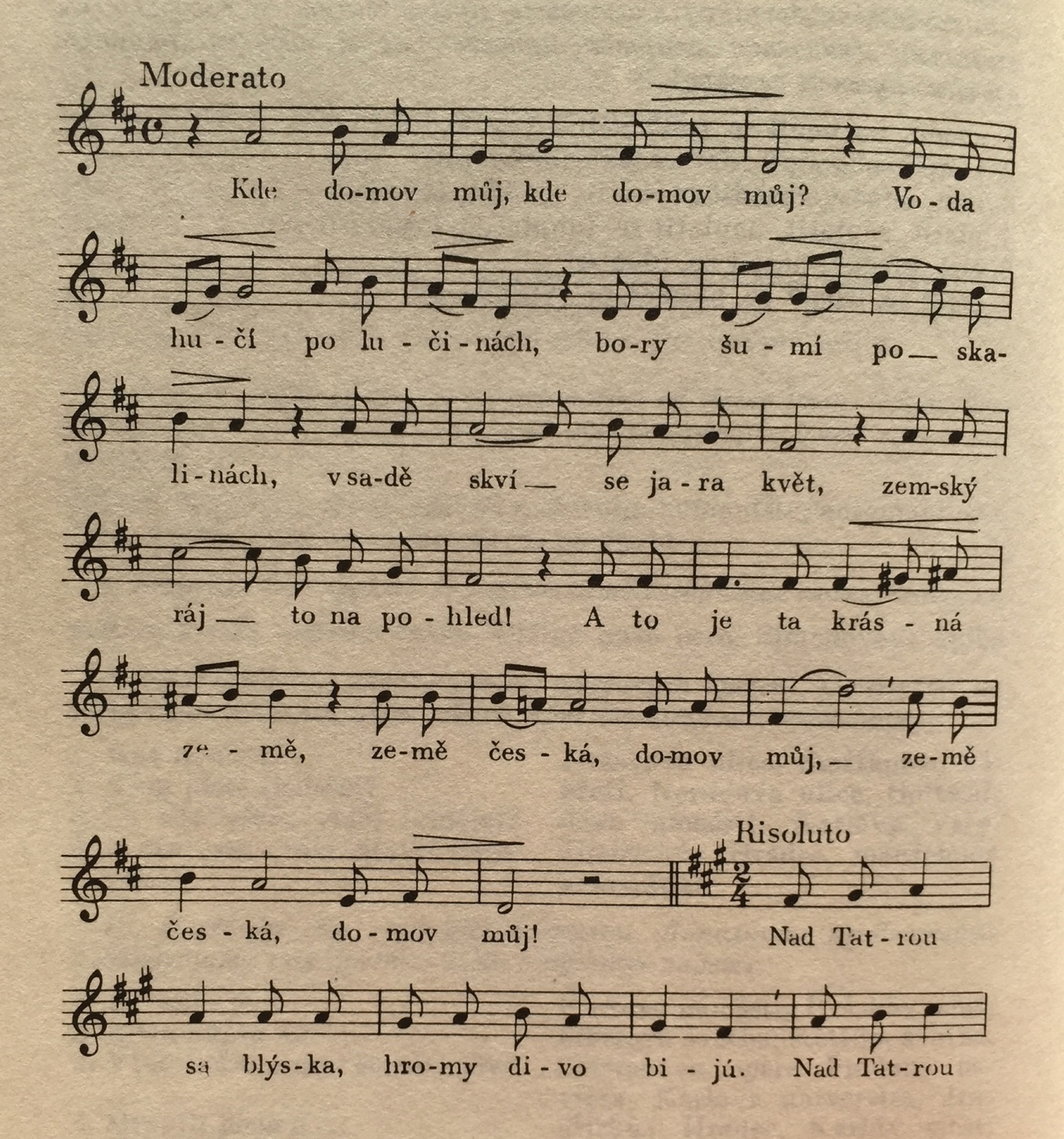
1. Divadlo je u ...
2. Zítra půjdu na ...
3. Vystoupím jednu stanici před ...
4. Mluvili jsme o ...
5. Zítra půjdeme k (k) ...

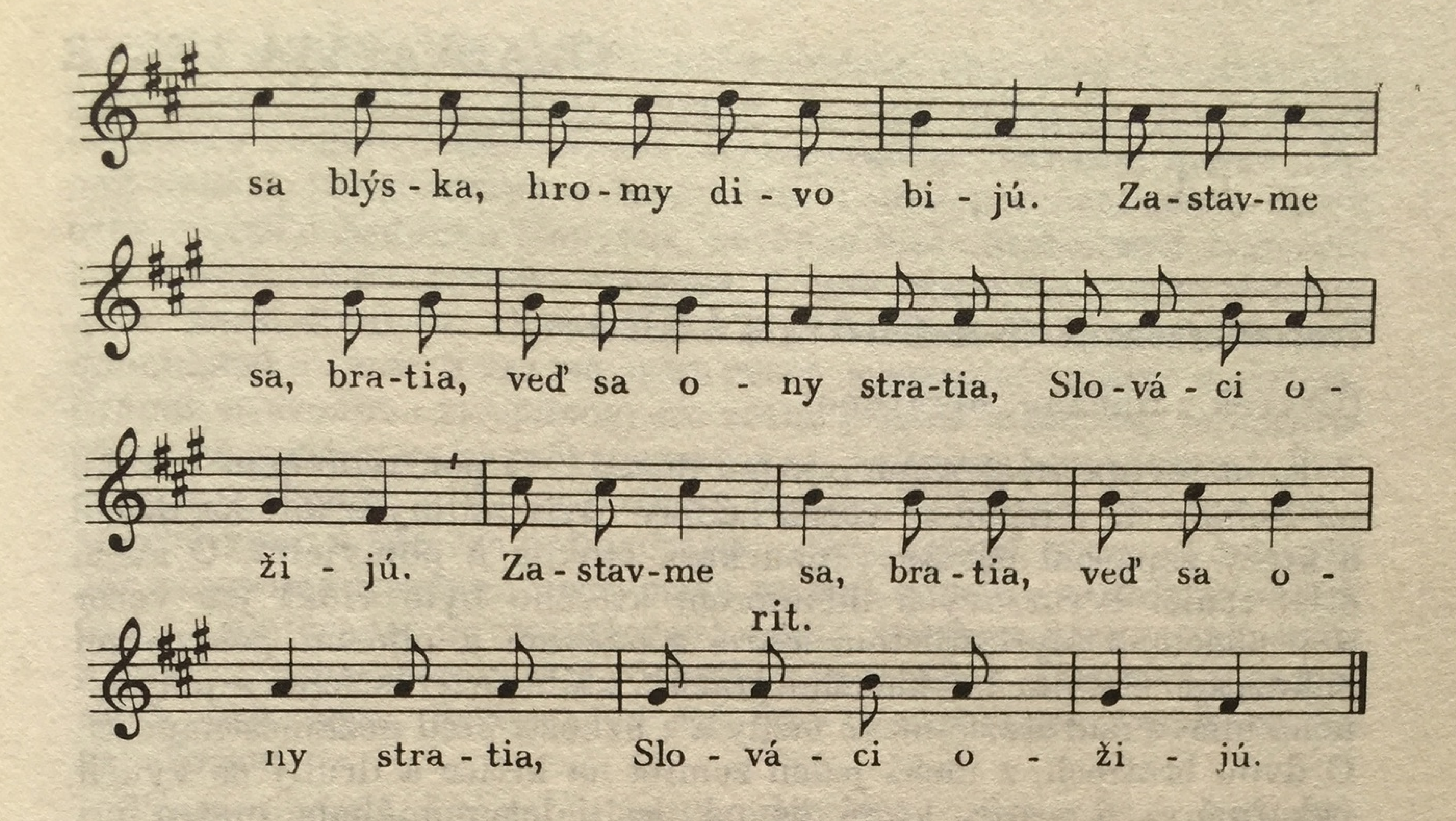
Karlovo náměstí, Jiráskův most, bratrova svatba, sestřina svatba, Smetanova opera Prodaná nevěsta, Karlova univerzita, Jindřichův Hradec, Karlův most, Lermontovova ulice

11. Tvořte věty s těmito slovesy (význam sloves v závorkách najděte v rusko-českém slovníku). Составьте предложения со следующими глаголами (значение глаголов приведенных в скобках найдите в чешско-русском словаре).

1. chodit, nachodit se, (přechodit), (vychodit)
2. koupit, nakoupit, nakupovat, (dokoupit)
3. nést, odnést, roznést se, nosit, přinést, (vynést)
4. platit, zaplatit, naplatit se, (doplatit), (vyplatit se)
5. číst, přečíst, načíst se, (dočíst)
6. smát se, usmát se, nasmát se, (vysmát se)

ČESKOSLOVENSKÁ STÁTNÍ HYMNA

Kde domov můj,
kde domov můj?
Voda hučí po lučinách,
bory šumí po skalinách,
v sadě skví se jara květ,
zemský ráj to na pohled!
A to je ta krásná země,
země česká, domov můj,
země česká, domov můj!

Nad Tatrou sa blýska,
hromy divo bijú.
Nad Tatrou sa blýska,
hromy divo bijú.
Zastavme sa, bratia,
veď sa ony stratia,
Slováci ožijú.
Zastavme sa, bratia,
veď sa ony stratia,
Slováci ožijú.

23 — T 1

Ivan Olbracht ANNA PROLETÁŘKA

(Úryvek z románu; upraveno)

Toník vypravoval Anně o svém dětství. O polozbořeném baráku na Pohořelci, v němž se věčně hádaly čtyři rodiny s mnoha dětmi a který zapáchal nastavovanou kaší, stokou a pomyjemi. O svém otci, tkalci Perutzových lidomoren, kterého bylo vidět jen večer a v neděli, o čtyřicetiletém starci s oděvem a plícemi pokrytými chlupatou vrstvou bavlněného prachu, stále se vrásčícím z polykaného hněvu nad srážkami ze mzdy a z úzkosti před nezaměstnaností. O dvou bratrech, z nichž jeden zemřel na krtice a druhý se vyučil pekařině, a o sestře, která již od desíti let pomáhala matce při posluze. Neboť maminka byla posluhovačkou, pradlenou, látačkou pytlů, nosičkou košů na trzích, zahradnickou nádenicí, myčkou hospodských schodů a záchodů a vším, co skýtalo naději na výdělek dvou desetníků denně.

Toník hodil Anně míč vzpomínky. A ona mu jej hned vrátila.

Jejich barák měl jednu díru na střeše spravenou plechovou reklamou kolínské továrny na kávové náhražky a na té tabulce byla holubice a nesla v zobáku na stužce balíček cikorky a vypadalo to, jako by každé chvíle chtěla se střechy uletět. To bylo hezké. Tatínek byl trochu zedník, trochu baráčník a trochu zemědělský dělník, a věčná starost, jak sežene píci pro krávu a třicet korun na úroky na barák, z něho učinily opilce a mučitele rodiny. A maminka se dřela na svém a na cizím a vláčela se do Pelhřimova s nůšemi hub, borůvek, ostružin, malin a brusinek a s uzlíky másla a tvarohu. Také Anna měla sestry, pět jich bylo, a jedna z nich měla vždy boláky na hlavě nebo ujímání. S těmi malými se Anna tahala v loktuši na zádech po pastvě a ty, co již chodily do školy, byly u sedláků husopaskami, sběračkami hrstí za ženci a česačkami ovoce, vše za krajíc chleba a tři haléře za hodinu.

Když ráno chodil Toník do školy, stavoval se u novostaveb; nalézal tam zaměstnavatele, kteří byli ochotni zaplatit za jeho práci. A tito kočí, sami vykořisťovaní, nebyli o nic menšími vykořisťovateli než kdokoli jiný, neboť sami dostávali za sto složených cihel dvanáct haléřů, a jemu platili tři. Vydělává-li člověk u staveb, nemůže ovšem přicházet do školy včas a má na nohavicích a bosých nohou vrstvy

Тоник рассказывал Анне о своём детстве, прошедшем в полуразрушенном домике в Погоржельце. В этой трущобе, населённой четырьмя вечно ссорившимися многодетными семьями, пахло прелой кашей, нечистотами и помойкой. Тоник рассказывал о своём отце, ткаче с фабрики Перутца, которая была настоящей душегубкой. Отца, сорокалетнего старика, Тоник видел только по вечерам и по воскресеньям. Одежда его всегда была покрыта мохнатой хлопковой пылью, и эта же пыль густо осаждалась у него в лёгких. Старик постоянно хмурился, его вечно угнетали заботы: то посягательства хозяев на заработок рабочих, то страх безработицы. Рассказывал Тоник и о двух своих братьях — один стал пекарём, другой умер в детстве от золотухи, — и о сестре, которая с десяти лет помогала матери. Мать была поденьщицей: стирала у людей бельё, помогала по хозяйству, шила мешки, носила корзины с рынка, мыла лестницы и уборные в трактирах, работала у садовника — словом, бралась за всё, что сулило хоть какой-нибудь заработок.

Тоник бросил Анне мяч воспоминания, и она, поймав его, рассказывала ему о своём родном доме.

Крыша у домика была дырявой, одну из дыр залатали жестяной табличкой с рекламой фабрики суррогатного кофе — голубка с пакетиком цукорного кофе в лапках, которая, казалось, вот — вот улетит куда-то далеко, выше облаков, на небо, к ангелам и деве Марии. Анна очень любила эту голубку, в мечтах играла с ней и видела её во сне. Тогда она не знала, чем её так привлекает эта голубка, теперь ей стало это понятно: ей тоже хотелось улететь далеко, далеко, туда, где ... „ну, где я найду тебя.“ Отец Анны то работал каменщиком, то батрачил в богатых поместьях. Вечные заботы о корме для коровы, о том, где достать тридцать крон на проценты под заложенный дом, превратили его в пьяницу и мучителя семьи. А мать надрывалась от работы и у людей, и у себя дома, носила на базар в Пельгржимов корзины грибов, черники, ежевики, малины и брусники, узелки с маслом и творогом. Кроме Анны, в семье было ещё пять девочек, одна из них постоянно хворала. Младших сестёр Анна таскала на спине с собой в поле, а старшие, которые уже ходили в школу, нанимались к богатым мужикам пасти гусей, собирать фрукты и осыпавшиеся зерна в дни жатвы. За это они получили краюху хлеба и три геллера в час.

Утром, перед школой, Тоник останавливался у новостроек, — там для него всегда находилась работа. Возчики, нещадно эксплуатируемые хозяевами, сами были не меньшими эксплуататорами: за сотню сгруженных кирпичей они получали двенадцать геллеров,

cihlového prachu, a učitel, který nemá zdání, jak je to dobré vydělávat a jak proklatě voní kus krvavé tlačenky se špekem, když se nese k zubům, pak povykuje, staví na hanbu a dává trojku z mravů. Mstil se za to bohatým hochům, kteří měli hezké šaty a nosili si do školy housku se šunkou, a z učitelů měl rád jen jednoho: Toho, který byl na všechny stejně zlý. A právě s tím měli jednou veselou příhodu. Dělali s Lojzem Pólovým a Edou Vránovým tři krále. Pod kabáty měli maminčiny košile, koruny, květník na provázku a pak opálenou zátku, aby se ten černý mohl pomazat. Ale až v průjezdě domu, kde hodlali zpívat, a tam se pak bylo také třeba odstrojit a slinami se trochu umýt, protože je na ulici honili strážníci. Obcházeli poschodí. A najednou, když zazvonili u bytu, objevila se v pootevřených dveřích tvář jejich zlého učitele. „I vy darebáci!" zařval, jako ve třídě. „Do které školy chodíte?" Ale jejich ohromení trvalo právě jen dvě vteřiny. Dali se na úprk schody dolů, Toník nikdy v životě tak neutíkal, Lojza Pólů uklouzl a jel celé jedno poschodí po zadnici. A dole, když se vzpamatovali a zjistili, že kromě rozbitého květníku s kadidlem se nic nestalo, dali se do indiánského smíchu nad svým vítězstvím a že je vlastní učitel nepoznal. Odstrojili se a vyběhli na ulici a ještě tam řvali smíchem a pak už řvali jen z uličnictví, až se tím řádní občané pohoršovali.

Anna chytila vzpomínku do obou rukou.

Také ona vydělávala. V létě rostou v pelhřimovských lesích houby. Ale je třeba znát tajemství, jak je nalézt. Kluci při hledání hvízdají, protože hříbek chce vědět, kdo to je, a vystrčí z mechu hlavičku, a holky, které se v pískání nevyznají, to zkoušejí lichocením, líbají hříbka a říkají: „Zaplať pámbu, naděl pámbu stokrát víc." Křemeňáci, kozáci a poddoubníci se nechají doma na bramboračku, hříbky se oškrabou, dají do hliněné mísy, ta se strčí do loktušky na dva uzly a jde se do Pelhřimova prodávat. Není-li hub, rostou po hájích jiné věci, nerostlo-li již nic, chodily na roští. Ale bylo třeba dávat pozor na hajného, neboť ten se nikdy neobměkčil ani prošením, ani pláčem, a bral pytle.

а Тонику платили три. Школьник, работающий на стройке, конечно, зачастую опаздывает на уроки, его брюки и босые ноги измазаны кирпичной пылью. Учитель же, который не знает, как приятно зарабатывать и как вкусен кусок дешёвой кровяной колбасы, злится, кричит, ставит этого ученика в угол и снижает ему отметку за поведение. Тоник вымещал злость на сынках богачей, которые были всегда хорошо одеты и приносили на завтрах булки с ветчиной. Из всех учителей Тоник любил только одного, за то, что тот был одинаково строг со всеми. С этим учителем у них произошёл однажды смешной случай. Тоник и его друзья Лойза Пол и Эда Врана ходили колядовать, изображая трёх волхвов. Под пальто они прятали бумажные короны и выпрошенные у матерей сорочки, а в карман жжёную пробку, которая была нужна, чтобы начернить лицо тому, кто будет изображать чернокожего волхва. Переодевание они устраивали в подъезде дома, где собирались петь, а потом приходилось снова приводить себя в порядок и оттирать лицо платком, смоченным слюной, потому что ходить ряженым по улице не разрешалось — гоняли полицейские. Ребята обходили квартиры. Из одних дверей, у которых они позвонили, вдруг высунулась голова их старого учителя. — Ах вы, бездельники! — закричал он на них, совсем как в классе. — Из какой вы школы? — Ребята на секунду обомлели, потом стремглав кинулись вниз по дестнице. Никогда в жизни Тоник не удирал так стремительно. Лойза Пол поскользнулся и целый пролёт съехал на заду. Внизу они пришли в себя и безудержно хохотали, радуясь, что учитель не узнал их. Сняв свои наряды, они выскочили на улицу и там долго смеялись, и потом галдели просто из озорства, раздражая почтенных граждан таким поведением.

Анна обеими руками подхватила мячик воспоминания.

Да, она тоже зарабатывала. Летом в пельгржимовских лесах много грибов, но надо уметь найти их. Мальчишки, когда идут по грибы, насвистывают: гриб любопытен, ему хочется знать, кто это там свистит, вот он и высунется изо мха. А девчонки не умеют свистеть, поэтому они беруг грибы лаской: поцелуют найденный грибок и скажут: „Слава богу, пошли, господь бог, во сто крат больше.“ Рыхики, лисички и поддубники Анна приносила домой — их клали в картофельную похлёбку, — а белые грибы чистила, складывала в глиняную миску, завязывала её в узелок и шла на базар в Пельгржимов. Когда не было грибов, она собирала ягоды, а глубокой осенью ходила в лес за хворостом. При этом надо было держать ухо в остро, чтобы не попасться лесничему, потому что ни уговоры, ни плач ему нипочём, тотчас отнимает вязанку.

rodina *ж.*	семья
rodiče, rodičů *м. (мн. ч.)*	родители
otec, otce *м.*	отец
táta, -y *м.*	папа
tatínek, tatínka *м.*	папочка
matka *ж., Р. мн.* matek	мать
máma *ж.*	мама
maminka *ж., Р. мн.* maminek	мамочка
syn, -a *м.*	сын
dcera *ж.*	дочь, дочка
bratr, -a *м.*	брат
sestra *ж., Р. мн.* sester	сестра
sourozenec, sourozence *м.*	брат или сестра
dědeček, dědečka *м.*	дедушка
babička *ж., Р. мн.* babiček	бабушка
bratranec, bratrance *м.*	двоюродный брат
sestřenice *ж.*	двоюродная сестра
strýc, -e *м. или* strýček, strýčka *м.*	дядя
teta *ж.*	тета

1. Najděte v textu slova, která mají v češtině i v ruštině stejné nebo podobné znění a stejný význam. (např dětství — детство, věčně — вечно). Найдите в тексте слова сходные в чешском и русском языках по звучанию и по значению.

2. Najděte v textu slova, která mají v češtině i v ruštině stejné znění, ale různý význam (např. rodina — семья). Найдите в тексте слова, которые в чешском и русском языках звучат одинаково, но имеют различное значение.

3. Hledejte v textu podstatná jména mužského rodu a určete nebo najděte ve slovníku, jak se skloňují. Найдите в тексте имена существительные мужского рода и определите по словарю, как они склоняются.

4. Hledejte v textu slovesa a určujte nebo najděte ve slovníku, jak se časují. Найдите в тексте незнакомые вам глаголы и определите по словарю, как они спрягаются.

5. Najděte ve slovníku významy těchto slov a jejich frazeologii. Найдите в чешско-русском словаре значение и фразеологию следующих слов.

dostávat	obcházet
látačka	prach
lidomorna	stejně
nalézat	zub

6. Najděte stylisticky neutrální synonyma k těmto slovům. К следующим словам подберите стилистически нейтральные синонимы.

barák, dřít se, řvát

7. Odpovídejte na otázky. Ответьте на следующие вопросы.

1. Kde pracoval Toníkův otec?
2. Co dělala Annina matka?
3. Kolik měla Anna sourozenců?
4. Co dělal Toník a jeho dva kamarádi 6. ledna?
5. Máte ještě rodiče?
6. Kolik máte sourozenců?

8. Vyprávějte o své rodině. Расскажите о своей семье.

9. Napište příteli do Československa dopis o své rodině. Напишите письмо о своей семье вашему другу в Чехословакиию.

10. Co víte o českých spisovatelích a básnících Janu Nerudovi, Jiřím Wolkrovi, Eduardu Bassovi, Karlu Poláčkovi a Ivanu Olbrachtovi? Znáte nějaká jejich díla? Что вы знаете о названных чешских писателях и поэтах? Читали ли вы какие - либо их произведения?

11. Toník z Olbrachtova románu Anna proletářka žil v Praze. Srovnejte život dělnické rodiny na začátku tohoto století se současností. Герой романа Ивана Ольбрахта Тоник жил в Праге. Сравните жизнь рабочей семьи в начале нашего столетия с жизнью семьи рабочего в наши дни.

A

a 3 — C 1
aby 8 — C 1
ačkoliv 14 — C 1, 15 — Л 1
adresa, .y *ж.* 15 — C 1
aha! 13 — C 1
ahoj! 4 — C 1
akorát 20 — C 1
aktivně 16 — C 1
aktivní 16 — C 1
ale, ale i 5 — C 1
angína, -y *ж.* 17 — C 1
anglický 8 — Л 1, 6 — Г 2
angličtina, -y *ж.* 8 — Л 1
Anglie, -e *ж.* 6 — Г 2
ani 15 — C 1
ano 3 — Л 1, 4 — C 1; že ano 13 — C 1
architekt, -a *м.* 15 — C з
asi 10 — C 1, 10 — Г 1
ať 5 — Г 1
atd. = a tak dále 18 — C 1
auto, -a *c.* 6 — Г 1
autobus, -u *м.* 3 — C 1, 6 — Г 2
autobusový 6 — Г 2
automobil, -u *м.* 15 — C 3
až 14 — C 1, 14 — Л 1

B

babička, -y *ж.* (*P. мн.* babiček) 7 — Г 1, 23 — Л 1
bačkora, -y *ж.* 13 — C 2
banka, -y *ж.* 6 — Г 3
barokní 3 — C 1
báseň, básně *ж.* 7 — C 2
básník, -a *м.* 7 — C 2
bát se, bojím, bojí, bál 7 — Г 1, 8 — Г 1
bavlna, -y *ж.* 13 — C 2
bavlněný 13 — C 2
besedovat, -duju (-i) 18 — C 1
bezpečnost, -i *ж.* 16 — C 1
bezpečný 16 — C 1
bezplatný 11 — C 1
biftek, bifteku *м.* 6 — C 2
bílý 5 — C 1
bít, biju (-i), bil 8 — Г 1
bláto, -a *c.* 7 — Г 1, 10 — C 2
blízko 4 — C 1
blízký 4 — C 1
blok, -u *м.* 13 — C 2
blůza, -y *ж.* 13 — C 1
bod, -u *м.* 16 — C 1
bohatý 9 — C 1
bohužel 19 — C 1
bojiště, -ě *c.* 20 — C 1
bolet, -lím, ..-lí 17 — C 1, 17 — Л 1
bota, -y *ж.* 13 — C 2
bouřka, -y *ж.* (*P. мн.* bouřek) 10 — C 2
brambor, -u *м.* 5 — C 1, 6 — Г 2
bramborový 5 — C 1, 6 — Г 2
brána, -y *ж.* (*мн. ч.* brány, bran, branám...) 4 — C 1
brát (si), beru, bral 13 — C 1
bratr, -a *м.* 15 — Г 1, 23 — Л 1
bratranec, -nce *м.* 23 — Л 1
brýle, -í *ж.*, *мн. ч.* 13 — C 2
brzy 5 — Л 1
břeh, -u *м.* 7 — Г 1
březen, března *м.* 8 — C 2
březnový 8 — C 2
břicho, -a *c.* 7 — Г 1
bříza, -y *ж.* 7 — Г 1

budka, -y *ж.* (*Р. мн. ч.* budek) 20 — C 2
budoucí 7 — Г 1
bufet, -u *м.* 5 — C 1
Bulharsko, -a *с.* 5 — Л 1
bunda, -y *ж.* 13 — C 2
bydlet, bydlím...-lí 3 — C 1, 3 — Л 1
byt, -u *м.* 15 — C 1
být, jsem, jsi, buď!, byl, budu 3 — Г 1, 4 — Л 1, 15 — C 2, 21 — Л 1
bytový 15 — C 1
bývat, -vám 8 — C 1

C

celý 3 — C 1
centrála, -y *ж.* 20 — C 2
centrum, centra *с.* (*Р. мн. ч.* center) 15 — C 3
cesta, -y *ж.* 4 — C 1
cíl, -e *м.* 7 — Г 1
cítit, -tím...-tí, ciť! 14 — C 1
citrón, -u *м.* 6 — C 2
cizí 7 — Г 1
co, čeho 3 — C 1, 3 — Г 2
copak, čehopak 14 — Л 1
cukr, -u *м.* 21 — C 1
cvrnknout, -nu 20 — C 1

Č

čaj, -e *м.* 5 — C 1
čas, -u *м.* 10 — C 1, 10 — Л 1
část, části *ж.* 5 — C 1, 5 — Л 1
částice, -e *ж.* (*Р. мн. ч.* částic) 18 — C 1
často 9 — C 1
častý 17 — C 1
Čechy, Čech *ж.*, *мн. ч.* 5 — Л 1
čekat, -kám 9 — C 1
čepice, -e *ж.* (*Р. мн. ч.* čepic) 13 — C 2
černý 5 — C 1
červen, -vna *м.* 8 — C 2
červencový 8 — C 2
červenec, -nce *м.* 8 — C 2
červený 7 — Г 1, 13 — C 1
červnový 8 — C 2
český 8 — Л 1
čest, cti *ж.* 4 — Л 1
čeština, -y *ж.* 8 — Л 1
číslo, -a *с.* (*Р. мн. ч.* čísel) 4 — C 1, 6 — Г 1
číst, čtu, čti!, četl 8 — C 1, 8 — Г 1
čistý 18 — C 1
číšnice, -e *ж.* (*Р. мн. ч.* číšnic) 15 — C 2
číšník, -a *м.* 15 — C 2
člověk, -a *м.*, *мн. ч.* lidé 9 — C 1
človíček, -čka *м.* 20 — C 1
čtenář, -e *м.* 16 — C 1
čtení, -í *с.* 8 — C 1
čtvrt *(нар.)* 9 — Л 2
čtvrť, -tě (*или* -ti) *ж.* 3 — C 1
čtvrteční 8 — C 2
čtvrtek, -tka *м.* 8 — C 2

D

dál *или* dále *(нар.)* 9 — C 1, 19 — C 1
daleko 4 — C 1
daleký 9 — C 1
další 11 — C 1
dámský 13 — C 2
dát, dám, dej!, dal 5 — C 1
dát se 8 — Г 1, 14 — Л 1
dát si 9 — Л 1
dav, -u *м.* 14 — C 1
dávat, -vám 5 — C 1
dávno 16 — C 2
dcera, -y *ж.* 23 — Л 1
dědeček, -čka *м.* 23 — Л 1
děkovat, -kuju (-ji) 4 — C 1, 4 — Л 1, 5 — Л 1, 5 — Г 1
dělat, -lám 5 — C 1
delegace, -e *ж.* 16 — C 2
dělnický 11 — C 1
dělnice, -e *ж.* (*Р. мн. ч.* dělnic) 15 — C 2
dělník, -a *м.* 11 — C 1, 15 — C 2
den, dne *м.* 5 — Л 1, 7 — Г 1
denní 10 — C 1

desítka, -y *ж.* (*Р. мн. ч.* desítek) 4 — Л 1
déšť, deště *м.* 10 — С 2
dětský 15 — С 1
dialektika, -y *ж.* 18 — С 1
dieta, -y *ж.* 17 — С 2
dítě, dítěte *с.*, *мн. ч.* děti, dětí, dětem...dětmi *ж.* 14 — Г 1
divadelní 6 — Г 2
divadlo, -a *с.* (*Р. мн. ч.* divadel) 3 — С 1, 6 — Г 1, 6 — Г 2
dívat se, -vám 3 — С 1
divit se, -vím...-ví 9 — С 1
dlouho 8 — С 1
dlouhý 8 — С 1, 8 — Л 1
dnes 8 — Л 1
dnešní 8 — Л 1
do (+ *Р.*) 4 — С 1, 4 — Л 1, 11 — С 1, 11 — Л 1, 21 — Г 1
doba, -y *ж.* 10 — С 1
dobrý 4 — С 1, 5 — Л 1, 8 — С 1
dobře 8 — С 1
dočkat se, dočkám 10 — С 1
dojem, dojmu *м.* 10 — С 1
dokázat, -kážu, -kaž! 18 — С 1
dokončit, -čím...-čí, -konči! 12 — Л 1
doktor, -a *м.* 17 — С 1
dokud 21 — С 1
dole 3 — С 1, 3 — Л 1
doleva 10 — С 1, 14 — Л 1
dolů 3 — Л 1
doma 8 — С 1
domácí 21 — С 1
domovní 6 — Г 2
domů 8 — С 1
dopis, -u *м.* 15 — С 1
dopoledne, -e *с.* 5 — Л 1, 6 — Г 2
dopoledne *(нар.)* 5 — Л 1
dopolední 6 — Г 2
doporučeně 19 — С 1
doporučený 19 — С 1
doprava, -y *ж.* 6 — Г 2, 10 — С 1, 14 — Л 1
doprava *(нар.)* 10 — С 1, 14 — Л 1
doprovázet, -zím...-zejí 18 — С 1
dopředu 15 — Л 1
dort, -u *м.* 6 — С 2
dost 4 — С 1, 5 — Л 1
dostat, -stanu, -staň! 12 — С 2
dostat se, -stanu, -staň! 3 — С 1, 4 — Л 1, 12 — Л 2, 17 — С 2
dostávat, -vám 12 — С 2
dotaz, -u *м.* 20 — С 2
doufat, -fám 15 — С 1
dovést, -vedu, -veď!, -vedl 21 — С 1
dovnitř 11 — Л 1, 15 — Л 1
dovolit, -lím...-lí 19 — С 1
dozadu 15 — Л 1
drahý 9 — С 1
drobné, -ých *м.*, *мн. ч.* 19 — С 1
drogerie, -e *ж.* 13 — С 2
dršťkový 5 — С 1, 6 — Г 2
dršťky, dršťěk *ж.*, *мн. ч.* 6 — Г 2
drůbež, -e *ж.* 5 — С 1
drůbeží 5 — С 1
druhý 4 — С 1, 4 — Л 1
družstvo, -a *с.* (*Р. мн. ч.* družstev) 11 — С 1
držet, držím, ...drží, drž! 9 — С 1, 17 — С 2
dřevo, -a *с.* 7 — Г 1
dřív(e) 10 — С 1
dříve než 7 — С 2
dříví, -í *с.* 7 — Г 1
duben, dubna *м.* 8 — С 2
dubnový 8 — С 2
důchod, -u *м.* 16 — С 1
dům, domu *м.* 3 — С 1, 6 — Г 2, 7 — Г 1
duše, -e *ж.* 7 — Г 1
duševní 18 — С 1
dvacítka, -y *ж.* (*Р. мн. ч.* dvacítek) 4 — Л 1
dveře, -ří, dveřmi *ж.*, *мн. ч.* 19 — С 1
dvojka, -y *ж.* (*Р. мн. ч.* dvojek) 4 — Л 1

dvoulůžkový 10 — Л 1
džbán, -u *м.* 7 — С 1
džbánek, -nku *м.* 14 — С 1

E

ekonomický 16 — С 1
ekonomika, -y *ж.* 16 — С 1
Evropa, -y *ж.* 16 — С 1
evropský 16 — С 1

F

fajn *(нар. или прилаг. нескл.)* 20 — С 1
fakt, -u *м.* 18 — С 1
federativní 11 — С 1
fešák, -a *м.* 20 — С 1
fialka, -y *ж.* (*Р. мн. ч.* fialek) 13 — С 1
fialový 13 — С 1
formulovat, -luju (-i) 18 — С 1
Francie, -e *ж.* 5 — Л 1, 6 — Г 2
Francouz, -e *м.* 6 — Г 2
francouzský 6 — Г 2
furt 20 — С 1

G

galantérie, -e *ж.* 13 — С 2
galoše, -e *ж.* 13 — С 2
gauč, -e *м.* 15 — С 1
gotický 3 — С 1
gramatika, -y *ж.* 8 — С 1, 12 — Л 1
guláš, -e *м.* 5 — С 1, 6 — С 2, 6 — Г 2
gulášový 5 — С 1, 6 — Г 2
guma, -y *ж* 13 — С 2

H

halenka, -y *ж.* (*Р. мн. ч.* halenek) 13 — С 1, 13 — С 2
haléř, -e *м.* 19 — С 1
hanba, -y *ж.* 14 — Л 1
hedvábí, -í *с.* 13 — С 2
herec, herce *м.* 14 — Л 1
herečka, -y *ж.* (*Р. мн. ч.* hereček) 14 — Л 1
historický 10 — С 1
hlad, -u *м.* 5 — С 1, 6 — Г 2, 7 — Г 1, 14 — Л 1
hladový 6 — Г 2
hlas, -u *м.* 7 — Г 1
hlava, -y *ж.* 7 — Г 1, 17 — С 1
hlavní 3 — С 1, 3 — Л 1, 6 — С 2, 7 — Г 1
hledat, -dám 13 — С 1
hledět, -dím...-dí, hleď! 7 — Г 2
hluboký 12 — С 2, 12 — Л 2
hluk, -u *м.* 12 — С 1
hned 6 — С 1
hnědý 13 — С 1
hnout (se), hnu, hni!, hnul 21 — С 1
hodina, -y *ж.* 8 — С 1, 8 — Л 1
hodinky, -nek *ж.*, *мн. ч.* 13 — С 1
hodiny, hodin *ж.*, *мн. ч.* 13 — С 1
hodit se, -dím...-dí, hoď! 7 — Г 1, 9 — Л 1
holit (se), -lím...-lí 20 — С 1
holka, -y *ж.* (*Р. мн. ч.* holek) 14 — С 1
hora, -y *ж.* 11 — С 1, 7 — Г 1
horečka, -y *ж.* (*Р. мн. ч.* horeček) 17 — С 1
horko, -a *с.* 10 — С 2
horko *(нар.)* 10 — С 2
horký 5 — С 1, 5 — Л 1
hořčice, -e *ж.* 5 — С 1
hořký 5 — Л 1
hospoda, -y *ж.* 3 — С 1
hospodářství, -í *с.* 16 — С 1
hospodská *ж.* 9 — Л 1
hospodský *м.* 9 — Л 1
host, -a *м.* (*И. мн. ч.* hosté) 7 — Г 1
hotel, -u *м.* 3 — С 1, 6 — Г 2
hotelový 6 — Г 2
hotový 17 — С 1
houba, -y *ж.* (*Р. мн. ч.* hub) 21 — С 1, 21 — Л 1
houska, -y *ж.* (*Р. мн. ч.* housek) 5 — С 1, 6 — Г 2
houskový 5 — С 1, 6 — Г 2

housle, -lí *ж.*, *мн. ч.* (*Д.* houslím ... houslemi) 14 — Л 1
hovězí 5 — С 1, 6 — С 2
hovor, -u *м.* 7 — Г 1, 20 — С 2
hrad, -u *м.* 10 — С 1
hradčanský 6 — Г 2
Hradčany, Hradčan, -ům *м.*, *мн. ч.* 6 — Г 2
hrách, hrachu *м.* 6 — Г 2, 7 — Г 1
hrachový 6 — С 2, 6 — Г 2
hranice, -e *ж.* (*Р. мн. ч.* hranic) 11 — С 1
hraničit, -čím...-čí 11 — С 1
hrát (si), hraju (-i), hrál 14 — С 1, 14 — Л 1
hrdlička, -y *ж.* (*Р. мн. ч.* hrdliček) 7 — Г 1
hrdlo, -a *с.* (*Р. мн. ч.* hrdel) 7 — Г 1
hrdý 7 — Г 1
hrnec, hrnce *м.* 20 — С 1
hrozný 9 — С 1
hřeben, hřebenu *м.* 13 — С 1
hřích, -u *м.* 7 — Г 1
hubený 7 — С 2
hudba, -y *ж.* (*Р. мн. ч.* hudeb) 9 — Л 1
humanista, -y *м.* 16 — Л 1
humanistický 16 — Л 1
humor, -u *м.* 18 — С 1
husitský 10 — С 1
hvězda, -y (*Р мн. ч.* hvězd) 7 — Г 1

Ch

chalupa, -y *ж.* 19 — С 1
charakter, -u *м.* 18 — С 1
chladno, -a *с.* 7 — Г 1, 10 — С 2
chladno (*нар.*) 7 — Г 1, 10 — С 2
chladný 10 — С 2
chlapec, -pce *м.* 7 — С 1
chléb, chleba *м.* 5 — С 1
chlebíček, -čku *м.* 5 — С 1, 6 — Г 2
chodba, -y *ж.* (*Р. мн. ч.* chodeb) 20 — С 1
chodit, -dím...-dí, choď! 5 — Г 1, 8 — С 1, 9 — Л 1
chodník, -u *м.* 14 — С 1
chrám, -u *м.* 3 — С 1, 6 — Г 2
chrámový 6 — Г 2
chřipka, -y *ж.* (*Р. мн. ч.* chřipek) 17 — С 1
chtít, chci, chceš...chtějí, chtěj!, chtěl 8 — Г 1, 9 — Г 1, 12 — Л 1
chudý 7 — С 2
chutnat, -nám 5 — С 1, 15 — Л 1
chuť, chuti *ж.* 5 — С 1, 14 — Л 1
chvíle, -e *ж.* (*Р. мн. ч.* chvil) 10 — С 1
chvilka, -y *ж.* (*Р. мн. ч.* chvilek) 10 — С 1
chyba, -y *ж.* 21 — С 1

I

i 8 — Л 1
(ale i 5 — С 1, někdy i 8 — Л 1)
i když 15 — С 1, 15 — Л 1
idealista, -y *м.* 16 — Л 1
idealistický 16 — Л 1
informace, -e *ж.* 18 — С 1
injekce, -e *ж.* 17 — С 1
inkoust, -u *м.* 13 — С 2
integrace, -e *ж.* 16 — С 1
inteligence, -e *ж.* 11 — С 1
internista, -y *м.* 17 — С 2

J

já 17 — Г 1
jablko, -a *с.* (*Р. мн. ч.* jablek) 6 — Г 1
jádro, -a *с.* (*Р. мн. ч.* jader) 6 — Г 1, 7 — Г 2
jak 3 — Л 1, 4 — С 1, 9 — Л 1
jako 5 — С 1, 9 — Л 1
jakpak 14 — Л 1
jaký 3 — С 1, 3 — Л 1
jakýkoliv 18 — С 1
jarní 13 — Л 1
jaro, -a *с.* 13 — Л 1

jasný 10 — С 2
játra, jater *с.*, *мн. ч.* 7 — Г 2
jazyk, -a *м.* 8 — С 1
jeden, jedna, jedno 7 — Г 2.
jediný 11 — С 1
jednat, -nám 16 — С 1
jednotný 11 — С 1
jednou 9 — С 1
jehla, -y *ж.* (*Р. мн. ч.* jehel) 7 — Г 1, 13 — С 2
jehně, jehněte *с.* 7 — Г 2
jeho 17 — Г 1
její 17 — Г 1
jejich 17 — Г 1
jen, jenom 9 — С 1, 9 — Л 1
jenž, jehož 7 — С 2
jeseň, jeseně *ж.* 7 — Г 1
jeseter, -tera *м.* 7 — Г 1
jestli 9 — С 1, 9 — Л 1
jestliže 18 — С 1
ještě 5 — С 1, 5 — Л 1
jet, jedu, jeď!, jel 8 — С 1
jevit se, -vím...-ví 7 — Г 1
jezdit, -dím...-dí, jezdi! 9 — С 1
jezero, -a *с.* 7 — Г 1
jídelna, -y *ж.* (*Р. мн. ч.* jídelen) 15 — С 1
jídelní 6 — С 2, 6 — Г 2
jídlo, -a *с.* (*Р. мн. ч.* jídel) 5 — С 1, 6 — С 2, 6 — Г 1, 6 — Г 2
jih, -u *м.*10—С 1
jinak 14 — С 1
jiný 4 — Л 1
jíst, jím...jedí, jez!, jedl 5 — С 1, 5 — Л 1, 5 — Г 1, 7 — Г 1, 8 — Г 1
jistě 13 — С 1
jistý 13 — С 1
jít, jdu, jdi!, šel, půjdu 3 — Г 1, 4 — С 1, 4 — Л 1, 5 — Л 1, 8 — Г 1, 14 — Л 1, 21 — Л 1
jitro, -a *с.* (*Р. мн. ч.* jiter) 4 — Л 1, 7 — Г 1
jižní 10 — Л 1
jméno, -a *с.* (*Р. мн. ч.* jmen) 7 — Г 2
jmenovat se, -nuju (-i) 3 — С 1, 3 — Л 1, 4 — Л 1
jo 17 — Л 1

K

k, ke, ku (+ *Д.*) 4 — С 1, 4 — Л 1, 4 — Г 2, 5 — Л 1, 21 — Г 1
kabát, -u *м.* 13 — С 2
kabelka, -y *ж.* (*Р. мн. ч.* kabelek) 13 — С 1
kalendář, -e *м.* 13 — С 2
kalhoty, kalhot *ж.*, *мн. ч.* 13 — С 2
kam 3 — С 1, 3 — Л 1
kamarád, -a *м.* 21 — С 1
kámen, kamene *м.* 12 — С 2
kamení, -í *с.* 12 — С 2
kampak 14 — Л 1
kancelář, -e *ж.* 21 — С 1
kapesník, -u *м.* 13 — С 2
kapitalista, -y *м.* 16 — Л 1
kapitalistický 16 — Л 1
kapka, -y *ж.* (*Р. мн. ч.* kapek) 17 — С 2
kapr, -a *м.* 6 — С 2
kapusta, -y *ж.* 5 — Л 1
kartáček, -čku *м.* 13 — С 2
kaše, -e *ж.* 6 — Г 2
kašel, kašle *м.* 17 — С 1
káva, -y *ж.* 5 — С 1, 6 — Г 2
kávový 6 — Г 2
každodenní 10 — Л 1
každý 5 — С 1
kde 3 — Л 1
kdepak 14 — Л 1
kdo, koho 3 — Г 2
kdopak, kohopak 14 — Л 1
kdy 4 — С 1
kdyby 8 — С 1
kdypak 14 — Л 1
když 5 — С 1; i když 15 — С 1
kino, -a *с.* 3 — С 1
klášter, kláštera *м.* 10 — С 1
klíč, klíče *м.* 7 — Г 1

klobouk, -u *м.* 13 — С 2
kloktadlo, -a *с.* (*Р. мн. ч.* kloktadel) 17 — С 2
kluzký 7 — Г 1
knedlík, -u *м.* 5 — С 1, 6 — С 2, 6 — Г 1
knedlíkový 6 — Г 2
kniha, -y *ж.* 4 — С 1
knihkupectví, -í *с.* 13 — С 2
knihovna, -y *ж.* (*Р. мн. ч.* knihoven) 8 — С 1
knoflík, -u *м.* 13 - С 2
koberec, -rce *м.* 15 — С 1
kocour, -a *м.* 19 — С 1
kolega, -y *м.* 6 — Л 1
kolegyně, -ě *ж.* 6 — Л 1
kolem (+ *Р.*) 10 — С 1, 21 — Г 1
kolik 3 — С 1
kolikátý 16 — Л 2
komín, -a *м.* 19 — С 1
komplexní 16 — С 1
kompot, -u *м.* 5 — С 1, 6 — С 2, 6 — Г 2
kompotový 6 — Г 2
komunista, -y *м.* 16 — Л 1
komunistický 16 — С 1, 16 — Л 1
koncert, -u *м.* 8 — С 1
končit, -čím...-čí, konči! 11 — С 1, 12 — Л 1
konec, konce *м.* 11 — С 1
konev, konve *ж.* 7 — С 2
konverzace, -e *ж.* 8 — С 1
konverzační 18 — С 1
konverzovat, -zuju (-i) 18 — С 1
kooperace, -e *ж.* 16 — С 2
koordinace, -e *ж.* 16 — С 2
koruna, -y *ж.* 19 — С 1
kořen, -u (*или* -e) *м.* 7 — Г 1
kostel, -a *м.* 3 — С 1, 6 — Г 2
kostelní 6 — Г 2
kostým, -u *м.* 13 — С 2
košile, -e *ж.* (*Р. мн. ч.* košil) 13 — С 2
kotlík, -u *м.* 9 — С 1
koukat (se), -kám 21 — С 1
koupat (se), -pám 10 — С 1
koupit (si), koupím...koupí, kup! 7 — Г 1
kousek, kousku *м.* 9 — С 1
kožený 13 — С 2
krásně 10 — С 1
krásný 7 — Г 1
krátký 8 — С 1, 8 — Л 1
kráva, -y *ж.* (*мн. ч.* krávy, krav... kravami 7 — Г 1, 7 — Г 2
kravata, -y *ж.* 13 — С 2
krém, -u *м.* 13 — С 2
krev, krve *ж.* 9 — С 1
krk, -u *м.* 17 — С 1
krýt, kryju (-i), kryl 7 — Г 1
křen, křenu *м.* 6 — С 2
křeslo, -a *с.* (*Р. мн. ч.* křesel) 15— С 1
křičet, -čím...-čí 9 — С 1
křída, -y *ж.* 12 — С 1
křiknout, -nu 8 — Г 1
křivý 7 — Г 1
křižovatka, -y *ж.* (*Р. мн. ч.* křižovatek) 3 — С 1
kudy 15 — Л 1
kufr, -u *м.* 8 — Л 1
kuchyně, -ě *ж.* 5 — С 1, 6 — Г 2
kuchyňský 6 — Г 2
kultura, -y *ж.* 7 — С 1
kulturní 7 — С 1
kůň, koně *м.* 9 — С 1
kupec, -pce *м.* 9 — С 1
kupovat, -puju (-i) 8 — С 1
kupředu 20 — С 1
kurs, -u *м.* 8 — С 1
kus, -u *м.* 14 — С 1
kůže, -e *ж.* 7 — Г 1
kvést, kvetu, kveť!, kvetl 7 — Г 1, 8 — Г 1
květ, -u *м.* 7 — Г 1
květen, -tna *м.* 8 — С 2
květnový 8 — С 2

kvítek, -tku *м.* 7 — Г 1
kvůli (+ *Д.*) 21 — Г 1

L

laboratoř, -e *ж.* 15 — Л 1
laciný 15 — С 1
láska, -y *ж.* (*Р. мн. ч.* lásek) 12 — С 2
látka, -y *ж.* (*Р. мн. ч.*, látek) 12 — С 1, 13 — С 2
lavice, -e *ж.* (*Р. мн. ч.* lavic) 12 — С 1
leden, ledna *м.* 8 — С 2
lednový 8 — С 2
lehko 18 — С 1
lehký 8 — С 1
lehnout (si), -nu 17 — С 1, 17 — Л 1
lékař, -e *м.* 15 — С 2
lékařka, -y *ж.* (*Р. мн. ч.* lékařek) 15 — С 2
leknout se, -nu 14 — С 1
les, lesa *м.* 9 — С 1
lesík, -u *м.* 20 — С 1
lesknout se, -nu 20 — С 1
letadlo, -a *с.* (*Р. мн. ч.* letadel) 19 — С 1 19 — Л 1
letec, letce *м.* 15 — С 2
letět, -tím...-tí, leť! 19 — С 1, 19 — Л 1
letiště, -ě *с.* (*Р. мн. ч.* letišť) 19 — С 1
letní 13 — Л 1
léto, -a *с.* 13 — Л 1, 21 — Л 1
letos 16 — Л 1
letošní 16 — С 1, 16 — Л 1
levý 10 — С 1
lézt, lezu, lezl 9 — С 1
ležet, ležím...-ží 11 — С 1
líbit se, -bím...-bí 15 — С 1, 15 — Л 1
lidé *или* lidi, lidí *м., скл. как ж.* (lidem...lidmi) 7 — Г 1, 14 — С 1
lidový 7 — Г 1
lidský 18 — С 1
lidstvo, -a *с.* 18 — С 1
liják, -u *м.* 10 — С 2
limonáda, -y *ж.* 5 — С 1, 10 — С 2
lípa, -y *ж.* 7 — Г 2
lístek, lístku *м.* 6 — С 2, 19 — С 1
listopad, -u *м.* 8 — С 2
listopadový 8 — С 2
literatura, -y *ж.* 8 — С 1
lodička, -y *ж.* (*Р. мн. ч.* lodiček) 13 — С 2
logika, -y *ж.* 18 — С 1
loni 16 — Л 1
loňský 16 — Л 1
ložnice, -e *ж.* (*Р. мн. ч.* ložnic)
lžíce, -e *ж.* (*Р. мн. ч.* lžic) 6 — С 1
lžička, -y *ж.* (*Р. мн. ч.* lžiček) 6 — С 1

M

málo 3 — С 1
malý 3 — Л 1
máma, -y *ж.* 23 — Л 1
maminka, -y *ж.* (*Р. мн. ч.* maminek) 23 — Л 1
manžel, -a *м.* 21 — С 1
manželka, -y *ж.* (*Р. мн. ч.* manželek) 21 — С 1
manželský 21 — С 1
marxista, -y *м.* 16 — Л 1
marxistický 16 — Л 1
máslo, -a *с.* 5 — С 1, 6 — С 2, 6 — Г 2
máslový 6 — Г 2
masný 6 — Г 2
maso, -a *с.* 5 — С 1, 6 — Г 2
masový 6 — Г 2
mast, -ti *ж.* 17 — С 2
matka, -y *ж.* (*Р. мн. ч.* matek) 23 — Л 1
mech, mechu *м.* 7 — Г 1
mělký 12 — Л 2
měsíc, -e *м.* 8 — С 2
měsíční 10 — Л 1
město, -a *с.* 3 — С 1, 3 — Л 1, 6 — Г 1
městský 14 — Л 1
metro, -a *с., ед. ч.* 3 — С 1
mez, meze *ж.* 7 — Г 1
mezi (+ *В.*, *Т.*) 7 — Г 1

mezinárodní 7 — Г 1
mezitím 9 — С 1
milión, -u *м.* 11 — С 1
milovat, -luju (.-i) 7 — С 2
mimo (+ *В.*) 16 — С 1
minerálka, -y *ж.* (*Р. мн. ч.* -lek) 5 — С 1
minout, -nu, miň! 8 — Г 1, 10 — С 1
minulý 18 — Л 1
minuta, -y *ж.* 9 — Л 2
mír, -u *м.* 7 — Г 1
místo, -a *с.* 8 — С 1
mít, mám, měj!, měl 5 — С 1, 5 — Л 1, 5 — Г 1, 8 — Г 1, 13 — Л 1, 14 — Л 1
mít rád 5 — Л 1
mít se 17 — Л 1
mj. = mimo jiné 16 — С 1
mladý 9 — С 1
mlčet, -čím...-čí 9 — С 1
mléčný 6 — Г 2
mléko, -a *с.* 5 — С 1, 6 — Г 2, 7 — Г 1
mlha, -y *ж.* (*Р. мн. ч.* mlh) 10 — С 2
mlít, melu, mlel 7 — Г 1
mluvit, -vím...-ví 4 — С 1
mluvnice, -e *ж.* (*Р. мн. ч.* mluvnic) 12 — С 1
mnoho 3 — С 1, 8 — Л 1
moc (*нар.*) 18 — С 1, 10 — Л 1
moct *или* moci, můžu (mohu), mohl 7 — Г 1, 8 — С 1, 8 — Г 1, 9 — Г 1, 12 — Л 1, 13 — Л 1
modrý 13 — С 1
Morava, -y *ж.* 5 — Л 1
moravský 5 — Л 1
moře, -e *с.* 13 — Г 1
mosazný 20 — С 1
moskevský 6 — Г 2
Moskva, -y *ж.* 6 — Г 2
most, -u м. 3 — С 1
moučník, -u *м.* 5 — С 1, 6 — С 2, 6 — Г 2
moučníkový 6 — Г 2
moučný 5 — С 1, 6 — Г 2
moudrý 7 — Г 1
moucha, -y *ж.* (*Р. мн. ч.* much) 7 — Г 2
mouka, -y *ж.* 6 — Г 2, 7 — Г 1
mráček, -čku *м.* 19 — С 1
mrak, -u *м.* 10 — С 2
mráz, mrazu *м.* 10 — С 2
mrkev, mrkve *ж.* 7 — Г 1
mrtvý 9 — С 1
můj 7 — Г 1, 17 — Г 1
muset, -sím...-sí 12 — С 1, 12 — Л 1
muzejní 6 — Г 2
muzeum, muzea *с.* 3 — С 1, 6 — Г 2
muzika, -y *ж.* 9 — С 1
muž, -e *м.* 9 — С 1, 9 — Л 1
my 17 — Г 1
mýdlo, -a *с.* (*Р. мн. ч.* mýdel) 13 — С 2
myslet (si), -lím...-lí, mysli! 7 — С 1, 13 — Л 1
myslící 18 — С 1
mýt, myju (-i), myl 8 — Г 1

N

na (+ *В.*, *П.*) 3 — С 1, 4 — Л 1, 5 — Л 1, 14 — С 1, 21 — Г 1
na!, nate! 13 — С 1
nábřeží, -í *с.* 3 — С 1
nábytek, -tku *м.*, *ед. ч.* 15 — С 1
načekat se, -kám 12 — Л 2
nad (+ *В.*, *Т.*) 3 — С 1, 21 — Г 1
nadávat, -vám 9 — С 1
nádraží, -í *с.* 19 — С 1
nahoru 3 — Л 1
nahoře 3 — С 1, 3 — Л 1
nacházet, -zím...-zejí 13 — С 1
nacházet se, -zím...-zejí 13 — С 1
nachlazení, -í *с.* 17 — С 2
nachodit se, -chodím...-dí, choď! 12 — Л 2
najednou 19 — С 1
najíst se, -jím...-jedí, -jez!, -jedl 5 — С 1, 5 — Л 1
najít, -jdu, -jdi!, -šel 9 — С 1
nakonec 5 — С 1

nakoupit, -pím...-pí, nakup! 9 — C 1, 14 — C 1, 14 — Л 1
nákup, -u *м.* 14 — C 1, 14 — Л 1
nakupovat, -puju (-i) 14 — C 1
náměstí, -i *c.* 3 — C 1
nápad, -u *м.* 14 — C 1
napít se, -piju (-i), -pil 5 — C 1, 5 — Л 1
nápodobně 5 — Л 1
nápoj, -e *м.* 6 — C 2
napřesrok 16 — Л 1
napsat, -píšu -piš! 8 — C 1
národ, -a *м.* 11 — C 1
národní C 3 — 1, 18 — C 1
nářečí, -í *c.* 7 — Г 1
nashledanou 4 — C 1
nastoupit, -pím...-pí, nastup! 4 — Л 1
nastupovat, -puju (-i) 4 — Л
nastydlý 17 — C 1
nastydnout, -nu 17 — C 1
náš 4 — C 1, 17 — Г 1
našlapat se, -pu 12 — Г 2
naštěstí *(нар.)* 17 — C 1
naučit se, -učím...-čí 5 — C 1
návrat, -u *м.* 19 — C 1
návrh, -u *м.* 16 — C 1
návštěva, -y *ж.* 16 — C 2, 16 — Л 2
navštívit, -vím...-ví, navštiv! 16 — C 2
nazdar! 4 — C 1
název, -zvu *м.* 7 — Г 1, 8 — C 2
názor, -u *м.* 20 — C 1
nazpět 19 — C 1
ne 3 — Л 1, 4 — C 1
nebe, -e *c.* 10 — C 2
nebezpečí, -í *c.* 16 — C 1
nebezpečný 16 — C 1
nebo 3 — C 1
něco, něčeho 3 — Г 2
nedávno 16 — C 2
neděle, -e *ж.* 8 — C 2, 13 — Г 1
nedělní 8 — C 2
nechat, -chám 17 — C 1, 17 — Л 1, 21 — Л 1
nechávat, -vám 17 — C 1, 17 — Л 1
nějak 3 — Г 2
nějaký 3 — Г 2
nejen ..., ale i 5 — C 1
nejprve 8 — C 1
někam 3 — Г 2
někde 3 — Г 2
někdo 3 — Г 2
někdy 8 — C 1 ;někdy i 8 — Л 1
několik 3 — Г 2
němčina, -y *ж.* 8 — Л 1
Němec, -mce *м.* 6 — Г 2
německý 6 — Г 2, 8 — Л 1
nemoc, -i *ж.* 15 — C 1
nemocnice, -e *ж.* (*Р. мн. ч.* nemocnic) 17 — C 1
nemocný 15 — C 1
neočekávaně 9 — C 1
nepořádný 10 — C 1
nepříjemný 21 — C 1
nepřítel, -e *м.* (*мн. ч.* nepřátelé, nepřátel, -lům...) 9 — Л 1
nespokojený 15 — Л 1
nést, nesu, nes!, nesl 8 — Г 1, 10 — C 1
nešťastně 14 — C 1
nešťastný 14 — C 1
neštěstí, -í *c.* 14 — C 1
nic, ničeho 3 — Г 2
nijak 3 — Г 2
nijaký 3 — Г 2
nikam 3 — Г 2
nikde 3 — Г 2
nikdo, nikoho 3 — Г 2
nikdy 3 — Г 2
nit, -tě *ж.* 13 — C 2
nízký 3 — C 1, 3 — Л 1
no 15 — C 1
noc, -i *ж.* (*мн. ч.* noci, nocí, nocím... nocemi) 6 — Г 2, 7 — Г 1
noční 5 — Л 1, 6 — Г 2
noha, -y *ж.* 7 — Г 1, 14 — C 1
novina, -y *ж.* 9 — C 1, 9 — Л 1

noviny, novin *ж.*, *мн. ч.* 16 — С 1
nový 3 — С 1, 6 — С 2
nudle, -e *ж.* 5 — С 1, 6 — С 2, 6 — Г 2
nudlový 6 — Г 2
nula, -y *ж.* 10 — С 2
nutno 17 — С 1
nutný 17 — С 1
nůž, nože *м.* 6 — С 1
nynější 18 — С 1
nyní 12 — Л 2

O

o (+ *П*, *В*.) 21 — Г 1
oba 9 — С 1
oběd, -a *м.* 5 — Л 1
obědvat, -vám 5 — Л 1
obchod, -u *м.* 3 — С 1, 6 — Г 2
obchodní 6 — Г 2, 13 — С 2
obklíčení, -í *с.* 19 — С 1
oblačno 10 — С 2
oblast, -ti *ж.* 16 — С 1
oblečení, -í *с.* 13 — С 1
oblek, -u *м.* 13 — С 1, 13 — С 2
oblékat (si), -kám 13 — С 1
oblékat se 13 — С 1
obléknout (si), -nu 13 — С 1
obléknout se 13 — С 1
obleva, -y *ж.* 10 — С 2
obloha, -y *ж.* 6 — С 2
obložený 5 — С 1
obraz, -u *м.* 15 — С 1, 15 — Л 1
obsah, -u *м.* 18 — С 1
obsahovat, -huju (-i) 18 — С 1
obuv, -i *ж.* ,*ед. ч.* 13 — С 2
obyčejně 17 — С 1
obyčejný 17 — С 1
obývací 15 — С 1
obyvatel, -e *м.* (*мн. ч.* obyvatelé, obyvatel, -lům) 11 — С 1
od (+ *Р*.) 11 — С 1, 11 — Л 1, 21 — Г 1
odborný 8 — С 1
odejít, -jdu, -jdi!, -šel 5 — Л 1, 9 — Л 1
oděv, -u *м.* 13 — С 2
odjet, -jedu, -jeď!, -jel 8 — С 1
odjíždět, -dím...-dějí 8 — С 1
odkud 9 — С 1
odnést (si), -nesu, -nesl 10 — С 1
odpoledne, -e *с.* 5 — Л 1, 6 — Г 2
odpoledne (*нар.*) 5 — Л 1
odpolední 5 — Л 1, 6 — Г 2
odpovědět, -vím...-vědí, -věz! 8 — С 1
odpověď, -di *ж.* (*мн. ч.* -di, -dí, -dím...-ďmi) 8 — С 1
odpovídat, -dám 8 — С 1
odříznout, -nu 9 — С 1
odvádět, -dím...-dějí 12 — С 2
odvážný 7 — Г 1
odvést, -vedu, -veď!, -vedl 12 — С 2
odvětit, -tím...-tí, -věť! 7 — Г 1
oheň, ohně *м.* 7 — Г 1
ohlédnout se, -nu 7 — Г 1
ohromný 18 — С 1
ochutnat, -nám 5 — С 1
okno, -a *с.* (*Р. мн. ч.* oken) 9 — С 1
okolí, -í *с.* 10 — С 1
okolo (+ *Р*.) 21 — Г 1
okurka, -y *ж.* (*Р. мн. ч.* okurek) 6 — С 2, 6 — Г 2
okurkový 6 — С 2, 6 — Г 2
omáčka, -y *ж.* (*Р. мн. ч.* omáček) 6 — С 2
omdlít, -lím...-lí, omdli!, omdlel 17 — С 2
omeleta, -y *ж.* 6 — С 2
on 17 — Г 1
onemocnět, -ním...-ní, -ni! 17 — С 2
opakování, -í *с.* 8 — С 1
opakovat, -uju (-i) 8 — С 1
opatření, -í *с.* 16 — С 1
opravdu 13 — С 1
opravit, -vím...-ví 8 — С 1
opravovat, -vuju (-i) 8 — С 1
oranžový 13 — С 1
orloj, -e *м.* 3 — С 1
ostatně 21 — С 1
ostatní 9 — С 1

otázka, -y *ж.* (*Р. мн. ч.* otázek) 9 — С 1
otec, otce *м.* 23 — Л 1
otevřít, -vřu, -vři!, -vřel 12 — С 1
otočit (se), -čím...-čí 14 — С 1
otvírat, -rám 12 — С 1
ovoce, -e *с.*, *ед. ч.* 5 — С 1, 6 — Л 1, 6 — Г 2
ovocný 5 — С 1, 6 — С 2, 6 — Г 2
oznámit, -mím...-mí, oznam! 21 — С 1
oznamovat, -muju (-i) 21 — С 1

P

páchnout, -nu 7 — Г 1
pak 14 — С 1
palác, -e *м.* 3 — С 1
palačinka, -y *ж.* (*Р. мн. ч.* -nek) 6 — С 2
památka, -y *ж.* (*Р. мн. ч.* památek) 3 — С 1
pamatovat si, -tuju (-i) 12 — С 1, 12 — Л 1
pan, pán, -a *м.* 5 — С 1, 6 — Л 1, 6 — Г 2
panenka, -y *ж.* (*Р. мн. ч.* panenek) 12 — С 2
paní, -í *ж.* 6 — С 1, 6 — Л 1, 14 — Г 1
panský 6 — Г 2, 14 — Л 1
pánský 6 — Г 2, 13 — С 2, 14 — Л 1
papír, -u *м.* 13 — С 2
papírnictví, -í *с.* 13 — С 2
párek, párku *м.* 5 — С 1
partner, -a *м.* 18 — С 1
pařížský 6 — С 2
pasta, -y *ж.* 13 — С 2
páteční 8 — С 2
pátek, pátku *м.* 8 — С 2
patro, -a *с.* (*Р. мн. ч.* pater) 15 — С 1, 15 — Л 1
patřit, -řím...-ří, patři! 20 — С 1
péct (péci), peču, peč!, pekl 7 — Г 1, 9 — Г 1
pekař, -e *м.* 15 — С 2
pěkně 14 — С 1
pěkný 14 — С 1
peníze, peněz, -ům *м.*, *мн. ч.* 19 — С 1
pero, -a *с.*; plnicí pero 12 — С 1, 13 — С 2
peřina, -y *ж.* 20 — С 1
pětiletka, -y *ж.* (*Р. мн. ч.* -tek) 16 — С 1
pevný 16 — С 1
píchat, -chám 17 — С 2
píseň, písně *ж.* 12 — С 2
písnička -y *ж.* (*Р. мн. ч.* -ček) 12 — С 2
pít, piju (-i), pil 5 — С 1, 5 — Л 1, 8 — Г 1
pití, -í *с.* 14 — Л 1
pivní 6 — Г 2
pivo, -a *с.* 5 — С 1, 6 — Г 2
pivovar, -u *м.* 14 — С 1
pláč, -e *м.* 14 — С 1
plán, -u *м.* 3 — С 1
planeta, -y *ж.* 18 — С 1
plánovací 20 — С 2
plášť, -tě *м.* 9 — С 1
platit, -tím...-tí, plať! 6 — С 1
plavec, plavce *м.* 19 — С 1
plechový 20 — С 1
plet *или* plít, pleju (-ji), plel 7 — Г 1
plíce, plic *ж.*, *мн. ч.* 17 — С 2
plno 17 — С 1, 17 — Л 1
plný 7 — Г 1, 9 — С 1, 9 — Л 1, 17 — Л 1, 21 — Л 1
plzeň, plzně *ж.* 6 — Г 2
plzeňský 6 — С 2, 6 — Г 2
po (+ *В.*, *П.*) 12 — С 1, 12 — Л 1, 15 — Л 1, 21 — Г 1
počasí, -í *с.* 10 — С 1
počet, počtu *м.* 20 — С 1
počítat, -tám 20 — С 1
počkat, -kám 13 — С 1
pod (+ *В.*, *Т.*) 3 — С 1, 21 — Г 1
podat, -dám, -dal 13 — С 1
podávat, -vám 13 — С 1
poděkovat, -kuju (-i) 4 — С 1
podívat se, -vám 3 — С 1, 3 — Л 1

podle (+ *P.*) 5 — С 1, 12 — Л 1, 21 — Г 1
podnik, -u *м.* 11 — С 1
podpatek, -tku *м.* 13 — С 2
podrobně 19 — С 1
podrobný 19 — С 1
podzim, -u *м.* 13 — Л 1
podzimní 13 — Л 1
pohlavek, -vku *м.* 9 — С 1
pohled, -u *м.* 15 — С 1
pohodlný 20 — С 2
pokoj, -e *м.* 13 — С 1, 15 — Л 1
pokračovat, -čuju (-i) 10 — С 1, 10 — Л 1, 12 — Л 1
polární 7 — Г 1
pole, -e *с.* 6 — Г 2
poledne, -e *с.* 5 — Л 1, 6 — Г 2
polední 6 — Г 2
polévka, -y (*Р. мн. ч.* -vek) 5 — С 1, 6 — С 2
poliklinika, -y *ж.* 15 — С 3
polobotka, -y *ж.* (*Р. мн. ч.* -tek) 13 — С 2
pololetí, -í *с.* 16 — С 1
polovina, -y *ж.* 20 — С 1
pomáhat, -hám 16 — С 1
pomalu 10 — Л 1
pomalý 10 — Л 1
pomíjet, -jím...-její 18 — С 1
pomoct (pomoci) -můžu (-mohu), -moz!, -mohl 8 — С 1, 8 — Г 1, 9 — Г 1
pondělí, -í *с.* 8 — С 2
pondělní 8 — С 2
ponožka, -y *ж* (*Р. мн. ч.* -žek) 13 — С 2
poobědvat, -vám 5 — Л 1
poprosit, -sím...-sí 4 — С 1, 4 — Л 1
popsat, -píšu, -piš! 19 — С 1
porada, -y *ж.* 20 — С 2
porozumění, -í *с.* 18 — С 1
pořád 17 — С 1
pořádně 10 — С 1, 10 — Л 1
pořádný 10 — С 1, 10 — Л 1
posadit se, -dím...-dí, -posaď! 19 — С 1
poschodí, -í *с.* 15 — Л 1
posílat, -lám 15 — С 1
poslat, -šlu, -šli! 15 — С 1
poslední 9 — С 1
posloužit, -žim...-ží, posluž! 5 — С 1, 6 — Л 1
posnídat, -dám 5 — Л 1
postavit, -vím...-ví 15 — С 3
postel, -e *ж.* 13 — С 1
posvačit, -čím...-čí 5 — Л 1
pošta, -y *ж.* 19 — С 1
potěšení, -í *с.* 12 — Л 2
potit se, -tím...-tí, poť! 17 — С 1
potkat, -kám 7 — С 1
potkávat, -vám 7 — С 1
potom 5 — С 1
potraviny, -vin *ж.*, *мн. ч.* 19 — С 1
povečeřet, -řím...-ří 5 — Л 1
povědět, -vím...-vědí, -věz! 5 — Г 1
pověsit, -sím...-sí 9 — С 1
povídat, -dám 21 — С 1
povrch, -u *м.* 18 — С 1
pozdě 10 — С 1
pozdrav, -u *м.* 16 — С 2
pozdravit, -vím...-ví 8 — С 1
pozdravovat, -vuju(-i) 17 — С 1
pozítří 8 — Л 1
poznámka, -y *ж.* (*Р. мн. ч.* -mek) 12 — С 1
poznat, -znám 5 — С 1, 19 — Л 1
poznávat, -vám 19 — С 1
pozor 14 — Л 1
pozvat, -zvu, -zvi! 14 — С 1
práce, -e *ж.* (*Т. ед. ч.* prací; *мн. ч.* práce, prací, pracím... pracemi) 5 — С 1, 6 — Г 2
prací 13 — С 2
pracovat, -cuju(-i) 11 — С 1, 15 — С 2
pracovní 6 — Г 2
pracující 11 — С 1
prádlo, -a *с.*, *ед. ч.* 13 — С 2
Praha, -y *ж.* 6 — Г 2
prach, -u *м.* 18 — С 1

pramen, -u *или* -e *м.* 13 — Г 1
prasknout, -nu 7 — С 1
prášek, prášku *м.* 17 — С 1
prašný 18 — С 1
pravda, -y *ж.* 18 — С 1
pravdivý 19 — С 1
právě 21 — С 1
pravý 10 — С 1
pražský 6 — Г 2
pro (+ *В.*) 14 — С 1, 14 — Л 1, 21 — Г 1
probírat, -rám 12 — С 1
problém, -u *м.* 16 — С 1
probrat, -beru 12 — С 1
procento, -a *с.* 11 — С 1
proces, -u *м.* 18 — С 1
proč 8 — С 1
pročpak 14 — Л 1
prodat, -dám 9 — С 1
prodavač, -e *м.* 13 — С 2, 15 — С 2
prodavačka, -y *ж.* (*Р. мн. ч.* -ček) 13 — С 2, 15 — С 2
program, -u *м.* 10 — С 1
prohlédnout si, -nu 10 — С 1
prohlídka, -y *ж.* (*Р. мн. ч.* -dek) 10 — С 1
prohlížet (si), -žím...-žejí 10 — С 1
proletět, -tím...-tí, -leť! 20 — С 1
pronikavě 21 — С 1
pronikavý 21 — С 1
propiska, -y *ж.* (*Р. мн. ч.* -sek) 12 — С 1
prosincový 8 — С 2
prosinec, -nce *м.* 8 — С 2
prosit, -sím...-sí 4 — С 1, 4 — Л 1, 5 — Г 1
prostě 20 — С 1
prostředek, -dku *м.* 18 — С 1
prošvihnout, -nu 20 — С 1
proto 10 — С 1
protože 8 — С 1
provádět, -dím...-dějí 11 — С 1
provést, -vedu, -veď! -vedl 11 — С 1
prozradit, -dím...-dí, prozraď! 9 — С 1, 9 — Л 1
pršet, prší 10 — С 2
průdušky, -šek *ж.*, *мн. ч.* 17 — С 2
průjem, -jmu *м.* 17 — С 2
průmysl, -u *м.* 11 — С 1
průmyslový 11 — С 1
průvod, -u *м.* 14 — С 1
průvodčí, *м.* 12 — С 1
pryč 21 — С 1, 21 — Л 1
přece 12 — С 2, 13 — С 1, 13 — Л 1
přečíst, -čtu, -čti!, -četl 8 — С 1
před (+ *В.*, *Т.*) 12 — С 1, 12 — Л 1, 21 — Г 1
předepsat, -píšu, -piš! 17 — С 2
předevčírem 8 — Л 1
především 15 — С 1
předkrm, -u *м.* 5 — С 1, 6 — С 2
předloni 16 — Л 1
předloňský 16 — Л 1
předpověď, -di *ж.* (*мн. ч.* -di, -dí, -dím...-ďmi) 10 — С 1
předseda, -y *м.* 19 — С 1, 19 — Г 1
předsíň, -ně *ж.* 15 — С 1
představovat (si), -vuju(-i) 18 — С 1
přeháňka, -y *ж.* (*Р. мн. ч.* -něk)
přehrada, -y *ж.* 10 — С 1
přecházet, -zím...-zejí 14 — С 1
přejet, -jedu, -jeď! 9 — С 1, 9 — Л 1
přejít, -jdu, -jdi!, -šel 14 — С 1
překlad, -u *м.* 18 — С 1
překládat, -dám 18 — С 1
přeložit, -žím...-ží 18 — С 1
přemýšlet, -lím...-lejí 9 — С 1, 9 — Л 1
přepojit, -jím...-jí 20 — С 2
přepsat, -píšu, -piš! 7 — Г 1
přes (+ *В.*) 11 — С 1, 11 — Л 1, 21 — Г 1
přesně 18 — С 1
přesný 18 — С 1
přestat, -stanu, -staň! 12 — С 1, 12 — Л 1

přestávat, -vám 12 — C 1, 12 — Л 1
přestávka, -y *ж.* (*P. мн. ч.* -vek) 12 — C 1, 12 — Л 1
přesto 11 — Л 1
přestoupit, -pím...-pí, přestup! 4 — Л 1
přestupovat, -puju(-i) 4 Л — 1

přiblížit se, -žím...-ží, přibliž! 9 — C 1
přibližovat se, -žuju(-i) 11 — C 1
příjemný 21 — C 1
přijet, -jedu, -jeď! -jel 8 — C 1, 9 — Л 1
přijímat, -mám 16 — C 1
přijít, -jdu, -jdi!, -šel 5 — Л 1
přijíždět, -dím...-dějí 8 — C 1
přijmout, -jmu, -jmi!, -jal 16 — C 1
přihodit se, -dím...-dí, -hoď! 9 — C 1, 9 — Л 1
příklad, -u *м.* 18 — C 1
příležitost, -i *ж.* 20 — C 1
příloha, -y *ж.* 5 — C 1
přímo 4 — C 1
případ, -u *м.* 14 — C 1
příprava, -y *ж.* 16 — C 1
připravit, -vím...-ví 16 — C 1
připravovat, -vuju(-i) 15 — C 3
přirozený 11 — C 1
příslušenství, -í *c.*, 15 — C 1
příští 8 — Л 1
přítel, -e *м.* (*мн. ч.* přátelé, přátel, -ům) 9 — Л 1
přivázat, -vážu, -važ! 20 — C 1
přivítat, -tám 7 — Л 1
přízemí, -í *c.* 15 — Л 1
psát, píšu, piš!, psal 8 — C 1, 8 — Г 1
pst! *или* pšt! 9 — Л 1
ptáček, -čka *м.* 6 — C 2
ptát se, ptám, ptal 4 — C 1, 4 — Л 1
půl 9 — Л 2
půllitr, -u *м.* 6 — Л 1
pult, -u *м.* 13 — C 2
punčocha, -y *ж.* 13 — C 1, 13 — C 2
pytel, pytle *м.* 9 — C 1

R

rád: mít rád 5 — Л 1, být rád 15 — Л 1
rada, -y *ж.* 8 — *упраж.* 21
rádio, rádia *c.* 10 — C 1
radit, -dím...-dí, raď! 9 — C 1
radnice, -e *ж.* (*P. мн. ч.* radnic) 3 — C 1, 6 — Г 2
radniční 6 — Г 2
rána, -y *ж.* (*мн. ч.* rány, ran, ranám... ranami) 20 — C 1
ranní 5 — Л 1, 6 — Г 2
ráno, -a *c.* 5 — Л 1, 6 — Г 2
ráno (*нар.*) 5 — Л 1
recepce, -e *ж.* 20 — C 2
rekreace, -e *ж.* 15 — C 1
renesanční 3 — Л 1
republika, -y *ж.* 3 — C 1
restaurace, -e *ж.* 3 — C 1, 6 — Г 2
restaurační 6 — Г 2
revmatismus, -ismu *м.* 17 — C 2
rezultát, -u *м.* 19 — C 1
riskovat, -kuju(-i) 18 — C 1
roční 10 — Л 1
rodiče, -čů *м.*, *мн. ч.* 23 — Л 1
rodina, -y *ж.* 7 — Г 1, 15 — C 1, 15 — Л 1, 23 — Л 1
rohlík, -u *м.* 5 — C 1
rok, -u *м.* 9 — Л 2, 10 — C 1, 10 — Л 1, 21 — Л 1
rolnický 11 — C 1
rolník, -a *м.* 11 — C 1, 15 — C 2
románský 3 — C 1
roštěná *ж.* 6 — C 2
rozdělit, -lím...-lí 7 — Г 1
rozdělit se, -lím...-lí 9 — C 1, 9 — Л 1
rozhlédnout se, -nu 14 — C 1
rozhlížet se, -žím...-žejí 14 — C 1
rozhodnutí, -í *c.* 21 — C 1
rozhovor, -u *м.* 4 — C 1, 7 — Г 1
rozjet (se), -jedu, -jeď!, -jel 14 — C 1

rozjíždět (se), -dím...-dějí 4 — C 1
roznést, -nesu, -nesl 9 — C 1
rozsvítit, -tím...-tí, rozsviť! 10 — C 1
rozsypat, -pu 7 — Г 1
rozum, -u *м.* 21 — C 1, 21 — Л 1
rozumět, -mím...-mějí 8 — C 1
rozvoj, -e *м.* 16 — C 1
rtěnka -y *ж.* (*Р. мн. ч.* rtěnek) 13 — C 2
ručník, -u *м.* 13 — C 2
ruka, -y *ж.* (*мн. ч.* ruce, rukou, rukám, ruce, v rukou, rukama) 17 — C 2
rum, -u *м.* 6 — C 2
ruský 6 — C 1, 8 — Л 1
růst, -u *м.* 7 — Г 1
růst, rostu, rosť!, rostl 19 — C 1
ruština, -y *ж.* 8 — Л 1
různý 5 — C 1
růže, -e *ж.* 19 — C 1
růžička, -y (*Р. мн. ч.* růžiček) 19 — C 1
růžový 13 — C 1
ryba, -y *ж.* 19 — C 1
rybička, -y *ж.* (*Р. мн. ч.* rybiček) 19 — C 1
rybník, -a *м.* 10 — C 1
rychle 10 — C 1
rychlý 10 — C 1
rýma, -y *ж.* 17 — C 1
rýže, -e *ж.* 5 — C 1, 6 — C 2, 6 — Г 2
rýžový 6 — Г 2

Ř

řada, -y *ж.* 16 — C 1
ředitel, -e *м.* 15 — C 2
ředitelka, -y *ж.* (*Р. мн. ч.* -telek) 15 — C 2
řeka, -y *ж.* 3 — C 1, 6 — Г 2, 7 — Г 1
řemeslo, -a *с.* (*Р. мн. ч.* řemesel) 7 — Г 1
řepa, -y *ж.* 7 — Г 1
řešení; -í *с.* 16 — C 1
řešit, -ším...-ší 16 — C 1
řezat, řežu 7 — Г 1
řezník, -a *м.* 15 — C 2
říct (říci), řeknu, řekni!, řekl 8 — C 1, 8 — Г 1
říční 6 — Г 2
řidič, -e *м.* 15 — C 2
řidička, -y *ж.* (*Р. мн. ч.* -ček) 15 — C 2
říjen, října *м.* 8 — C 2
říjnový 8 — C 2
říkat, -kám 8 — C 1
řízek, řízku *м.* 6 — C 2

S

s, se (+ *Т.*, *П.*) 4 — C 1, 4 — Г 2, 21 — Г 1
sádlo, -a *с.*, *ед. ч.* 7 — Г 1
sako, -a *с.* 13 — C 2
salám, -u *м.* 6 — C 2, 6 — Г 2
salámový 6 — Г 2
salát, -u *м.* 5 — C 1, 6 — C 2
sám 9 — C 1
samý 20 — C 1
sandál, -u *м.* 13 — C 1, 13 — C 2
sázet, -zím...-zejí 7 — Г 1
sbírat, -rám 21 — Л 1
sblížení, -í *с.* 16 — C 1
se (*возвр.*) 16 — Г 1, 17 — Г 1
sebrat, -beru 20 — C 1
secesní 3 — Л 1
sedět, -dím...-dí, seď! 8 — C 1
sednout si, -nu 8 — C 1
ségra, -y *ж.* 20 — C 1
sehnat, -ženu, -žeň! 12 — C 2, 12 — Л 2
sekaná *ж.* 6 — C 2
sekunda, y *ж.* 9 — Л 2
sem 3 — C 1, 3 — Л 1, 15 — Л 1
semafor, -u *м.* 4 — C 1
sen, snu *м.* 7 — Г 1
sestra, -y *ж.* (*Р. мн. ч.* sester) 20 — C 1, 23 — Л 1
sestřenice, -e *ж.* (*Р. мн. ч.* sestřenic) 23 — Л 1
sešit, -u *м.* 12 — C 1, 13 — C 2
sever, -u *м.* 10 — C 1
severní 10 — Л 1

seznámit (se), -mím...-mí, -znam! 18 — C 1
shánět, -ním...-nějí 12 — C 2
Sibiř, -e *ж*. 5 — Л 1
sídliště, -ě *c*. (*P. мн.* sídlišť) 15 — C 1
síla, -y *ж*. (*T. ед. ч.* silou, *мн. ч.* síly, sil, silám...) 7 — Г 2, 20 — C 1
silnice, -e *ж*. (*P. мн. ч.* silnic) 10 — C 1
silný 10 — C 1
sjezd, -u *м*. 16 — C 1
skála, -y *ж*. (*мн. ч.* skály, skal, skalám...) 7 — Г 2
sklář, -e *м*. 15 — C 2
skleněný 21 — C 1
sklenice, -e *ж*. (*P. мн. ч.* sklenic) 6 — C 1, 6 — Л 1
sklenka, -y *ж*. (*P. мн. ч.* sklenek) 6 — C 1, 6 — Л 1
sklo, -a *c*. (*P. мн. ч.* skel) 21 — C 1
skončit, -čím...-čí, skonči! 9 — C 1, 12 — Л 1
skopové *c*. 5 — C 1
skopový 5 — C 1
skoro 17 — C 1, 17 — Л 1
skoupý 9 — C 1, 9 — Л 1
skromně 9 — C 1
skříň, -ně *ж*. 13 — C 1
slabý 10 — C 1
sladký 5 — C 1
sláma, -y *ж*. 7 — Г 1
slánka, -y *ж*. (*P. мн. ч.* slánek) 6 — C 1
slavík, -a *м*. 7 — Г 1
slavnostně 21 — C 1
slavnostní 21 — C 1
slečna, -y *ж*. (*P. мн. ч.* slečen) 6 — C 1, 6 — Л 1
slíbit, -bím...-bí, slib! 9 — C 1
sloužit, -žím...-ží, služ! 5 — C 1, 7 — Г 2
slovanský 8 — C 1
Slovensko, -a *c*. 5 — Л 1
slovenský 8 — Л 1
slovenština, -y *ж*. 8 — Л 1
slovíčko, -a *c*. (*P. мн. ч.* slovíček) 6 — Г 1
slovo, -a *c*. 6 — Г 1
slunce, -e *c*. 7 — Г 1, 10 — C 1
slušet, -ším...-ší 13 — C 1
služba, -y *ж*. (*P. мн. ч.* služeb) 11 — C 1
slyšet, -ším...-ší 18 — C 1
slza, -y *ж*. (*P. мн. ч.* slz) 7 — Г 1
smát se, směju(-i), smál 7 — Г 1, 8 — Г 1
smažený 6 — C 2
smíchovský 6 — C 2
smysl, -u *м*. 9 — C 1
snad 6 — C 1, 14 — C 1
snídaně, -ě *ж*. 5 — Л 1
snídat, -dám 5 — Л 1
sníh, sněhu *м*. 10 — C 2
sníst, sním...snědí, sněz!, snědl 5 — Л 1
sobota, -y *ж*. 8 — C 2
sobotní 8 — C 2
socialista, -y *м*. 16 — Л 1
socialistický 3 — C 1, 16 — Л 1
sociální 11 — C 1
socha, -y *ж*. 4 — C 1
sotva 14 — C 1, 14 — Л 1
soud, -u *м*. 7 — Г 1
soudit, -dím...-dí, suď! 7 — Г 1
soudruh, -a *м*. 6 — C 1, 6 — Л 1, 6 — Г 2
soudružka, -y *ж*. (*P. мн. ч.* -žek) 6 — C 1, 6 — Л 1
soudružský 6 — Г 2, 16 — C 2
souhlasit, -sím...-sí 18 — C 1
sourozenec, -nce *м*. 23 — Л 1
soustředit (se), -dím...-dí, soustřeď! 16 — C 1
soustřeďovat (se), -ďuju(-i) 16 — C 1
sovětský 5 — Л 1
spát, spím...spí, spi!, spal 7 — Г 1
spěchat, -chám 13 — C 1
spisovatel, -e *м*. 7 — C 2

spočítat, -tám 20 — C 1
spodky, -dků *м.*, *мн. ч.* 13 — C 2
spojenec, -nce *м.* 16 — C 1
spojenectví, -í *c.* 16 — C 1
spojit, -jím...-jí 16 — C 1
spojovat, spojuju(-i) 16 — C 1
spokojený 15 — C 1, 15 — Л 1
spolupráce, -e *ж.* (*Т. ед. ч.* -prací) 16 — C 1
srdce, -e *c.* 12 — C 2
srdečně 15 — C 1
srdečný 15 — C 1
srpen, -pna *м.* 8 — C 2
srpnový 8 — C 2
stačit, -čím...-čí 15 — C 1, 15 — Л 1
stadión, -u *м.* 4 — Л 1
stanice, -e *ж.* (*Р. мн. ч.* stanic) 4 — C 1, 4 — Л 1
starat se, -rám 7 — C 1
starost, -ti *ж.* 7 — Л 1, 7 — Г 1
starý 3 — C 1, 21 — Л 1
stařec, starce *м.* 7 — Г 1
stáří, -í *c.* 7 — Г 1
stát, -u *м.* 11 — C 1
stát, stojím...stojí, stůj!, stál 7 — Г 1, 8 — Г 1, 11 — C 1, 11 — Л 1, 17 — Л 1
stát se, stanu, staň!, stal 14 — C 1
statek, statku *м.* 11 — C 1
státní 11 — C 1
stavba, -y *ж.* (*Р. мн. ч.* staveb) 15 — C 3
stavět, -vím...-vějí 15 — C 3
stavitel, -e *м.* 15 — C 2
století, -í *c.* 20 — C 1
stonat, stůňu, stonej! 12 — C 2
strana, -y *ж.* 7 — Г 1, 16 — C 1, 16 — Л 1
strom, -u *м.* 9 — C 1
strop, -u *м.* 19 — C 1
strýc, -e *м.* 23 — Л 1
strýček, strýčka *м.* 23 — Л 1
střed, -u *м.* 11 — C 1
středa, -y *ж.* 8 — C 2
středeční 8 — C 2
středisko, -a *c.* (*Р. мн. ч.* -sek) 17 — C 2
střecha, -y *ж.* 9 — C 1
střela, -y *ж.* 20 — C 1
střevíc, -e *м.* 13 — C 2
střílet, -lím...-lejí 7 — Г 1
studený 5 — C 1, 5 — Л 1, 6 — C 2
stůl, stolu *м.* 6 — C 1, 6 — Л 1, 7 — Г 1
stupeň, stupně *м.* 10 — C 2
stydět se, -dím...-dí, styď! 14 — C 1
sukně, -ě *ж.* 13 — C 1, 13 — C 2
sůl, soli *ж.* 6 — C 1
svačina, -y *ж.* 5 — Л 1
svačit, -čím...-čí 5 — Л 1
svalit se, -lím...-lí 20 — C 1
svaz, -u *м.* 5 — Л 1, 16 — C 1
svázat, svážu, svaž! 9 — C 1
svět, -a *м.* 7 — Г 1
světle modrý 13 — Л 1
světlo, -a *c.* (*Р. мн. ч.* světel) 7 — Г 1, 10 — Л 1
světlý 10 — Л 1
svetr, -u *м.* 13 — C 1, 13 — C 2
světský 18 — C 1
svíčková *ж.* 6 — C 2
svítit, -tím...-tí, sviť! 10 — C 2
svlékat (si), -kám 13 — C 1
svlékat se, -kám 13 — C 1
svléknout (si), -nu 13 — C 1
svléknout se, -nu 13 — C 1
svůj 5 — C 1, 17 — Г 1
syn, -a *м.* 23 — Л 1
sýr, -a *м.* 5 — C 1, 6 — C 2, 6 — Г 2
sýrový 6 — Г 2
systém, -u *м.* 18 — C 1

Š

šaty, šatů *м.*, *мн. ч.* 13 — C 1, 13 — C 2
šedivý 13 — C 1
šéf, -a *м.* 21 — C 1
široký 12 — C 2, 12 — Л 2
škola, -y *ж.* 3 — C 1, 6 — Г 2

školní 6 — Г 2
šlapat, -pu 12 — С 2
španělský 6 — С 2
špatně 8 — С 1
špatný 8 — С 1
šťastně 14 — С 1
šťastný 9 — С 1, 14 — С 1
štěstí, -í *с.* 14 — С 1
Šumava, -y *ж.* 5 — Л 1
šunka, -y *ж.* 6 — С 2, 6 — Г 2
šunkový 6 — Г 2
švestka, -y *ж.* (*Р. мн. ч.* švestek) 5 — С 1, 6 — Г 2
švestkový 5 — С 1, 6 — Г 2

T

tabletka, -y *ж.* (*Р. мн. ч.* tabletek) 17 — С 2
tabule, -e *ж.* 12 — С 1
tady 3 — С 1, 3 — Л 1, 15 — Л 1
tadyhle 17 — Л 1
táhnout, -nu 20 — С 1
tajemství -í, *с.* 9 — С 1
tak 13 — С 1, 13 — Л 1
také, taky 13 — С 1
takový 8 — С 1, 21 — С 1
talíř, -e *м.* 6 — С 1
tam 3 — С 1, 3 — Л 1, 15 — Л 1
tamhle 17 — Л 1
tamten, tamtoho 17 — Г 1
tancovat, -cuju(-i) 9 — С 1
taška, -y *ж.* (*Р. мн. ч.* tašek) 13 — С 1
táta, -y *м.* 23 — Л 1
tatínek, -nka *м.* 23 — Л 1
Tatry, Tater *ж., мн. ч.* 5 — Л 1
téct (téci), teču, tekl 7 — Г 1, 9 — Г 1
tedy 15 — С 1
teď 9 — С 1, 12 — Л 2
tele, telete *с.* 9 — С 1
telecí 5 — С 1
telefon, -u *м.* 20 — С 2
telefonický 20 — С 2
telefonovat, -nuju(-i) 20 — С 2
telegram, -u *м.* 20 — С 2
televizor, -u *м.* 15 — С 1
téma, tématu *с.* 17 — С 1
ten 3 — С 1, 17 — Г 1
tenhle, tohohle 17 — Л 1, 17 — Г 1
tento, tohoto 17 — Л 1, 17 — Г 1
teorie, -e *ж.* 18 — С 1
teplota, -y *ж.* 10 — С 2
teplý 5 — С 1, 5 — Л 1, 6 — С 2
teprve 14 — С 1, 20 — Л 1
těsně 20 — С 1
těšit, -ším...-ší 19 — С 1
teta, -y *ж.* 23 — Л 1
textil, -u *м.* 13 — С 2
těžký 8 — С 1, 8 — Л 1
ticho, -a *с.* 6 — Г 1, 12 — С 1
tichý 12 — С 1
tiše 9 — С 1
tlustý 7 — Г 1
tmavomodrý 13 — Л 1
toaletní 13 — С 2
tolik 3 — С 1, 9 — Л 1
topení, -í *с.* 15 — С 1
totiž 20 — С 1
tovar, -u *м.* 9 — С 1, 9 — Л 1
tramvaj, -e *ж.* 3 — С 1, 6 — Г 2
tramvajový 6 — Г 2
trenýrky, -rek *ж., мн. ч.* 13 — С 2
trochu 20 — С 1
trpět, -pím...-pí, trp! 7 — Г 1
třeba 13 — С 1, 13 — Л 1
třiadvacítka, -y *ж.* (*Р. мн. ч.* -dvacítek) 4 — С 1
třída, -y *ж.* 8 — С 1
třít, třu, tři!, třel 7 — Г 1
tu 21 — С 1
tudy 15 — Л 1
tůně, -ě *ж.* 12 — С 2
turecký 6 — Г 2
turek, turka *м.* 6 — Л 1, 6 — Г 2
tužka, -y *ж.* (*Р. мн. ч.* tužek) 12 — С 1, 13 — С 2
tvář, -e *ж.* 14 — С 1

tvořit, -řím...-ří 11 — C 1
tvůj 7 — Г 1, 17 — Г 1
ty 17 — Г 1
týden, týdne *м.* (*д. ед. ч.* týdnu..., *мн. ч.* týdny, týdnů...) 8 — C 1, 8 — Л 1
týdenní 10 — Л 1
týkat se, týká 16 — C 1
typ, -u *м.* 18 — C 1
typický 18 — C 1

U

u (+ *P.*) 3 — C 1, 21 — Г 1
ubít, -biju(-i), -bil 9 — Л 1
ubrousek, -sku *м.* 6 — C 1
ubrus, -u *м.* 6 — C 1
učebnice, -e *ж.* (*P. мн. ч.* učebnic) 12 — Л 1
učení, -í *c.* 8 — Л 1
učit, učím...učí, uč! 8 — Л 1
učit se, učím...učí, uč! 5 — C 1, 8 — Л 1
učitel, -e *м.* 4 — C 1, 15 — C 2
učitelka, -y *ж.* (*P. мн. ч.* učitelek) 4 — C 1, 15 — C 2
udělat, -lám 5 — C 1
udivený 9 — C 1
údolí, -í *c.* 10 — C 1
udržet se, -žím...-ží, udrž! 19 — C 1
ukázat, -kážu, -kaž! 9 — C 1
úkol, -u *м.* 8 — C 1
ukrást, ukradnu, ukradl 9 — C 1
ukrýt, ukryju(-i), ukryl 9 — C 1
ulice, -e *ж.* (*P. мн. ч.* ulic) 12 — C 1
umění, -í *c.* 18 — C 1
umět, umím...umějí 8 — C 1
umřít, umřu, umři!, umřel 7 — Г 1
umývadlo, -a *c.* (*P. мн. ч.* umývadel) 15 — C 1
unavený 10 — C 1
unavit se, -vím...-ví 10 — C 1
univerzální 18 — C 1
únor, -a *м.* 8 — C 2
únorový 8 — C 2
úplně 21 — C 1
úplný 21 — C 1, 21 — Л 1
úraz, -u *м.* 17 — C 2
úroveň, úrovně *ж.* 11 — C 1
úřad, -u *м.* 3 — C 1, 6 — Г 2
úřední 6 — Г 2
úřednice, -e *ж.* (*P. мн. ч.* úřednic) 15 — C 2
úředník, -a *м.* 15 — C 2
usmát se, usměju(-i), usmál 20 — C 1
usnesení, -í *c.* 16 — C
ústřední 15 — C 1, 15 — Л 1
utéct (utéci), uteču, utekl 10 — C 1, 10 — Л 1
úterní 8 — C 2
úterý *c.* 8 — C 2
utíkat, -kám 10 — C 1, 10 — Л 1
uvádět, -dím...-dějí 18 — C 1
uvařit, -řím...-ří 5 — C 1
uvědomit si, -mím...-mí 14 — C 1
uvědomovat si, -muju(-i) 14 — C 1
uvidět, -dím...-dí 4 — C 1
uvnitř 11 — Л 1
uzdravit se, -vím...-ví 17 — C 1
uzené *c.* 6 — C 2
úzký 12 — Л 2
už 4 — C 1, 5 — Л 1

V

v, ve (+ *B.*, *П.*) 3 — C 1, 4 — Л 1, 4 — Г 1, 5 — Л 1, 21 — Г 1
válečný 19 — C 1
valit se, -lím...-lí 14 — C 1
válka, -y *ж.* (*P. мн. ч.* válek) 19 — C 1
vana, -y *ж.* 15 — C 1
vanilka, -y *ж.* 6 — Г 2
vanilkový 6 — C 2, 6 — Г 2
vánoce, vánoc, -cům, -cích, -cemi *ж., мн. ч.* 17 — C 1
vaření, -í *c.* 5 — C 1
vařit, -řím...-ří 5 — C 1, 6 — C 2
váš 4 — C 1, 17 — Г 1

vážený 16 — C 2
vážně 21 — C 1
včas 15 — Л 1
včera 8 — Ц 1
včerejší 8 — Л 1
věc, -i *ж.* 15 — Г 1
večer, -a *м.* 5 — Л 1, 6 — Г 2
večer (*нар.*) 5 — Л 1
večerní 6 — Г 2
večeře, -e *ж.* 5 — Л 1
večeřet, -řím...-ří 5 — Л 1
věda, -y *ж.* 18 — C 1
vědec, vědce *м.* 18 — C 1
vědecký 18 — C 1
vědět, vím...vědí, věz! 5 — C 1, 5 — Г 1
vedle (+ *P.*) 15 — C 1, 21 — Г 1
vejce, -e *с.* (*P. мн. ч.* vajec) 5 — C 1, 6 — C 2
vejít, -jdu, -jdi! šel- 9 — C 1
velký, veliký 3 — Л 1
velmi 18 — C 1, 18 — Л 1
ven 11 — Л 1, 15 — Л 1
venkov, -a *м.* 11 — C 1
venkovní 11 — Л 1
venkovský 11 — C 1, 14 — Л 1
venku 11 — Л 1, 15 — Л 1
vepř, -e *м.* 6 — Г 2
vepřové *с.* 5 — C 1
vepřový 5 — C 1, 6 — Г 2
vesnice, -e *ж.* (*P. мн. ч.* vesnic) 7 — C 2, 7 — Л 1
vesnický 14 — Л 1
vesnička, -y *ж.* (*P. мн. ч.* vesniček) 7 — C 2
vést, vedu, veď!, vedl 8 — Г 1
vesta, -y *ж.* 13 — C 2
věta, y *ж.* 12 — C 1
většina, -y *ж.* 11 — C 1
věž, -e *ж.* 3 — C 1
vidět, -dím...-dí 4 — C 1
vidlička, -y *ж.* (*P. мн. ч.* -ček) 6 — C 1
vinárenský 6 — Г 2
vinárna, -y *ж.* (*P. мн. ч.* vináren) 3 — C 1
vinný 6 — Г 2
víno, -a *с.* 5 — C 1, 6 — Г 2
víra, -y *ж.* 7 — Г 1
vítat, -tám 7 — Л 1
vítr, větru *м.* 7 — Г 1, 10 — C 2
vláda, -y *ж.* 7 — Г 1, 16 — C 1
vlak, -u *м.* 19 — C 1
vlast, -ti *ж.* 7 — Г 1, 15 — Л 1
vlevo 4 — C 1, 14 — Л 1
vlhko, -a *с.* 10 — C 2
vlk, -a *м.* 7 — Г 1
vlna, -y *ж.* 7 — Г 1
vlněný 13 — C 2
vnitřní 11 — Л 1
voda, -y *ж.* 5 — C 1, 6 — Г 2
vodní 6 — Г 2
vojsko, -a *с.* 6 — Г 1
volat, -lám 12 — C 1, 12 — Л 1, 20 — C 2
volný 10 — Л 1, 18 — C 1
vonět, -ním...-ní, voň! 7 — Г 1
vozík, -u *м.* 20 — C 1
vpravo 4 — C 1, 14 — Л 1
vpředu 14 — Л 1, 15 — Л 1
vracet, -cím...-cejí 10 — C 1
vrah, -a *м.* 9 — C 1, 9 — Л 1
vrána, -y *ж.* (*P. мн. ч.* vran) 7 — Г 1, 7 — Г 2
vrata, vrat *с.*, *мн. ч.* 7 — Г 1
vrátit se, -tím...-tí, vrať! 10 — C 1, 10 — Л 1
vrchní *м.* 6 — C 1
vstát, vstanu, vstaň!, vstal 8 — C 1
vstávat, -vám 8 — C 1
všední 5 — C 1
všechen 17 — Г 1
všechno 12 — C 1
všude 17 — C 1
vteřina, -y *ж.* 9 — Л 2
vtom 14 — C 1
vůbec 21 — C 1

vůl, vola м. 7 — Г 1
vůz, vozu м. 9 — С 1
vy 17 — Г 1
vyběhnout, -nu 14 — С 1
vybíhat, -hám 14 — С 1
výbor, -u м. 15 — Л 1
vyhnat, -ženu, -žeň! 7 — Г 1
vycházet, -zím...-zejí 16 — С 1, 16 — Л 1
východ, -u м. 10 — С 1
východní 10 — Л 1
vyjet, -jedu, -jeď! 10 — С 1
vyjít, -jdu, -jdi!, -šel 16 — С 1, 16 — Л 1
vyjíždět, -dím...-dějí 10 — С 1
vykoupat se, -pu 10 — С 1
výlet, -u м. 10 — С 1
vypít, -piju(-i), -pil 5 — С 1, 5 — Л 1
vyprávět, -vím...-vějí 9 — С 1
vyrábět, -bím...-bějí 11 — С 1
výroba, -y ж. 11 — С 1
vyrobit, -bím...-bí 11 — С 1
vyřídit, -dím...-dí, -řiď! 17 — С 1
vyslovit, -vím...-ví 8 — С 1
výslovnost, -i ж. 8 — С 1
vyslovovat, -vuju(-i) 8 — С 1
vysoký 3 — С 1
výstavba, -y ж. 16 — С 1
vystoupit, -pím...-pí, -stup! 4 — С 1, 4 — Л 1
vystřelit, -lím...-lí 20 — С 1
vystupovat, -puju(-i) 4 — С 1, 4 — Л 1
vysvětlit, -ím...-lí, vysvětli! 14 — С 1
vysvětlovat, -luju(-i) 14 — С 1
vysvobodit, -dím...-dí, vysvoboď! 9 — С 1
vyšetření, -í с., 17 — С 1
vyšetřit, -řím...-ří, vyšetři !17 — С 1
výtah, -u м. 15 — С 1
vytvořit, -řím...-ří 11 — С 1
vyvádět, -dím...-dějí 14 — С 1
vývar, -u м. 6 — С 2
vyvést, -vedu, -veď!, -vedl 14 — С 1
vyvolat, -lám 12 — С 1
vyvolávat, -vám 12 — С 1, 12 — Л 1
význam, -u м. 18 — С 1
vzadu 14 — Л 1, 15 — Л 1
vzájemný 18 — С 1
vzduch, -u м. 20 — С 1
vzít (si), vezmu, vezmi!, vzal 8 — Г 1, 12 — С 1, 12 — Л 1
vzít se 13 — Г 1
vzpomenout, -menu, -meň! 9 — С 1, 9 — Л 1
vždycky 8 — С 1
vždyť 7 — С 1

Z

z, ze (+ *P.*) 4 — С 1, 4 — Л 1, 4 — Г 2, 21 — Г 1
za (+ *B.*, *T.*) 4 — С 1, 14 — Л 1, 21 — Г 1
zabít, -biju(-i), -bil 9 — С 1, 9 — Л 1
zabloudit, -dím...-dí, zabluď! 14 — С 1
zač 4 — С 1
začátek, -tku м. 7 — Г 1, 12 — S 1, 12 — Л 1
začínat, -nám 7 — Г 1, 12 — С 1, 12 — Л 1
začít, začnu, začni!, začal 7 — Г 1, 9 — С 1, 12 — С 1, 12 — Л 1
záda, zad с., мн. ч. (*A.* zádům) 20 — С 1,
zahnout, -hnu, -hni! , -hnul 4 — С 1 8 — Г 1
zahraniční 16 — С 1
zahřívat, -vám 18 — С 1
zahýbat, -bám 4 — С 1
zahynout, -nu, -hyň! 20 — С 1
záchod, -u м. 15 — С 1
zajímat (se), -mám 16 — С 1, 16 — Л 1
zajímavý 16 — С 1
zajít, -jdu, -jdi! -šel 5 — С 1
zakázat, -kážu, -kaž! 7 — С 1, 7 — Л 1
zakazovat, -zuju(-i) 7 — С 1, 7 — Л 1

zaklepat, -pám i -pu 19 — C 1
zákon, -a м. 16 — C 1
založit, -žím...-ží 10 — C 1
zámek, -mku м. 10 — C 1
zaměstnanec, -nce м. 21 — C 1
zamyšleně 14 — C 1
zamyšlený 14 — C 1
zánět, -u м. 17 — C 2
zaostávat, -vám 7 — Г 1
západ, -u м. 10 — C 1
západní 10 — Л 1
zápal, -u м. 17 — C 2
zapamatovat (si), -tuju(-i) 12 — C 1, 12 — Л 1
zaplatit, -tím...-tí, zaplať! 6 — C 1
zapomenout, -nu, -zapomeň! 13 — C 1
zapomínat, -nám 13 — C 1
září, -í c. 8 — C 2
zářijový 8 — C 2
zařízení, -í c. 11 — C 1
zase 12 — C 1
zastarat, -rám 18 — C 1
zastavit (se), -vím...-ví 7 — Г 1, 14 — C 1
zastávka, -y ж. (Р. мн. ч. -vek) 4 — Л 1
zastavovat (se), -vuju(-i) 14 — C 1
zásuvka, -y ж. (Р. мн. ч. -vek) 13 — C 1
zatáhnout, -nu 10 — C 2
zatelefonovat, -nuju(-i) 20 — C 2
zatímco 7 — C 2
zatopit, -pím...-pí 18 — C 1
zavádět, -dím...-dějí 14 — C 1
zavařenina, -y ж. 5 — C 1, 6 — Г 2
zavařeninový 6 — Г 2
zavést, -vedu, -veď!, -vedl 14 — C 1
zavírat, -rám 12 — C 1
záviset, -sím...-sí 19 — C 1
závod, -u м. 16 — C 2
zavolat, -lám 12 — Л 1, 20 — C 2
zavřít, -vřu, -vři!, -vřel 12 — C 1
zboží, -í c. 9 — Л 1
zbrojení, -í c. 20 — C 1
zdraví, -í c. 15 — C 1
zdravit (se), -vím...-ví 15 — C 1
zdravotnický 11 — C 1
zdravotnictví, -í c. 11 — C 1
zdravý 15 — C 1
zedník, -a м. 15 — C 2
zeď, zdi ж. 15 — C 1
zelenina, -y ж., ед. ч. 5 — C 1, 6 — Л 1, 6 — Г 2
zeleninový 5 — C 1, 6 — C 2, 6 — Г 2
zelený 13 — C 1
zelí, -í c. 5 — C 1, 5 — Л 1, 6 — C 2, 6 — Г 2
zelný 6 — Г 2
země, -ě ж. 16 — Л 1
zemědělec, -lce м. 11 — C 1, 15 — C 2
zemědělský 11 — C 1
zemědělství, -í c. 11 — C 1
zemřít, -mřu, -mři! -mřel 7 — Г 1
zepředu 14 — Л 1, 15 — Л 1
zeptat se, -ptám 4 — C 1, 4 — Л 1
zevnitř 15 — Л 1
zezadu 14 — C 1, 14 — Л 1, 15 — Л 1
zima, -y ж. 13 — Л 1
zimní 13 — Л 1
zimník, -u м. 13 — C 2
zítra 8 — C 1, 8 — Л 1
zítřejší 8 — Л 1
zívat, -vám 7 — Г 2
zkušenost, -i ж. 21 — C 1
zkušený 21 — C 1
zlato, -a c. 9 — C 1
zlatý 12 — C 2
zleva 14 — Л 1
zlomenina, -y ж. 17 — C 2
zlomit, -mím...-mí 17 — C 2
zlý 9 — C 1
změnit (se), -ním...-ní, změň! 15 — C 1
zmrzlina, -y ж. 6 — C 2, 6 — Г 2
známý 5 — C 1, 5 — Л 1
znárodnění, -í c. 11 — C 1

znárodnit, -ním...-ní, -ni! 11 — C 1
znát, znám, znal 5 — C 1, 8 — Г 1
znovu 14 — C 1
zopakovat, -kuju(-i) 8 — C 1
zpod (+ *P.*) 9 — C 1
zprava 14 — Л 1
způsob, -u *м.* 15 — Л 1
zrcadlo, -a *c.* (*P. мн. ч.* zrcadel) 15 — C 1
zrno, -a *c.* 7 — Г 1
zrovna 20 — C 1
ztratit, -tím...-tí, ztrať! 20 — C 1
zub, -u *м.* 9 — C 1, 13 — C 2
zubař, -e *м.* 17 — C 2
zubní 13 — C 2
zůstat, -stanu, -staň!, -stal 9 — C 1
zvát, zvu, zvi!, zval 14 — C 1
zvědavý 12 — C 1, 12 — Л 1
zvednout (se), -nu 18 — S 1
zvenku 15 — Л 1
zvláště, zvlášť 16 — C 2
zvyk, -u *м.* 12 — C 1
zvykat, -kám (si) 12 — C 1, 12 — Л 1
zvyklý 12 — C 1, 12 — Л 1
zvyknout (si), -nu 12 — C 1, 12 — Л 1
zvýšení, -í *c.* 16 — C 1
zvýšený 17 — C 2
zvýšit, -ším...-ší, zvyš! 21 — C 1
zvyšovat, -šuju(-i) 21 — C 1

Ž

žába, -y *ж.* 7 — Г 2
žaludek, -dku *м.* 17 — C 1
že 9 — C 1, 14 — Л 1
že ano 13 — C 1
žebrák, -a *м.* 9 — C 1
žena, -y *ж.* 9 — C 1, 9 — Л 1
ženit se, -ním...-ní, žeň! 21 — C 1
ženská *ж.* 21 — C 1
židle, -e *ж.* 6 — Л 1
žíla, -y *ж.* (*мн. ч.* žíly, žil, -ám...) 7 — Г 2
život, -a *м.* 7 — Г 1, 11 — C 1
životní 11 — C 1
žízeň, -zně *ж.* 14 — C 1, 14 — Л 1
žloutenka, -y *ж.* (*P. мн. ч.* -nek) 17 — C 2
žlutý 7 — Г 1

СОДЕРЖАНИЕ

Введение 5

Алфавит 7

1.
Произношение и правила чтения 11

2.
Долгие гласные. Правописание i и y. Произношение дифтонгов и сочетаний гласных. Произношение предлогов в сочетании с следующим словом 18

3.
Praha. Глагол být. Твердые и мягкие прилагательные в ед. числе. Склонение местоимений kdo, co. Отрицательные и неопределенные местоимения. Падежи в чешском языке. Интонация вопроса 22

4.
Rozhovory. Склонение существительных и прилагательных твердой разновидности в женском роде. Предлоги k — ke, s — se, v — ve, z — ze 29

5.
Česká kuchyně. Части дня. Спряжение глаголов типа dělat, prosit. Спражение глаголов vědět, jíst 35

6.
V restauraci. Jídelní lístek. Склонение имен существительных и прилагательных твердой разновидности в среднем роде. Словообразование. Произношение групп -nk-, -ng- 42

7.
Rozhovor (podle Jana Vrby). Родство русского и чешского языков. Jiří Wolker, Slepí muzikanti, Epitaf. Сокращение долгого гласного в корне существительных типа škola, slovo. Песня Co to máš, děvečko 49

8.
Jak se učíme česky. Названия дней недели и месяцев. Прошедшее время. Сослагательное наклонение 57

9.
Tři rady (сказка). Спряжение модальных глаголов moct, chtít. Порядок слов. Количественные и порядковые числительные. Который час? 66
10.
Výlet. Погода. Спряжение глаголов 75
11.
Československá socialistická republika. Твердое склонение неодушевленных существительных и прилагательных мужского рода 84
12.
Dnešní hodina češtiny. Модальные глаголы. Повторение. Песня Široký, hluboký 90
13.
Ráno v hotelovém pokoji. Obchody a zboží. Склонение существительных и прилагательных мягкой разновидности . . . 99
14.
Pražský Sherlock Holmes (podle Eduarda Basse). Склонение существительных типа kost, kuře, náměstí. 109
15.
Bydlení. Названия некоторых профессий. Одушевленные существительные. Jižní město 118
16.
Bohatý program vlády ČSSR. Страдательный залог. Возвратные глаголы. Dopis do závodu 126
17.
Rozhovor na časté téma. Здоровье и болезни. Склонение местоимений. Песня Okolo Frýdku cestička. 134
18.
Univerzální konverzační systém. Степени сравнения. Darovaný kůň 143
19.
Rozhovory (návštěva, pošta, telegram). Pravdivé slovo o Praze (podle Jana Nerudy). Существительные мужского рода, тип předseda. Глаголы vědět, znát, umět 151
20.
Střela (podle Jiřího Suchého). Kolik stojí válka? Обиходно - разговорный чешский язык. Rozhovory (hotel, telefonování). Песня Holka modrooká 158

21.
Názory pana Načeradce na manželství (podle Karla Poláčka). Предлоги 167
22.
Rozvoj Prahy v příštích letech. Имена прилагательные притяжательные. Гимн (Kde domov můj, Nad Tatrou se blýska). . 175
23.
Ivan Olbracht, Anna Proletářka. Семья. 182
Список слов 189

Доц. д-р Ярослав Порак, кандидат наук

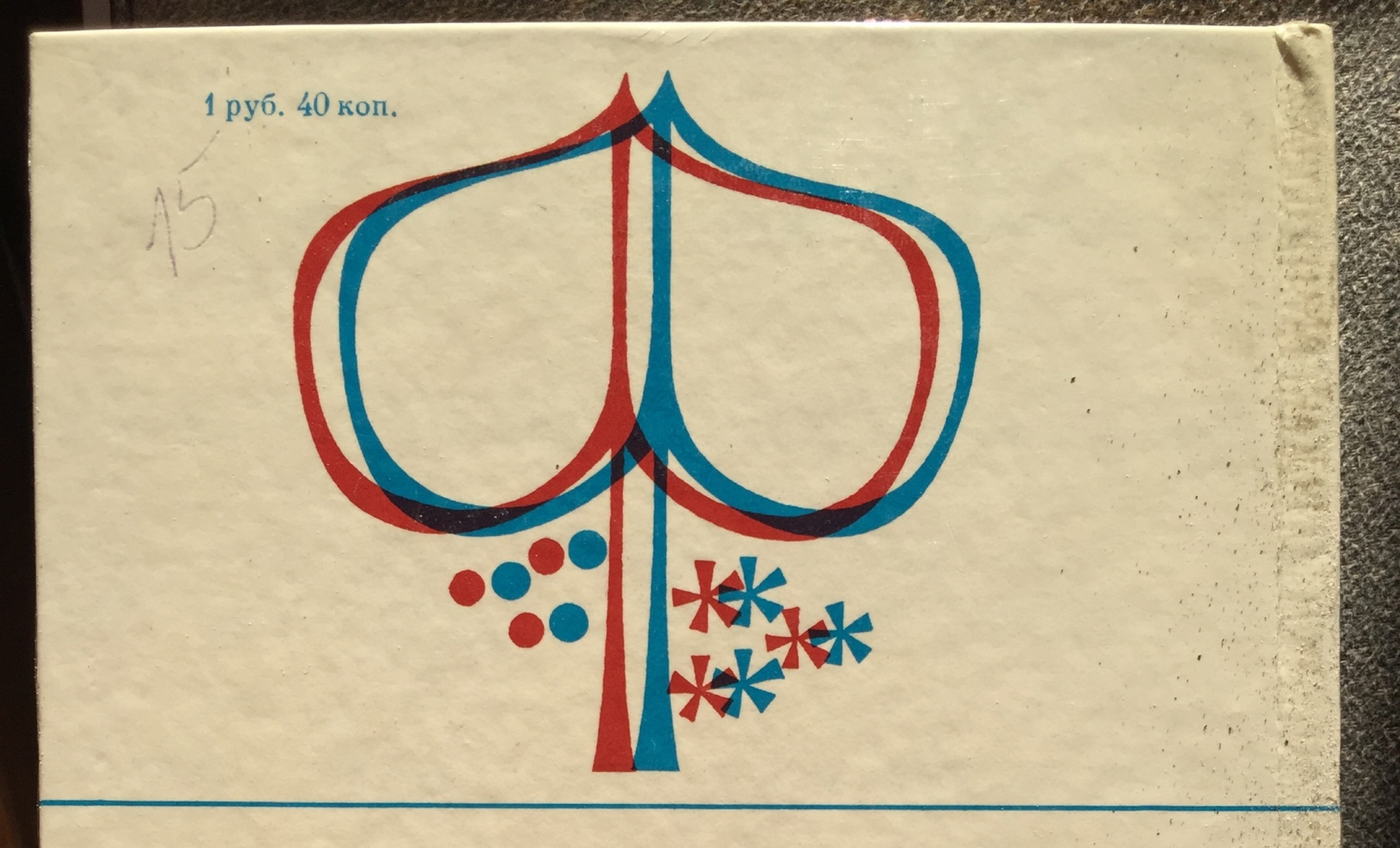
ЧЕШСКИЙ ЯЗЫК

учебник для начинающих

Графическое оформление М. Сланиновой

Отпечатано в типографии Печатные заводы, Прага

1 руб. 40 коп.

АРТИЯ

Чешский язык